Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):
Titel | Title: Bibliothek for Morskabslæsning : 1820-1825 : 1.-12. Bd.
Alternativ titel | Alternative title: Bibliothek for Moerskabslæsning.
Bindbetegnelse | Volume Statement: 1822; Vol. 6
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kbh., 1820-1825
Fysiske størrelse | Physical extent: 12 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 57 8°
1 1 57 0 8 00152 4 + Rex

57.-9.

Bibliothek

for

Moerskabslæsning.

Sjette Bind,

eller

Tredie Aargangs første Bind.

Kjøbenhavn.

Udgivet og forlagt af den Gyldendalske Boghandling.

1822.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Indhold:

Side.

Beskrivelse over en magnetisk Cuur af Valentin . . . 1.
(Archiv für den thierischen Magnetismus. 7ter B. 3tes Heft.)

Den florentinske Guldsmed Benvenuto Cellinis Liv og Levnet, forfattet af ham selv . . . 56.
(Efter Goethes tydske Oversættelse.)

fortsat . . . 165.

fortsat . . . 445.

Biographi og Karakteristik Ernst Johan Bührens . . 141.
(Russische Günstlinge. Tübingen 1809.)

Hanen paa Fibelbrettet, en Fortælling efter Prätzel . . . 249.
Kulsvierfamilien, et Folkesagn af Fouqué 293.
(Kleine Romane und Erzählungen 3ter Theil.)
Sophie, en Fortælling af Huber . 311.
(Hubers Erzählungen 3ter Band.)

Beskrivelse
over
en magnetisk Cuur
af
Dr. J. C. Valentin,
practicerende Læge i Cassel.

Der er i de nyere Tider skrevet saa Meget om Livs-Magnetismen, at jeg ikke vilde have tænkt paa at tale en eneste Stavelse derom, hvis jeg ikke havde seet mig saa trængende foranlediget til at forelægge Publicum efterfølgende Beskrivelse af en magnetisk Cuur, deels fordi denne, i og for sig, er af almindelig Interesse, deels fordi den her i Cassel opvakte en stor Sensation, og gav Anledning til mange forskjellige Meninger.

Omendskjøndt jeg nu ogsaa havde en grundet Ret til her nærmere at oplyse visse Personers Fremgangsmaade, der gjorde sig en særdeles Umage for at gjøre den Magnetiserte mistænkt, saa ligger dette dog ganske uden for min Synskreds. Ja alt det Forbigangne gjør mig det til en nødvendig

Pligt, strengt kun at holde mig til Sagen selv, og i min Fremstilling overalt kun at udhæve det Historiske, da jeg paa den Maade alene kan sætte et stort Publikum i Stand til at domme klart og rigtigt. Thi Sandheden beholder dog et vedvarende Herredomme, som Alt til Slutningen maa underkaste sig. Vel kan den for Øieblikket blive tilsløret, ja selv undertrykt ved Magtsprog og Bagvaskelsens forgiftende Aande, men dens guddommelige Straaler ville dog stedse trænge igjennem, om ogsaa kun synlige for det nomtaagede Øie. Tidlig eller sildig vil den sønderrive det svage Slør og da sees i sin fulde Glands, Uvidenhed med hele sit Følge kan ikke udholde det herlige Syn og flyer, bange for Lyset, tilbage i Mørket.

For at give mine Læsere en kort Oversigt over den magnetiske Cuur, jeg siden udførligere skal beskrive, maa jeg bemærke, at den Magnetisertes Navn er Caroline Ramer, at hun i 10 Maaneder havde været under den almindelige Cuur mod en frygtelig Hovedpine, uden at bemærke nogen vedholdende Bedring. Da jeg var overbeviist om, at Livs-Magnetismen meget sandsynligen vilde være hende gavnlig, eftersom jeg troede, at denne Hovedpine formedelst sin Haardnakkenhed maatte ansees for en nervøs Sygdom; holdt jeg det for min Pligt at indlede en magnetisk Cuur med hende. Den 6te November 1818 gjorde jeg Begyndelsen.

Den Syge blev somnambul, og viste en usædvanlig Styrke i at kunne see det Fraværende, hvorved hun her i Staden gjorde almindelig Opsigt. Hun blev, dagligen, afvexlende iagttaget af meget agtværdige Personer, og navnligen af efterfølgende Læger: de Herrer Dr. Mangold, Neuber, Rosengarten, Schuchard, Wagner, og Wehr — og ingen af disse Læger yttrede for mig endog kun en Tvivl om den Syges sande somnambule Tilstand. Meget mere var Hr. Dr. Neuber (nuværende Brøndlæge i Nenndorf) fuldkommen overbeviist herom, kun betvivlede han, at den Magnetiserte skulde blive klartseende i en høi Grad. Jeg anforer fortrinligviis Hr. Dr. Neuber's Dom, fordi han selv forhen havde magnetisert, og havt Leilighed til at iagttage Klartseende.

Den 15te Jan. 1819 fandt en Læge, Hr. Hofraad H—, for godt at prøve den Somnambule. I denne Hensigt aftalte han med den herværende israelitiske Borger, Dillon, at han vilde opskrive ham en Recept; Dillon skulde kalde den Somnambule til sig førend Magnetiseringen, forelæse hende hvad der var skrevet i Recepten, og derhos bemærke, at det var af en Professor i Göttingen; derpaa skulde han bede den Somnambule i sin magnetiske Søvn at sige ham om dette Middel vilde være ham gavnligt — og saaledes maatte det vise

sig, om den Somnambule vidste hvem der havde skrevet Recepten. — Men for ikke unødvendigen at gjøre Gjentagelser, maa jeg bede mine Læsere om at eftersee det Nærmere desangaaende i min nedenstaaende Indberetning til det Kurf. Over-Sanitets-Collegium.

Hr. Hofraad H— var tilstede ved Magnetiseringen den 15te Jan. Den Somnambule nævnede Indholdet af Recepten fra den foregivne Professor og føiede spørgende til: „Hvad kan det hjelpe Dillon?" — Derpaa vedblev hun, at alene Magnetismen vel ikke ganske vilde kunne gjengive ham sin Sundhed, men dog bringe det dertil, at han atter kunde sove om Natten.

Jeg skulde meget tvivle paa, om en slig Fremfærd var skikket til at udforske om en Somnambulismus er fremkonstlet eller virkelig, eller og blot kunde føre til et videnskabeligt Resultat.

Naar selv Medicinere lægge saa stor en Vægt paa en Somnambuls Udsagn, at de efter Sandheden deraf ville bedømme den virkelige eller somnambule Tilstand: saa veed jeg ikke, om man skal smile eller ynkes over disse Læger. Imidlertid udbredte sig snart efter denne Undersøgelse af Hr. Hofraad H— meget tvetydige Rygter om den Somnambule. Flere af mine Venner og Bekjendtere sagde mig, at Hr. H— gjorde min Somnambule mistænkt, dog vilde Ingen gjerne offentligen

paatale det. Jeg saae mig derved foranlediget til selv at skrive til Hr. Hofraad H—, og spørge om det var sandt, at han holdt den Somnambule for en Bedragerske. I dette Tilfælde ventede jeg at han vilde paatale det for det Kurf. Over-Sanitets-Collegium eller en anden værdig medicinsk Commission. H— svarede: „Saa ofte han var bleven spurgt om sin Mening, havde han fremsat den oven omtalte Historie som retfærdig Anledning til Mistanke, og fortalt at hun dennegang forsætligen havde skuffet de Tilstedeværende; uden dog videre at indlade sig paa nogen Bedømmelse af de Phænomener, han ikke selv havde iagttaget."

Den 3die Febr. 1819 blev mig bekjendtgjort, hvorledes det Kurf. Over-Sanitets-Collegium havde fundet sig foranlediget til at lade en Undersøgelse anstille over den af mig ledede magnetiske Cuur.

Denne videnskabelige Undersøgelse, som jeg trolig og samvittighedsfuld skal meddele ved de Dage, da den blev foretagen, havde alt længe været mit Ønske, hvilket ogsaa tilstrækkeligen fremlyser af min Skrivelse af 25de Jan. 1819 til Hr. H—. Enhver Lærd, hvem det oprigtigen er om Sandheden at gjøre, maa en Undersøgelse være meget velkommen i Tilfælde, hvor endog kun en tilsyneladende Tvivl finder Sted, saa meget desmere naar denne Undersøgelse bliver ledet ved kyndige og upartiske Mænd; da fremmes paa eengang baade Sandhed og Videnskab.

Om og hvorvidt denne Undersøgelse svarede til sin Hensigt, tilkommer det ikke mig at bedømme, deels fordi jeg selv var indviklet deri, deels fordi de Herrer Commissarier, der havde Befaling at foretage sig Undersøgelsen, høre til den mig foresatte Øvrighed.

For udenlandske Læger holder jeg det imidlertid ikke her for overflødigt at bemærke: at Hans Kongl. Høihed Kurfyrsten tænkte ophøiet nok til ikke at forholde sine elskede Undersaatter et Lægemiddel, der ved de berømteste Navne havde faaet ligesom en vis Sanction. Høistsamme bestemte ved en Forordning, at magnetiske Cure skulde være Lægerne tilladte.

Denne Forordning bestemte mig til, fortrinligen af Kjærlighed for Videnskaben, og sandeligen ikke uden Mistro til det Tvivlsomme i mange Phænomener, at begynde en magnetisk Cuur med en stakkels Skabning, hos hvem jeg ikke kunde vente mig anden Løn end den, Bevidstheden om en god Gjerning giver. Jeg anede ikke, at jeg derved vilde udsætte mig for tvetydige Domme af dannede Mennesker. Og dog har jeg maattet gjøre meget bittre Erfaringer, der ere saa meget desto smerteligere, som min Samvittighed og min Overbeviisning frikjende mig for alle uædle Bihensigter.

I Sandhed, hvo der ikke har Mod til at hæve sig over de ukjærlige Domme, over de meest

haanende Bagvaskelser, og hvo der ikke er tilfreds med at have bidraget sin Skjerv til Videnskabernes Oplysning og Menneskehedens Vel, ham vil jeg, som Ven, raade at vogte sig for at anvende magnetiske Cure.

Thi her blev man ikke staaende ved at gjøre den Magnetiserte mistænkt og, om mueligt, til en Bedragerske, men man udslyngede ogsaa sine Lyn imod mig: snart satte man mig i svære Pengebøder, snart kastede man mig i Fængsel, kort tilføiede mig alle muelige Krænkelser. Omendskjøndt nu ikke Cassels Indvaanere fæstede Lid til alt dette, saa lykkedes det dog mine Fjender desto bedre at skaffe disse Bagvaskelser Tro paa Landet. Endog den reneste og fuldkomneste Bevidsthed om min Uskyldighed formaaede ikke at hindre, at alle disse Krænkelser tilintetgjorde min Sundhed. Jeg var nær ved at blive et Offer derfor; længe blev min Sundhedstilstand uvis, og kun de fortræffelige og udmærkede mineralske Kilder i Rennndorf, og de yperlige Badeanstalter der kan jeg takke for, at jeg atter gjenvandt min tabte Helsen; hvorfor jeg ogsaa her aflægger den store og indsigtsfulde Læge, Hr. Geheime-Hofraad Waitz, der har gjort sig udødelig fortjent af Rennndorf, min varmeste og inderligste Tak. Denne lille Afvigelse, hvori jeg bragte Taknemlighed min Hyldest, beder jeg mine Læsere velvilligen at undskylde.

Om Resultatet af den medicinske Commissions Undersøgelse har jeg aldeles ikke erfaret noget, men dog siden hørt, at det Kurfyrstl. Over-Sanitets-Collegium har overgivet Sagens videre Undersøgelse til den Kurfyrstl. Regjering.

Den Kurfyrstl. Regjering beordrede nu den herværende Criminal-Dommer og Over-Justitiarius Hauszmann at foretage den specielle Undersøgelse; hvorpaa han forlangte af mig, foruden mange andre Oplysninger, den Dagbog, jeg havde ført over den Somnambule.

Jeg har tilstillet ham et tro Udtog af den Somnambules Udsagn, i hvilket de Vidner, der havde været nærværende, vare anførte med deres fulde Navn, for hvis det udfordredes at kunne afhøre dem selv. Derpaa har da en vidtløftig Undersøgelse fundet Sted; den Somnambule, som og andre Personer, ere atter og atter tagne i Forhør, og i disse Dage — i Midten af Juni Maaned 1820 — har den Kurfyrstelige Regjering afsagt Dommen, og frikjendt den Somnambule for alt Bedrageri.

At en saadan Undersøgelse ikke vel kan andet end have en skadelig Indflydelse paa en somnambul Patients Sundhed, deri ville alle Læger, der practisk have beskjeftiget sig med Livs-Magnetismen, være fuldkommen enige med mig.

Jeg har ansøgt den Kurfyrstl. Regjering om

Meddelelse af Aeterne, men hidindtil ikke erholdt samme; skulde den imidlertid blive mig tilstaaet, skal jeg tilføie et Udtog af det, der staaer i umiddelbar Berørelse med dette Skrift.

Saavidt Indledningen. Jeg gaaer nu over til Sagen selv. Dog, førend jeg beskriver selve den magnetiske Cur, vil det være nødvendigt at forudskikke en kort historisk Fremstilling af Sygdomsformen.

„Wahrheit ist ein groß Ding,
stark über alles."

Ulrich von Hutten.

Caroline Ramer, et israelitisk Fruentimmer, 22 Aar gammel, af svagelig Legems-Constitution, forvoxen i Ryggen og Brystet, fortjente ved Syening sit Livs Ophold, og var i lang Tid vant til vedholdende Sidden.

Mod Enden af May 1817 led hun af Bryst-Inflammation, og i Anledning af denne Sygdom havde jeg hende for første Gang under Cur; siden var hun bestandigen frisk, med Undtagelse af ofte tilbagevendende Hjerte-Klappen.

I December Maaned 1817 blev den Syge angreben af en heftig Hovedpine, som hun, efter egen Forsikkring, i Begyndelsen bar med stille Hengi-

venhed; men da Smerterne stedse bleve heftigere, forlangte hun siden mit Raad. Jeg troede at kunne antage et rheumatisk Stof som Aarsagen til det Onde, og tilraadede altsaa for at stille Smerterne flere Blodigler, og et Pulver at tage med Vand Morgen og Aften.

Iglerne bevirkede efter en betydelig Blodsudtommelse i Begyndelsen nogen Lindring, men som dog ikke blev vedholdende. Siden forenede sig ogsaa anginøse Angreb med de forrige Lidelser; Pulsen slog hastigere, Tungen var bedækket med Slim, Appetiten tabt, Varmen forstærket, og det Onde syntes at ville antage en mere skarp Form. Der blev da et Brækmiddel forordnet. Feberen og Halssmerterne fordreves herved, kun Hovedpinen blev uforandret. Jeg anvendte nu fire forskjellige Midler, men alle uden ringeste Virkning, ja der indfandt sig endogsaa Tegn til Spytflod. Et svagt Laxitiv var imidlertid tilstrækkeligt til at standse den begyndende Salivation.

Derpaa skred jeg til krampestillende Midler, forordnede nogle Piller Morgen, Eftermiddag og Aften hvergang 10 Stykker at tage; men disse Piller syntes snarere at forværre end lindre Smerten, skjøndt den Syge forsikkrede, at hun havde taget dem ganske regelmæssigen efter Forskriften. Jeg ophørte da for en Tid med alle Medicamenter.

Saaledes blev det til Juli Maaned; den Sy-

ge havde efter hendes Forsikkring hverken Dag eller Nat Ro for den frygtelige Hovedpine, der gav hele hendes Physiognomi et mørkt, sygeligt Anstrøg.

Nu tilraadede jeg varme Bade og tillige nogle Piller, Aften og Morgen een Pille at tage, og daglig at formeres med een. Disse Piller i Forbindelse med de varme Bade bevirkede efter den Syges Forsikkring en velgjørende Lindring i Hovedpinen; hendes Hjerteklappen havde næsten gandske tabt sig, og hun kunde endog atter sove nogle Timer om Natten.

Men denne gode Virkning vedvarede kun saalænge man formerede Pillerne, og tabte sig atter, naar deres Antal daglig maatte formindskes; thi den Syge kunde kun vedblive at formere dem, indtil hun tog 12 Stykker daglig to Gange. Naar hun overskred dette Tal opstod Bedøvelse i Hovedet, Spænding i Brystet, Qualme, ja selv Brækning.

Efterat nu i 10 Maaneder saa mangen et, ellers meget kraftigt, Lægemiddel var bleven anvendt uden nogen vedvarende Følge, befandt den beklagelsesværdige Syge sig næsten i samme ulykkelige Tilstand, som før.

Jeg troede nu ikke længer at kunne tøve med at bringe Livs-Magnetismen i Anvendelse.

Den 6te Novemb. 1818 Kl. 8½ om Morgenen blev den Syge magnetiseret for første Gang,

og det med let Contact, den forberedende Manipulation iberegnet, ikke fulde 30 Minuter; begge de følgende Dage blev Magnetiseringen gjentagen paa samme Maade.

Den 9de November magnetiserte jeg hende à grands courants ligeledes med sagte Contact, vedblev dermed til den 14de Nov. uden at iagttage nogen anden synlig Virkning, end en forstærket Varme, fortrinligen i Ansigtet.

Den 15de Nov. sov den Syge første Gang 10 Minuter. Denne Søvn forlængede sig de følgende Dage, dog vare der nogle Dage, f. Ex. den 17de og 19de hvor hun sov et Par Minuter mindre. Imidlertid kunde man endnu ikke kalde det nogen fast Søvn, da den mindste Larm vakte hende.

Den 25de Nov. sov den Syge allerede saa fast, at hun ikke blev opvakt af et tilfældigt men heftigt Knald. Ogsaa havde nu i nogle Dage den bekjendte Klimpren med Øielaagene, som og lette Trækninger i Øien- og Mundkrogene, indfundet sig, Livsvarmen havde meget sienspnligen forstærket sig ved Hænderne og i Ansigtet, og paa samme Sted bemærkede jeg nogle Uddunstninger. Søvnen varede 36 Minuter. Saasnart den Syge faldt i den magnetiske Søvn, ophørte jeg med al Magnetisering, og begyndte kun da igjen, naar den Syge klagede over Smerte; men indtil den 30te Nov. ophørte jeg hvergang, saasnart den Syge var falden i Søvn.

Patientinden blev, under den magnetiske Søvn, uden al Bevægelse af noget Lem lige til hun vaagnede; end ikke en Finger var det hende mueligt i mindste Maade at bevæge. Imidlertid kunde jeg give hendes Extremiteter enhver Stilling, jeg vilde, som om de havde været af blødt Vox, og Lemmerne bleve indtil hun vaagnede i den Stilling, hvori jeg havde bragt dem. Magnetiseringen havde alt nu en velgjørende Indflydelse paa den Syges Hovedpine og foraarsagede en saadan Lindring, at hun allerede kunde sove nogle Timer om Natten. Den dyriske Varme, og Trækningerne i Ansigtsmusklerne havde meget tiltaget, i Særdeleshed udbredte sig de sidste næsten over hele Ansigtet.

Den 30te November. Den Syge trak idag under den magnetiske Søvn, næsten et heelt Quarteer, Munden ganske spids sammen, som om hun vilde tale, men ikke kunde; endelig sagde hun med en svag neppe hørlig Stemme: „Hvor lykkelig er jeg stedse under denne Søvn! — Kun alene ved Magnetismen kan jeg blive helbredet; der gives vel mange krampestillende Midler, iblandt andre ogsaa Grankogler, men mig kan Intet hjelpe. Jeg skulde hver Dag magnetiseres 2 Gange og derfor flytte til Neustadt, thi jeg er for svag til 2 Gange at gaae den lange Vei hen til Dem."

Allerede nu kunde den Syge see fraværende Ting temmelig klart, hvilken Evne siden altid ud-

viklede sig meer og meer. Saaledes fortalte hun:

„I Berlin er en Skuespiller Julius, der ogsaa har meget heftig Hovedpine." Og om ham talte hun oftere i de følgende Dage. Den 7de Dec. sagde den Syge, at Skuespiller Julius var bleven aareladt. Den 8de Dec. at han var bleven bedre efter Aareladningen, og paa Blodet havde der været en grøn Skimmel. Den 14de Dec. fortalte den Syge, at Skuespiller Julius idag atter gik paa Proven. Hverken den Somnambule eller jeg kjendte denne Skuespiller af Person; jeg har vel hørt tale om ham, men videre ikke. Jeg har skrevet til en Ven i Berlin, for at erkyndige mig om ham. Han vgr ikke i Berlin, og skulde være i Dresden, hvor jeg intet nøie Bekjendtskab har; hvorfor jeg altsaa ikke kan bedømme Rigtigheden af denne Klartseenhed.

Ligeledes talte den Syge i de første 12=14 Dage af hendes magnetiske Søvn ofte om andre Personer, men sædvanligen kun om saadanne, som lede af en lignende Hovedpine; da imidlertid den Somnambule sjelden kunde angive Navnene paa dem, saa forbigaaer jeg de fleste af disse Angivelser.

Ogsaa min Cuur mod hendes Hovedpine critiserede nu den Somnambule. Af de stinkende Asandpiller var hun næsten bleven rasende, dog havde hun af Tillid til mig indtaget dem allesammen. Blodiglerne havde været gode, ligeledes de varme

Bade, og de sidste havde i Særdeleshed fordrevet hendes Hjerteklappen; Skarntydepillerne havde virket lige saa meget mod hendes Hovedpine, som et Par Magnetiseringer. Hun havde skullet være aareladt, men dertil havde jeg været altfor forsigtig, da jeg havde holdt hende for svagere end hun virkeligen var.

I de første Dage af hendes Klartseenhed saae den Syge 11 Stjerner, hvilke i de følgende Dage forenede sig til en Sol. Den Syge udtrykte sig desangaaende saaledes: „Jeg seer en Sol, saaledes som den er i fremmede Verdensdele, med herlige milde Lysstraaler; jeg seer deri Billedet af levende Personer og deres Omgivelser; disse Syner forekomme mig ligesom den brændende Busk paa Sinai Bjerg, den Moses har beskrevet." Hun vedblev, Gud vilde ikke have vilst hende denne Naade, naar hun ikke havde opfyldt sine Pligter mod Gud, sine Forældre og Menneskene.

Den 11te Dec. sagde den Somnambule, Frue F. vidste ikke, hvor hendes Mand var; hun kunde nu see ham: han var i Berlin i det jødiske Hospital; et vist Fruentimmer var reist efter ham. Magnetismen var et Lægemiddel, som man ikke kunde betale med en russisk Vogn fuld af Guld.

Den 12te Dec. I Amsterdam boede en Jøde, Portugiser af Fødsel, hvis Navn den Somnambule ikke kunde angive. Han havde lidt af en

meget heftig Hovedpine; Ingen havde kunnet hjelpe ham; endelig havde en Læge paa den franske Grændse givet ham et gult Vand at opsnuse i Næsen, indtil det foraarsagede stærk Nysen, med Befaling, at han skulde gjemme det, han udnyste, til Lægen. Han havde udnyst en Mængde smaa Orme, og hans Smerte var derpaa forsvunden. Jeg spurgde den Somnambule, om hun ikke kjendte det gule Vand.

Sv. „Det maa vel have været Kirse-Laurbær-Vand." (Vand af Prunus Padus Laurocerasus). Jeg bemærkede, at dette var hvidt og ikke gult; hvorpaa hun fortrydelig svarede: „Kan man da ikke sætte noget derpaa?" — Hvad man havde sat derpaa kunde den Syge ikke angive.

Den 13de Dec. Den Syge klagede over, at hun forrige Nat atter havde havt stærk Hovedpine, ogsaa havde hun idag kun faa Syn, og disse vare ikke tydelige; at jeg var i ondt Lune, og af mine Fingerspidser strømmede ikke, som ellers, Ildstraaler, men kun smaa Funker. Den Syge blev calmert, hvilket havde en fordelagtig Virkning. Jeg lagde derpaa min høire Haand paa hendes Baghoved og den venstre paa hendes Hjertekule, og hun forsikkrede, at dette var hende meget gavnligt. Hun spurgte, om Campher ikke kunde nytte hende. Sv. „De har alt før brugt det uden nogen Virkning." Hun forlangte, at jeg skulde forordne hende nog-

le Pulvere, ogsaa spurgte hun, om Fingerurt ikke kunde være hende gavnlig. — Sv.: Hun havde allerede brugt dette Middel uden at føle nogen Lindring.

Den 14de Dec. Den Somnambule fortalte: I Breitenbach, 4 Mile fra Cassel, (hvor den Syge aldrig havde været) faldt en Olding paa 72 Aar ned fra Laden, og slog sig 3 Huller i Hovedet; han vilde hente noget Hø til sin Gjed. Den Syge tilkjendegav sin Medlidenhed.

NB. Jeg meldte denne hendes Fortælling til Præsten i Breitenbach, der nogle Dage derpaa, efterat han havde erkyndiget sig derom, mundtligen sagde mig, at Sagen havde sin fuldkomne Rigtighed og var forefalden paa den selvsamme Dag; dog havde Oldingen kun stødt sig 1 Hul i Hovedet.

Den 15de Dec. Den Somnambule sagde, at hun havde havt en Inflammation i Baghovedet, hvorved der havde dannet sig en hvidgraa Stribe paa Hjernehuden, hvilken forvoldte hende de heftigste Smerter. Den kunde bortskaffes ved Magnetismen. Naar hun kunde blive magnetiseret Morgen og Aften, saa vilde hun være cureret i een Maaned. Da jeg imidlertid, efterat hun var vaagnet, sagde, at hun skulde flytte hen i Nærheden af mig, for at hun kunde blive magnetiseret 2 Gange daglig: var hun ikke at bevæge dertil,

sandsynligviis, fordi hendes Formuesomstændigheder ikke vilde tillade det.

Den 16de Dec. Frøken H. spurgte hvorledes hendes Frue Søster befandt sig. Den Somnambule svarede: „Hun fattes Appetit og Søvn, men har ingen Byld i Lungerne; Maven er fuld af Galle, og derfra reiser sig hendes Mave- og Bryst-Smerter; hun har endnu ikke faaet noget Brækmiddel, hvilket dog vilde være hende tjenligst; hun har vel idag indtaget et Laxetiv, der ogsaa kan være ret godt, men renser dog ikke Brystet saaledes, som et Brækmiddel. Naar hun har faaet dette, vil Chocolade med islandsk Mos være hende meget gavnligt."

Man indvendte den Somnambule, at den omspurgte Syge spyttede Blod, og derfor ikke turde tage noget Brækmiddel. Hvorpaa den Somnambule svarede, at dette kom af den skarpe Galle, og vilde hæves ved et Brækmiddel. Den Somnambules Udsagn lere, efter Frøken H.'s Forsikring, ganske rigtige med Hensyn til den Syges Lidelser. Den Syge er vel bleven bedre uden noget Brækmiddel, dog synes ogsaa den Somnambules Udsagn at have været grundet, at nemlig den Lunge-Feil, Lægerne frygtede, aldeles ikke har fundet Sted. Jeg kjender vel Frøkenen nøie, men den Somnambule hverken hende eller hendes Frue Søster. —

Levi Herz paa Qvægtorvet, et ungt Men-

neske, 17 Aar gammel, vilde snart dse, skjøndt han tog sin Medicin med den største Begjerlighed; thi han havde en Lunge-Byld, saa stor som en lille knyttet Næve.

NB. Det unge Menneske døde den 26de Dec. Dette fortalte den Somnambule uden at blive spurgt. (Jeg var ikke Læge hos det unge Menneske.)

Den 19de Dec. Hr. Amtschirurgus Altmüller spurgte, om der var Nogen syg hos Hr. Rieberg. Sv. „Alle ere sunde, saa nær som den lille Dreng; han har forkjølet sig, og fordærvet sin Mave. Han ligger paa Sophaen, men det vilde være meget bedre, naar de lagde ham i Sengen. Han skulde tage et Laxetiv og holde sig smukt varm, saa skulde han snart blive bedre."

NB. Hr. Amtschirurgus Altmüller kom lige fra det Riebergske Huus, og bekræftede den Somnambules Udsagn. Siden fortalte han mig, at Hr. Rieberg havde forsikret ham om, at den Somnambule aldrig havde været hos ham.

Den 22de Dec. Den Somnambule bad om, at man nok engang skulde forordne hende Campherpulver.

Den 23de Dec. Frue von St. spurgte om hvad der feilede hende. Sv. Den Spørgende havde lagt i en stærk Uddunstning i Senen, og var, uden at tage Hensyn hertil, staaet op-

og gaaet hen til sit skrigende Barn, hvorved hun havde paadraget sig en Forkjølelse, der yttrede sig ved Smerte i de korte Ribbeen; men det var ingen Inflammation, og vilde atter kunne hæves ved svedrivende Midler.

NB. Frue von St. bekræftede Smerten i Siderne, saavelsom Maaden, hvorpaa hun havde forkjølet sig.

Den 24de Dec. Den Somnambule sagde, uden at blive spurgt derom, at Frøken von W. havde i forrige Nat for en Deel faaet sine Catamenier igjen, og befandt sig noget bedre.

NB. Jeg lod min ældste Datter erkyndige sig derom, og Udsagnet blev bekræftet.

Den 25de Dec. Hr. Sohls Barn var saa sygt, at Døden efter Lægens Dom var uundgaaelig. Man sagde den Somnambule, at Hr. Sohls Barn, der havde været saa sygt, nu stærk var i Bedring. Den Somnambule svarede at denne Bedring var meget betænkelig, thi hun kunde ikke længer see Barnet mellem de Levende. Det døde virkeligen kort derpaa.

Mod Slutningen af hendes magnetiske Søvn sagde den Somnambule: „Nu gaaer Hr. Rinald over Kongensgade til Hr. Maurer.“ Hr. Krigsraad Knatz og Staldmester Debus, der just vare nærværende, gik ligeledes strax hen til Hr. Hofraad Maurer, for at overtyde sig om Udsagnets Rigtighed.

NB. Den følgende Dag fortalte den Sidste mig, at det fuldkommen havde forholdt sig saaledes, som den Somnambule havde sagt.

Den 3die Jan. 1819. Hr. Skatteraad Rohde lod spørge, hvad der feilede Frue D. S. i E., 10 Mile fra Cassel. Sv. Hun havde for mange Penge og var melancholsk. Sildigere Efterretninger have bekræftet dette Udsagn.

Den 9de Jan. Spørgsmaal: „Hvorledes befinder Frue Ortwein sig?" — Sv. „Hun lider af Mavekrampe, der reiser sig af megen Ærgrelse; ogsaa har hun Vattersot, og Vandet seer ud som bruunt Øl."

NB. Lægen, der havde denne Syge under Cuur, sagde mig, at hun virkeligen laborerede med Vattersot; ligeledes kunde det, efter de andre Omstændigheder at dømme, være rimeligt nok, at Vandet havde en bruun Farve.

Frue Grevinde von H. spurgte om hvorledes Grev H's Familie i Magdeburg befandt sig. — Sv. Greven befinder sig meget vel. — Over Grevindens Befindende vilde den Somnambule ikke ret udlade sig. Paa Spørgsmaalet, hvorfor? svarede hun, at hun frygtede for, det vilde bedrøve den nærværende Frue Grevinde. Man bad den Somnambule, ikke destomindre at yttre sig uden al Tilbageholdenhed. Den Somnambule sagde nu, at Frue Grevinde von H. i Magdeburg laae syg af

en Feber, og hele Kroppen var ligesom besaaet med røde Prikker. Den Somnambule sagde videre, idet hun henvendte sig til mig: „Hr. Doctor, hvorledes benævner man denne Feber? Skarlagens-Feber eller hvorledes?"

Frue Grevinden fortalte mig nu, at hun i disse Dage havde faaet et Brev, hvori man skrev hende, at Grevinde von H. i Magdeburg laae syg af en Nelde-Feber.

Den Somnambule sagde endvidere, at, naar hiin Patientinde vilde drikke varm Rødviin, saa vilde Udslætten ret bryde frem, og da maatte hun have styrkende Midler.

Skjøndt jeg nu just ikke i Almindelighed vilde anbefale denne Cuur til Efterligning, saa troede jeg dog, saa meget desto snarere at burde nedskrive den, som den Somnambule hidindtil stedse havde været tilbøielig til svækkende Midler, som Aareladning, Blodigler, Brækmiddel, Laxetiv, og sveddrivende Midler.

Den 11te Jan. Nærværende vare de Herrer Dr. Schuchhard og Wagner. Man spurgte den Somnambule, hvad der feilede Hr. Raad C. Sv. Han havde været meget sygere, end han var nu, led dog af en Lamhed i Benene, der reiste sig fra Trykningen af de overfyldte Blod-Aarer. Man skulde sætte den Syge 16 Blodigler paa Underlivet, og, naar disse havde virket, skulde han mag-

netiseres; saaledes vilde han ganske komme sig igjen. Man spurgte den Somnambule, om hun ganske vist kunde forsikkre dette? Sv. Saa vist, at hun kunde gjøre sin Eed derpaa.

NB. Den her omtalte Syge havde overstaaet en Apoplexi, hvoraf endnu en Paralyse var bleven tilbage i Benene.

Spørgsmaal: „Hvad feiler Frue Huth?" — Sv. „Hun har et daarligt Been." Ubekjendt med den Syges Skade, sagde jeg: „nu, naar det ikke er andet —" Herpaa svarede den Somnambule: „Er det ikke nok, naar man kan døe deraf? Hun skal bringes til Langenbeck i Gøttingen." Den Somnambule blev gjort opmærksom paa, at man her kunde udrette det samme; hvorpaa hun svarede, at Langenbeck maaskee kunde hæve det Onde uden Operation.

NB. Den Syge havde virkeligen Fumor albus paa Benet.

Den 15 Jan. Nærværende Hr. Hofraad H. og Madam W. Den Somnambule sagde, uden at blive spurgt, at en gøttingsk Professor havde opskrevet en Recept for Hr. Dillon, og angav, hvad der stod i Recepten. Mine Læsere vilde erindre sig hvad jeg desangaaende har sagt i min Indledning, hvilket jeg nøiere oplyser i min Indberetning til det Kurfyrstl. Over-Sanitets-Collegium; hvorfor jeg kun her berører det, for ikke siden at gjentage noget.

Man spurgte nu den Somnambule, om Frøken Greineiszen allerede sov *). Sv. Hun sov vel, men dog endnu ikke fast; man vedblev derfor at magnetisere hende; hun foer endnu ofte midt under Søvnen op af Skræk; ogsaa var Søvnen endnu ikke fast. Spørgsm. Hvor længe vil Frøken Greineiszen sove endnu? Sv. Til Klokken 11, 3 Minuter.

NB. Madame W. der havde bivaanet Magnetiseringen, kjendte Frøken Gr. gik, da den magnetiske Søvn var forbi, hen til Frøkenen, for at overtyde sig om Sandheden af den Somnambules Udsagn, og fandt det fuldkommen bekræftet.

Flere, ikke uvigtige, Udsagn har jeg maattet forbigaae, fordi jeg havde forglemt i min Dagbog at anmærke de Vidner, der vare nærværende; jeg troede ikke at dette var nødvendigt, men Erfaring har lært mig det Modsatte.

Fra denne Dag af blive de Personer, der vare nærværende, navnligen anførte i min Dagbog, forsaavidt de staae i noget Forhold med den Magnetiserte.

Den 16de Jan. blev ikke magnetisert, fordi

---

*) Frøken Greineiszen blev den Tid magnetiseret af Hr. Dr. Wagner fra Kl. 10-11. Ogsaa min Somnambule blev idag magnetiseret fra Kl. 10-11, fordi jeg strax efter Klokken 11 havde en Forretning.

den Syge var saa angreben af Tildragelserne den 15de Jan. (til hvilke jeg i Anhanget endnu engang vender tilbage), at jeg begyndte at frygte for hendes Forstand; imidlertid lykkedes det mig endeligen ved trøstende Tiltale at berolige den stakkels Syge.

Den 17de og 18de Jan. havde jeg alle Anstrengelser nødige, for atter at bringe den Syge i magnetisk Søvn; hun blev forskaanet for Spørgsmaal, og talte heller ikke af sig selv.

Den 19de Jan. Den Somnambule ønskede kun stedse at være saa lykkelig, som under den magnetiske Søvn. Da havde alle Sorger forladt hende, og hun var fri for alle Smerter.

Hr. Assessor Rausch spurgte til sin Broder i Halifax i Amerika. Den Somnambule beskrev ham med sort Haar, brune Øine og friisk Ansigtsfarve; han var fuldkommen sund. Man spurgte videre, om han ogsaa havde Børn. Sv. Hun kunde vel see hans Kone, men ingen Børn.

NB. Hr. Assessor R. erklærede ei alene Beskrivelsen for rigtig, men tilføiede endog, at hans Broder var gift, men havde ingen Børn. Den Somnambule kjender ikke den Spørgende.

Frøken von M. spurgte om hendes Frue Moders Befindende. Den Somnambule svarede, hun havde været meget syg, men var nu atter kommen sig. Hun havde en Skorpe paa Tungen;

havde hun istedet for al Medicin taget et Brækmiddel, saa havde hun ikke faaet denne Plet paa Tungen; Blodigler kunde være nyttige derimod, men Frue M. vilde ikke anvende dette Middel, fordi hun havde saa stor en Afsky for Igler.

NB. Den nærværende Frøken von M. sagde at Alt havde sin Rigtighed; ogsaa havde hendes Moder virkeligen faaet en Plet paa Tungen.

Den 21de Jan. Frøken W. spurgte hvorledes hendes Broder i Heidelberg befandt sig? Den Somnambule beskrev hans udvortes Dannelse; han var sund, og læste i en Bog, men havde noget Catarrh for Brystet.

Den Spørgende samt hendes Familie ere den Somnambule ubekjendte.— Frue Regjeringsraadinde W. spurgte, om hendes Forældre i Aachen vare friske. Sv. Der kom mange unge Folk, omtrent saa store som de paa Lyceumet, ud af Huset; hendes Fader kom med nogle Papirer ud af sit Kammer, og gik ind i sin Kones; han havde en Slaabrok paa, hvis Farve og andre Egenskaber den Somnambule noiagtigen beskrev; i Stuen vare endnu 2 halvvorne Piger, der vare Søstre.

NB. Den Spørgende erklærede, at unge Mennesker nøde Undervisning i Mathematik i hendes Faders Huus, og at den beskrevne Slaabrok var den samme, som hendes Søster havde givet deres Fader paa hans Fødselsdag.

Den 22de Jan. Madame F. spurgte om hvad Hr. Skuespil-Directeur Döbbelin i Königsberg foretog sig. Sv. Han sidder paa en sort Sopha og læser, dog ikke i en Bog, maaskee i en Tidende eller saadant lignende; det kunde hun ikke saa nøie bestemme. Foruden hans Kone saae den Somnambule ogsaa en Søn paa omtrent 16 Aar og en Datter paa 11; flere fremmede Børn gik ud og ind. Den Somnambule beskrev de 4 omtalte Personer nøie, og føiede til, at Hr. Skuespil-Directeur Döbbelin var endnu en ganske smuk Mand, ikke tyk, men corpulent.

NB. Madame F. saavel som den ligeledes nærværende Skuespiller Hr. Thieme, der begge nøie havde kjendt den omspurgte Familie i Pommern, bekræftede den Somnambules Udsagn fuldkomment med Hensyn til Beskrivelsen af Personerne, og føiede til, at denne Familie aldrig havde været her i Byen.

Hr. von Zieten spurgte om hvorledes hans Moder i Ludvigsburg befandt sig. — Sv. Hun boer i et saa stort Huus, at det alene seer ud som en lille Bye; hun befinder sig meget vel, men seer allerede noget gammelagtig ud og ligner derfor en vis Dame, som den Somnambule nævnte ved Navn, dog var hun ikke fuldt saa høi. Hr. von Zieten tilføiede, at hans Moder boede paa Slottet Ludvigsburg i Würtemberg, hvilket var en me-

get lang Bygning. Ligeledes spurgte han om hvorledes hans Broder, Hr. Capitain von Zieten, befandt sig. (Klokken var $12\frac{1}{2}$). Sv. Han befandt sig vel, sad ved Bordet og spiste. Jeg indvendte den Somnambule, at det vel endnu var for tidligt til at spise; men hun bekræftede sit Udsagn, hvorpaa Hr. von Zieten erklærede, at hans Broder sædvanligviis pleiede at spise ved denne Tid. Man spurgte atter, om Hr. Capitain von Z. da aldeles Intet feilede? Den Somnambule svarede, at han rigtignok havde havt Slag for nogen Tid siden; men det havde hun ikke strax kunnet see, fordi han hvilede med begge Armene paa Bordet. Han maatte ogsaa spise med den venstre Haand, fordi den høire var lam. Det var ret Skade, thi det var en smuk Mand.

NB. Hr. von Zieten bekræftede hendes Udsagn.

Froken J. spurgte om hvorledes Hr. Land-Syndicus Ambroni Meinungen befandt sig. Sv. „Meinungen er ikke stor og heller ikke meget smuk." Hr. L. S. Ambron var alvorlig syg og led af en Nervesyge, som han havde paadraget sig ved en Forkjølelse paa en Forretnings-Reise; ogsaa frygtede han for at døe deraf; men det vilde dog ikke blive Tilfældet. Skjøndt Sygdommen vel vilde vare temmelig længe, saa skulde han dog nok komme sig.

NB. Da den Spørgende fik Svaret at høre, forsikkrede hun, at Hr. A. havde skrevet, at han vistnok døde af sin Sygdom.

Medens den Somnambule fremsagde sit Udsagn, forlangte hun, at den Spørgende skulde gaae ind i et andet Værelse. Den Somnambule klagede over at hun atter havde havt Hjerteklappen, og da hun nu ikke kunde bade sig, skulde hun have varme Omslag paa Brystet, hvilket jeg maatte sige hende, naar hun vaagnede.

Den 24de Jan. Hr. Bjerg-Commissarius Stripelmann spurgte til Hr. von Bodenhaußen i Hildesheim. Den Somnambule svarede, at hun vel kunde see Hr. von B.s Kammer, men ikke ham selv. Hun beskrev Værelset og Meublerne. Men da den Spørgende ikke havde været der, kunde han ikke bestemme Rigtigheden af hendes Beskrivelse. Man bad den Somnambule at see efter Hr. von B. i et andet Værelse. Efter nogen Tids Forløb sagde den Somnambule, at hun intetsteds kunde see Hr. von B.

NB. Herpaa erklærede Hr. Bjerg-Commissarius Stripelmann, at Hr. von B. for nærværende Tid ikke var i Hildesheim men i et Besøg i Witzenhausen. Han havde med Flid stillet Spørgsmaalet saaledes.

Den 25de Jan. Den Syge sagde, at den hvidgraae Stribe, der havde sat sig fast i Baghovedet, begyndte nu at forsvinde.

Hr. Procurator Rommel spurgte om hvorledes hans Broder, Hr. Professor Rommel i Marburg, befandt sig. Sv. Han var frisk, og læste i en stor Bog.

NB. Dette blev tilskrevet Hr. Professor Rommel i Marburg, hvorpaa han svarede, at det vel ikke var hans Sædvane paa den Tid af Dagen at læse i Folianter, alligevel havde det hendelsesviis just da været Tilfældet.

Hr. Capellmester Guhr spurgte om hvad hans Fader, Hr. Cantor Guhr i Milatsch i Schlesien, foretog sig. Sv. Han var i et stort Værelse, hvori der stod et langt Bord, paa hvilket der laae Skrive- og andre Bøger; men Skolarer saae hun ingen af; han var en stor Mand og corpulent. Siden sagde hun, at nu (Kl. 12½) spiste Hr. Cantoren til Middag tilligemed et smukt ungt Menneske med blonde Haar og blaae Øine; Bordet stod ikke midt i Værelset, men med den ene Side op til Væggen. Hr. Capellmesteren sagde, at efter Beskrivelsen var det unge Menneske hans Broder. Man spurgte nu den Somnambule, om hun ikke ogsaa kunde see Frue Cantorinde G.? Sv. Nei! Foruden Pigen, som lagde Suppen for, saae hun intet Fruentimmer.

NB. Den Spørgende sagde, at hans Moder ikke mere var i Live.

Den Somnambule beskrev nu Huset og Ga-

den, hvori Hr. Cantoren boede. Gaden var bredere end Kongensgade her i Cassel.

NB. Dette blev bekræftet af Hr. Capellmeister Guhr.

Den 27de Jan. Froken B. spurgte om hvad hendes syge Broder Arminius feilede. Sv. Han havde en meget slem Arm, der var fuld af Knuder og Hævelse. Bad og Magnetisme kunde helbrede ham.

NB. Virkeligen led Drengen af scrophuløse Hævelser i en høi Grad.

Den 30te Jan. Den Somnambule sagde, at den hvidgraae Stribe i Baghovedet stedse mere og mere formindskede sig; ogsaa var Smerten der ophørt i de fire sidste Dage, og havde trukket sig hen til Tindingerne og Næsen. Hun turde vel ikke fortie, at hun nu allerede over i 14 Dage havde havt en Diarrhoe, og derved havde faaet en stærk Appetit. Jeg tilraadede hende et Glas Viin; men hun erklærede, at dette aldeles ikke var hende tjenligt, Udtømmelserne derimod gavnede hende meget. Sp. „Kan de see Hr. Wickete i Heidelberg." Sv. „Han gaaer med 4 Herrer i en lang Gade, hvor ogsaa hans Bopæl er, har blonde Haar og blaae Øine. Sp. „Bemærker de ellers ikke noget paa Hr. W?" Sv. „Han har et stort Ar paa Kinden."

NB. Denne Beskrivelse er fuldkommen rigtig, da jeg selv kjender denne Herre nøie.

Den 31te Jan. Hr. Diede spurgte hvorledes Generalinde Wiederhold i Lissabon levede? Den Somnambule beskrev Huset, dets eiendommelige Bygningsmaade, Beliggenhed og Gade nøie. I første Etage boede en Dame, som sandsynligviis var Generalinden. Hun var rigtignok ikke længer ung, men dog endnu en vakker Kone med store, smukke brune Øine. Ogsaa saae hun 2 Piger, som vare hendes Døttre; den ældste syntes at være 16 Aar, den yngre 13=14 Aar gammel. Begge vare smukke Piger; denne havde brune Haar og brune Øine, den anden graae Øine og lysere Haar.

NB. Hr. Diede opskrev selv Udsagnene, og forelagde Generalindens nylig her ankomne Søn dem, som har befundet dem at være fuldkommen rigtige; især fandt han Beskrivelsen af Huset „meget nøiagtig": kun var den ældre Søster ikke seksten men femten Aar gammel.

Hr. OPR. S. spurgte om hvad Frue Kr. C. K. gjorde. Sv. Hun sidder paa en Stoel; siden: Hun sidder paa Sophaen, og der er endnu en Dame hos hende. Dette Udsagn skal have været ganske urigtigt, da nemlig paa denne Tid ikke een men mange Damer have været hos Frue Kr. C. K.

Henimod Kl. 12½ spurgte Hr. Raad Diede om hvorledes hans Kone befandt sig. Sv. „Hun, seer ud af Vinduet, og befinder sig ret vel;

hun har skjønne brune Lokker om Hovedet." Dette foranledigede mig til at spørge, om ovennævnte Dame havde blottet Hoved og var friseret. Den Somnambule svarede: „Nei! hun har en meget smuk Kappe paa." Spørgsm: „Kan den Somnambule ogsaa see Frue Diede i hendes Værelse, og sige os om hun er alene." Sv. „Hun er ganske alene i sit Værelse, og iklædt en hvid Overkjole, hvorpaa hun har noget Silketøi;" hvorom hun (den Somnambule) dog ikke ganske bestemt kunde sige, enten det var et lille Silketørklæde, eller noget lignende. Nu (Kl. 12½) kom endnu en Dame i Besøg til Frue Diede, der havde en sort Pelts paa. Kl. 1,40 Minuter, sagde den Somnambule: „Nu gaaer denne Dame atter bort."

NB. Dette Udsagn har Hr. Raad Diede i alle Henseender fundet fuldkommen rigtigt, selv med Hensyn til Tiden.

Den Somnambule bad om at man skulde sige hende, naar hun vaagnede, at hun skulde lade en varm Damp ryge sig gjennem Næsen. Smerten havde nu trukket sig hen i Nærheden af Næsen, og et Udflod derigjennem vilde forskaffe hende stor Lindring.

Den 1ste Febr. Den Somnambule sagde, at den hvidgraae Stribe i Baghovedet var næsten ganske forsvunden, mindede tillige om Dampen gjennem Næsen, som jeg i overgaars ved hendes Op-

vaagnen ikke havde tilraadt hende, og som dog var meget nødvendig. Jeg spurgte den Somnambule, om de mange forelagte Spørgsmaal ikke førte nogen Skade med sig for hendes Sundhed. — Sv. Hun maatte gavne sine Medmennesker saa meget som det stod i hendes Kræfter.

Den 2den Febr. Hr. Regjerings-Archivar Wachs spurgte til sine to Sønner i Schwetzingen i det Badenske. Sv. „Schwetzingen er et lille, ret venligt Sted; Rytter-Stalden er større end den herværende Garde du Corps's, ogsaa er der en aaben Plads derved." I nogen Frastand saae hun 2 Officierer, hvoraf den ene var Hr. Regjerings-Archivariussens Søn; han havde brune Øine, og ligeledes forekom det hende ogsaa, som om han havde brunt Haar; dog kunde hun ikke tydeligen see dette formedelst Kaskketten. Den anden Officier havde kulsort Haar. Nu gik den anden Søn op ad en Trappe i Staldbygningen, ind i et Værelse; han havde lyse Haar og blaalige Øine. Spørgsm. „Kan De vel see hvad Hr. Oberst Lehmann i Carlsruhe gjør?" Sv. „Det er en smuk Mand, men ikke saa stor, som Hr. Lieutenant Wachs, han har en graa Frakke paa; i hans Værelse seer det meget brillant ud; der ere mange Portraiter og mange deilige Meubler." Spørgsm. „Kan den Somnambule kjende Portraiterne?" Sv.

„Nei! *) Nu triner ogsaa et midaldrende Fruentimmer ind i Værelset, men det er ikke Oberstens Kone; alligevel holder han meget af hende.

NB. Hr. Archiv. W. sagde, at efter Beskrivelsen var det Hr. Oberstens Søster.

Den 3die Febr. Om Aftenen Kl. 9 erholdt jeg en Skrivelse fra det Kurfyrstl. Over-Sanitets-Collegium af følgende Indhold:

„Det Kurfyrstl. Over-Sanitets-Collegium har formedelst nogle ubehagelige Rygter, der ere udbredte her i Byen i Anledning af en magnetisk Cuur, ledet af Deres Velbaarenhed, seet sig foranlediget til at lade en nærmere Undersøgelse anstille, og i den Hensigt overdraget os undertegnede Collegiets Medlemmer, ved egen Nærværelse at skaffe os en nøie Kundskab om Sagens Stilling.

Ifølge denne Ordre skulle vi i Morgen tidlig Kl. 8 begive os hen til Dem, for forelobigen af Dem selv at erholde de nødvendige Efterretninger, paa hvilke vi dernæst kunne grunde den videre Undersøgelse af dette for Videnskaben og vor fælleds Stands Værdighed saa vigtige Anliggende.

---

*) Det fortjener vel at anmærkes, at den Somnambule aldrig var i Stand til at adskille Portraiter og Speile.

Vi bede Dem at vente os til den bestemte Tid, og forblive med særdeles Høiagtelse, o. s. v.

Cassel, den 3die Febr. 1819.

Waldmann.
Cramer.
Pfeiffer.

Den 4de Febr. Om Morgenen, noget efter Kl. 8, indfandt sig de 3 ovennævnte Herrer Kommissarer i mit Værelse, og talte med mig om den quæstionerte Gjenstand. Jeg bemærkede, at et Bedrageri her ikke let var tænkeligt, da den ulykkelige Patientinde havde i de 10 Maaneder, hun havde været under Cuur, anvendt hendes hele Fortjeneste til Lægemidler, for paa den sædvanlige Maade at gjenvinde sin Sundhed. Da nu dette ikke vilde lykkes, saa havde jeg anseet det for min Pligt at raade hende til at underkaste sig en magnetisk Cuur, som hun ei engang kjendte af Navn. Ogsaa havde jeg af Udviklingen af de behørige magnetiske Phænomener havt al Grund til at anse denne Tilstand for virkelig magnetisk. Desuden skulde jeg næsten holde det for umuligt at fremkunstle den gradvise Udvikling af den dyriske Varme, og af de uvilkaarlige Trækninger med Ansigtsmuskelerne. Ei engang at tale om, at da jeg erkyndigede mig om den Somnambules moralske Værd, havde man forsikkret mig, at hun vel var fattig, men af redelig Tankemaade.

Hr. Hofraad Waldmann bestred denne Maade at see Tingen paa, ved at henvise til Marie Rubel i Langenberg, der havde skuffet selv den berømte Professor Benzenberg. Hr. Hofraad Waldmann tilføiede, at han flere Gange selv havde seet fremkunstlede Epilepsier, som siden vare gaaede over til virkelige.

Med Hensyn til Marie Rubel i Langenberg saa have vi nu siden faaet bedre Underretning. Hvad de fremkunstlede Epilepsier angaaer, saa har jeg i de 18 Aar, jeg var preussisk Districts-Physicus, havt Leilighed nok til at iagttage slige, især ved Soldater-Udskrivninger. Men aldrig blive saadanne fremkunstlede Tilfælde sig selv lige, og kunne derfor ikke let undgaae Lægens øvede og skarpe Øie. Imidlertid fandt jeg mig her aldeles ikke kaldet til at bestride forudfattede Meninger. Meget mere forholdt jeg mig fra nu af ganske passiv ved hele Sagen.

Kl. $11\frac{1}{2}$ kom de Hrr. Kommissarer igjen, for selv at overvære Magnetiseringen.

Førend Magnetiseringen blev Pulsen undersøgt, og af de Hrr. Kommissarer angivet til 136 Slag i Minutet. Jeg skred nu til Magnetiseringen, og efter faa Strøg var den Syge i Søvn.

De af de Hrr. Kommissarer til den Somnambule rettede Spørgsmaal kunde jeg vel med Grund forbigaae, da man ikke kunde vente sig nogen syn-

derlig Klarseenhed i den Stilling, hvori den Syge var bragt ved at beskyldes for Bedrageri og ved en retlig Undersøgelse, (hvilken ogsaa fremlyser af Tallet paa Pulsslagene før og efter Magnetiseringen). Ogsaa fra min Side kunde man, efter Samtalen denne Morgen, ikke vente sig andet, end en svag magnetisk Indvirkning. Alligevel vil jeg, til videre Oversigt, her af Hukommelsen antegne det Væsentlige; thi protocollere kunde jeg ikke, da jeg paa Undersøgelsesdagene, til fuldkommen klar Bedømmelse, havde anviist den Syge, der hidindtil havde siddet ved mit Skriver-Bureau, hvor der var noget dunkelt, og hvor jeg tillige bequemt kunde skrive, en Plads lige over for Vinduet, hvor det fulde Lys faldt paa den Somnambules Ansigt.

Hr. Hofraad Cramer spurgte om hvad hans Kone foretog sig. Den Somnambule svarede, at hun boede i første Etage, og dog forekom det hende, som om hun opholdt sig i et Værelse i anden; hun stod foran en Commode; siden: „Frue Hofraadinden sidder paa en Stoel." Man spurgte videre om Frue Hofraadinden var alene. Sv. „Der er et Barn ved hende, dog er dette ikke kommet ind i Værelset, og maa altsaa allerede før have været hos hende." Den Somnambule blev spurgt om hvad der befandt sig paa Bordet ved Vinduet: det var lutter bekjendte Gjenstande. Det Udtryk „Gjenstande" var den Somnambule ubekjendt, og

hun spurgte: „hvad er vel Gjenstand?" Dette blev hende nu forklaret, men hun kunde dog ikke kjende dem, og sagde, hun kunde vel see Bordet, men ikke hvad dervaa befandt sig.

Hr. Hofrets-Raad Pfeiffer spurgte til sin Kone. Den Somnambule svarede, hun var i Stuen; det var en smuk Kone, havde bruunt Haar og brune Øine; 2 Piger vare desforuden i Værelset, hvoraf den ældre havde bruunt, den yngre blondt Haar.

Jeg har ikke kunnet erfare, hvorvidt Spørgsmaalene vare rigtigen besvarede eller ikke. Efterat den Somnambule var vaagnet, blev hendes Puls atter undersøgt af de Hrr. Kommissarer, og man talte 107 Slag i Minutet.

Den 7de Febr. De Hrr. Kommissarer bivaanede atter idag Magnetiseringen. Pulsen var med faa Slags Forskjel den samme, som den 4de Febr.; ogsaa havde den næsten det samme Forhold før og efter Magnetiseringen. Den Syge blev denne Gang forskaanet for Spørgsmaal, og sig selv overladt. Jeg stak den Somnambule en Knappenaal i Haanden saaledes at den blev siddende, uden at jeg iagttog nogen Forandring. Hr. Hofraad Cramer sagde, at sligt vilde intet betyde; man skulde stikke Knappenaalen ind under Neglen, og udførte det ogsaa virkeligen, hvorpaa den stukne Finger foer tilbage, og vedblev at være krumbøiet.

Jeg maa lade det uafgjort, om dens Tilbagefaren var en Følge af Stødets Kraft, eller af Smerter. I Ansigtstrækkene viste sig derved aldeles intet Spor af Smerte!

Jeg havde i Begyndelsen af den magnetiske Cuur den Syges høire Haand liggende paa mit venstre Knæ, for at forstærke Rapporten, og denne Forbindelse var ogsaa fremdeles vedbleven. Man ønskede at vide, hvad Følge det vilde have, naar denne Forbindelse blev ophævet. Jeg bemærkede, at den Somnambule strax vilde opvaagne, hvilket hun alt ofte havde forudsagt. (Dog skete dette ikke paa de Herrer Kommissarers Forlangende, men efter en Andens Ønske). Jeg lagde nu den Somnambules høire Haand fra mit venstre Knæ over paa den Somnambules eget, og bortfjernede mig sagte og langsomt fra hende, hvorpaa hun, maaskee efter eet Minut, opvaagnede. Jeg blev ikke anmodet om paanye at bringe den Syge i Søvn.

Hermed sluttede de Herrer Kommissarer deres anden Undersøgelse. Jeg indbød de undersøgende Læger til flere Gange at bivaane Magnetiseringen, og ogsaa uventet at iagttage den Somnambule; men dette skete ikke. Det syntes mig derfor som om Acterne over denne Gjenstand vare sluttede. Dog, siden blev endnu den juridiske Undersøgelse indledet.

Herhen hører nu ogsaa den Indberetning, som jeg, paa Hr. Hofrets-Raad Pfeiffers mundtlige Forlangende, har indsendt til det Kurfyrstl. Over-Sanitets-Collegium, saaledes lydende:

„Jeg tager mig den Frihed underdanigst at overrække saavel en historisk Fremstilling af Caroline Ramers Sygdomsform, som og et kort Uddrag af de Jagttagelser, jeg under Magnetiseringen havde Leilighed til at gjøre. Den gradvise Udvikling af behørige magnetiske Phænomener tilintetgjør hos mig enhver Tvivl, jeg kunde have om at holde den Syge for en virkelig Somnambul. Uden dette vilde jeg ikke have vovet, gjennem Hr. St. R. R. at bede Hr. Geh. Hofraad Grandidier som og Hr. Over-Hofraad Grandidier om deres Nærværelse.

Skjøndt nu den Syge har givet meget paafaldende Beviser paa en høiere Anskuelsesevne og et stærkt Fjernsyn, saa vare disse dog alt for uligе uddannede, til derefter at henregne hendes Klarseenhed til anden end en ringere Grad.

Om hun derimod var i Stand til at hæve sig til de høiere Grader kan jeg lige saa lidet drage i Tvivl, som paastaae; thi ikke letteligen har nogen Somnambul havt at kjæmpe med saa megen Krænkelse og Bryderi, som denne. Snart skulde hun selv være et snedigt Menneske; saa var det atter hendes Broder, der var det. Men da

alt dette ikke var tilstrækkeligt til at udslætte Indtrykket hos Vidner, der selv havde været nærværende, saa skulde hun være en Datter af Sußmann *). En Læge aftalte med en Jøde, Herr Dillon, at han vilde skrive ham en Recept. Dillon skulde da, før Magnetiseringen, kalde den Somnambule til sig, sige hende, hvad der stod skrevet paa Recepten, og tillige bemærke, at den var af en gøttingsk Professor. Derpaa skulde han bede hende i hendes somnambule Tilstand at sige ham om dette Middel vilde være ham gavnligt. Saaledes skulde det vise sig, om hun vidste, hvem der havde skrevet Recepten.

Men have dog ikke de nyere Jagttagelser af Fleischmann i Hufelands practiske Journal, Juni Hefte 1818, tilstrækkeligen bevist, at det, i vaagende Live, hørte bliver overdraget til og udtalt i den somnambule Tilstand?

Ikke tilfreds dermed, lod Dillon den Somnambule endnu engang komme til sig, hvor En den Somnambule ubekjendt var tilstede, som udgav sig for en gøttingsk Professor. Denne havde dadlet den Syge for hendes Udsagn i den somnambule Tilstand. For at sætte Kronen paa sit Værk, skikker Dillon den næste Morgen Bud til den Syge,

---

*) Denne Sußmann var en forstagen Politi-Officiant.

og lader hende, som god Ven, raade ikke oftere at gaae hen til mig, da dette vilde volde hende svære Ubehageligheder *). Dillons Hensigt, at afbryde eller ophæve den magnetiske Cuur, ligger, som mig synes, temmelig klar for Dagen. **)

Efter hiin Tildragelse har hendes Klarseenhed ikke udviklet sig mere, og det lykkedes mig kun, efter vedholdende Manipulation, atter at tilveiebringe den forrige magnetiske Tilstand.

Jeg har efter Kluge's Raad „aldrig at magnetisere uden Vidner" fra Tid til anden indbudet nogle Bekjendtere; men at det siden blev overdrevet, og Mange kom ukaldte og uden Indbydelse, skete mod min Villie. Jeg forandrede derfor Magnetiseringen fra Kl. 8½ til Kl. 11½, og lukkede min Dør.

Endelig maa jeg endnu bemærke, at det aldeles ikke har forundret mig, Publicum i en Somnambul tillige ogsaa venter sig en Prophetinde. Men hvad skal man sige dertil, naar ogsaa Læger tale om Prophetier?

Jeg mener, at den Læge, som leder en mag-

---

*) Den stakkels Syge phantaseerte og var saa ophidset at jeg frygtede for hendes Forstand.

*) En Underfølgelse kunde da ikke finde Sted, og den sande somnambule Tilstand var ikke meer at bevise.

netisk Cuur, ikke bør bekymre sig om det, den Somnambule siger, er sandt eller ikke; men derimod om hiin Cuur tilveiebringer Sundheden, og om den somnambule Tilstand er virkelig.

Efter Hr. H. R. Pf.'s Forlangende har jeg kun uddraget nogle faa af den Somnambules Udsagn. Jeg forbliver ꝛc.

Cassel den 12te Febr. 1819.

Til Undersøgelsen selv har jeg endnu at anmærke, at det ganske blege Ansigt ogsaa paa Undersøgelses-Dagene, som sædvanlig, ved Magnetiseringen blev rødere, indtil det steg til en glødende Rødme; Blinkningen med Øienlaagene indtraf ligeledes; Trækningerne med Ansigtsmusklerne begyndte ved Øien- og Mundkrogene, og udbredte sig lidt efter lidt næsten over alle Ansigtsmusklerne.

Jeg satte, i de Herrer Kommissærers Nærværelse, et Stykke magnetiseret Staal paa det øverste af Næsen, og strax udbredte sig Trækningen over hele Ansigtet.

Vi ville nu atter vende os til Udsagnene, og siden efter fremsætte det Øvrige.

Den 8de Febr. Hr. Geh. Raad Gøßel var dennegang alene tilstede, og spurgte om den Somnambule kunde see hans Bolig i Rotenburg. Sv. Det var et stort hvidt Huus, endnu høiere end Hr.

Th.'s her i Byen, men der vare ingen Figurer derpaa; Trappen op til Huset var omtrent saaledes som den op til det Rouxske Huus, men nyere. To Døre dannede Indgangen. Spørgsm. „Kan De see Frue Geh. Raadinde G.? Sv. „Nede i Huset er hun ikke." Efter nogen Tid: „Nu kommer Frue Geheimeraadinden ned af Trappen, og gaaer ind i Værelset paa høire Haand, naar man kommer ind af Gadedøren; det er en corpulent Dame, af meer end middelmaadig Størrelse, med hvidt, blomstrende, rundt Ansigt, lysebrune Øine og Haar. Dette Værelse har meget brogede Tapeter: Betrækket paa Sophaen og Stolene er ikke af Plyds, men af noget andet mørkt Tøi, maaskee af Kattun; en gammel Dame, der har en Kappe paa, sidder ved Kakkelovnen, og en anden gammel Dame, noget høiere end hiin, gaaer op og ned i Stuen. Nu (Kl. 12½) gaaer Frue Geh. Raadinden ud af dette Værelse ind i det lige overfor." Sp. „Kan den Somnambule gjøre os en Beskrivelse af dette Værelse?" Sv: „Det er meget skjønt; naar man kommer ind i Værelset, staaer paa venstre Haand en Bureau." Endvidere saae hun en meget skjøn Sopha og Stole med rødt Betræk; ved Sophaen stod noget, som hun ikke kjendte eller kunde navngive, da hun aldrig havde været i fornemme Folks Værelser; der var hængt et uldent Klæde derover; (det var et Fortepiano.) I dette Væ-

relse sprang desforuden en Pige omkring paa 4=5 Aar, med blaae Øine, blonde Haar, og et levende rundt Ansigt. Hr. G. R. G. sagde, at denne Beskrivelse passede fuldkommen paa hans lille Søn. — Dette tilkjendegav jeg den Somnambule, hvorpaa hun svarede, det var ogsaa en lille Dreng men han havde en Pigekjortel paa, og det var Skyld i at hun havde taget Feil. Den Somnambule saae nu en ældre Søster, noget mindre end min næstældste Datter; Haarene vare noget dunklere end den lille Drengs, Øinene imellem blaae og graae, Ansigtet rundt og hvidt.

Spørgsm. „Kan den Somnambule see Demoiselle R. i Rotenburg?" Sv. „Huset, hvori hun boer, seer udvendigt fra meget gammelt ud, det er intet Hjørne=Huus, ligger inde i Gaden og har paa begge Sider en Indkjørsel. Paa første Sal kommer nu Demoiselle R., et ungt Fruentimmer, ud af Værelset og gaaer over Gangen." Inde i Huset var det dog skjønnere, end man skulde have sluttet sig til af dets Udvortes. I Dem. R.'s Værelse stod nærved Vinduet en Stoel; men om man ogsaa satte sig paa den, kunde man dog derfor ikke see ud af Vinduet, eftersom dette var meget høit. Dem. R. var en temmelig mager Person, hendes Haar næsten sort, Øinene dunkelbrune, Ansigtet blegt og mere langt end rundt.

Spørgsm. „Bemærker den Somnambule el=

lers intet ved Dem. R.?" Sv. Jo, den ene Skulder er noget høiere end den anden; men dette havde hun ikke strax kunnet see, da D. R. havde et stort Halstørklæde paa. „Nu sætter Dem. R. sig paa en Stoel paa en Forhøining, hvorpaa der desuden staaer et lille firkantet Bord og endnu en Stoel, hvorpaa sidder et Fruentimmer med blonde Haar, lyseblaae Øine, og et blomstrende, fuldt og rundt Ansigt.

Spørgsm. „Er dette Geh. R. G.'s ældste Datter?" Sv. Hun troede det; endnu 2 andre unge Piger paa omtrent 18 Aar stode foran Forhøiningen.

NB. Hr. Geh. R. Gøßel har derpaa skrevet til sin Frue Gemalinde, for at indhente Efterretning om det, han ikke selv kunde bestemme. Svaret bekræftede den Somnambules Udsagn fuldkommen. Selv den lille Dreng havde tilfældigviis paa hiin Dag en Pigekjortel paa.

Den 11te Febr. Postmester Tilepape fra Wabern spurgte om hvorledes det stod sig med hans Familie i Wabern. Den Somnambule svarede, Frue Postmesterinden var i Værelset paa høire Haand af Indgangen; hun havde et sygt Barn paa Armen, hvilket syntes at være over et halvt Aar gammelt; det havde ondt for Tænder og vilde ikke die, skjøndt dette vilde være meget gavnligt;

det vilde faae en Diarrhoe, som nok skulde hjælpe det.

Spørgsm. „Kan den Somnambule ikke opdage hvorledes Barnet seer ud?" Sv. „Frue Postmesterinden løber saa hurtigt om i Stuen med Barnet, at det er umuligt at beskrive dets Ansigt."

NB. Hr. Postm. T. i W. tilskrev mig efter nogle Dage følgende: „Jeg tager mig den Frihed at berette Dem, at alt hvad den Somnambule fortalte angaaende min Kone og Familie, er efter den Første Forsikkring sandt. Ligeledes sagde han mig siden mundtlig, at hans Kone dengang formedelst sin Angest og Urolighed havde løbet saa hastig omkring med Barnet, at hun snarere havde dandset end gaaet.

Den 12te Febr. Sp: „Seer den Somnambule ingen Børn i Hr Secretair S.'s Værelse?" Sv. „Nei!" Det samme Spørgsmaal blev eftertrykkeligen gjentaget, da Hr. S. har mange Børn; men den Somnambule benægtede det atter.

NB. Frue Registratorinde W. gik herfra hen til den omspurgte Familie, for at overtyde sig om Rigtigheden af dette Udsagn, og der havde paa den Tid ingen af Børnene været i Stuen.

Den 14de Febr. Den Somnambule sagde, at Pletten i Baghovedet var ganske forsvunden; at min magnetiske Indvirkning idag var meget stærk: af hver Finger strømmede en lang Ildstraale.

Den 17de Febr. fandt ingen Magnetisering Sted.

Den 18de Febr. Den Somnambule sagde, naar hun havde vidst, at hun, ved at lade sig magnetisere, havde udsat sig for saa mangen ukjærlig Dom, havde hun visseligen ikke underkastet sig en saadan Cuur, og hun havde hellere villet døe, for at undgaae onde Tungers Bagvaskelse.

Den 19de Febr. Hr. Duft spurgte til sin Broder, der er Embedsmand i Ratzeburg. Den Somnambule sagde: „Hans Huus ligger, naar man kommer fra Lüneburg, paa høire Haand i en lang Gade; der er ingen Trappe foran Gadedøren; naar man gaaer ind af denne er Fruen i et Værelse paa høire Haand; hun er omtrent saa høi som Hr. Valentins ældste Datter, men stærkere, har blondt Haar og et smukt Ansigt." Hr. Dufts Broder kunde hun ikke see; han var ikke i Huset; jeg skulde kun spørge om noget Andet!

Hr. Kammer-Assessor Riehl spurgte til Hr. Post-Secretair K. i Frankfurt am Main. Den Somnambule beskrev nøie saavel hans Person, som Ansigtstræk; ogsaa Stedet, hvor han arbeidede: han sad og skrev med endnu to andre Herrer. Da det var Hr. Assessoren om Sandheden at gjøre, tilmeldte han Hr. Postsecretair K. i Frkf. den Somnambules hele Udsagn.

NB. Her er dennes Svar ordret: „Din

Somnambule er da en Satans Pige! den noie Beskrivelse af min ringe, hende vistnok ganske ubekjendte Person, har, jeg maa tilstaae det, høiligen frappert mig; Huset og Localet, hvor jeg arbeider, kunde ikke været rigtigere beskrevet; ogsaa sidder jeg der i Selskab med to Colleger. Dette Udsagn, og hvad jeg ellers har hørt om hende, har gjort mig til Proselyt angaaende Somnambulismen, som jeg hidindtil kun holdt for et Sværmeri." —

Den Somnambule vedblev nu uopfordret at sige: „Nu kommer Hr. Duft i Ratzeburg hjem; ligeledes er hans Søn, omtrent 10-11 Aar gammel, kommen hjem; Hr. D. har blondt Haar, er ikke tyk, men corpulent og har et ret lyst Aasyn; nu (Kl. 12½) spiser han tilligemed sin Kone og Søn ved et Bord, der staaer op til Væggen.

NB. Hr. Dufts Neveu havde for kort Tid siden besøgt ham, og var her tilstede. Han bekræftede ikke alene Beskrivelsen af Huset og Personerne, men tilføiede endog, at hans Onkel før Spisetid pleiede at gjøre en Spadseretuur, og spiste sædvanligen Kl. 1.

Hr. Assessor Riehl spurgte om hvad Hr. Riemann i Bettenhausen gjorde. Sv. Hun saae Hr. R. i Stuen (parterre); han syntes at være kommen ind bagfra; hun kunde endnu ikke ret betragte ham; han gik ind i Værelset paa venstre Haand. Det var en fed og smuk Mand,

og sad nu paa en Stoel; paa venstre Haand stod en Sopha med rødt Betræk; længere henne saae man et Skriverbord, over hvilket der hang et stort Portrait, hvis Ramme var prydet med Guirlander, som hun nøie beskrev, (det var intet Portrait, men et Speil); der stod endnu et Bord længere henne end det andet.

NB. Da Bettenhausen ligger i Nærheden af Cassel, saa blev Udsagnet paa Stedet undersøgt, og befundet fuldkommen rigtigt, med Undtagelse af, at Hr. Riemann ikke var kommen bagmenforfra ind i Huset.

Da man tilkjendegav den Somnambule, at hun idag besvarede alle Spørgsmaal særdeles rigtigen, sagde hun: „Hvorfor har jeg da intet vidst de Dage, Undersøgelsen foretoges? De Herrer skulde være komne, da jeg allerede sov, saa havde jeg ikke ladet mig forskrække." De ovennævnte to Herrer ere Vidner til dette Udsagn.

Den 22de Febr. Sidste Crise.

Den Somnambule var idag ikke saa snaksom, som ellers; alligevel var den magnetiske Udvikling stærkere, end nogensinde før; Trækningerne i Ansigtet vare overordentlig heftige og vedholdende; ligesaa forholdt det sig med Varmen; Ansigtet var overtrukket med en sand Ild, Søvnen varede idag længer end nogensinde, næsten 2 Timer.

Herr Bygmester Bromeis spurgte til sin

Kone. Svar. „Naar man kommer op af Trappen, gaaer man til venstre til hendes Værelse. Hendes Paaklædning er en Kjole af mørkt Kattun. En lille treaarig Pige staaer foran hende; ogsaa er der en femaarig Dreng.

Den følgende Dag sagde Hr. Bromeis mig, at han havde befundet alt at være fuldkommen rigtigt.

Hr. Bygmester Rudolph spurgte hvorledes hans Kone befandt sig. Den Somnambule gjenspurgte om hun var syg. Det blev benegtet, skjøndt hun alligevel skal have været upasselig. „Hun sidder paa en Stoel ikke langt fra Vinduet, et Barn paa 4 Aar og en Herre ere hos hende.“ Kl. 1 sagde hun: „Nu gaaer denne Herre bort igjen“!—Dette Udsagn skal have været ganske urigtigt.

Den Somnambule havde den 3die Febr. sagt, at hun i sin sidste Crise vilde kunne bevæge den venstre Haand. Dette blev nu saaledes fuldbyrdet, at hun hurtigen greb med den venstre Haand efter Hovedet, med disse Ord: „dette er min sidste Hovedpine;“ lod derpaa Haanden atter synke ned paa sit forrige Sted, uden videre at bevæge sig under Crisen.

Man spurgte nu den Somnambule, hvoraf det kunde komme sig, at hun idag skulde have hendes sidste Crise, da hun dog den 6te Februar havde fastsat den til den 21de Febr. Sv. Fordi hun den 17de havde opsat Magnetiseringen.

Spørgsm. „Vil den Somnambule nu vedblive at være ganske frisk"? Sv: „Jeg vil endnu faae et Flod af Pinene, der ogsaa vil bidrage til at befrie mig fra Hovedpinen, men de mange Krænkelser, jeg under Magnetiseringen har maattet udstaae, have meget skadet mig, og jeg frygter for, at jeg om nogle Maaneder atter vil faae en Bryst-Inflammation, da jeg allerede nu undertiden spytter Blod."

Den 23de og 24de Febr. var den Syge hos mig, og jeg søgte ved Fixeren med Pinene at bringe hende i Søvn, hvilket forhen strax lykkedes mig; men nu var det frugtesløst. Hun følte sig ei alene fri for al Hovedpine, men befandt sig endog meget vel. Den Syge sagde mig, at hun Natten efter den sidste Crise havde havt en saa tet Sved, at Hovedet den følgende Morgen havde været overdraget med en tyk Klister.

Til Slutning har jeg endnu at anmærke, at jeg meget vel forudsaae, at det vilde have en ufordelagtig Indflydelse paa den Somnambule, naar jeg flyttede hende bort fra hendes forrige Sæde i et Halvmørke lige hen for det fulde Lys, da Magnetismen udkræver den muligste Skaanfel; men da saa mange fordømte den Somnambule, vilde

det have været mig høist ubehageligt at blive opfordret dertil af Undersøgelses-Kommissærerne, hvorfor jeg forekom denne Opfordring.

Indtil den 15de Januar angav den Somnambule hver Gang hendes Opvaagnen paa Minutet. Fra den Tid af indtraf dette kun sjeldent, og var mere at betragte som tilfældigt.

Hvor intet Sted er angivet, boe de omtalte Personer i Cassel.

Den Somnambule manglede den Slags Klarseenhed at kunne læse Skrift med en eller anden Deel af Legemet.

Hendes magnetiske Søvn varede, indtil i den sidste Crise, fra ¾ til 1¼ Time

Den Syge kunde i Begyndelsen af hendes Klarseenhed undertiden neppe besvare de forelagte Spørgsmaal den følgende Dag, men siden skete dette stedse i samme Time. Spørgsmaalene bleve besvarede i samme Orden, som de bleve gjorte, og naar 3 Spørgsmaal efter hinanden bleve ubesvarede og siden, maaskee den næste Dag bleve besvarede, saa skete dette stedse i samme Orden, som de vare hende forelagte.

At alle Spørgsmaal bleve gjorte den Somnambule ved mig, og at hun hver Gang behøvede et større eller mindre Mellemrum af Tid til at besvare dem, behøver vel neppe at omtales.

Den Somnambule skal, efter hendes Forsik-

kring, aldrig have været uden i den allernærmeste Omegn af Cassel, hvilket er mig saa meget des troligere, som hun var alt for svag til at foretage sig en Fodreise, og ikke havde Penge nok til at reise til Vogns.

Jeg har iagttaget ved den Somnambules Udsagn, at enhver Modsigelse havde ufordelagtig Indflydelse paa hende, og det andet Udsagn da næsten aldrig var rigtigt; men overled man, efter at have gjort Spørgsmaalet, den Somnambule til sig selv, saa besvarede hun det efterhaanden altid rigtigt, om ogsaa Svaret i Begyndelsen var urigtigt, da hun ikke sjelden siden tilbagekaldte eller forbedrede hvad hun forhen havde sagt.

Udslet har jeg under Magnetiseringen ikke bemærket, naar man ikke dertil vil regne nogle faa og ubetydelige Bylder, fyldte med Materie.

Samtlige Navne ere fuldstændigen blevne opgivne for den med den juridiske Undersøgelse beskjeftigede Kommissar, Hr. Criminaldommer og Oberschultheiß Hausmann.

Gid det gaae alle Patienter, der søge deres Helbredelse ved en magnetisk Cuur, bedre end det gik min; og gid Himlen i denne Henseende vilde indgive Øvrigheden Menneskekjærlighed og Villie, til at den dog aldrig aflod, ogsaa i det fattige Menneske, at ære Menneskeheden!!!

Har nu ogsaa denne magnetiske Cuur paa den

ene Side voldet mig mangen haard Krænkelse, saa har den dog ogsaa skaffet mig den skjønne og rene Glæde, at befrie en ulykkelig Skabning fra en langvarig Lidelse og gjenskjenke hende sin tabte Sundhed, hvorved hun atter er bleven sat i Stand til at fortjene sit daglige Brod. Mig blev desuden endnu den skjønne Overbeviisning til Deel, at en høiere, skjønt ikke overnaturlig, Kraft boer i Menneskets Indre! Og saaledes styrket hæver jeg freidigen mit Blik mod hiint fjerne Høie, hvor Sandhed og evig Fred troner.

Cassel, i Juli 1820.

Den florentinske Guldsmed
Benvenuto Cellini's
Liv og Levnet
forfattet af ham selv.

Første Bogs Første Kapitel.

Alle Mennesker, af hvad Stand de end ere, der have frembragt noget Dydigt, skulde, naar de i Sandhed ere sig gode Hensigter bevidste, egenhændigen nedskrive deres Levnetsløb, men dog ikke begynde et saa skjønt Foretagende førend de have naaet deres fyrretyvende Aar. Den-

ne Tanke beskjeftiger mig nu, da jeg gaaer i mit otte og halvtredsindstyvende, og jeg her i Florenz gjerne gjenkalder mig megen overstanden Modgang. Thi ikke længere, som tilforn, forfølges jeg nu af en ond Skjebne, og jeg nyder desuden en bedre Helbred og har et muntrere Sind, end i hele min forrige Levetid. En levende Erindring har jeg om meget Behageligt og meget Godt, men ogsaa om mangt uskateerligt Onde, der forskrækker mig naar jeg seer tilbage, men tillige opfylder mig med Forundring over, hvorledes jeg har kunnet naae en Alder som den, hvori jeg, ved Guds Naade, nu gaaer saa mageligt bestandigt fremad. Under saadanne Betragtninger beslutter jeg at skrive mit Levnetsløb.

Nu skulde rigtignok de, der bestræbe sig for at frembringe noget Godt og vise sig i Verden, kun tale om deres egne Dyder; thi derfor blive de af Andre ansete for fortrinlige Mennesker. Men da man dog ogsaa har Fleres Tankemaade at rette sig efter, saa forekommer der i Begyndelsen af min Fortælling meget, der blot er egnet for denne Verden; især vil man gjerne, fremfor alle Ting, overbevise Enhver om, at man nedstammer fra fortreffelige Personer.

Jeg hedder Benvenuto Cellini, min Fader kaldte man Johan, min Bedstefader Andreas, min Oldefader Christopher Cellini. Min Moder var Maria Elisabeth, Stephan Granaccis Datter. Jeg

nedstammer altsaa paa Fædrene- og Mødreneside fra florentinske Borgere. Paa hvilken Maade jeg nu ved min Kunst har gjort min Familie nogen Ære, der rigtignok, efter vor nærværende Tænkemaade og af mangeslags Aarsager, ikke har synderligt at betyde, skal jeg fortælle til sin Tid. Ja jeg troer, at det er rosværdigere at være født i ringe Stand, og med Ære grunde en Familie, end ved slet Opførsel at gjøre en høi Stamme Skam. Altsaa vil jeg, for det første, fortælle hvorledes det behagede Gud at lade mig komme til Verden.

Mine Forfædre boede i Val d'Ambra, havde mange Besiddelser og levede der som smaa Herskere. De vare alle hengivne til Krig og Vaaben og de tappreste Folk. Men det hendte sig, at en af deres Sønner, ved Navn Christopher, begyndte en stor Strid med nogle Naboer og Venner, og at saavel den ene som den anden Families Overhoved maatte tage sig af Sagen; thi de saae nok, at Ilden var mægtig, og at begge Huse derved kunde fortæres. Dette overveiede de Ældste og bleve enige om at skaffe saavel den omtalte Christopher, som den anden Ophavsmand til Striden bort. Hine skikkede deres til Siena, Vore sendte Christopher til Florenz, og kjøbte ham af Klosteret Sanct Ursula, et lille Huus i Gaden Chiara, og forskjellige gode Besiddelser ved Broen Rifredi. Han giftede sig i Florenz, og fik Sønner og Døttre;

disse udstyrede han, og hine deelte det Øvrige imellem sig.

Efter Faderens Død tilfaldt Huset i Gaden Chiara, tilligemed nogle andre Smaating, en af Sønnerne, der hed Andreas; ogsaa denne giftede sig og avlede fire Sønner. Den ældste kaldte man Hieronymus, den anden Bartholomæus, den tredie, der blev min Fader, Johannes, og den fjerde Franciscus.

Andreas Cellini, min Bedstefader, forstod sig noie paa den Bygningsmaade, man i hiin Tid brugte og levede af denne Beskjeftigelse. Johannes, min Fader, lagde sig ogsaa særdeles derefter, og for, di Vitruvius iblandt andet paastaaer, at man, forret at kunne drive denne Kunst, ikke alene maa kunne tegne godt, men ogsaa forstaae noget Musik; saa begyndte Johannes, efterat han havde dannet sig til en god Tegner, ogsaa at studere Musik, og lærte, foruden Grundreglerne, at spille meget godt paa Violin og Fløite. Derhos gik han kun lidt ud og var meget flittig.

Hans Nabo, Stephan Granacci, havde flere Døttre, alle af stor Skjønhed, iblandt hvilke Johannes, efter Guds Villie, især lagde mærke til en, der hed Elisabeth, og som behagede ham saa vel, at han forlangte hende til Kone. Deres Forbindelse blev let sluttet, thi begge Fædrene kjendte hinanden for Naboskabs Skyld meget godt, og Sa-

gen syntes fordelagtig for Begge. De gode Gamle besluttede altsaa først Giftermaalet; derpaa begyndte de at tale om Medgiften. Men herved opstod der nogen Strid imellem dem. Endelig sagde Andreas til Stephan: „Min Søn Johannes er den fortrinligste Yngling i Florenz og Italien, og derfor som jeg for længe siden vilde have giftet ham bort, saa kunde jeg vel have faaet en større Medgift, end vore Lige kunne finde i Florenz". Stephan svarede: „paa dine tusinde Grunde svarer jeg kun, at jeg har fem Døttre og næsten ligesaa mange Sønner at sørge for. Min Regning er gjort, og mere kan jeg ikke give."

Johan havde imidlertid en tidlang hørt hemmelig til. Han traadte uformodentligen frem og sagde: „jeg elsker Pigen og jeg begjærer hende, ikke hendes Penge. Vee den Mand, der vil hjelpe sig op ved sin Kones Medgift! Har I ikke rost mig for min Dulighed? Skulde jeg da nu ikke kunde underholde denne Kone og skaffe hende hvad hun behøver, hvorved Eders Ønske tillige bliver opfyldt? Derfor maae I vide, Pigen skal blive min og Udstyret kan I beholde."

Derover blev Andreas Cellini, en meget ærlig Mand, paa en Maade vred; dog faa Dage derefter førte Johan sin Brud hjem, og forlangte ingen videre Medgift. Saaledes levede de nu i atten Aar, glade ved deres kydske Kjærlighed, med det

inderligste Ønske om at faae Børn. Efter denne Tids Forløb fødte hun to døde Drenge, hvilket Lægernes Udulighed var Skyld i. Da hun næste Gang blev frugtsommelig, bragte hun en Datter til Verden, som man kaldte Rosa, efter min Faders Moder. To Aar derefter var hun igjen i velsignede Omstændigheder, og da de Lyster, som hun ligesom andre Koner i dette Tilfælde var udsat for, fuldkommen stemmede overeens med dem, hun havde følt under det forrige Svangerskab; saa troede Alle, det skulde igjen blive en Pige, og vare allerede blevne enige om at kalde hende Reparata, for at fornye Mindet om hendes Bedstemoder.

Nu hendte det sig, at hun kom ned Natten til Allehelgensdag, Klokken halv fem, i Aaret Femtenhundrede. Gjordemoderen, der vidste, at man ventede en Pige i Huset, vadskede Barnet og indsvøbte det i det skjønneste hvide Tøi; derpaa gik hun ganske stille hen til Johan, min Fader, og sagde: „jeg bringer Eder en skjøn Foræring, som I ikke har ventet."

Min Fader, der var en Philosoph, gik op og ned og sagde: „hvad Gud giver mig, er mig kjærkomment"; men da han tog Klæderne tilside, saae han den uventede Søn. Han foldede sine gamle Hænder, hævede dem og Øinene mod Himlen og sagde: „Herre! jeg takker dig af mit ganske Hjerte! Denne er mig inderlig kjær, han være velkom-

men!" Alle tilstedeværende Personer spurgte ham glade hvad jeg skulde hedde? Men Johannes svarede dem kun: „Han være velkommen! (Benvenuto)." Derfor besluttede de at give mig dette Navn i den hellige Daab, og Gud var saa naadig at lade mig trives vel.

Endnu var Andreas Cellini min Bedstefader i Live, da jeg omtrent kunde være tre Aar; han gik i sit Hundrede. Man havde en Dag forandret Rørene paa en Vandrende, og en stor Skorpion var, uden at Nogen havde mærket det, krøben ud og hen under et Brædt; saasnart jeg saae den, løb jeg efter den og greb den. Skorpionen var saa stor, at da jeg holdt den i min lille Haand, kunde man see Halen paa den ene Side, og begge Kloerne paa den anden. De sige, jeg skal være hurtig løbet hen til den Gamle, og raabt: „See, Bedstefader, min smukke Krebs!" Den gode Gamle, der strax saae, at det var en Skorpion, var nær død af Skræk og Bekymring, og forlangte Dyret af mig med de ømmeste Kjærtegn. Men jeg klemte det kun desto fastere, græd og vilde ikke give det fra mig. Min Fader, som sov, hørte denne Skrigen, kom løbende til, og vidste af Angest ikke hvad han skulde gjøre; thi han frygtede, at det giftige Dyr skulde dræbe mig. Imidlertid fik han dog Øie paa en Sax, bragte mig til at tie og skjar Halen og Kloerne af Dyret. Da Faren var overstaaet, holdt han denne Begivenhed for et godt Tegn.

Omtrent i mit femte Aar var min Fader en Dag i en lille Hvelving i vort Huus, hvor man havde vadsket, og hvor der var bleven en god Ild af Egekul tilbage: han havde en Violin i Haanden, og sang og spillede ved Ilden da det var meget koldt. Tilfældigviis saae han midt i den stærkeste Ild et lille Dyr ligesom et Firbeen, der morede sig i de muntre Flammer. Han mærkede strax hvad det var, lod mig og min Søster kalde, viste os Børn Dyret og gav mig et dygtigt Prefigen. Da jeg begyndte at græde heftig derover, søgte han paa det kjærligste at berolige mig og sagde: „Kjære Søn! jeg slaaer Dig ikke fordi du har været uartig, men for at Du skal erindre Dig dette Firbeen, som Du seer i Ilden. Det er en Salamander, saadan som man, efter hvad jeg veed, endnu ingen har seet". Han kyssede mig derpaa, og gav mig nogle Skillinger. —

Min Fader begyndte at lære mig at spille paa Fløite, og underviste mig i Sang; men uagtet min spæde Alder, hvori smaa Børn pleie at glæde sig over en Fløite og andet saadant Legetøi, mishagede det mig usigeligt, og jeg sang og blæste kuns af Lydighed. Min Fader gjorde paa samme Tid vidunderlige Orgeler med Træpiber, Claverer, saa smukke og gode som man dengang vilde see, Violiner, Luther og Harper, alt paa det Bedste.

Han var ogsaa erfaren i Krigsbygningskun-

sten, og forfærdigede alle Slags Verktøi, som og Modeller til Broer, Møller og andre Maskiner; han arbeidede vidunderligt i Elfenbeen, og var den første, der frembragte noget i denne Kunst: men da han havde forelsket sig i min Moder, beskjeftigede han sig mere end billigt var med Fløiten, og blev indbuden af Raadspiberne til at blæse med dem. Dette drev han en tidlang for Fornøielse, indtil de endelig holdt ham fast, ansatte ham og optoge ham i deres Selskab.

Lorenz Medicis og Peter, hans Søn, der vare ham meget gunstige, saae ikke gjerne, at han, i det han ganske gav sig til Musikken, forsømte sin Kunst og øvrige Færdigheder, og bortfjernede ham fra den omtalte Post. Min Fader tog det meget ilde op, da han troede man gjorde ham stor Uret.

Nu tog han igjen fat paa sin Kunst, og gjorde et Speil, omtrent en Alen i Gjennemsnit af Ibenholt og Elfenbeen; Ziraterne vare meget smukke og godt tegnede. Det Hele havde han dannet som et Hjul; i Midten var Speilet, rundt omkring vare anbragte syv Runddele, og i disse de syv Dyder, udskaarne i Elfenbeen og Ibenholt. Saavel Speilet som Dyderne hang i Ligevægt, saa at, naar man dreiede Hjulet, Figurerne bevægede sig, da de havde en Modvægt, der holdt dem lige. Og da min Fader besad nogen Kundskab i det latinske Sprog, satte han et Vers deromkring, som sagde, at

ved alle Lykkehjulets Omvæltninger holdt Dyden sig dog altid i Veiret.

Rota sum, semper, qvo qvo me verto stat virtus. *)

Snart derefter gav man ham igjen sin Plads iblandt Raadspiberne. Dengang, førend jeg var født, blev hertil kun taget lutter agtede Haandverkere, hvoraf nogle arbeidede i Uld og Silke i det Store; og derfor forsmaaede min Fader heller ikke at have Omgang med dem, og det høieste Ønske han nærede for mig i Verden, var at jeg maatte blive en stor Musicus. Mig var det derimod yderst ubehageligt, naar han talte med mig derom, og forsikkrede mig, at naar jeg bare vilde, kunde jeg blive det første Menneske i Verden.

Andet Kapitel.

Som sagt var min Fader en tro og hengiven Tjener af Huset Medicis, og da Peter blev fordreven (1494), betroede han min Fader mange Ting af Vigtighed. Da nu Peter Soderini blev Gonfaloniere (1498), og min Fader endnu havde sit Embede iblandt Raadspiberne, erfoer denne Ma-

*) Jeg er et Hjul; hvorhen jeg vender mig staaer Dyden opret.

gistratsperson, hvor dulig Manden overhovedet var, og brugte ham i vigtige Tilfælde som Krigsbygmester. Ved den Tid lod min Fader mig allerede blæse Discant med de andre Musicanter for Raadet, og da jeg endnu var saa ung og spæd, bar en Raadstuetjener mig paa Armen. Soderini fandt Fornøielse i at give sig af med mig og lade mig snakke, han gav mig Sukkergodt og sagde til min Fader: „Mester Johan, lær ham foruden Musik ogsaa de to andre skjønne Kunster.“ Min Fader svarede: „Han skal ikke øve nogen anden Kunst end blæse og komponere, og paa denne Vei haaber jeg, hvis Gud lader ham leve, at gjøre ham til den første Mand i Verden.“ Derpaa sagde en af de gamle Herrer: „gjør for alting, hvad Gonfalonieren siger, thi hvorfor skulde han ikke blive andet end en Musicus?“

Saaledes gik nogen Tid, indtil Medicæerne kom tilbage (1512). Kardinalen, der siden blev Pave Leo, var meget venlig imod min Fader. Man havde taget Kuglerne ud af Vaabenet paa det medicæiske Pallads, saasnart Familien var fordreven, og derimod ladet Almuens Vaaben, et rødt Kors, male ind i Fordybningen. Da Medicæerne vendte tilbage, blev Korset igjen kradset ud, de røde Kugler kom ind igjen, og det gyldne Skjold blev fortreffelig udstafferet. Faa Dage derefter døde Pave Julius II (1513). Kardinal Medicis

gik til Rom og blev imod al Formodning valgt til Pave. Han lod min Fader kalde til sig, og vel havde han gjort, naar han var gaaet med; thi han mistede sin Post i Palladset, saasnart Jacob Salviati var bleven Gonfaloniere.

Nu besluttede jeg at blive Guldsmed; tildeels lærte jeg derfor denne Kunst, tildeels maatte jeg ogsaa blæse meget imod min Villie. Jeg bad min Fader, han maatte lade mig tegne kun nogle visse Timer om Dagen; den øvrige Tid vilde jeg opofre til Musik, naar han befalede det. Derpaa sagde han til mig: „altsaa finder du ingen Fornøielse i at blæse?" jeg svarede: „Nei!" Thi denne Kunst syntes mig for ringe imod den, jeg følte Kald til.

Min gode Fader blev fortvivlet derover, og satte mig i Lære hos Cavalier Bandinellos Fader, der hed Michelagnolo, var fortræffelig i sin Kunst, men af ringe Herkomst, thi han var en Kulsviers Søn. Jeg siger ikke dette, som en Bebreidelse mod Bandinello, der først har grundet sit Huus; var han kun kommen dertil paa den rette Vei! Dog, hvorledes dette er gaaet til, kommer det ikke mig ved at tale om. Kun nogle Dage blev jeg der, da min Fader igjen tog mig derfra, thi han kunde ikke leve uden bestandig at have mig hos sig, og altsaa maatte jeg blæse imod min Villie indtil jeg var femten Aar gammel. — Vilde jeg fortælle de besynderlige Begivenheder, jeg oplevede indtil den-

en Alder, og de Livsfarer, hvori jeg har været, saa vilde Læseren visselig forundre sig.

Da jeg var femten Aar gammel, begav jeg mig, med min Faders Villie, i en Guldsmeds Verksted, der hed Antonio Sandro. Han var en fortreffelig Arbeider, stolt og fri i sine Handlinger. Min Fader vilde ikke have, at han skulde give mig Penge, som andre Eiere af Verksteder gjøre, for at jeg, ved min frivillige Tilbøielighed til Kunsten, blot kunde tegne naar jeg havde Lyst dertil. Dette var mig meget behageligt, og min redelige Mester havde stor Glæde deraf. Han opdrog sin eneste, naturlige Søn hos sig, som han gav meget at bestille, for at skaane mig. Min Tilbøielighed var saa stor, at jeg i faa Maaneder indhentede de bedste Svende, og tillige drog nogen Fordeel af mine Arbeider. Desuagtet undlod jeg ikke, for min Faders Skyld, at blæse snart paa Floite, snart paa Horn, og saa ofte han hørte mig, udstødte han mange Suk, og Taarerne trillede ham ud af Øinene. Jeg gjorde mit muligste for at fornøie ham, og lod som om jeg ogsaa havde stor Glæde deraf. —

Jeg vedblev at lægge mig efter Guldsmedkunsten, og stod min Fader bi med min Fortjeneste. Min Broder Cecchino maatte i Begyndelsen lære Latin, thi ligesom vor Fader vilde gjøre den største Tonekunstner af mig, saaledes skulde min yngre

Broder blive en lærd Jurist; men han kunde ikke tvinge den naturlige Tilbøielighed hos nogen af os: jeg lagde mig efter Tegning, og min Broder, der havde en smuk Skabning og et indtagende Væsen opoffrede sig ganske til Vaabnene.

Engang kom han hjem fra Herr Johan af Medicis Skole, da jeg just ikke var hjemme, og da han var meget slet forsynet med Klæder, bevægede han vore Søstre til at give sig en ganske ny Klædning, som jeg havde ladet mig gjøre. Thi foruden at jeg ved min Flid hjalp min Fader og mine gode Søstre, havde jeg ogsaa anskaffet mig en smuk anselig Klædning. Jeg kom, og fandt mig bedraget og udplyndret; min Broder havde skyndt sig bort, og jeg krævede min Fader til Regnskab for at han havde ladet mig tilføie saa stor Uret, da jeg dog saa gjerne arbeidede, for at hjelpe ham. Derpaa svarede han mig, at jeg var hans gode Søn; hvad jeg troede at have mistet vilde bringe mig Vinding; det var nødvendigt, ja det var Guds Bud, at taale denne Uret, saa vilde Gud paa alle Maader forøge min Velfærd.

Jeg svarede min Fader som en Dreng uden Erfaring, tog en ussel Rest af Klæder og Penge, og gik lige ud af Byens Port, og da jeg ikke vidste hvilken Port der førte til Rom, kom jeg til Lucca. Derfra gik jeg til Pisa. Jeg var omtrent sexten Aar gammel, og blev staaende paa den mid-

terste Bro, der hvor man kalder det Fiskestenen, udenfor et Guldsmedverksted, og saae med Opmærksomhed paa hvad Mesteren gjorde. Han spurgte, hvem jeg var og hvad jeg havde lært. Derpaa svarede jeg, at jeg forstod mig lidt paa hans Kunst. Han bød mig komme ind, gav mig strax noget at bestille, og sagde; „Dit gode Udseende overbeviser mig om, at du er et vakkert Menneske;" og derpaa gav han mig Guld, Sølv og Juveler. Om Aftenen førte han mig til sit Huus, hvor han levede med en smuk Kone og nogle Børn, i Velstand og Tilfredshed.

Nu tænkte jeg paa den Bedrøvelse, som min Fader vel maatte føle, og skrev ham til, at jeg var optagen i en meget god Mands Huus, og forfærdigede med ham store og skjønne Arbeider; han maatte endelig være rolig, thi jeg søgte at lære noget, og haabede ved min Dulighed snart at være ham til Nytte og gjøre ham Ære. Hurtig svarede han mig: „Min kjære Søn! min Kjærlighed til Dig er saa stor, at jeg, hvis det havde været passende, strax havde begivet mig paa Veien, for at komme til Dig; thi, sandelig! det forekommer mig, som om jeg var berøvet mine Øines Lys, fordi jeg ikke daglig seer Dig og kan formaae Dig til det Gode." Dette Svar faldt i min Mesters Hænder, han læste det hemmeligt, og tilstod mig det derpaa med disse Ord: „I Sandhed, min Benvenuto, dit go-

de Udseende bedrog mig ikke, et Brev fra din Fader, der maa være en ret brav Mand, giver dig det bedste Vidnesbyrd. Stol paa mig som om du var i Din Faders Huus."

Jeg gik nu ud for at besee Kirkegaarden i Pisa, og fandt der i Særdeleshed antike Sarkophager af Marmor, og paa mange Steder i Byen endnu flere Oldsager, hvorefter jeg svede mig i mine Fritimer. Min Mester fattede derover stor Kjærlighed til mig, besøgde mig ofte paa mit Kammer, og saae med Glæde, at jeg anvendte mine Timer saa godt. Det Aar, jeg blev der, tog jeg meget til og arbeidede i Guld og Sølv skjønne og betydelige Sager, der endnu mere forøgede min Lyst til at gaae videre frem.

Imidlertid skrev min Fader paa det kjærligste til mig, at jeg dog maatte komme tilbage til ham; tillige formanede han mig i alle Brevene at jeg dog ikke skulde forsømme Blæsningen, som han med saa megen Umage havde lært mig. Derover forgik Lysten mig til nogensinde igjen at vende tilbage til ham!, saameget hadede jeg den afskylige Blæsen, og jeg troede virkelig at være i Paradiis det Aar jeg var i Pisa, fordi jeg aldrig musicerede der.

Ved Slutningen af Aaret fandt min Mester fornødent at reise til Florenz, for at sælge nogle Guld- og Sølvsager, og da jeg i den usun-

de Luft havde faaet en smule Feber, saa gik jeg med ham til min Fædrenebye, hvor min Fader hemmeligen, paa det indstændigste, bad ham ikke at føre mig tilbage igjen til Pisa. Derover blev jeg syg i Florenz og maatte i omtrent to Maaneder holde Sengen. Min Fader pleiede mig med megen Kjærlighed, og sagde altid, det forekom ham som tusinde Aar indtil jeg blev frisk, for at han igjen kunde høre mig blæse. Da han nu tillige holdt Fingeren paa min Puls, thi han forstod sig lidt paa Medicin og det latinske Sprog, saa følte han, at mit Blod kom i den heftigste Bevægelse da jeg hørte tale om Blæsen, og han gik ganske bekymret og med Taarer fra mig. Men som jeg nu saae hans store Hjertesorg, sagde jeg til en af mine Søstre, at hun skulde bringe mig en Fløite, og omendskjøndt jeg havde en vedvarende Feber, saa gjorde dette Instrument, der ikke udfordrer nogen synderlig Anstrengelse, mig dog ikke den ringeste Besværlighed; jeg blæste med en saa lykkelig Disposition i Fingrene og Tungen, at min Fader, der netop uformodentlig traadte ind, velsignede mig tusinde Gange, og forsikkrede mig, at jeg i den Tid, jeg havde været borte, havde vundet uendelig meget; han bad mig endeligen at gaae fremad og ikke forsømme et saa skjønt Talent.

Da jeg igjen var bleven frisk, vendte jeg tilbage til min vakkre Marcone, Guldsmeden, og med

det, han gav mig at fortjene, understøttede jeg min Fader og min Familie.

Ved denne Tid kom der en Billedhugger til Florenz, der hed Torrigiani; han havde længe opholdt sig i Engelland, og besøgte daglig min Mester, som han havde meget Venskab for. Da han havde beseet mine Tegninger og mine Arbeider, sagde han: „Jeg er kommen tilbage for at hverve saamange unge Mennesker som muligt, og da jeg har et stort Arbeide at gjøre for min Konge, saa vil jeg isærdeleshed tage mine Florentinere til Medhjelpere. Dine Arbeider og dine Tegninger ligne mere en Billedhuggers end en Guldsmeds, og da jeg skal gjøre store Verker af Bronce, saa skal du hos mig blive baade dulig og rig."

Denne Mand havde den skjønneste Skabning og det modigste Væsen; han lignede snarere en Soldat end en Billedhugger; hans bestemte Adfærd, hans klingende Stemme, hans rynkede Øienbryn kunde endogsaa have forskrækket en tapper Mand, og hver Dag talte han om sine Stridigheder med de Bæster, de Engellændere. Saaledes kom han ogsaa engang til at tale om Michelagnolo Buonarotti, og det i Anledning af en Tegning, som jeg havde gjort efter denne guddommelige Mands Carton.

Denne Carton var det første Verk, hvori Michelagnolo havde viist sit beundringsværdige Talent; han havde kappedes med Leonardo da Vinci,

der paatog sig et andet Arbeide. Begge vare bestemte for Conseil = Værelset i Signori = Palladset. Den ypperlige Leonardo da Vinci havde paataget sig en Trefning af Rytteri, hvorved der blev erobret nogle Faner, saa guddommelig gjort, som man kan forestille sig. Michelagnolo derimod havde forestillet en Mængde Fodfolk, der i Heden bader sig i Arnoen; han havde valgt det Øieblik, hvor der uformodentlig bliver givet Tegn til Slaget, og disse nøgne Folk hurtig løbe til deres Vaaben; saa skjønne og fortreffelige vare Stillinger og Bevægelser, at man hverken af Gamle eller Nye nogensinde har seet et Verk, der er lykkedes til en saa høi og herlig Grad. Ogsaa var den store Leonardos Arbeide meget skjønt og vidunderligt. Den ene af disse Cartoner hang i Medicæernes Pallads, den anden i Pavens Sal, og saalænge de vare udstillede, vare de en Skole for Verden. Thi omendskjøndt den guddommelige Michelagnolo malede Pave Julius's store Kapel, naaede han dog ikke halvt dette første Verks Fortreffelighed, og hans Talent steg aldrig siden til den Styrke, som disse hans første Studier viste.

For nu igjen at komme til denne Peter Torrigiani, der havde min Tegning i Haanden, saa sagde han: „denne Buonarotti og jeg gik, som Drenge, sammen i Kirken del Carmine for at studere i Masaccios Kapel og Buonarotti havde den Vane at drille alle dem, der tegnede der. En Dag tog han ogsaa

fat i mig; det fortrød mig meer end ellers, og jeg slog ham med knyttet Næve saa heftig i Næse og Mund, at jeg følte Knokler og Brusk saa mørt, som om det havde været en Oblat, og saaledes har jeg mærket ham for hans hele øvrige Levetid."

Disse Ord opvakte saadant Had hos mig, da jeg havde denne uforlignelige Mands Arbeider i saa levende Erindring, at jeg, langt fra at ville gaae til Engelland med Torrigiani, ikke gad seet ham for mine Øine.

Saaledes vedblev jeg at danne mig efter Michelagnolos skjønne Maneer, fra hvilken jeg aldrig siden har veget, og paa samme Tid omgikkes jeg med et elskværdigt ungt Menneske, for hvem jeg fattede det største Venskab. Han var paa min Alder, ligeledes Guldsmed og Søn af den fortrefelige Maler Filippo di Fra Filippi. Vi elskede hinanden saa høit, at vi ikke kunde skilles hverken Nat eller Dag; hans Huus var fuldt af skjønne Sager, som hans Fader havde tegnet efter romerske Oldsager, der vare opbevarede i forskjellige Bøger. Over disse Ting var jeg ganske henrykt, og i næsten to Aar arbeidede vi sammen.

Paa den Tid gjorde jeg et ophøiet Arbeide i Sølv, saa stort som en lille Barnehaand; det tjente til Laas paa et Mandsbelte, som man dengang pleiede at bære dem. Man saae paa den, efter antik Maade, en Krands af Blade, Børn og un-

derlige Masker. Arbeidet gjorde jeg i en vis Francesco Salembenis Verksted, og Guldsmedelauget, for hvem det blev foreviist, erklærede mig for den duligste Svend.

Tredie Kapitel.

Jeg var igjen bleven uenig med min Fader angaaende Blæsningen, og en vis Udskjærer i Træ, som man kaldte Tasso, havde ogsaa lagt sig ud med sin Moder. Jeg sagde til ham: „naar du blot var det Menneske, der istedet for at bruge mange Ord var istand til at foretage Noget"! Han svarede mig: „havde jeg blot saa mange Penge, at jeg kunde komme til Rom, saa vilde jeg ikke engang gaae tilbage for at lukke mit usle Verksted." Derpaa sagde jeg: „naar der ikke er andet i Veien, saa har jeg saa meget hos mig, som vi begge behøve for at komme til Rom."

Da vi saaledes gik og talte sammen, vare vi uformodentligen ved Porten St. Peter Gattolini. Derfor sagde jeg: „min Tasso, det er en guddommelig Tilskikkelse, at vi uden at tænke derpaa ere komne til denne Port! Nu jeg er her, forekommer det mig som om jeg allerede havde tilbagelagt det halve af Veien." Vi gik videre og talte sammen om hvad vore Gamle vilde sige i Aften. Da

besluttede vi ikke at tænke videre derpaa, førend vi vare komne til Rom, bandt vore Skjødskind paa Ryggen og gik stiltiende til Siena.

Tasso havde gaaet sig tilblods, vilde ikke gaae videre og bad mig, at jeg skulde laane ham Penge til at vende tilbage for; men jeg svarede ham: „derpaa skulde du have tænkt førend du gik hjemme fra, jeg har nu blot saa meget tilovers som jeg behøver for at komme til Rom; kan du ikke komme afsted til Fods, saa er der en Hest, der gaaer Retour til Rom, at faae, og du har ingen videre Undskyldninger." Jeg leiede Hesten, og da han ikke svarede mig, red jeg hen imod den nærmeste Port. Da han saae mig fast i min Beslutning, kom han hinkende og knurrende bag efter mig. Ved Porten ventede jeg medlidende paa ham, tog ham bag ved mig, og sagde til ham: „hvad vilde vore Venner i Morgen sige om os, naar vi ikke havde kunnet holde fast ved vor Beslutning at gaae til Rom, længere end til Siena"! Han gav mig Ret, og fordi han var et muntert Menneske, begyndte han at lee og synge og saaledes ankom vi syngende og leende til Rom.

Jeg talte nitten Aar ligesom Aarhundredet, og begav mig strax i en Mesters Verksted, der hed Firenzuola di Lombardia, og var høist duelig i alle Slags Kar og store Arbeider. Jeg viste ham Modellen til den Laas, jeg havde forarbei-

det, der behagede ham overordentlig, og han sagde til en florentisk Svend, der allerede havde arbeidet nogle Aar hos ham: „det er en Florentiner, der forstaaer noget, og du er en af dem, der ikke forstaae noget.“ Jeg gienkjendte derpaa det unge Menneske og vilde hilse ham, thi vi havde tilforn ofte tegnet og omgaaedes meget sammen; han derimod, der var høist misfornøiet over sin Mesters Ord, paastod, at han ikke kjendte mig, eller vidste noget af mig at sige. Jeg svarede ham med Fortrydelse: „Gianotto! fordum min Huusven, med hvem jeg flere Steder har tegnet, paa hvis Landsted jeg har spist og drukket! Jeg behøver ikke dit Vidnesbyrd hos denne brave Mand, din Mester, og haaber at mine Hænder, uden din Bistand, skal kunne bevise hvad jeg er.“ Herpaa vendte sig Firenzuola, der var en livlig og vakker Mand, til sin Svend og sagde: „Slette Menneske! skammer du dig ikke over at behandle en gammel Ven og Bekjendt saaledes!“ og med samme Livlighed vendte han sig til mig og sagde: „Kom herind og gjør som du har sagt, dine Hænder maae tale for dig. „Derpaa gav han mig et skjønt Solvarbeide at fuldende for en Kardinal.

Det var en Kasse efter den Porphyrkiste, der stod uden for Døren til Rotonden. Det som jeg af mig selv satte til, hvormed jeg berigede Arbeidet, nemlig en Mængde skjønne smaa Masker, glæ-

dede høiligen min Mester, der viste Verket allevegne, og gjorde sig til af at et saadant var kommet ud af hans Verksted. Kassen var omtrent en halv Alen stor og indrettet til at sætte Kryderi i paa Bordet. Dette var min første Fortjeneste i Rom. En Deel skikkede jeg min Fader, af den anden levede jeg imedens jeg studerede efter Oldsagerne. Endelig, da mine Penge slap, var jeg nødt til igjen at begynde at arbeide. Men Tasso, min Kammerad, vendte snart tilbage til Florenz.

Da mit nye Arbeide var endt, fik jeg Lyst til at gaae til en anden Mester. En vis Mailænder, Paul Arsago, havde trukket mig til sig. Hos ham fortjente jeg nok, og skikkede den største Deel til min gode Fader. Desuagtet plagede han mig altid om at vende tilbage til Florenz, og efter to Aars Forløb opfyldte jeg hans Ønske. Jeg arbeidede igjen hos Salembeni, fortjente meget og søgte altid at lære; jeg fornyede min Omgang med Francesco di Filippo, og omendskjøndt den forhexede Blæsen spildte mig megen Tid, saa undlod jeg dog ikke at studere visse Timer om Dagen og om Natten. Jeg gjorde dengang en Sølvhjerteslaas; saaledes kaldte man et tre Finger bredt Belte, som Brudene pleiede at bære; den var af halvt ophøiet Arbeide med nogle runde Figurer derimellem, og omendskjøndt jeg kun blev yderst slet betalt, saa var

den Ære, som jeg derved indlagde mig, uskateerlig for mig.

Imidlertid havde jeg arbeidet hos forskjellige Mestere, og iblant dem fundet meget veltænkende Mænd, som for Exempel Marcone. Andre havde vel et meget godt Navn, men trak Fordelen fra mig; saasnart jeg mærkede dette, rev jeg mig los fra dem og vogtede mig for disse Røvere. Da jeg nu vedblev at arbeide og fortjene meget, især da en Mester, Sogliani kaldet, venlig deelte sit Verksted med mig, bleve hine slettænkende Mennesker misundelige, og da de havde tre store Verksteder og meget at gjøre, trykkede de mig paa alle mulige Maader. Jeg beklagede mig derover for en Ven, og sagde, at de skulde være fornøiede med, at de under Godheds Maske havde plyndret mig; dette erfore de igjen og svore, at jeg skulde komme til at angre mine Ord: men jeg, der ingen Frygt kjendte, agtede ikke deres Trudsler. Engang traadte jeg til den Enes Bod, som havde ladet mig kalde for at skjende paa mig og være storagtige imod mig, og sagde, de havde sig selv at takke derfor, thi jeg havde talt om deres Handlinger, som de virkeligen vare. Imedens jeg sagde dette, passede en Fætter, som de formodentlig havde ophidset, lumskelig paa da et Muulæsel belastet med Teglsteen blev drevet forbi, og skjød det saa haardt ind paa Livet af mig, at det gjorde meget ond. Hurtig vendte jeg

mig om, saae at han loe, og slog ham med knyttet Næve saa dygtig i Tindingen, at han faldt som død til Jorden; derpaa raabte jeg til hans Fættere: „Saaledes behandler man feige Spitsbuber, som I og Jeres Lige"! Og da de gjorde Mine, saamange de vare, til at anfalde mig, saa trak jeg i Hidsighed en Kniv og raabte: „Kom en af Jer ud af Boden, saa kan den anden løbe til Skriftefaderen, thi Lægen skal ikke faae noget at bestille her." De bleve herover saa forskrækkede, at Ingen gik af Stedet.

Da jeg var borte, løb Fædre og Sønner til de Ottes Kollegium og klagede, at jeg havde anfaldet dem med bevæbnet Haand, hvilket var uhørt i Florenz. De Herrer Otte lode mig kalde og nedreve mig dygtigt, saavel fordi jeg kom løbende i Troie, da de andre havde taget Kapper paa, som og fordi Herrerne, allerede hjemme hos dem selv, hver enkelt var bleven forud indtagen af mine Modstandere, hvilket jeg, som en uerfaren Dreng der forlod sig paa sin fuldkomne Net, havde forsømt.

Jeg sagde at jeg, opbragt over den store Fornærmelse, kun havde givet Gherardo et Øresigen, og derfor ikke fortjente en saa heftig Irettesættelse. Prinzivalla della Stuffa, der var en af de Otte, lod mig neppe udtale Ordet: Øresigen, førend han raabte: „intet Øresigen, et Næveslag har du givet ham!" Han trak derpaa i Klokken, skikkede os

alle ud og talte, som jeg siden fik at vide, til mit Bedste. „I Herrer, sagde han, betragter dette stakkels Menneskes Enfoldighed; han anklager sig selv for at have givet et Præsigen, da hans Modstandere kun tale om et Næveslag. Et Præsigen paa det nye Torv, koster femogtyve Scudi, et Næveslag lidt eller intet; det er en vakker Yngling, han understøtter sin Familie ved sit flittige Arbeide. Himlen give, at der vare mange saadanne i vor Stad!"

Men der vare nogle iblandt Rødhætterne, bevægede ved mine Fjenders Bønner og falske Forestillinger, desuden ogsaa af deres Parti, der gjerne havde sat mig i Fængsel og paalagt mig en haard Straf; men den gode Prinzivalla vandt Overhaand og dømte mig til at give fire Pund Meel, som Almisse, til et Kloster. Man lod os igjen komme ind; han forbød, under Straf af deres Unaade, at tale et Ord og befalede mig strax at erlægge min Bøde. De gjentoge deres strenge Irretesættelse og skikkede os til Actuariussen, men jeg mumlede altid ved mig selv: „Præsigen! ingen Næveslag!" saa at de Otte maatte lee over mig. Actuariussen befalede os, at vi skulde stille Borgen for os. Altsaa gik de andre frie derfra, og mig alene dømte de til de fire Pund Meel, hvilket syntes mig var den største Uretfærdighed. Jeg sendte Bud til en Fætter, der skulde gaae i Caution for mig, men

han vilde ikke komme, hvorover jeg blev ganske rasende og giftig som en Otterslange, da jeg tænkte paa hvormeget denne Mand skyldte min Familie. Jeg tilbageholdt dog saameget jeg kunde mit Raseri og ventede indtil de Ottes Kollegium var gaaet til Bords. Da jeg nu var alene, og ingen af Retsbetjenterne gave Agt paa mig, sprang jeg rasende ud af Palladset, løb hjem til mit Verksted, greb en Dolk og rendte til min Modstanders Huus, som jeg fandt ved Middagsmaden. Gherardo, Ophavsmanden til Striden, gik løs paa mig, men jeg stødte Dolken efter hans Bryst og gjennemborede Kjole og Vest; ellers skete der ham intet Ondt, omendskjønt jeg tænkte, at han var haardt saaret, fordi Stødet gjorde en dygtig Allarm i Klædene, og han af Skræk faldt til Jorden. „Forrædere!" udraabte jeg, „idag skulle I Alle døe!"

Fader, Moder og Søster troede, den yderste Dag var kommen, de kastede sig paa Knæ og skrege og bade om Barmhjertighed. Da de ikke kunde forsvare sig imod mig, og den anden laae som død paa Jorden, forekom det mig lavt at tilføie dem noget Ondt. Rasende sprang jeg ned af Trappen, og fandt paa Gaden hele Klikken samlet. Mere end tolv vare løbne til; En havde en Jernstang, en anden en Flint, de øvrige Hammere og Stokke; jeg foer ind imellem dem som en rasende

Tyr, og kastede fire eller fem ned. Jeg styrtede med dem og førte min Dolk snart mod denne, snart mod hiin. De som endnu stode, sloge dygtig løs paa mig, og dog styrede Gud det saaledes, at vi ikke tilføiede hinanden nogen Skade; kun beholdt de min Hue tilbage, paa hvilken de, siden jeg selv var undgaaet dem, pryglede længe. Derpaa vilde de see efter deres Saarede og Døde, men der var ingen beskadiget.

Jeg gik til Klosteret Santa Maria Novella, og mødte strax Broder Alexius Strozzi, til hvem jeg anbefalede mig uden at kjende ham: jeg bad ham om at redde mit Liv, thi jeg havde begaaet en stor Synd. Den gode Frater sagde til mig, jeg skulde ikke være bange, thi om jeg havde gjort al Verdens Onde, var jeg dog fuldkommen sikker i hans Kammer. Omtrent en Time derefter havde de Otte en overordentlig Forsamling; de udstedte en skrækkelig Bansættelse, og truede den med de største Straffe, der skjulte mig eller vidste mit Opholdssted, uden Persons eller Stands Anseelse. Min stakkels bedrøvede Fader kom ind for de Otte, kastede sig paa Knæ og bad om Barmhjertighed; da stod en af dem op og rystede Qvasten paa sin Hue, og sagde iblandt andre fornærmende Ord til min Fader: „Reis dig og skynd dig at komme bort. Imorgen den Dag skal han modtage sin Løn.“ Min Fader svarede: „Hvad der er Guds

Villie, det ville I gjøre og intet mere;" men den anden sagde derpaa: „Det er Guds Villie." Min Fader svarede derimod: „Det er min Trøst, at I ikke vide dette vist."

Han søgte mig strax op med et ungt Menneske paa min Alder, der hed Peter Landi; vi elskede hinanden som kjødelige Brødre. Denne havde, under sin Kappe, en fortræffelig Kaarde og den skjønneste Pandserværk. Min kjærlige Fader fortalte hvorledes det var gaaet ham hos de Otte; derpaa kyssede han min Pande og begge mine Øine, velsignede mig af Hjertet og sagde: „Herren være med dig!" og saa rakte han mig Kaarde og Vaaben, og hjalp mig med egen Haand at tage dem paa. Derpaa vedblev han: „Kjære Søn! med denne i Haanden maa du leve eller døe."

Peter Landi hørte imidlertid ikke op at græde, og gav mig ti Guldgylden. Jeg lod mig nu noget Skjæg afrage, der just begyndte at komme frem. Frater Alexius gav mig en geistlig Dragt og en Lægbroder til Ledsager. Jeg gik ud af Klosteret og langs med Muren hen til Torvet; ikke langt derfra fandt jeg i et Huus en Ven, tog strax Munkehætten af mig, og blev igjen Mand. Vi bestege to Heste, som man holdt beredte, og rede om Natten til Siena. Da min Ven kom tilbage og meldte min Fader, at jeg lykkelig var undkommen, følte han en uendelig Glæde, og længtes

meget efter at finde den af de Otte, der havde været saa hidsig imod ham. Endelig mødte han ham og sagde: „Seer J, Antonio! Gud vidste bedre end J, hvad der skulde blive af min Søn.“ Hiin svarede: „lad os blot en Gang endnu faae fat paa ham!“ — „Imidlertid,“ svarede min Fader, „vil jeg takke Gud, der dennegang lykkelig har reddet ham.“

I Siena ventede jeg paa den ordinaire romerske Post og tingede mig ind paa den. Underveis mødte vi en Courcer, der skulde forkynde os den nyvalgte Pave Clemens. (1532).

Fjerde Kapitel.

I Rom paatog jeg mig at gjøre Lysekroner til Biskoppen af Salamanka, en Spanier; de bleve meget rigt udarbeidede, som det sig hører til ved et saadant Verk. En Discipel af Raphael, Johan Franciscus Penni, med Tilnavn il Fattore, en fortræffelig Maler, og en Ven af den omtalte Biskop, satte mig i Gunst hos ham; man gav mig meget at arbeide og jeg blev godt betalt.

Paa samme Tid gik jeg ofte, om Festdagene, i Michelagnolos Kapel, og ofte i Augustin Chigi fra Sienas Huus, for at tegne. Her vare de skjønneste Arbeider, malede af den fortræffelige Maler Raphael af Urbino. Gismondo Chigi, Broderen,

boede der, og de gjorde sig til af naar unge Mennesker, som mine Lige, kom for at studere hos dem. Samme Gismondos Kone, der var meget behagelig og overordentlig smuk, havde ofte seet mig i sit Huus; hun traadte en Dag til mig, besaae mine Tegninger og spurgte, om jeg var Maler eller Billedhugger. Jeg svarede hende, at jeg var en Guldsmed, hvorpaa hun igjen svarede, at jeg tegnede alt for godt for en Guldsmed. Hun lod sin Kammerpige bringe sig en Lilie af Diamanter, der vare indfattede i Guld, og forlangte, at jeg skulde vurdere den. Jeg anslog den til ottehundrede Scudi; hun sagde, jeg havde truffet det, og spurgte, om jeg havde Lyst til at fatte den godt om. Jeg forsikkrede, at jeg vilde gjøre det med Glæde, og gjorde paa Stedet en lille Tegning, som jeg udførte saa meget desto bedre, jo meer Fornøielse jeg fandt i at underholde mig med denne smukke og behagelige Kone.

Da Tegningen var færdig, kom der en anden smuk, ædel Romerinde ud af Huset, og spurgte hendes Veninde hvad hun gjorde der. Porzia svarede smilende: „Jeg seer med Fornøielse paa dette vakkre unge Menneske, der er ligesaa god som smuk.“ Jeg blev rød og svarede halv skamfuld og halv modig: „Hvordan jeg end er, er jeg beredt at tjene Eder.“ Den skjønne Kone rødmede ogsaa lidt og sagde: „du veed, at jeg forlanger din Tje-

neste." Hun gav mig Lilien og tyve Guldgylden, som hun havde i Lommen. „Indfat Stenen efter din Tegning, sagde hun, og bring mig det gamle Guld tilbage." Hendes Veninde sagde derpaa: „naar jeg var i det unge Menneskes Sted, saa gik jeg i Guds Navn min Vei dermed." Porzia svarede: „slige Talenter ere sjelden forbundne med Laster. Han vil ikke fordærve sin Agtelse som en brav Yngling." Hun tog sin Veninde ved Haanden, og i det hun vendte sig om sagde hun med det venligste Smil: „Lev vel, Benvenuto."

Jeg fuldendte først min Tegning, som jeg havde begyndt efter Raphaels Jupiter, derpaa gik jeg hjem at gjøre en lille Voxmodel, for at vise hvorledes Arbeidet skulde blive. Jeg lod begge Damerne see det, der roste mig saameget og behandlede mig saa artigt, at jeg blev dristig nok til at love, at Arbeidet skulde blive dobbelt saa smukt som Modellen. Nu begyndte jeg derpaa, og fuldendte Verket i tolv Dage; rigtignok igjen i Skikkelse af en Lilie; men prydet med saamange Masker, Børn og Dyr, og saa omhyggelig emailleret, at Diamanterne fik dobbelt Værd.

Paa samme Tid skaffede Franz Penni mig igjen Arbeide hos Biskoppen af Salamanka. Denne Herre vilde have to Vandkummer, af lige Størrelse, paa Skjænkebordene; den ene skulde jeg gjøre, Lucagnolo, en Guldsmed med hvem jeg stred

om Forrangen, den anden; og som det er Brug ved slige Verker gav Penni os Tegningerne dertil. Ogsaa lod en vis Jacob af Cesena, en fortræffelig Musicus, der var i Pavens Tjeneste, mig spørge om jeg den første August vilde hjelpe ham at blæse Sopran. De havde til denne Dag udsøgt de skjønneste Stykker til Pavens Taffelmusik. Saameget jeg nu end længtes efter at faae min begyndte smukke Skaal færdig, saa lokkede dog Musikken som en ganske vidunderlig Ting mig til sig, hvorved jeg tillige tænkte paa at behage min Fader, og jeg forresatte mig at være med af Partiet. Otte Dage iforveien prøvede vi daglig to Timer, og gik derpaa, om Morgenen paa Festdagen, ind i Belvedere og blæste de indstuderede Mottetter, saa at Paven sagde, han aldrig havde hørt nogen behageligere Musik. Han kaldte hiin Jacob af Cesena til sig og spurgte ham, hvorledes han havde gjort for at finde en saa god Sopran, og forskede ham noie ud om hvem jeg var. Da han hørte mit Navn, sagde han: „er det en Søn af Mester Johannes? ham vil jeg have i min Tjeneste!" Jacob svarede: „det vil være svært at overtale ham, thi han er en Guldsmed, meget flittig i sin Kunst, som han forstaaer fortræffelig, og som indbringer ham mere end Musikken vilde gjøre ." — „Desto bedre, svarede Paven, at han endnu har et andet Talent, som jeg ikke havde ventet; han skal modtage sin Løn, som

de andre, og tjene mig; i hans anden Profession skal jeg nok ogsaa give ham Arbeide." Derpaa rækkede Paven ham et Lommetørklæde med hundrede Guld-Gylden til at uddele iblandt os. Jacob gjentog for os hvad Paven havde sagt, og deelte Pengene imellem os otte. Da han gav mig min Deel, sagde han: „jeg vil lade dig indskrive i vores Tal." Jeg forlangte Betænkningstid til den næste Dag.

Da jeg var alene tænkte jeg frem og tilbage om jeg skulde tage imod Posten; thi jeg indsaae nok hvormeget min Kunst vilde lide derunder. Den følgende Nat viste min Fader sig for mig i Drømme, og bad mig, med de kjærligste Taarer, at jeg dog for Guds og hans Skyld skulde tage imod Tilbudet. Jeg syntes at svare ham, at jeg paa ingen Maade kunde gjøre det; pludselig forskrækkedes jeg over hans frygtelige Udseende: han truede mig med sin Forbandelse, naar jeg afslog det, og lovede mig, naar jeg adlød, sin evige Velsignelse. Neppe var jeg vaagnet, førend jeg løb hen for at lade mig indskrive, og meldte min Fader det, der nær havde taget sin Død af Glæde derover. Han skrev mig tilbage, at han havde drømt omtrent det samme; og jeg troede nu, da jeg havde opfyldt min Faders billige Forlangende, at ogsaa alt maatte gaae mig til Ære og Lykke.

Imidlertid arbeidede jeg med den største Om-

hyggelighed paa at fuldende den begyndte Skaal til Biskoppen af Salamanka. Han var en fortræffelig Mand, meget rig, men meget vanskelig at gjøre tilpas; han sendte daglig Bud for at vide hvad jeg bestilte, og blev naar den Udsendte ikke fandt mig rasende, og truede med at han vilde tage Arbeidet fra mig, og lade en anden gjøre det færdigt. Deri var den fordømte Blæsen Skyld, thi forresten arbeidede jeg Dag og Nat med den største Flid, for at jeg dog idetmindste kunde vise Biskoppen Karret.

Men derfor gik det mig ikke bedre; thi nu blev først hans Lyst saa stor, at jeg havde mange Ubehageligheder deraf. Efter tre Maaneders Forløb var Skaalen endelig færdig, med saa skjønne Dyr, Løvverk og Masker, som man kun kan forestille sig. Strax sendte jeg min Paulin med det til Lucagnolo, til hvem Drengen med sin sædvanlige Zirlighed sagde: „Her sender Eder Benvenuto sit Løfte, og sine Jaskerier; han haaber ogsaa snart at faae at see, fra Eder, Eders Fuskerier.“

Lucagnolo tog Skaalen i Haanden, og efterat han længe nok havde betragtet det, sagde han til Paulin: „mit smukke Barn! sig til din Herre, at han er en fortræffelig Mand; han skal være min Ven og lade det Øvrige beroe.“ Den gode Dreng bragte mig glad dette Budskab, Skaalen blev baaren til Salamanka, som forlangte, at den nu skulde blive der.

Han tog den og sagde, paa spansk Maneer: „ved Gud! han skal vente ligesaa længe paa Betalingen, som han har ladet mig vente paa Arbeidet.“ Herover blev jeg yderst fortrydelig, jeg forbandede hele Spanien, og enhver der vilde dette Folk vel.

Iblandt andre Zirater derpaa, var en Hank af eet Stykke, med det fineste Arbeide, der ved Hjelp af en vis Staalfjeder, blev holdt lige over Aabningen. En Dag viste Biskoppen med megen Tilfredshed denne til nogle Spaniere; en af Adelsmændene maa ikke have taget paa det lempeligste paa Hanken: de fine Fjedre kunde ikke modstaae bondeagtig Kraft, og Hanken brak af. Biskoppen var allerede gaaet bort, og Adelsmanden, der blev yderst forskrækket, bad Mundskjænken, at han maatte endelig strax bringe Skaalen hen til Mesteren, at den hurtigt kunde blive gjort istand igjen, det maatte saa koste hvad det vilde. Saaledes fik jeg den igjen ihænde og jeg lovede at gjøre den hurtigt istand igjen. Jeg gjorde det ogsaa, thi den bragtes mig om Middagen og to Timer før Aften havde jeg den allerede færdig. Nu kom Mundskjænken ganske forpustet ilende; thi Herren havde endnu engang forlangt Skaalen for at vise den til andre Gjæster. Mundskjænken lod mig ikke komme til Orde og raabte: „bare hurtig, hurtig hid med Skaalen!“ Jeg, som ikke havde synderlig Lyst til at give den fra mig, sagde blot: „Det har ingen Hast.“

Han kom derover i et saadant Raseri, at han med den ene Haand greb til sin Kaarde og med den anden voldsomt vilde trænge ind i Værkstedet. Jeg modsatte mig ham med Vaaben i Haanden, og lod det ikke mangle paa heftig Tale. „Jeg giver den ikke fra mig!“ raabte jeg. „Gaae og sig din Herre, at jeg vil have Penge for min Umage, førend den igjen kommer ud af min Bod.“ Da han saae, at hans Trudsler ikke hjalp, bad han mig, som man pleier at anraabe det hellige Kors, og lovede at naar jeg udleverede den vilde han hjelpe mig til min Betaling. Jeg forandrede derfor ikke mit Forsæt, og da jeg altid svarede ham det samme, fortvivlede han endelig, svor at komme igjen med saa mange Spaniere, at de skulde hugge mig i tusinde Stykker, og derpaa løb han bort. Da jeg nok troede dem istand til en saadan Voldsgjerning, foresatte jeg mig at forsvare mig til det yderste, tog min Jagtbøsse i Haanden og tænkte: „naar nogen vil berøve dig dine Sager og din Fortjeneste, saa kan du dog nok vove dit Liv derfor.“ Da jeg saaledes gik paa Raad med mig selv, kom adskillige Spaniere med Hushofmesteren, der paa en heftig spansk Maneer befalede, at de skulde trænge ind; men jeg viste ham Mundingen af Bøssen med opspændt Hane, og skreg med høi Stemme: „Elendige Forrædere og Snigmordere! bestormer man saaledes Husene og Boderne i

Rom? Saamange af Jer Kjæltringer der nærme sig denne Dør, saamange skal jeg skyde død ned med denne Bøsse." Jeg sigtede i det samme paa Huushofmesteren, og raabte: „Du Erkeskjelm, der er Skyld i det hele, skal dø først." Hurtig gav han sin Hest Sporerne, og flygtede med slap Tømme.

Over denne store Allarm vare alle Naboerne komne ud, og nogle romerske Adelsmænd, der just gik forbi, sagde til mig: „slaae kun alle de Hunde ihjæl, vi ville hjelpe dig." Disse kraftige Ord indjagede mine Modstandere den største Frygt, de saae sig nødsagede til at flygte, og fortalte deres Herre denne Hendelse med alle Omstændigheder. Den stolte Mand nedrev sine Betjentere og Officianter dygtigen, deels fordi de vare gaaet til en saadan Yderlighed, deels fordi de ikke havde fat en Strid, der engang var begyndt paa, bedre igjennem.

Franz Penni, der havde været Voldgiftsmand i den hele Sag, kom til og Monsignore sagde til ham, han kunde kuns melde mig, naar jeg ikke hurtig bragte ham Skaalen, saa skulde mine Øren være de største Stykker, der bleve tilovers af mig; bragte jeg den strax, saa skulde jeg faae Betalingen. Jeg var aldeles ikke bange og lod ham vide, at jeg strax vilde melde Sagen for Paven.

Imidlertid vare vi begge blevne koldere; nogle romerske Adelsmænd lagde sig derimellem og bleve mig Borgen for, han ikke skulde fornærme mig,

men give mig Betaling for mit Arbeide. Derpaa begav jeg mig paa Veien i min Pandserstrk og med en stor Dolk i Bæltet. Da jeg ankom i Biskoppens Huus, havde han forsamlet hele sit Huusgesinde. Jeg havde min Paulin ved Siden af mig, der bar Skaalen. Det var som om jeg maatte gaae igjennem Dyrekredsen: en saae ud som Løven, en anden som Skorpionen, andre lignede Krebsen, indtil vi endelig kom til Biskoppen selv, som udsprudlede yderst papistiske og spanske Ord. Jeg løftede ikke Hovedet i Veiret for at see paa ham og svarede heller ikke: derover blev han endnu giftigere, lod bringe Pen og Blæk og befalede mig, jeg skulde qvittere for at jeg var betalt og vel tilfreds med ham. Derpaa løftede jeg Hovedet op og sagde til ham, at jeg vilde gjerne gjøre det, naar jeg bare først havde faaet mine Penge. Biskoppen ivrede endnu mere og vedblev at true og skrige; men endelig udbetalte han mig først Pengene, hvorpaa jeg skrev, og gik munter og tilfreds bort.

Pave Clemens fik denne Historie at vide og glædede sig meget derover. Man havde allerede viist ham Skaalen men ikke som mit Arbeide, og nu sagde han offentlig, at han var mig meget bevaagen; saa at Monsignor Salamanka angrede sin Opførsel, og for igjen at lokke mig til sig, lod han mig sige ved Franz Penni, at han havde endnu store Arbeider til mig. Jeg svarede at

jeg gjerne vilde paatage mig dem, men forlangte Betalingen forud.

Ogsaa disse Ord kom Paven for Øre, der loe hjertelig derover. Kardinal Cibo var just nærværende, Paven fortalte ham Striden imellem mig og Salamanka, og derpaa vendte han sig til sine Folk og befalede, at man altid skulde lade mig arbeide for Palladset. Kardinal Cibo selv skikkede Bud efter mig, og efterat han havde rost mig meget, bestilte han et Kar større end det til Salamanka. Ligeledes gave ogsaa Kardinalerne Carnaro og især Rudolphi og Salviati mig meget at fortjene.

Madonna Porzia Chigi forlangte, at jeg skulde indrette mit eget Verksted: jeg fulgte hendes Raad, og blev ved at arbeide for denne fortræffelige Kone, og maaskee er hun Aarsag i at jeg har udmærket mig noget i Verden.

Jeg vandt Herr Gabriel Cesarinis Venskab, der var Gonfaloniere i Rom; for denne Herre gjorde jeg mange Verker, iblandt andet en stor Guldmedaillon til at bære paa en Hat. Derpaa saaes Leda med Svanen. Meget tilfreds med mit Arbeide vilde han lade det vurdere, for at kunne betale mig efter Fortjeneste. Det var gjort med en stor Omhu, og Mesterne vurderede det langt høiere end han havde troet. Derfor beholdt han mit Arbeide, og tøvede med at betale mig. Og næsten

var det gaaet mig med den ligesom med Salamankas Skaal.

Femte Kapitel.

Man veed hvorledes jeg med rosværdig Kappelyst søgte at overgaae Lucagnolos Kunst og Maneer, og derved ikke forsømte en Juveleers Haandtering; ligesaameget bestræbte jeg mig nu for at efterligne andre Kunstneres Dulighed. Der var paa samme Tid i Rom en fortræffelig Perugianer, ved Navn Lautitio, der kun drev een Profession, men i denne ogsaa var eneste i sit Slags. Det er almindeligt i Rom, at enhver Kardinal fører sit Vaaben i Signetet. Disse Signeter ere store, som en tiaarig Drengs hele Haand, og da der i Vaabenet forekommer mange Figurer, saa betaler man for et saadant hundrede eller flere Scudi. Ogsaa denne vakkre Mand ønskede jeg at kappes med, omendskjøndt hans Kunst er meget langt fra de Kunster, der høre til en Guldsmeds; Lautitio forstod heller ikke at gjøre andet end netop disse Signeter. Men jeg beflittede mig, foruden andre Arbeider, ogsaa paa dette, og hvor svært jeg end fandt det, saa ophørte jeg dog ikke, da jeg havde Lyst til at lære og at fortjene Noget.

Der var ogsaa i Rom en anden fortræffelig

Kunstner, fød i Mailand, ved Navn Carodosso; han arbeidede blot drevne Medailler af Metalblik og andre Ting af denne Art.

Denne gjorde nogle Fredens Billeder i halvt ophøiet Arbeide, desuden Krusifixer, en Palme høie*), af det fineste Guldblik, forarbeidede paa det fortræffeligste; derfor ønskede jeg mere at naae ham end nogen anden. Desforuden vare der andre Mestere, der forfærdigede Staalstempler, hvorved man frembringer skjønne Mynter. Alle disse forskjellige Arbeider foretog jeg mig, og søgte utrættelig at bringe dem til Fuldkommenhed. Den skjønne Kunst at emaillere var mig ligeledes vigtig; jeg tog deri en af vore Florentinere, der heed Amerigo, som jeg aldrig personlig havde kjendt, til Mønster. Ingen har, saavidt jeg veed, nærmet sig hans guddommelige Arbeider. Ogsaa disse tunge Anstrengelser paalagde jeg mig, hvor man tilsidst maa overlade sit Værk og Frugten af sin Flid til Ilden, der igjen kan fordærve alt; men den Glæde, jeg følte derover, gjorde at jeg ansaae de største Besværligheder for en Udhvilen. Thi Gud og Naturen have givet mig den lykkeligste Gave, en god og velproportioneret Komplexion, for med den at kunne udrette frit alt hvad jeg faldt paa. Hvad jeg nu i disse saa ganske forskjellige Professioner har frembragt, skal jeg anmærke paa sit Sted.

*) Et romersk Maal, noget over et Quarteer.

Paa denne Tid, jeg var omtrent tre og tyve Aar gammel, rasede der en pestagtig Sygdom i Rom, hvoraf mange Tusinde døde. Forskrækket herved vænte jeg mig til en vis Levemaade, som jeg fandt ret indtagende og det ved følgende Anledning. Paa Høitidsdage gik jeg sædvanlig ud til Steder, hvor der fandtes Oldsager, og eftergjorde dem enten i Vox eller ved en Tegning. Men da der bygge mange Duer Reder i Ruinerne, saa fandt jeg ogsaa Leilighed til at bruge min Bøsse. Derpaa gav jeg ofte, af Frygt for Pesten, og for at skye al menneskelig Omgang, min Paulin Geværet paa Skulderen, gik derpaa ud til hine Ruiner, og kom sædvanligen hjem med et stort Bytte. Jeg ladte altid kun een Kugle i Geværet, og fornøiede mig over med Kunst og Færdighed at gjøre mit Skud. Jeg havde selv indrettet mig min Bøsse, der var baade uden og inden saa glat som et Speil; dertil gjorde jeg mig selv det fineste Krudt, hvorved jeg udfandt en Hemmelighed, som endnu ingen havde opdaget; jeg vil kun bemærke dette, at jeg med den Femtedeel Krudt af Kuglens Vægt kunde træffe paa to hundrede Skridt en hvid Punkt, hvorover de, der forstaae Haandværket, visselig ville forundre sig.

Saa stor Fornøielse fandt jeg i denne Øvelse, at den mangengang syntes at fjerne mig fra min Kunst og mine Studier; men jeg drog paa den an-

den Side ogsaa megen Fordeel deraf, thi jeg forbedrede derved mine Legemskræfter, og Luften derude var mig meget tjenlig, da jeg af Naturen er tilbøielig til Melancholi. Denne Fornøielse oplivede tillige mit Sind, jeg blev duligere til Arbeide, og mit Talent udviklede sig mere, end naar jeg altid var bleven ved mine Studier, saa at min Bøsse tilsidst var mig mere til Fordeel end til Skade.

Ved denne Leilighed havde jeg ogsaa gjort Bekjendtskab med Antiqvitetsøgere, der passede paa de lombardiske Bønder, som til bestemte Tider kom til Rom for at arbeide i Vinbjergene, og naar de grove Jorden om altid fandt gamle Medailler, Agater, Præsam, Karnioler og Kameer; mangengang havde de endogsaa den Lykke at opgrave Ædelstene, for Exempel: Smaragder, Saphirer, Diamanter og Rubiner. Hine Søgere kjøbte sædvanlig disse Ting af Bønderne for en Ubetydelighed, og, da jeg ofte traf dem der paa Stedet, betalte jeg dem igjen vel ligesaamange Guld-Gylden, som de havde givet Julier derfor. Jeg forhandlede igjen disse Ting, og omendskjøndt jeg derved vandt ti for een, saa gjorde jeg mig dog derved næsten alle Kardinalerne til Venner.

For blot at tale om de sjeldneste Stykker, der faldt mig i Hænderne, nævner jeg et Delphin-Hoved, saa stort som en mægtig Bønne, i den deiligst farvede Smaragd, et Minerva-Hoved i

en Topas, saa stort som en god Nød, en Kamee med Herkules og Cerberus, et Værk, som vor store Michelagnolo høiligen beundrede. Iblandt mange Mynter fik jeg et Jupitershoved, af den største Skjønhed, og paa den anden Side vare der nogle ligesaa fortræffelige Figurer.

Pesten var forbi og jeg var lykkeligen sluppen fri, men mange af mine Kammerader vare døde. Man søgte igjen hinanden op, omfavnedes glad og trøstede dem, som man fandt levende. Blandt disse opstod der i Rom et Selskab af de bedste Malere, Billedhuggere og Guldsmede, som en Billedhugger fra Siena, ved Navn Michelagnolo, stiftede; han kunde i sin Kunst vise sig ved Siden af enhver anden, og man kunde ikke finde nogen behageligere Mand. Han var den ældste i Selskabet, men den yngste efter hans legemlige Sundhed; vi kom ugentlig i det mindste to Gange sammen. Julius Romanus og Franciscus Penni vare ogsaa med.

Vi havde allerede ofte forsamlet os, da det behagede vor gode Anfører at bede os tilbords til sig til næste Søndag; enhver skulde bringe sin Krage med (det var det Navn, han havde givet vore Piger), og hvem der ikke bragte hende med, skulde til Straf med det første bede hele Selskabet til Bords. Hvem af os der nu ikke havde nogen Omgang med nogen Pige, maatte, med stor Bekostning og mange Anstalter, opsøge sig en for denne Dag, for ikke

at staae til skamme ved det herlige Gjæstebud. Jeg priisede mig lykkelig over hvor godt jeg var forsynet, thi en meget smuk Pige, ved Navn Pantasilea, var dødelig forelsket i mig; men jeg blev nødsaget til at overlade hende til min bedste Ven, Bacchiacca, der ligeledes var heftig forelsket i hende: derover opstod nogen Fortrydelse, thi da Pigen saae, at jeg saa let afstod hende, troede hun, at jeg kun slet forstod at sætte Priis paa hendes store Kjærlighed.

Timen nærmede sig allerede da enhver skulde komme med sin Krage i det fortræffelige Selskab. At udelukke mig fra en saadan Lystighed holdt jeg for upassende, og dog betænkte jeg mig ogsaa paa at indføre en eller anden slet og plukket Fugl under min Beskyttelse og Anseelse. Pludselig faldt der mig en Spøg ind, hvorved jeg tænkte at forøge Glæden. Da jeg havde besluttet dette, kaldte jeg paa en Dreng paa sexten Aar, der boede ved Siden af mig, en Søn af en spansk Messingarbeider; han heed Diego, studerede flittig Latin, havde en smuk Figur og den bedste Ansigtsfarve. Trækkene i hans Ansigt vare meget skjønnere end den gamle Antinous, jeg havde ofte tegnet ham, og derved indlagt mig megen Ære i mine Værker; han omgikkes med ingen, saa at man ikke kjendte ham, var sædvanlig meget slet klædt, og kun forelsket i sine Studeringer. Jeg kaldte ham ind i min Bo-

lig og bad ham at tage de Fruentimmerklæder paa, han fandt der. Hertil var han villig, klædte sig hurtig paa, og jeg søgte med al Slags Prydelse at forskjønne hans indtagende Ansigt; jeg hængte ham to Ringe med smukke Perler i Ørene, Ringene vare aabne og klemte Ørelapperne, som om de vare stukne igjennem, saa smykkede jeg hans Hals med gyldne Kjæder og andre Ædelstene. Ogsaa hans Fingre stak jeg fulde af Ringe, tog ham derpaa venlig ved Øret og trak ham hen for mit store Speil, saa han forundredes over sig selv og sagde med Veltilfredshed: „er det muligt! Det skulde være Diego?"

„Ja! svarede jeg, det er Diego, af hvem jeg aldrig har forlangt en Villighed, kun nu beder jeg ham, at han gjør mig den Tjeneste, med disse Klæder at komme tilbords i hiint Selskab, hvorom jeg saa ofte har fortalt ham." Den ærbare, dygtige og kloge Dreng slog Øinene ned og blev entidlang stille, derpaa hævede han paa engang sit himmelske Ansigt og sagde: „Med Benvenuto kommer jeg! Lad os gaae!" Derpaa gav jeg ham et stort Silke-Tørklæde over Hovedet, som Romerinderne bære det om Sommeren. Da vi kom til Pladsen, vare allerede alle samlede og gik mig forenede imøde. Michelagnolo af Siena, imellem Julius Romanus og Penni, tog Sløret af min skjønne Skabning, og da han var den

allerlystigste og spøgefuldeste Mand af Verden, tog han begge sine Venner i Haanden og nødte dem til at bukke sig saa dybt mod Jorden som muligt. Han selv faldt paa Knæ, bad om Barmhjertighed, kaldte dem alle sammen og sagde: „See blot! saaledes see Englene i Paradis ud! Man siger altid kun Engel, men der see I, at der ogsaa gives Engelinder.“ Og nu hævede han sin Stemme og sagde: „O skjønne Engel, o værdige Engel, lykssaliggjør mig, velsign mig!“ Herpaa løftede den elskværdige Skabning smilende Haanden og gav ham den pavelige Velsignelse. Michelagnolo reiste sig og sagde: „paa Paven kysser man Fødderne, paa Englene Kinderne!“ og saaledes gjorde han ogsaa. Drengen blev ildnerød, og det forhøiede overordentlig hans Skjønhed.

Da vi saae os videre omkring, fandt vi i Værelset mange Sonnetter opslaaede, som enhver af os havde gjort og sendt til Michelagnolo. Det smukke Barn begyndte at læse og læste dem alle med saameget Udtryk, at enhver maatte undres derover. Paa denne Maade blev der talt meget, og enhver viste sin Forundring, hvoraf jeg kun vil nævne den berømte Julius's Ord. Efterat han havde seet paa alle de Tilstedeværende, især paa Fruentimmerne, sagde han: „kjære Michelagnolo! naar I giver Pigerne Navn af Krager, saa har I denne Gang dobbelt Ret, thi de tage sig endnu

værre ud, end Krager ved Siden af den skjønne Paafugl."

Maaden blev sat frem, og Julius udbad sig Tilladelse til at anvise os vore Pladse; da den blev ham given, tog han Pigerne ved Haanden og lod dem alle sidde paa een Side, og min i Midten, derpaa Mændene paa den anden Side og mig i Midten, med de Ord, at jeg vel fortjente denne Ære. I Ryggen paa vore Fruentimmer var en Væg af naturlige Jasminer, hvorpaa Figurerne, og især min Skjønnes, toge sig over alt Begreb herligt ud; og saaledes nøde vi et Maaltid, der var tilberedet med Overflod og Zirlighed. Mod Enden af Maaltidet kom nogle Syngestemmer, tilligemed nogle Instrumenter, og da de havde deres Nodebøger med sig, forlangte min skjønne Skabning ligeledes at synge med. Hun overgik saa langt alle de andre, at Julius og Michelagnolo ikke mere, som tilforn, spøgede muntert og behageligt, men anstillede alvorlige, vigtige og dybsindige Betragtninger.

Derpaa begyndte en vis Aurelius fra Ascoli, der meget smukt improviserede, med guddommelige Ord at prise Fruentimmerne. Imidlertid hørte de to Fromme, der havde min skjønne Figur imellem sig, ikke op at skaddre. Den ene fortalte hvor slemt det var gaaet hende, og den anden spurgte min Skabning hvorledes hun havde hjulpet sig

igjennem? hvem hun havde til Venner? hvor længe hun havde været i Rom og andre Ting af den Art. Paa samme Tid havde Pantasilea, min Kjæreste, af Misundelse og Fortrydelse ogsaa opvakt alleslags Uenigheder. Endelig blev min skjønne Figur, der førte Navnet Pomona, kjed af den utaalelige Paatrængenhed, og hun dreiede sig forlægen snart til den ene, snart til den anden Side; da spurgte den Pige, som Julius havde bragt med, om hun befandt sig ilde? Med noget Mishag sagde min Skionne ja! og tilføiede, hun havde i nogle Maaneder troet at være i velsignede Omstændigheder og frygtede for at blive afmægtig. Da fik hendes to Naboerske Medlidenhed med hende, og vilde skaffe hende Luft, og da kom det for en Dag, at det var en Dreng: hvorpaa de skrege, skjendte og stode op fra Bordet. Der opstod nu en stærk Støi og en ubændig Latter; Michelagnolo forlangte Tilladelse til at maatte straffe mig, og fik den under megen Skrigen. „Han skal leve!" udraabte den Gamle, vi ere ham Tak skyldige, fordi han ved denne Spøg har gjort vor Fest fuldkommen. Saaledes endtes denne Dag, hvorfra vi alle vendte fornøiede hjem. —

Sjette Kapitel.

(1527)

Alting stod allerede under Vaaben! Pave Klemens havde udbedet sig nogle Tropper af Herr Johan af Medicis, hvilke ogsaa ankom; disse førte et saa vildt Levnet i Rom, at det var farligt at arbeide i offentlige Værksteder. Derfor flyttede jeg ind i et godt Huus bagved Bænkene, og arbeidede der for alle mine Venner; dog vare mine Arbeider i den Tid ikke betydelige, jeg tier derfor dermed. Jeg fornøiede mig dengang meget med Musik og andre Lystigheder.

Pave Klemens havde imidlertid, efter Herr Jacob Salviatis Raad, igjen afskediget Johan af Medicis's fem Kompagnier, da denne allerede var omkommen i Lombardiet. Bourbon, som erfarede, at der ingen Soldater vare i Rom, trængte med sin Hær lige ind til Byen. Ved denne Leilighed greb enhver til sit Vaaben, og Alexander del Bene, der var en Ven af mig, og hvis Huus jeg allerede eengang, paa den Tid Colonneserne kom til Rom, havde bevogtet, bad mig ved denne vigtige Leilighed, at jeg skulde skaffe halvtredsindstyve bevæbnede Mænd sammen, og i Spidsen for dem bevogte hans Huus, ligesom fordum. Jeg bragte halvtredsindstyve af de tappreste unge Folk sammen, og vi bleve godt underholdte og betalte hos ham.

Den Bourbonske Hær stod allerede uden for

Roms Mure, da Alexander bad mig om at gaae ud med sig. Vi toge en af de bedste Mænd med os, og underveis slog der sig endnu et ungt Menneske til os, der hoed Cecchino della Casa. Vi kom til Murene ved Campo Santo, og saae den mægtige Hær, der anvendte al Magt for netop paa dette Sted at trænge ind i Staden. Fjenderne tabte meget, man stred af alle Kræfter, og det var den tykkeste Taage. Jeg vendte mig til Alexander og sagde: „Lader os saasnart som muligt gaae hjem, her er aldeles ingen Redning. Hine komme herop og disse flye.“ Alexander sagde forskrækket: „Gud give, at vi aldrig vare komne herhid!“ og vendte sig med stor Heftighed for at gaae hjem.

Jeg dadlede ham og sagde:“ da J har ført mig herhen, maae vi ogsaa udføre noget Mandigt!“ og derpaa vendte jeg min Bosse mod Fjenden, og sigtede ind i en tyk Trængsel efter en, som jeg saae ophøiet over de andre; men jeg kunde for Taagen ikke skjelne, om han var til Fods eller til Hest. Jeg vendte mig til Alexander og Cecchino, og sagde dem hvorledes de ogsaa skulde skyde deres Bosser af, og tage sig iagt for Fjendernes Kugler. Saa fyrede vi to Gange vore Geværer af. Derpaa saae jeg forsigtig over Muren, og blev en ganske overordentlig Tumult vaer iblandt dem. Connetablen af Bourbon var falden for vore Skud; thi (som vi siden fik at vide) det havde været ham,

som jeg havde seet ophøiet over de Andre. Vi skyndte os at komme bort fra Campo Santo, gik igjennem Sanct Peter og kom med stor Vanskelighed til Engelsborgporten, thi Herrerne Rienzo da Ceri og Oratio Baglioni saarede og dræbte alle dem, der vilde snige sig bort fra Murens Forsvarelse. Men en Deel af Fjenderne vare allerede i Rom, og vi havde dem lige i Hælene. Kastellanen vilde just lade Faldgitteret ned, der blev lidt Plads, og vi kom endnu ind. Strax tog Kaptain Pallone af Medicæerne fat paa mig, som en der hørte til Pavens Huus, og førte mig op paa Batteriet, saa at jeg imod min Villie maatte forlade Alexander.

Paa samme Tid var Pave Klemens kommen over Kastellets Gallerier; thi han vilde ikke før gaae ud af sit Pallads, og troede ikke at Fjenderne vilde trænge ind i Staden. Saaledes var jeg nu indespærret med de andre. Jeg befandt mig ikke langt fra nogle Kanoner, som en Bombarderer fra Florenz, ved Navn Julian, havde Opsigt over. Denne saae igjennem en Aabning paa Muren sit Huus blive plyndret, og Kone og Børn slæbes omkring; han vovede ikke at skyde, af Frygt for at træffe disse, kastede Lunten til Jorden, og sønderrev hylende og skrigende Ansigtet: det samme gjorde nogle andre Bombarderer. Derfor tog jeg en Lunte, lod nogle hjelpe mig, som

ikke havde saadanne Lidelser, vendte Stykkerne derhen, hvor jeg troede det var nyttigst, nedlagde mange Fjender og forhindrede Tropperne, som just denne Morgen vare komne ind i Rom, fra at vove sig for nær til Kastellet; thi maaskee havde de i dette Øieblik bemægtiget sig det, naar man ikke havde vendt det grove Skyts imod dem.

Paa denne Maade vedblev jeg at fyre, hvorover nogle Kardinaler og høie Herrer af Hjertet velsignede og ansporede mig; og jeg undlod ikke med Mod og Iver at gjøre mit Muligste. Nok, jeg var Aarsag i at Kastellet blev bevaret denne Morgen, da jeg holdt ved den hele Dag, indtil de øvrige Artilleristers lidt efter lidt igjen begvemmede sig til deres Tjeneste.

Pave Klemens havde givet en fornem romersk Adelsmand, Herr Antonio af Santa Croce, de samtlige Artilleristers under sig. Henimod Aften, imedens at Armeen kom ind fra Trasteveres Side, traadte denne fortræffelige Mand til mig, var meget venlig og stillede mig med fem Stykker paa det høieste Sted af Slottet, nærmest ved Engelen; man kan der gaae rundt omkring, og seer saavel ind i Rom, som ud i fri Mark. Han gav mig saa mange Folk, som nødvendig var, gav mig Lønning forud og anviste mig Brød og lidt Viin; derpaa bad han mig, at jeg skulde vedblive paa den Maade, som jeg havde begyndt. Jeg havde maangen en Gang havt mere Lyst til denne Profession

end til min egen, og nu gjorde jeg derfor saadan en Tjeneste saa meget desto hellere, som den ret kom mig tilpas. Da det blev Nat, saae jeg, som desuden altid havde stor Lyst til nye og vidunderlige Ting, fra Spidsen af Kastellet, hvor jeg var, den skrækkelige og forunderlige Brand i Rom, som saa mange, der stak i de øvrige Kroge af Kastellet, ikke bleve vaer.

Saaledes vedblev jeg en heel Maaned, i al den Tid vi vare beleirede i Kastellet, at gjøre Tjeneste ved Artilleriet, og jeg fortæller kun de mærkværdigste Hendelser, som der mødte mig der. Bemeldte Herr Antonio af Santa Croce havde ladet mig kalde ned fra Engelen, for at skyde paa Husene i Nærheden af Kastellet, hvor man havde seet nogle Fjender liste sig ind. I det jeg skjød, kom en Kugle uden fra, traf Hjørnet af en Tinde og tog et stort Stykke bort med deraf, der rigtignok igjen traf mig, men dog ikke gjorde synderlig Skade. Den hele Masse slog mig paa Brystet, tog Veiret fra mig, saa at jeg faldt død til Jorden; dog kunde jeg høre alt hvad de Omkringstaaende sagde. Iblandt disse beklagede Herr Santa Croce sig mest, og raabte: „O vee! De have taget vor bedste Hjælp fra os!" Ved denne Larm kom en af mine Kammerader, der heed Franz Piber, løbende til; han studerede mere Medicinen end Musiken. Denne gjorde en Tagsteen hed, stree-

de en god Haandfuld Malurt derpaa, sprøitede noget græsk Viin derover, og lagde Stenen paa mit Bryst paa det Sted, hvor Slaget var synligt. Ved Hjælp af Malurten fik jeg snart mine tabte Kræfter igjen; jeg vilde tale, men det vilde ikke gaae, thi nogle dumme Soldater havde tilstoppet min Mund med Jord, og troede derved at have rakt mig Kommunionen. De havde i Sandhed nær exkommunicert mig; thi jeg kunde ikke faae mit Veir igjen, og Jorden gav mig mere at bestille, end Slaget.

Da jeg nu var kommet mig, gik jeg igjen med al mulig Omsorg og Tapperhed til min Tjeneste. Pave Klemens havde forlangt Hjælp af Hertugen af Urbino, der befandt sig ved den venetianske Hær; den Afsendte havde det Ærinde at sige hans Excellence, at saalænge Kastellet holdt sig, skulde der hver Aften antændes tre Ild paa Spidsen og tre Kanonskud tre Gange gjentages. Jeg havde faaet den Befaling at vedligeholde Ilden, og fyre Stykkerne af. Imidlertid vedbleve Fjenderne at husere slemt, og jeg stillede om Dagen mit Skyts derhen, hvor det gjorde dem mest Skade. Paven var mig derfor særdeles bevaagen, da han saae, at jeg drev min Haandtering med den største Opmærksomhed. Hertugens Undsætning udeblev; men det er ikke her Stedet at optegne Aarsagerne dertil.

Imedens jeg drev dette djævelske Haandværk

besøgte nogle Kardinaler mig, mest Kardinalerne Ravenna og de Gaddi, til hvem jeg ofte sagde, at de ikke skulde komme op, fordi man langtfra kunde see deres røde Kapper, og man derfor fra de nærliggende Bygninger f. Ex. fra Torre de Beni, kunde tilføie os den største Fortræd; tilsidst lod jeg dem udespærre, hvilket de toge mig yderst ilde op.

Herr Oratio Baglioni, der vilde mig meget vel, kom ogsaa ofte til mig. En Dag saae han, i det vi talte sammen, nogle Bevægelser i et Værtshuus uden for Kastelsporten. Paa denne Bygning var Solens Tegn malet med rød Farve imellem to Vinduer, Vinduerne vare tillukkede og han troede, at der ved Væggen bag ved Solen sad et Selskab Soldater tilbords og gjorde sig tilgode. Derfor sagde han: „Benvenuto! naar du havde Lyst til at gjøre et Skud mod denne Sol, saa vilde du vist gjøre en god Gjerning; thi der er stærk Allarm deromkring, det maa være betydelige Folk". Jeg svarede derpaa: „Herre, det er en let Sag at gjøre Skuddet, men Mundingen af Kanonen kommer nær ind paa den Kurv Stene, der staaer paa Muren, og Ildens og Luftens Kraft vil kaste den ned".—„Betænk dig ikke længe," svarede han strax; „Kurven vil, som den der staaer, ikke falde, og faldt den ogsaa, og stod end Paven under den, saa var det Onde dog mindre end du tænker. Skyd! skyd"! Jeg tænkte ikke videre efter og

traf, som jeg havde lovet, midt i Solen; men Kurven faldt ogsaa, som jeg havde sagt, og styrtede lige ned imellem Kardinal Farneses og Herr Jacob Salviati, og vilde have slaaet dem ihjæl, naar de ikke lykkeligviis havde været i Trætte sammen. Thi Kardinalen forekastede Herr Jacob, at han var Skyld i Roms Ødelæggelse, derover skjeldte de begge hinanden ud og vare i Vreden gaaet lidt fra hinanden. Da den store Allarm nu opstod nede i Gaarden, ilede Herr Oratio hurtig ned, og jeg saae over Muren hvor Kurven var faldet hen, og hørte nogle sige, at man strax skulde slaae Kanoneren ihjæl; derfor stillede jeg to Falkonetter ligefor min Trappe, fast besluttet at modtage den første, der kom op, med min Ild. Der kom virkelig ogsaa nogle af Kardinal Farneses Tjenere, og syntes at have det Ærinde at vise mig noget Ubehageligt, hvorfor jeg traadte frem med min Lunte i Haanden. Nogle af dem kjendte jeg og raabte: „Saasandt Gud lever! Naar I ikke strax gaae herfra, men understaae eder at komme op af denne Trappe, saa har jeg her to Falkonetter beredte, hvormed jeg skal give Jer en slem Hilsen; gaaer og siger til Kardinalen, at jeg har gjort, hvad min Foresatte havde befalet mig, og hvad vi gjøre skeer til Bedste for Præsterne, ikke for at fornærme dem.

Herpaa kom Herr Oratio Baglioni ligeledes løbende op; men jeg troede ham ikke og raabte til ham,

at han skulde blive tilbage, eller jeg skjød paa ham. Han blev ikke uden Frygt staaende og sagde: „Benvenuto! jeg er din Ven". Jeg svarede: „Ifald I er allene, saa kom kun dennegang, naar I vil."

Denne Herre var meget stolt, betænkte sig et Øieblik og sagde med Fortrydelse: „Jeg havde næsten Lyst til ikke mere at komme op til dig, og just gjøre det Modsatte af hvad jeg havde besluttet for dig." Jeg sagde, at ligesom jeg var sat her for at forsvare andre, saa skulde jeg ogsaa i Nødstilfælde vide at beskytte mig selv. Derpaa sagde han: „jeg kommer alene!" og da han steg op, saae jeg, at han havde meer end billigt skiftet Farve. Derfor lagde jeg Haanden paa Kaarden og var beredt til alt. Men han begyndte at le, Farven kom tilbage i hans Ansigt og han sagde paa den venligste Maade af Verden: „Min Benvenuto! jeg vil dig saa vel som du kan ønske, og naar, med Guds Hjælp, Tiden kommer, skal du erfare det. Gud give, du havde slaaet begge Skurkerne ihjæl; den ene er Skyld i saa megen Ulykke og af den anden kan vi maaskee vente os noget endnu værre." Derpaa bad han mig at jeg ikke maatte sige, at han i det Øieblik, da Kurven var styrtet ned, havde været hos mig, og forresten være rolig. Larmen var stærk og vedvarede endnu længe.

Imidlertid udrettede jeg hver Dag noget Betydeligt med mine Stykker, og erhvervede mig Pa-

vens Naade og Bevaagenhed. Han stod engang paa den runde Bastion og saae paa Marken en spansk Høvedsmand, som han paa nogle Tegn erkjendte for en fordums Tjener, og talte derom med nogle af hans Ledsagere. Jeg stod just ved Engelen og vidste intet derom; men jeg saae en Mand, der med et Spyd i Haanden og ganske rosenfarvet klædt, lod arbeide paa Løbegravene. Jeg overlagde hvad jeg skulde gjøre med ham, valgte en Kanon, ladede den omhyggelig og rettede den i en Bue imod den røde Mand, der af spansk Storskryderi bar Kaarden tvers foran Livet. Min Kugle traf Kaarden, og man saae Manden deelt i to Stykker at falde til Jorden.

Paven, der ikke ventede sligt, deels fordi han ikke troede, at en Kugle kunde naae saa langt, deels fordi det var ham ubegribeligt at see Manden deelt i to Stykker, lod mig kalde og jeg fortalte ham omstændeligt hvilken Omsorg jeg havde anvendt ved Skydningen; men hvorledes Manden var deelt i to Dele kunde jeg lige saa lidt forklare som han.

Jeg knælede ned, og bad han maatte tilgive mig dette Drab og de øvrige, som jeg fra nu af maatte begaae i Kirkens Tjeneste. Derpaa hævede han Haanden, gjorde et dygtigt Kors over min hele Person, velsignede mig og tilgav mig alle de Mord, som jeg nogensinde havde eller endnu vilde

udøve i den Apostoliske Kirkes Tjeneste. Jeg gik igjen og vedblev at skyde, og traf altid bedre: men min Tegning, mine skjønne Studeringer, min behagelige Musik, alt rog nu i Lyset for mig. Jeg havde vidunderlige Ting at fortælle, naar jeg skulde optegne alle de skjønne Bedrifter, som jeg her udrettede under dette Helvedsvæsen. Jeg vil endnu blot anmærke, at jeg ved uafbrudt Ild forhindrede Fjenden fra at føre sine Afløsninger igjennem Porten Sanct Spirito, hvorved han med megen Uleilighed hvergang maatte gjøre en Omvei af tre Miglier.

Nogen Tid i Forveien havde Pave Klemens, der vilde redde de tredobbelte Kroner og det Apostoliske Kammers samtlige Juveler, ladet mig komme til sig, og indelukket sig med mig og sin Kavaleer i hans Værelse. Denne lille Kavaleer var en Franskmand, og tjente ellers i Herr Philip Strozzis Stald; men Paven havde, for hans store Tjenesters Skyld, gjort ham meget rig, og havde, skjøndt han var af meget ringe Herkomst, samme Tillid til ham, som til sig selv. De lagde Kronerne og alle Ædelstenene for mig, og overdrøge mig at brække dem ud af deres gyldne Indfatning, som jeg ogsaa gjorde. Derpaa viklede vi enhver Ædelsteen ind i et lille Stykke Papir, og syede den ind i Folderne paa Pavens og Kavalerens Klæder. De gave mig derpaa Guldet, der omtrent beløb sig til

to hundrede Pund, med den Befaling saa hemmeligt som muligt at smelte det. Jeg gik ovenpaa til Engelen, hvor mit Værelse var, som jeg kunde lukke i Laas, byggede strax en Vindovn, og indrettede nedenunder en temmelig stor Skorsteen: ovenpaa laae Guldet paa Kul og faldt, eftersom det smeltede, ned i Skorstenen.

Imedens Ovnen selv arbeidede, passede jeg bestandig paa hvorledes jeg kunde gjøre Fjenden Afbræk, og anrettede stor Skade i Løbegravene. Henimod Aften kom En meget hurtig ridende paa et Muulæsel, og talte med Folkene ved Løbegraven; jeg og mine Skjød saa godt, at Rytteren faldt til Jorden og blev baaren saaret bort. Derpaa opstod en stærk Tumult i Løbegraven, og jeg fyrede endnu nogle Gange derhen. Det var Prindsen af Oranien, som de snart derpaa bare hen i et nærliggende Værtshuus, og i kort Tid forsamlede sig hele Krigshærens Adel der.

Neppe havde Paven erfaret denne Gjerning, førend han lod mig kalde og erkyndigede sig nærmere derom. Jeg fortalte ham Tildragelsen og føiede til, at det maatte være en meget betydelig Mand, fordi Alt forsamledes i det omtalte Værtshuus. Paven, som heraf fik Anledning til en god Tanke, lod Herr Santa Croce kalde og sagde, han skulde befale os andre Bombarderere at stille vort Skyts mod bemeldte Huus, og vi skulde paa Tegnet af et Flinteskud samtlige fyre løs paa een Gang, hvorved Huset vilde styrte sammen og Høvederne

for den fjendtlige Hær alle omkomme. Soldaterne uden Anførere vilde da adspredes, og saaledes vilde Gud høre den Bøn, Paven saa ivrigen gjorde for at befries fra disse Rovere. Vi stillede vort Skyts efter Herr Santa Croces Befaling, og ventede paa Tegnet.

Dette fik Kardinal Orsini at vide og begyndte at stride med Paven. Man skulde, sagde han, ikke saa letsindigt gjøre et saadant Udfald, de vare just i Begreb med at afslutte en Kapitulation, og naar Tropperne ingen Anfører havde, vilde de først blive ubændige og bestorme Kastellet, hvorover alting maatte gaae til Grunde. Den arme Pave, fortvivlet over at see sig forraadt baade fra inden og uden, tilbagekaldte sin Befaling; men jeg kunde ikke holde mig, fyrede og traf en Pille i Gaarden, hvortil mange Personer lænede sig. Jeg maa herved have tilføiet dem megen Skade, thi de forlode Huset. Kardinal Orsini svor, at han vilde lade mig hænge, eller ombringe paa en eller anden Maade, men Paven forsvarede mig meget levende.

Saasnart Guldet var smeltet, bar jeg det til Paven, han takkede mig paa det bedste, befalede Kavaleren, at han skulde give mig fem og tyve Scudi, og undskyldte sig tillige fordi han paa nærværende Tid ikke kunde undvære mere. —

Syvende Kapitel.

Med en god Summe Scudi reiste jeg til Florenz, ilede strax til min Faders Huus og bankede stærkt paa; da kigede en gammel, pukkelrygget Kone ud af Vinduet, befalede mig med mange Skjældsord at gaae bort, og forsikkrede at jeg var anstukken af Pesten. Jeg sagde derpaa: „fordømte Pukkelryg, er der ingen anden i Huset end du, saa skal det blive din Ulykke. — Lad mig ikke vente længere!“ raabte jeg med lydelig Stemme. Over denne Larm kom en Nabokone ud, der sagde mig, at min Fader og hele Familie var død; min yngre Søster Liberata, der ogsaa havde mistet sin Mand, var den eneste der var tilbage, og hun var tagen i Huset til en from Dame. Jeg havde allerede formodet noget lignende og blev derfor mindre forskrækket.

Paa Veien til Værtshuset fandt jeg tilfældigviis en Ven, i hvis Huus jeg steg af. Vi gik siden hen paa Torvet, hvor jeg erfor, at min Broder endnu levede, og opholdt sig hos en Bekjendt. Jeg opsøgte ham strax, og vi havde begge en uendelig Glæde af at see hinanden igjen, thi enhver af os havde faaet Efterretning om den andens Død. Derpaa loe han, tog mig ved Haanden og sagde: „kom! jeg fører Dig hen til et Sted som du ikke formoder, jeg har igjen giftet Søster Liberata bort, hun holder dig ogsaa for at være

død." Underveis fortalte vi hverandre de lystigste Historier, der vare mødte os, og da vi kom til min Søster, blev hun saaledes ude af sig selv over den uventede Hendelse, at hun faldt mig afmægtig i Armene. Ingen talte et Ord, og Manden, der ikke vidste at jeg var hendes Broder, blev ligeledes stum. Min Broder forklarede Gaaden, man kom min Søster til Hjælp, og efterat hun havde grædt lidt over Faderen, Søsteren, Manden og en Søn, tillavede hun Aftensmaaltidet. Vi høitideligholdt paa det behageligste hendes Bryllup, og talte ikke meer om de Døde, men vare lystige og glade, som det sømmer sig ved en saadan Fest. Broder og Søster bade mig ret meget at blive i Florenz, og ikke at lade mig henrive af min Lyst til at gaae til Rom. Ogsaa min gamle Ven, Peter Landi, der saa trolig havde staaet mig bi i min Forlegenhed, raadte mig at forblive i min Fødeby, for at see hvorledes Sagerne vilde gaae; thi man havde igjen forjaget Medicæerne, endogsaa Herr Hippolit, der siden blev Kardinal, og Herr Alexander, der blev Hertug. Jeg begyndte at arbeide paa det nye Torv, indfattede mange Juveler, og fortjente endeel Penge.

Paa den Tid var der kommen en Saneser, kaldet Mazetti, fra Tyrkiet hvor han længe havde opholdt sig til Florenz, som bestilte en Guldmedaille hos mig til at bære paa Hatten. Han var en meget liv-

lig Mand, og forlangte at jeg skulde gjøre ham en Herkules, der rev Struben over paa en Løve. Jeg skred til Værket, og Michelagnolo Buonarotti kom for at see mit Arbeide, og deels fordi jeg havde gjort mig al mulig Umage for at afbilde Figurens Stilling og Løvens Mod paa en ganske anden Maade, end mine Forgjængere, deels ogsaa fordi den Maade at arbeide paa var den guddommelige Michelagnolo ganske ubekjendt, roste han mit Værk paa det høieste, saa at Lysten hos mig til at gjøre noget Vigtigt blev formeret til det yderste. Derover tabte jeg Lysten til at indfatte Juveler, ihvormange Penge det end indbragte mig.

Efter mit Ønske bestilte en ung Mand, ved Navn Frederik Ginori, ligeledes en Medaille hos mig; han havde en ophøiet Aand, havde været i mange Aar i Neapel og havde der, som en Mand af skjøn Skabning og Væsen, forelsket sig i en Prindsesse. Han vilde have Atlas med Himmelkuglen paa Ryggen forestillet, og bad den guddommelige Michelagnolo at gjøre ham en lille Tegning dertil. Denne sagde: „gaa til en vis ung Guldsmed, der hedder Benvenuto, der godt vil kunde tjene Eder, og ikke behøver nogen Tegning; men for at I ikke skal troe at jeg kan være ubillig i en saa ringe Ting, vil jeg gjøre Eder en Tegning, Benvenuto kan imidlertid posere en Model, og saa kan man sætte det bedste i værk.“

Frederik Ginori kom til mig og sagde mig sin Villie, og tillige hvormeget Michelagnolo havde rost mig. Men da jeg nu hørte, at jeg skulde gjøre en Voxmodel, imedens den fortræffelige Mand tegnede, drev dette mig saaledes, at jeg udførte Arbeidet med en mageløs Omhu. Da det var færdigt bragte en fortrolig Ven af Michelagnolo, Maleren Bugiardini, mig Tegningen til Atlas, derpaa viste jeg ham og Juliano min Model, der var ganske forskjellig fra den store Mands Tegning, og begge besluttede, at Værket skulde gjøres efter min Model. Altsaa begyndte jeg derpaa, Michelagnolo saae det og gav mig og mit Værk den største Ros. Figuren var af drevet Guldblik, og havde Himlen som en Christalkugle paa Ryggen, hvorpaa Dyrekredsen var udskaaren. Begge Dele havde en Grund af Lapis Lazuli og toge sig yderst indtagende ud. Underneden stod de Ord: Summum tulisse juvat. Ginori var meget tilfreds, betalte mig rigeligt, og gjorde mig bekjendt med Herr Ludvig Alemanni, der just opholdt sig i Florenz, bragte ham ofte i mit Huus og var Aarsag i, at jeg erhvervede mig denne fortræffelige Mands Venskab. —

Ottende Kapitel.

Jeg var nu igjen kommen tilbage til Rom, hvor min Broder paa samme Tid opholdt sig. Han var i Tjeneste hos Hertug Alexander, (hvem Paven dengang havde forskaffet Hertugdømmet Parma), tilligemed mange tappre unge Folk af den fortræffelige Johan af Medicis Skole, og Hertugen holdt saameget af min Broder som af nogen anden. Denne var en Dag efter Bordet i en vis Bacino della Croces Værksted, hvor alle de modigste Svende kom sammen; han sad paa en Stol og sov. Paa den Tid gik Politibetjenterne forbi med deres Anforer, og førte en vis Kaptain Cisti, der ogsaa var af Herr Giovannis Skole, men ikke stod i Hertugens Tjeneste. Da denne blev ført forbi, saae han Kaptain Cativanza Strozzi i det omtalte Værksted, og raabte til ham: " jeg vilde just nu have bragt Eder Penge, som jeg er Eder skyldig; vil I have dem, saa kom førend de spadsere med mig i Fængslet". Kaptain Cativanza havde ingen Lyst til selv at vove noget, men desto mere at bringe andre i Fare, og da der vare nogle af de tappreste unge Folk tilstede, der havde mere Drift end Styrke til et saa stort Foretagende, sagde han til dem, at de skulde gaae hen og lade sig give Pengene af Kaptain Cisti. Vilde Politibetjenterne sætte sig derimod, saa skulde de bruge Magt, naar de havde Mod dertil. Disse vare

fire unge Grønskollinger. Den ene heed Bertino Altrovandi, den anden Anquilotto fra Lucca, de øvrige erindrer jeg ikke. Bertino var et Pleiebarn og en sand Discipel af min Broder, der elskede ham over al Maade. Strax vare de brave Drenge paa Nakken af Politibetjenterne, der mere end fyrgetyve Mand stærke, gik bevæbnede med Piker, Bøsser og store Sværd i begge Hænderne. Efter faa Ord greb man til Kaarden og havde Kaptain Cativanza kun viist sig lidt, saa havde de unge Folk slaget hele Følget paa Flugten; men nu fandt de Modstand, og Bertino blev dygtig truffen, saa at han faldt som død til Jorden. Ogsaa Anquilotto var ramt paa den høire Arm, saaledes at han ikke mere kunde holde Kaarden, og saa godt som muligt maatte trække sig tilbage. Bertino, der var dødelig saaret, blev bragt i Forvaring.

Imedens denne Strid fandt Sted, sadde vi andre tilbords, thi man havde dennegang spist en Time sildigere. Den ældste Søn stod fra Bordet for at see paa Striden, hvorfor jeg sagde til ham: „jeg beder dig, Giovanni, bliv dog! I slige Tilfælde er man altid vis paa at tabe noget og vinde intet.“ Saaledes formanede ogsaa hans Fader ham, men han saae og hørte intet, løb ned af Trappen og ilede derhen hvor Støien var stærkest. Da han saae, at Bertino var bragt bort, løb han tilbage og mødte Cecchino, min Broder, der spurgte

ham, hvad der var paa Færde. Omendskjøndt nu nogle advarede ham om, at han ikke skulde sige min Broder noget, svarede dog den uforstandige Dreng, ganske uden at tænke, at Politibetjenterne havde slaaet Bertino ihjæl. Da brølede min Broder saa at man kunde have hørt det ti Miglier bort, og sagde til Giovanni; „Kan du sige mig, hvem der har slaaet mig ham ihjæl?" Drengen sagde: „ja! det var en med Sværdet i begge Hænderne, og paa Huen havde han en blaa Fjær." Min stakkels Broder rendte afsted, kjendte paa Tegnet strax Morderen, og med sin beundringsværdige Hurtighed og Tapperhed trængte han midt ind i Hoben, saa at han, førend noget Menneske mærkede hans Hensigt, stak Gjerningsmandens Trøie tvers igjennem, og stødte ham til Jorden med Kaardehæftet. Derpaa vendte han sig imod de andre med en saadan Magt, at han vilde have jaget dem alle paa Flugten, havde han ikke vendt sig mod en Bøssedrager, der til Selvforsvar trykkede los, og traf den herlige, ulykkelige Dreng lige over det høire Knæ. Da han faldt, toge Politibetjenterne Flugten, thi de vare bange der skulde komme en anden af samme Art.

Allarmen vedvarede bestandigt og jeg stod endelig op fra Bordet, spændte min Kaarde om, da enhver den Tid gik bevæbnet, og kom til Engelsbroen, hvor jeg saae en stærk Trængsel af Men-

neffer; nogle, der kjendte mig, gjorde Plads for mig og jeg saae det, som jeg, uagtet min Nysgjerrighed, gjerne ikke havde villet see. I Begyndelsen kjendte jeg ham ikke, han havde en anden Klædning paa, end den jeg kort før havde seet ham med, derfor kjendte han først mig og sagde: „Kjære Broder! lad min store Ulykke ikke gjøre dig urolig, thi mit Kald lovede mig en saadan Ende! Lad mig hurtig blive bragt herfra, jeg har kun faa Timer tilbage at leve." Efterat jeg i Korthed havde hørt Omstændighederne ved hans Fald, sagde jeg til ham: „det er den værste og sørgeligste Hendelse der kunde møde mig; men vær rolig, thi endnu førend du opgiver Aanden, skal du ved mine Hænder see dig hævnet paa den, der har bragt dig i denne Tilstand."

Disse faa Ord vexlede vi med hinanden. Politibetjenterne vare halvhundrede Skridt fra os, thi Maffio, deres Anfører havde iforveien sendt en Deel tilbage for at hente den Korporal, der havde saaret min Broder; jeg naaede dem hurtigt, trængte mig indhyllet i min Kappe med al mulig Hurtighed igjennem Folket, og var allerede kommen lige ved Siden af Maffio: og jeg havde visselig ombragt ham, naar ikke, i det samme Øieblik da jeg allerede havde trukket Kaarden, en tapper Yngling, der var min bedste Ven, var falden mig i Armene. Fire af hans Kammerader vare

med ham og sagde til Maffio: „See til at du kommer bort, thi denne alene ombringer Dig.“ Maffio spurgte: „hvem er han?“ og de sagde: „det er en kjødelig Broder til den, der ligger der.“ Da vilde han ikke høre videre, men ilede saa hurtigt som muligt med at trække sig tilbage til Torre di None. De andre sagde til mig: „Benvenuto! naar vi imod din Villie forhindrede dig, saa er det sket i en god Hensigt; lader os nu komme den til Hjælp, der ikke kan leve meget længe endnu.“ Derpaa vendte vi om og gik hen til min Broder, som vi lod bære ind i et Hnus. Strax traadte Lægerne sammen og forbandt ham efter noget Overlæg. De kunde ikke beslutte sig til at sætte Foden af ham, hvorved man maaskee havde reddet ham. Strax efter Forbindingen kom Hertug Alexander selv, der viste sig meget venlig og deltagende imod ham. Min Broder havde sin Samling og sagde til ham: „Jeg beklager kun at De, naadige Herre, mister en Tjener, som De vel kunde ønske tapprere, men ingenlunde mere tro og hengiven.

Hertugen sagde, han maatte see at komme sig, han var ham bekjendt som en vakker og brav Mand. Derpaa vendte han sig til sine Folk, og sagde, at de ikke maatte lade ham mangle noget. Man kunde ikke stille Blodet, han begyndte at tale vildt og phantaserede den hele Nat, undtagen

da man vilde række ham Sakramentet, thi han sagde: „jeg havde gjort vel i at skrifte før, thi for nærværende Tid kan jeg ikke modtage det hellige Sakramente i dette allerede forstyrrede Kar; det være nok, at jeg modtager det med Øinene og at min udødelige Sjæl igjennem disse tage Deel deri, i det den bønfalder sin Gud om Barmhjertighed og Tilgivelse."

Saasnart man havde taget Sakramentet bort, begyndte de samme Galskaber igjen, der vare sammensatte af de skrækkeligste Ting, det uhyreste Raseri og de frygteligste Ord som et Menneske kan tænke sig, og saaledes ophørte han ikke den hele Nat, indtil Morgenen. Da Solen var staaet op, vendte han sig til mig og sagde: „Min Broder! jeg vil ikke længere blive her, thi saa vilde jeg gjøre noget, som de, der have gjort mig Fortred, vilde angre." Derpaa kastede han begge Fødderne om til en anden Side, omendskjøndt vi havde stukket den ene i en tung Kasse, og under en Bevægelse som dens, der vil stige til Hest, sagde han mig tre Gange: „lev vel!" Og derpaa tog denne tappre Sjæl Afsked for evig.

Om Aftenen lod jeg ham ved den sædvanlige Tid begrave, med de største Æresbevisninger, i Florentinernes Kirke, og derpaa lod jeg ham sætte en smuk Ligsteen af Marmor, hvorpaa der var afbildet Seierstegn og Faner.

Jeg maa ikke glemme at sige, at en Ven spurgte min Broder, om han vel kjendte den Mand, der havde saaret ham, hvorpaa den Døende gjorde nogle Tegn bag ved mig, men som jeg godt mærkede og som jeg snart skal fortælle Følgerne af.

Niende Kapitel.

Jeg søgte nu med den største Omhyggelighed at gjøre hiint Arbeide i Guld, som Paven saameget længtes efter, færdigt; han lod mig to, tre Gange om Ugen kalde, og altid behagede Værket ham bedre. Men ofte bebreidede han mig min store Sørgmodighed over min Broder. En Dag da han saae mig over al Maade nedslagen, sagde han: „Benvenuto; jeg havde ikke troet at du kunde være saa svag! har du da ikke før vidst, at der ikke gives noget Lægemiddel mod Døden? Du er paa Veie til at følge efter ham.“

Men imedens jeg vedblev med det omtalte Arbeide, og med Stemplerne til Mynterne, følte jeg ordentlig en Lidenskab for at passe paa den, der havde dræbt min Broder, som paa en elsket Pige. Han havde først været Kavallerist, og var siden som Bøssestøtte kommen i Politibetjenternes Tal; men hvad der meest opbragte mig imod ham var, at han havde rost sig af sin Gjerning og sagt: „havde jeg ikke været, der ryddede den brave Karl af

Veien, saa havde han, til vor største Skam, slaget os alle paa Flugten". Jeg kunde nu vel mærke, at denne Lidenskab at see ham saa ofte betog mig Søvn og Appetit, og førte mig paa Gravens Bred; jeg fattede altsaa min Beslutning, og var ikke bange for en saa lav og intet mindre end rosværdig Gjerning. Nok, — jeg vilde en Aften befrie mig fra denne Tilstand.

Han boede ved Siden af et Huus, hvori en af de stolteste Courtisaner, som man nogensinde havde seet i Rom, opholdt sig. Man kaldte hende Signora Antæa. Klokken var netop slagen fire og tyve, da han, efter Aftensmaaltidet, med Kaarden i Haanden, lænede sig til sin Dør. Jeg listede mig med megen Behændighed tæt hen til ham, og med en stor pistojesisk Dolk foer jeg bagfra saaledes løs paa ham, at jeg tænkte reent at skjære Halsen af ham. Han vendte sig hurtig om, Stødet traf oppe i den venstre Skulder og beskadigede Benet. Han lod Kaarden falde og sprang bort bedøvet af Smerte. I faa Skridt naaede jeg ham igjen, hævede Dolken over hans Hoved, og da han bukkede sig ned, traf Klingen imellem Halsen og Nakken og trængte saa dybt ind i Benet, at jeg med al Magt ikke kunde faae den hastigt nok ud; thi af Huset sprang mange Soldater frem med blottede Kaarder, og jeg maatte altsaa trække for at forsvare mig. Jeg lod Dolken

blive tilbage, og skyndte mig bort; og for ikke at blive kjendt, gik jeg til Hertug Alexander, der boede imellem Piazza Navonna og Rotonden.

Jeg lod forespørge hos ham, og han lod mig betyde, at naar jeg ikke blev forfulgt skulde jeg kun være rolig og ikke bryde mig om noget: jeg skulde, i det mindste i otte Dage, holde mig inde og vedblive at arbeide paa det Kunstværk, som Paven ønskede.

Soldaterne, der havde forhindret mig, og som endnu havde Dolken i Hænderne, fortalte hvorledes Historien var gaaet til, og hvilken Umage de havde havt med at bringe Dolken ud af den Saarvedes Nakke og Hals, som de ellers ikke videre kjendte. Til dem traadte Johan Bandini og sagde: „det er min Dolk, jeg har laant den til Benvenuto, der vilde hevne sin Broder." Da beklagede Soldaterne, at de ikke ganske havde ladet mig raade, omendskjøndt jeg allerede i rigeligste Maal havde gjengjeldet ham sin slette Streg.

Der gik mere end otte Dage hen uden at Paven, efter Sædvane, lod mig kalde; endelig kom den bolognesiske Kæmmerer for at hente mig, og lod mig med megen Beskedenhed mærke, at Paven vidste alt, men desuagtet vilde mig meget vel. Jeg skulde blot være rolig og arbeide flittig. Paven saae med et vredt Sideblik paa mig, men det var ogsaa alt hvad jeg havde at udstaae; thi da han

saae Værket, begyndte han igjen at blive munter og roste mig, fordi jeg i saa kort Tid havde gjort saa meget; derpaa saae han mig i Ansigtet, og sagde: „da du er helbredet, saa sørg for dit Udkomme. Jeg forstod ham og sagde, det skulde jeg ikke undlade."

Derpaa aabnede jeg strax et smukt Værksted ved Bænkene, ligeover for Rafael del Moro, og arbeidede paa at fuldende det oftomtalte Værk. Paven sendte mig alle Juvelerne dertil, undtagen Diamanten, som han, for at kjøbe nogle Nødvendigheder, havde pantsat til Genueser-Vexelerer og kun givet mig et Aftryk deraf.

Af fem dulige Svende, som jeg holdt, lod jeg endnu desforuden forarbeide meget, saa at der i mit Værksted var for stor Værdi Juveler, Guld og Sølv. En Nat brød en Tyv ind, der under det Paaskud, at han var en Guldsmed, havde seet mine Kostbarheder og lagt den Plan at bestjæle mig. Han fandt forskjellige Guld og Sølvarbeider for sig, men alligevel opbrød han nogle sma Kasser, for ogsaa at komme til Juvelerne. En Hund, som Hertug Alexander havde foræret mig, og der var ligesaa brugbar paa Jagt, som vaagsom i Huset, foer løs paa Tyven, der forsvarede sig saa godt han kunde med sin Kaarde. Hunden løb rundt omkring i Huset, kom i mine Arbeideres Sovekammer, hvis Dørre stode aabne forme-

delst Heden, og vakkede Folkene, deels ved sin Gjø-
en, deels ved at trække Tepperne af dem; ja den
trak snart den ene, snart den anden i Armen.
Derpaa løb den igjen bort og gjøede skrækkeligt
som om den vilde vise dem Veien; de bleve kjed
af dette Uvæsen, og da de efter min Befaling
brændte et Natlys, saa grebe de i deres Vrede
efter Stokke, jagede den gode Hund ud og lukkede
deres Dørre i. Hunden, der blev forladt af dis-
se Skjælmer uden Hjælp, blev ved sit Forsæt, og
daden ikke mere fandt Tyven i Værkstedet, forfulg-
te den ham ud paa Gaden, og havde allerede re-
vet ham Kjolen af Kroppen. Tyven kaldte nogle
Skræddere, der allerede vare oppe, til Hjælp, og
bad dem, at de dog for Guds Skyld maatte befrie
ham fra den gale Hund; disse troede ham, forbar-
mede sig over ham og joge med stor Umage Hun-
den bort.

Da det blev Dag gik mine Folk ud i Værk-
stedet, og da de fandt Dørrene aabne og brukne og
Skufferne isykker, begyndte de med høi Stemme
at raabe Ak og Vee over denne Ulykke. Jeg
hørte det, blev forskrækket og kom ud; de raabte
mig imøde: „vi ere bestjaalne, alting er borte, Skuf-
ferne ere alle opbrukne.“ Disse Ord gjorde en
saa skrækkelig Virkning paa mig, at jeg ikke var
istand til at gaae af Stedet og see efter Skuffen
hvori Pavens Juveler vare. Ja min Skræk var saa

stor, at Synet næsten forgik mig. Jeg sagde, de skulde aabne Skufferne, for at erfare, hvormange af Pavens Juveler der fattedes. Med stor Glæde fandt de alle Ædelstenene og Guldarbeidet derved og udraabte: „nu er der ingen videre Ulykke skeet, nok, at denne Skat er urørt, omendskjøndt Skjælmen kun har ladet os beholde Skjorten paa Kroppen; thi igaaraftes, da det var saa hedt, klædte vi os af i Værkstedet, og lod vore Klæder ligge der.“

Jeg kom hurtig til mig selv igjen, takkede Gud og sagde: „gaaer kun og klæder eder alle paa, jeg vil betale det.“ Jeg kunde ikke nokkom glæde mig over, at Sagen var løben saaledes af; thi det som der imod min Natur forskrækkede mig saa meget var, at Folk vist vilde have givet mig Skyld for, at jeg havde opspunden Historien med Tyven, for at bedrage Paven for sine Juveler. Strax i det første Øieblik erindrede jeg mig, at Paven var bleven advaret for mig. Hans Fortroligste havde sagt til ham: „Hvor kan I, helligste Fader, betroe Juveler af saa stor Værdi til en Yngling, der er lutter Ild, tænker mere paa Vaaben end paa Kunsten, og endnu ikke er tredive Aar gammel.“

Paven spurgte, om nogen vidste noget om mig, der kunde opvække Mistanke, men Franciscus del Nero svarede: „Nei! men han har heller endnu al-

drig havt saadan en Leilighed." Derpaa svarede Paven: „jeg holder ham for en fuldkommen ærlig Mand, og om jeg endogsaa selv saae noget Ondt hos ham, vilde jeg dog ikke troe det."

Jeg erindrede mig strax denne Samtale, bragte, saa godt jeg kunde, Juvelerne paa sit Sted, og gik hurtig med Arbeidet til Paven, som Franciscus del Nero allerede havde talt til om det Rygte at mit Værksted var bleven bestjaalet. Paven kastede et frygteligt Blik til mig, og sagde med en heftig Stemme: „Hvad vil du her? hvad er der paa Færde?" — „See her Eders Juveler," sagde jeg — „der mangler ingen af dem." Derpaa opklaredes Pavens Ansigt, og han sagde: „saa vær velkommen;" og i det han saae paa Arbeidet, fortalte jeg ham den hele Begivenhed, min Skræk, og hvad der egentlig havde sat mig i en saa stor Angest. Paven vendte sig nogle Gange om for at see mig i Ansigtet, og loe tilsidst over alle de Omstændigheder, som jeg fortalte ham. Endelig sagde han: „gaae og vær en ærlig Mand, som jeg har anseet Dig for!"

Imedens jeg bestandig arbeidede fort paa mit Værk, lod der sig i Rom see nogle falske Mynter, prægede med mit eget Stempel. Hurtig bragte man dem til Paven og vilde opvække Mistanke hos ham imod mig. Han sagde derpaa til Myntmesteren: „søg med al mulig Flid at opdage

Gjerningsmanden, thi vi vide, at Benvenuto er en ærlig Mand." Hiin, der var min store Fjende, svarede: „Gud give det var saaledes, men vi ere allerede paa Spor." Derpaa gav Paven Gouverneuren i Rom den Forretning om muligt at opdage Gjerningsmanden, lod mig komme, talte om alleslags, endelig ogsaa om Mynter, og sagde som tilfældigviis: „Benvenuto! kunde du vel ogsaa gjøre falske Mynter"? Jeg svarede, at jeg vilde gjøre dem bedre end alle de Folk, der drive et saa skjændigt Haandværk: thi det var kun uvidende og udulige Mennesker, der indlode sig paa saadanne slette Streger. Jeg fortjente saameget ved min ringe Kunst, som jeg behøvede, og kunde derved bestaae for Gud og Menneskene, og naar jeg vilde gjøre falske Mynter, kunde jeg ikke engang fortjene saameget som ved min ordentlige Haandtering. — Jeg maa her bemærke, at jeg hver Morgen naar jeg arbeidede for Mynten fortjente tre Scudi, thi saa høit blev et Stempel betalt, men Myntmesteren blev fjendtlig sindet imod mig, fordi han gjerne vilde have havt det billigere. — Paven lagde nøie Mærke til mine Ord, og da han iforveien havde befalet, at man skulde give Agt paa mig og ikke lade mig komme ud af Rom, befalede han nu videre, at man skulde fortsætte Undersøgelsen og ikke bekymre sig om mig; thi han vilde ikke gjøre mig vred, af Frygt for at miste mig. De som

Sagen nærmere angik, og hvilke Paven ivrigen havde overdraget det til, fandt snart Gjerningsmanden. Det var en Arbeider ved Mynten selv, og med ham blev der tillige fundet en Medskyldig.

Samme Dag gik jeg med min Hund over Piazza Navonna. Da jeg kom udenfor den øverste Politibetjents Dør, styrtede min Hund med heftig Gjøen ind i Huset og anfaldt et ungt Menneske, som en vis Guldsmed fra Parma, ved Navn Domino, havde ladet hefte som mistænkt for Tyveri. De vare just i en Ordstrid sammen, det unge Menneske nægtede kjekt alting, Domino syntes ikke at have Beviis nok, og nu anfaldt ovenikjøbet Hunden den Anklagede med en saadan Magt, at endog Politibetjenterne fik Medlidenhed med ham og vilde lade ham gaae, saa meget mere som der iblandt disse var en Genueser, der kjendte hans Fader. Jeg traadte nu til og Hunden viste ingen Frygt hverken for Kaarder eller Stokke, men foer paany løs paa Mennesket, saa at de raabte til mig, at naar jeg ikke tog Hunden bort, vilde de slaae den ihjæl for mig.

Jeg rev Hunden bort, saa godt jeg kunde, men da Mennesket vilde gaae, faldt der nogle Papirtutter ud af hans Lomme, som Domino strax erkjendte for sin Eiendom. Ogsaa jeg fandt een af mine Ringe deriblandt og raabte: „det er Tyven, der har brudt ind i mit Værksted; min Hund

kjender ham." Strax slap jeg det troe Dyr los, som ogsaa igjen angreb ham. Skjælmen bad mig om at skaane sig og lovede at give mig alt Mit tilbage. Jeg holdt igjen Hunden, og derpaa gav han mig Guld, Sølv og Ringe igjen og i Forvirringen fem og tyve Scudi derover; han bad tillige om Naade, men jeg sagde, at han skulde bede Gud om Naade, jeg vilde hverken gjøre ham Ondt eller Godt. Jeg gik igjen til mit Arbeide, og oplevede snart, at Falskmyntneren blev ophængt udenfor Myntens Port, hans Medskyldige dømt til Galeierne og den genuesiske Typ kom i Galgen; men jeg beholdt, over Fortjeneste, Navn af en ærlig Mand.

Mit Arbeide var næsten tilendebragt, da den frygtelige Vandflod, hvorved hele Rom blev oversvømmet, indtraf. Det var allerede henimod Aften, da Vandet endnu stedse tog til; mit Værksted laae lavt, ligesom Bænkene overhovedet, men Huset var bygget bagud opad Høien. Jeg tænkte derfor paa mit Liv og min Ære, tog alle Juvelerne til mig, overlod Guldarbeidet til mine Svende, steg barfodet ud af mit bageste Vindue, vadede saa godt jeg kunde igjennem Vandet og søgte at komme op paa Monte Cavallo; der bad jeg Herr Johan Gaddi, der var min meget gode Ven, at gjemme denne Skat for mig.

Efter nogle Dages Forløb gik Vandet igjen tilbage, jeg kunde gjøre det store Værk færdigt, og jeg

indhøstede ved min utrættelige Anstrængelse og ved Guds Naade megen Ros; thi man paastod, at det var det skjønneste Arbeide af denne Art, som man endnu nogensinde havde seet i Rom.

Nu bragte jeg det til Paven, der ikke nok-som kunde prise og berømme mig, og udraabte: „Naar jeg var en rig Keiser, saa vilde jeg give min Benvenuto saameget Land, som hans Øine kunde naae, men nutildags ere vi kun stakkels bankerotte Keisere; dog skal han have saa meget han behøver."

Jeg lod Paven fuldende sine overdrevne Taler og bad ham derpaa om en Plads iblandt hans Livdrabanter, der just var ledig. Han svarede, at han havde tiltænkt mig noget bedre; men jeg bad at han vilde blot indtil videre give mig denne Post til Løn. Leende svarede Paven da, at han var tilfreds med at jeg gjorde Tjeneste; og for at berolige de andre desangaaende, lovede han at tilstaae dem nogle Friheder, som de havde bedet ham om. Denne Drabanttjeneste indbragte mig aarligen mere end tohundrede Scudi.

(Fortsættes)

Biographi og Karakteristik.

Ernst Johan Bührer.

En usædvanlig Skjebne berettiger vistnok til en udmærket Plads i Menneskehedens Annaler. Historiens Muse finder sig paa den behageligste Maade sysselsat ved at fortælle overordentlige Menneskers Tildragelser, der fra de lavere Stænder, alene ved Aandens Fortrin, have svunget sig op til Tronens nærmeste Trin, og hvis Bestræbelser for Undersaaternes Held gjorde deres Tilværelse mærkværdig. Men med Kummer opfyldes den, naar den er nødt til at optegne en saadan Mands Historie, som, uden store Egenskaber, uden sande Fortjenester hævet fra Støvet til Statens høieste Poster kan forglemme sin Oprindelse, behandle dem med Stolthed og Foragt, hvilke Fødsel og Fortjenester give de gyldigste Fordringer paa lignende Magt og Anseelse; som i ingen af Livets Forhold forstaaer at gjøre andre lykkelige; som kun synes at have Følelse som Menneske, for deri at søge Kilden til de blodigste Grusomheder og Uretfærdigheder: og, med eet Ord, hvis Minde bliver afskyet saavel af den nærværende som kommende Slægt. Dog kan Clio ikke unddrage sig denne Forretning,

og maa da finde sin Beroligelse i Bevidstheden om den strængeste Opfyldelse af hendes Pligter.

De Efterretninger, som ere blevne Verden bekjendte om Bührens Familie, gaae indtil hans Bedstefader. Denne var omtrent i Midten af det 17de Aarhundrede Staldknægt hos Jacob den 3die, Hertug af Curland. Denne Mands Søn heed Carl, og var født i Februar 1653. Allerede han gjorde en i Forhold til sin Herkomst ikke ubetydelig Lykke. Han lærte Forstvæsenet og erholdt siden en meget indbringende Tjeneste ved de hertugelige Skove. Derved blev han sat i Stand til ikke alene at føre et for ham bequemt Liv, men endogsaa at aabne sine trende Sønner Udsigter til en Løbebane, der var mere glimrende end den, han selv befandt sig paa. En ilde forstaaet Ærgjerrighed forledede Bühren til at lade sig give Titel af polsk Lieutenant; en næsten umærkelig Ophøielse, hvilken han let kunde naae paa sin Herres Forbønner, en af de sidste Hertuger i Curland af det kettleriske Huus. Hans anden Søns stigende Gunst ved Hoffet hos Enkehertuginde Anna af Curland, siden Keiserinde i Rusland, var Signalet til hele Familien Bührens Lykkesforandring. Faderen og hans tre Sønner forvanskede nu paa en meget fordelagtig Maade deres Navne, og kaldte sig B i r o n. Paa samme Tid antoge de denne, i Frankrig, saa berømte Families Vaaben. At Faderen tilligemed

den mellemste Søn blev optagen i Rigsgrevestanden, have vi ikke kunnet finde. Men at give ham en høiere Rang syntes vistnok at være nødvendigt. For at vise sig opmærksom mod Keiserinden, gjorde Friderich August I ham til General-Lieutenant, uden dog at ansætte ham. Ivrigt havde Faderen Biron den Beskedenhed ei at ville fremstille sig ved Hoffet. Han levede i Curland paa de Godser, som han havde Keiserindens Gavmildhed at takke for, og døde der i Aaret 1734.

Ernst Johan Bühren, Carl Bührens anden Søn, var født den 12te November 1690. Han og hans Brødre fik i deres Faders Huus kun en middelmaadig Opdragelse. Da denne nogenledes skulde være fuldendt, gik Ernst Johan, saa lidt han ogsaa maatte være forberedt, dog til Königsberg, for, som det heed, at studere der. Fra Universitetet begav han sig til Petersborg. Han vilde der søge Ansættelse, men som han ikke fandt saaledes, som de høie Tanker, han havde om sig selv, vovede at fordre den. Man fortæller endogsaa, at han søgte om Plads som Kammerjunker hos Czarowitschen, Peter den 1stes Søns Hof; men det blev ham afslaaet med den foragtelige Bemærkning, at han var af for lav Herkomst. Denne Fortælling er ikke sandsynlig. Bühren maatte dog vist have hørt at man ved Hofferne sædvanligen ikke besætter de Poster, som ere nær-

mest de fyrstelige Personer med Folk, som uden at besidde noget Navn eller gyldige Rettigheder, tilbyde sig; og at, om det ogsaa dengang feilede Rusland paa Forretningsmænd, man dog ikke var i saa stor Forlegenhed ved Hofembedernes Besættelse, at man behøvede at tage Hensyn til ham. Men havde Bühren virkelig den Uforskammenhed at forlange en Kammerjunkers Post ved den russiske Kronprindses Hof, saa var det ovenfor omtalte Svar derpaa meget naturligt.

Da vi ikke egentligen vide Tiden, paa hvilken Familien Bühren forandrede sit Navn, saa kunde man maaskee antage, at Ernst Johan har tilegnet sig det fornemmere Navn, Biron, førend han gik til Rusland.

Efter det mislykkede Forsøg i Petersborg gik Ernst Johan tilbage til Mietau, hvor han var heldigere i sine Bestræbelser for at blive ansat. Enkehertuginde Anna af Curland udnævnte ham omtrent i Aaret 1720 til sin Kammerjunker. Da det var en smuk Mand, udkaarede hun ham snart derpaa til sin Favorit, og knyttede en Forbindelse med ham, som først ophørte ved denne Fyrstindes Død. Anna iagttog, saa længe hun levede, en overordentlig udvortes Anstændighed i sit private Liv. Ifølge denne Grundsætning vilde hun skjule sin Forbindelse; men naaede vistnok ikke sin Hensigt. Efter hendes Tilskyndelse maatte Biron gifte sig

(1722). Allerede Udførelsen af denne Hertuginds Plan var, som vi siden i det Følgende skulle see, forbunden med store Vanskeligheder, men dog endnu mere Birons Attraa efter at blive optagen i Landets Adelstand: et Ønske, som han nærede med Heftighed. Saalænge Anna og han vare i Curland, kunde han ingensinde opnaae denne Forrettighed, og Hertugindens iøvrigt store Anseelse maatte give efter for den Eftertrykkelighed, hvormed den curlandske Adel forsvarede sine Rettigheder. Siden efter da Anna havde besteget den russiske Trone, troede den i denne Omstændighed at maatte finde Grund til at fortryde sin Haardnakkenhed. Adelen havde ikkun været standhaftig, saalænge den troede ikke at have noget at befrygte. Nu derimod tilbød den selv Biron Indfødsretten, som denne da var saa naadig at modtage. Imedens Anna og Biron endnu levede i Curland, gjorde de en Reise til Rusland, hvor dengang Katharina den første regjerede. Hovedanledningen til denne Reise vare Hertugindens private Anliggender, som Menzikow stedse søgte at gjøre meer og meer indviklede. Birons gode Raad bidrog vistnok til, at Anna var heldig i sine Bestræbelser. Iøvrigt opholdt denne Fyrstinde sig ei længe ved det russiske Hof; den liden Opmærksomhed, man der viste mod Biron, var Aarsag til hendes hurtige Hjemreise til Curland. Hvo ahnede da, at denne Mand paa de

Steder, hvor han nu af Agtelse for hans Herskerinde kun blev behandlet med Ligegyldighed, snart skulde udøve den mest hævnende Despotisme. Alligevel skete det.

Anna blev i Aaret 1730 valgt til Keiserinde i Rusland, og nu opnaaede Biron strax de høieste Æresposter. Han begyndte med at blive Kammerherre; snart derpaa optog den tydske Keiser ham i Rigsgrevestanden; derpaa blev han Overkammerherre og Ridder af Andreas-Ordenen. Ordenstegn fra forskjællige Hoffer, som stode i Forbindelse med det russiske, fulgte snart derefter.

Nu først begyndte Biron at blive bekjendt i Europa, og nu først skrev Chefen for det franske Huus, hvis Navn han havde antaget, Hertugen af Biron til denne Pseudo-Biron, og erkyndigede sig, paa hvilken Maade han havde den Ære at være beslægtet med ham. Den russiske Biron indsaae Persiflagen i dette Spørgsmaal, og trak sig ud af Forlegenheden derved at han slet ikke svarede. Men man syntes almindeligen at have givet hinanden Ord paa, ved Nedrighed at ydmyge sig for denne Mands Stolthed. Efterat Ernst Johan var bleven paanødt Curlænderne som Hertug, sendte Duc de Biron en Kavaleer af sin lille Hofstat til Rusland for at lykønske hans Herr Fætter.

I Curland havde Biron og hans Gemalinde stedse boet i samme Huus som Hertuginden. I Rus-

land var det samme Tilfældet. Han og hans Familie flyttede paa Tronbestigelses-Dagen tilligemed Monarkinden ind i det Keiserlige Palads, og beboede det med Keiserinden, saalænge hun levede.

Paa denne Maade kunde Favoriten, uden at vække Opsigt, først dele Regjeringsforretningerne med sin Herskerinde, og derpaa alene overtage dem. Dette stemmede ganske overeens med Keiserindens Ønsker, der meget snart overlod sin Yndling Eneværden. Faa Fyrster have saadan Lykke som Anna at see sig omgivne af saa almindeligen erkjendte store Mænd. Münnich, Ostermann, Golowkin, Jaguschinski, Golizin, Trubetzkoy, Löwenwolde, hvilke Kolossalfigurer blandt hiin Tids Statsmænd! Og dog turde de ei udrette saameget, som de vilde og kunde, fordi Biron ofte indskrænkede deres Handlinger. Keiserinde Annas Regjeringsannaler ere tillige Historien om hans Grusomheder og Uretfærdigheder. Hans trykkende Despotismus opvakte endelig saa megen Utilfredshed, at i Aarene 1738 og 1739 et Oprør nær var brudt ud mod Keiserinden og Biron. Man havde opsat formelige Klagepunkter mod ham, som vistnok vare grundede. Keiserindens Tilbøielighed for Biron, og hendes Overbærelse med alle hans Handlinger, uden at prøve dem, stred vistnok meget mod hendes Pligter som Regent, og var i mange Henseender Regjeringens forskjællige Dele skadelig, fordi Biron

misbrugte sin Monarkindes Godhed, og regjere-de uretfærdigt og vilkaarligen under Paaskud af hen-des Autoritet, men for det meste uden hendes Vi-dende, eller dog i det mindste under Skin af en tilsy-neladende Retfærdighed. Men man fik meget tidlig Efterretning om Planen til Opstanden, og tilintet-gjorde sammes Udbrud. Ved Afstraffelsen af det-te forgjæves stiftede Oprør fandt Biron ny Nær-ring for Tilfredsstillelsen af sine morderiske og rov-gjerrige Lidenskaber. Hans Magt i Rusland var stegen til den høieste Grad. Hans Rigdomme vox-te dagligen, hans Indkomster vare store, hans Udgiv-ter bestred Keiserinden, og han havde desuden ethvert Middel i Hænder til at berige sig. I Pengesager be-tjente han sig af Hofjøden Liepmann, og med ham delte han den Aager, som de i Fælledskab udpres-sede ved Monopoler og andre Handelstanden tryk-kende Indretninger. Han havde meget vigtige Besiddelser i Rusland, som endnu bleve forøgede udenfor Landet ved Herskabet Wartenberg i Schle-sien. Men den største Tilvæxt fik hans Besiddel-ser ved Hertugdømmet Curland. Da han derved erholdt en lille Souverainitet, blev hans Rang den største blandt de russiske Stats-Embedsmænds.

Ved Penge og Intriguer bragte det russiske Hof det saa vidt, at Adelen i Curland, efterat den kettleriske Stamme var uddød, følte sig meget smig-ret ved i Aaret 1737 at turde udvælge den Mand

til deres Hertug, som de 10 Aar iforveien ikke vilde antage som deres Lige. I Aaret 1739 blev den nye Hertug forlenet med sit Land ved Deputerede i Warschau for Kongens Trone. I den derpaa følgende Maaned Julius, sendte den tydske Keiser af egen Drift Hertugen et Diplom, hvori han meddelte ham Titel af Durchlautighed. Biron var saa stolt i lang Tid ei at svare derpaa, fordi han fandt, at dette Dokument havde allerede før kunnet være udfærdiget.

I Slutningen af October Maaned i Aaret 1740 døde Anna. Hertugen havde ved sin afgjørende Indflydelse paa denne Fyrstindes Handlinger vidst at bringe det dertil, at hun paa sin Dødsseng udnævnte ham til Ruslands Regent under den unge Keiser, Johan Antonowitsch's Mindreaarighed. Ved Keiserindens Død tiltraadte Biron Regjeringen. Det var den sidste Opflammen af et udgaaende Lys. Han erholdt Titel af Høihed, gav og underskrev i Keiserens Navn nogle Forordninger, som indeholdt Raadesbeviisninger, og Manifester, saaledes som de sædvanligen blive bekjendtgjorte ved en Regjeringstiltrædelse, lod næsten hver Dag Folk arrestere, som vare ham mistænkelige, og fuldendte derved det almindelige Had. Men i at fremture saaledes blev han forhindret, og efter tre Ugers Forløb havde han tabt alt. Storfyrstinden Anna, Keiserens Moder, opvakte en Revolu-

tion, som Generalfeldmarskalken Münnich udførte tilligemed sin Generaladjutant, den berømte Skribent Mannstein.

Den Anekdote er temmelig bekjendt, at Münnich, Aftenen før Oprørets Udbrud, befandt sig hos Hertugregenten; at denne i slet Lune og adspredt, som han just den Aften var, ei vidste at tale om andet og spurgte Feldmarskalken, om han nogensinde om Natten havde udført en stor og vovelig Gjerning, at Münnich, som troede sig forraadt, stod paa det Punkt, at kaste sig til Fode for Regenten, og tilstaae ham alt, men at han endnu havde Aandsnærværelse nok til at styre sig selv, for at see, om Regenten endnu vilde udlade sig med en Yttring, hvoraf der lod sig slutte, at han vidste eller ahnede den Skjebne, som man beredte ham til den næste Dags Anbrud, og at Münnich endelig forlod Regenten fuldkommen beroliget herover og med det faste Forsæt, om nogle Timer at vise ham, hvorledes man maatte bære sig ad, naar man vilde udføre et voveligt Forehavende ved Nattetider.

I Fortællingen om denne mærkværdige Begivenhed følge vi den Beretning, som Oberstlieutenant og Adjutant Mannstein selv har leveret derom i det franske Sprog: „Sidste Søndag, som var den niende November ifølge gammel Stil eller den 20de Nov. ny Stil, lod H. E. Generalfeldmarskalken, Greve af Münnich mig kalde til sig tidligen

om Morgenen, Klokken tre, for at gaae ud med ham. Efterat jeg var kommen til H. E. gik vi til H. K. H. Prindsessens Vinterpalads. Da Generalfeldmarskalken havde sagt hende, at han var kommen for at modtage hendes sidste Befalinger, befalede hun mig at kalde de vagthavende Officierer sammen. De kom og hendes keiserlige Høihed sagde til dem, at de maatte dog betænke, hvorledes Keiseren, hun selv og hendes Gemal bleve behandlede af Hertugregenten, som i sin hele Opførsel viste et saa slet Sindelag imod dem, at man maatte troe, han havde til Hensigt at bemægtige sig den keiserlige Krone. For at forebygge denne Ulykke befalede hun Officiererne at efterkomme Generalfeldmarskalkens Befalinger og arrestere Regenten. Enstemmigen indvilligede alle uden at betænke sig et Øieblik. Derpaa henvendte H. E. Generalfeldmarskalken sig til mig, i det han sagde mig, at han nærede den store Tillid til mig, at jeg vilde handle som en ærlig Mand, og tro Tjener af Hans Keiserlige Majestæt. Efterat vi havde aflagt Prindsessen Forsikkringen om vor Troskab, tillod hun os at kysse hende paa Haanden og omarmede os Alle, saa mange vi vare. Vi stege nu ned af Trappen, og efterat vor uforlignelige Chef havde stillet Soldaterne, som vare paa Vagt, under Gevær, kundgjorde han dem Hendes Keiserlige Høiheds Befaling, som de vil-

ligen erklærte at ville adlyde. Vi droge derpaa med fyrgetyve udvalgte Mand til Sommerpalatset, og havde vor Skytsengel i Spidsen. Da vi omtrent vare to hundrede Skridt borte fra dette, afsendte Generalfeldmarskalken mig for at berette de vagthavende Officierer, at de maatte komme ud, for at erfare Ting af den største Vigtighed. De kom strax uden Ophævelser med mig, og efterat Generalfeldmarskalken havde bekjendtgjort dem hendes keiserlige Høiheds Befaling, tilbøde sig alle enstemmigen at ville adlyde. Jeg blev derpaa afsendt med tolv Soldater, med hvilke jeg, uden at finde den ringeste Modstand ankom lige til Sovekammeret. Jeg træder først ind, trækker Sængeforhænget til Side og raaber høit: „hvor er Regenten"? Hertuginden, som først havde seet mig, begynder at skrige. Han styrter sig ud af Sengen paa Gulvet og raaber: „Vagt!" Jeg kaster mig over ham, og holder ham, indtil Grenadererne, som jeg havde medbragt, vare komne ind i Værelset. De grebe ham, og da han vilde losrive sig fra dem, slog og sparkede rundt omkring og skreg af fuld Hals, stoppede man ham et Lommetørklæde i Munden, og bar ham i Forgemakket, hvor man saae sig nødsaget til at binde Hænderne paa ham. Jeg lod ham sætte sig i Generalfeldmarskalkens Vogn og en Officier af Vagten ved Siden af ham. Soldaterne omgave Vognen, Generalfeldmarskalken gik foran, og saaledes blev den Fangne bragt til Vinterpalaiet."

Mannstein beretter videre: „Man lod strax Vagten træde i Gevær, og det store Conseil, det vil sige: Senatet, Synoden og Generalerne, blev forsamlet. Der gives ikke en Sjæl i Petersborg, som ei skal have viist den største Glæde over denne Begivenhed. Om Eftermiddagen bleve Hertugen, Hertuginden, Prinds Carl og Prindsessen bragte til Schlüsselborg paa Fæstningen. Prinds Peter blev her, fordi han endnu var syg". Endelig slutter Mannstein: „Igaar, den 10de, blev en Ukas bekjendtgjort, hvori det blev befalet at aflægge Troskabseden til Keiseren og hans Moder, som Rigets Regentinde, under hans Mindreaarighed, hvilket derpaa ethvert af Regimenterne med stor Glæde har gjort, fordi man er overbeviist om, at en Fyrstinde af saa sjelden Dyd, og af saa udmærkede Fortjenester, vil bidrage til alles Lykke. Hertugregentens Forhold har maattet tildrage ham hans Fald, thi strax ved Begyndelsen af sin Regjering har han ikke skaanet den keiserlige Familie. Han har sagt til Storfyrstinden, at naar hun yttrede den mindste Misfornøielse, saa vilde han sende hende til Tydskland, og lade Hertugen af Holsteen komme. Han har berøvet Hertugen af Wolfenbüttel hans Charger, og forbudt ham at vise sig offentligen."

Saavidt Mannsteins Beretning, som vistnok er partisk i sin Dom over Biron. Omendskjøndt

Birons Handlinger i de ti sidste Aar vare meget strafværdige, saa maatte dog selv hans Fjender tilstaae, at de anførte Beskyldninger for det meste vare ugrundede. Den egentlige Aarsag til denne Revolution maatte man kun søge deri, at Anna gjerne vilde regjere. Alligevel besad hun ikke de mindste Talenter hertil. Hun var uvidende, vellystig og i høieste Grad indolent, Feil, hvis Skade hun som Regentinde ei kunde erstatte ved Ungdom og stor Skjønhed. I hendes Tilbøielighed til at regjere blev hun bestyrket ved Grev Münnichs Stolthed, Hævngjerrighed og Stræben efter større Indflydelse. Man afsendte strax Courerer til Moskow for at bringe Birons ældre Broder i Arrest, og til Riga for at arrestere Gouverneur og Generallieutenant Bismark, hvis Gemalinde var Hertugindens Søster. I Petersborg bleve ogsaa alle, som havde Ord for at være hans Creaturer, arresterte, for Exempel Geheimeraad Bestuschew.

Saasnart Biron var bragt i Sikkerhed, begyndte man at konfiskere hans mobile Formue og hans Besiddelser. Værdien af de Kostbarheder, som man fandt i hans Pallads, beløb sig til fjorten Millioner Rubler. Blandt andet fandtes der et heelt gyldent Toilette, hvorpaa endydermere vare anbragte Ædelstene af Værd. Besynderlig synes det, at Biron, uagtet alt dette, kunde have en Gjæld paa tre hundrede tusend Rubler.

I Mietau, Liebau og Windau bleve alle hertugelige Effecter lagde under Beslag. For at kunne gaae videre, maatte man først have Frederik August den andens Indvilligelse, der som Overlehnsherre talte Hertugens Sag. Men da Biron dog egentligen havde været i russisk Tjeneste, og nu blev betragtet som Forbryder, saa kunde Kongen intet udrette. Han tillod altsaa af Venskab for det russiske Hof de hertugelige Allodialgodsers Sequestration i Kurland, og udstedte desangaaende de nødvendige Befalinger til de dersværende Overraader eller Ministre. Men tillige undlod Kongen ikke at bede for sin Vasals Frihed. Münnich og Ostermann vare fornemmeligen de Mænd, som man da maatte henvende sig til, naar man vilde forlange noget af Rusland. — Münnich svarede: „Birons Bedragerier og Uretfærdigheder vare alt for store til at man kunde sætte ham ustraffet i Frihed, dagligen opdagede man flere og flere. Kongen tabte intet ved ham; den regjerende Storfyrstindes Venskab og Høiagtelse for Frederik August vare fast begrundede; Hofferne i Petersborg og Dresdens forenede System forblev det samme; Besiddelsen af Hertugdømmet Curland kunde Biron ei igjen opnaae, thi han var en Forbryder; Kongen vilde derfor give det største Beviis paa sin Hengivenhed for det russiske Hof, naar han vilde samtykke i Valget af en ny Hertug i en Prinds

af Brunswigs Person. Ostermann svarede som sædvanligen med Phraser, der, naar man analyseres de dem, vare af ingen Betydning.

Man troede, at en endelig Dom vilde blive fældet over Biron allerede i Martsmaaned; men den over ham nedsatte Kommission blev først fornyet, og derpaa til hans videre Forhør afsendt til Schlüsselborg.

Endelig blev i Maimaaned den over den forrige Hertugregent affattede Dom offentligen anmeldt, og 3 Søndager efter hinanden bekjendtgjort i alle Kirker. Man dømte ham til Døden, men Regentinden benaadede ham med Livet; dog skulde han bringes til Siberien i evigt Fangenskab. Pelim skulde være hans tilkommende Opholdssted. Denne lille Stad, som da omtrent indbefattede 60 slette Huse, ligger 600 Werster paa hiin Side af Tobolsk, Siberiens Hovedstad. En dulig Arkitekt var allerede for lang Tid siden sendt derhen for at opføre en liden Bygning af Træ, omgiven med høie Pallisader, hvortil Münnich selv havde udkastet Tegningen. Den Ulykkelige ahnede dengang ikke, at hans Fjender skulde have den udtænkte Grusomhed, snart at lade ham selv beboe dette Huus.

Birons Sundhed havde lidt meget ved de sidste Begivenheder. Men der blev ydet ham al mulig Hjælp, og han og hans Familie blev overhovedet meget vel behandlet.

Efterat han igjen var kommen sig, blev der gjort Foranstaltninger til hans Afreise til Siberien. I Fremtiden skulde vel Biron, som Regentinden lovede, blive forflyttet til et andet Sted, fordi Klimatet i Pelim er temmelig raat, men nu skulde han dog reise derhen, og opholde sig der. Til Opsyn over ham blev en Officier af Livgarden ham medgiven, som hvert Aar skulde afløses. Ivrigt bestemte man den ulykkelige Hertug og hans Familie et anstændigt Udkomme. Ogsaa tilstod man ham en tydsk evangelisk Præst og en Saarlæge, som nogen Tid i Forveien havde havt den Ulykke at stikke en russisk Officier ihjæl, og alene kunde redde sit Liv med den Betingelse at ledsage Hertugen.

Fra nu af taber Birons Levnet al Interesse i en Række af 20 Aar. I Pelim blev han ikkun eet Aar. Münnich, Ophavsmanden og Befordreren af hans Ulykke afløste ham der. Da Biron blev bragt derfra og Münnich dertil, mødte begge disse mærkværdige Mænd hinanden paa Landeveien. Begge saae stivt paa hverandre, og fore forbi uden engang ved et Blik at forraade deres Følelser. Hertugen havde stedse sagt at Prindsesse Elisabeth nok vilde befrie ham af Fangenskabet. Efter hendes Tronbestigelse erindrede hun sig endnu dette, og en af hendes første Befalinger angik Familien Birons Befrielse. Men der gaves Folk ved denne

Fyrstindes Hof, som ikke havde Aarsag til at ønske Hertugens Tilbagekomst, og Elisabeth, som var let at lede, tilbagekaldte denne Befaling, og lod Familien Biron, som allerede var afreist fra Pelim, bringe til Jaroslawl.

Dette Sted er en Provindsialstad i Gouvernementet af samme Navn, som havde opnaaet sin daværende Flor, der langt overgik dens nærværende Tilstand, under Birons Statsforvaltning. Her levede Familien Biron, saalænge Keiserinde Elisabeth regjerede, i stor Frihed, ja endogsaa i Velstand; thi man havde forbeholdt dem Indkomsterne af deres Allodialgodser i Curland.

Peter den Tredie lod af egen Drift Biron komme tilbage 1762. — Siden 1750 havde Frederik August ei mere henvendt sig med Forbøn for Hertugens Frihed. Elisabeth havde, for at blive fri for de stedste afslaaende Svar, eengang for alle erklæret i sit og sine Efterfølgeres Navn, at Biron aldrig skulde komme paa fri Fod, endnu mindre blive indsat i Besiddelsen af Hertugdømmet Curland. Efter Elisabeths egen Foranstaltning blev nu dette Land tildelt Prinds Karl af Sachsen og Polen.

Da Biron første Gang fremstilte sig for Keiseren, kastede han sig til Fode for ham, takkede ham for den erholdte Frihed, og bad om hans Bevaagenhed i Fremtiden. „Om De endogsaa ikke" sagde Peter den Tredie, i det han løftede ham op,

„atter bliver Hertug af Curland, saa skal jeg dog vide, at holde dem skadesløs derfor paa en Maade, som De kan være tilfreds med.“ Denne Erklæring klang vistnok meget ædel; men i Virkeligheden var den det ikke. Biron skulde vel ikke erholde Curland igjen, men desuagtet skulde den nærværende retmæssige Besidder fordrives derfra. Det sachsiske Huus og i Særdeleshed Prinds Karl vare, af usle Privataarsager, Keiseren forhadte. Nu vilde han vise sit Had, med Magt fratage Prinds Karl Landet, og give det til en af sine holstenske Fættere. Fortællingen om Keiserens Hensigter med Biron hører ikke herhid. De bleve desuden kun et Projekt. Imidlertid levede Biron under Peter den Tredies korte Regjeringstid i Petersborg, og boede i sin Svigersøns, Baron Tzscherkassows Huus. Her ved denne Keisers Hof, hvor saamange Mennesker, af hvilke den ene havde forvoldet den andens Ulykke, traf hverandre igjen, her traf ogsaa Biron og Münnich sammen. Alle disse Personers Følelser, men især disse tvende Mænds, vilde maaskee, naar de vare bekjendte, udvikle Psychologen mange ubekjendte Folder i det menneskelige Hjerte. Da Biron og Münnich første Gang saae hinanden ved Hoffet, raabte Peter den Tredie dem imøde: „Ak, der er jo to gamle gode Venner, de maae drikke sammen.“ Han lod strax bringe Viin, skjænkede i og gav hver et Glas.

I dette Øieblik traadte Gudowitzsch ind i Værelset, og hvidskede Keiseren noget i Øret. (Sidenefter erfarede man, at det havde været et fjernt Vink, for at gjøre Monarken opmærksom paa den forestaaende Revolution, men som han ei agtede.) Peter den Tredie gik ud, og blev længe borte. Saasnart han havde bortfjernet sig, saae Biron og Münnich paa hinanden med et flammende Blik fuldt af undertrykt Hævnelyst, og i selvsamme Øieblik satte de Glassene urørte paa Bordet og vendte hinanden Ryggen. Keiseren kom tilbage i Værelset, men havde til Lykke glemt Forsoningen; thi med Møie vilde Biron og Münnich ved denne Scene have kunnet tilbageholde Udbrudet af det gjensidige Had.

Kort derefter fulgte den bekjendte Revolution (1762). Biron havde under sin Forviisning og den fuldkomneste Følelse af sin Afmagt, saa langtfra opgivet sit Bøddelsind, at han endog ved denne Leilighed erklærede: „havde Peter den Tredie tilbørligen ladet hænge, halshugge, og radbrække, saa vilde han vedblevet at være Keiser".

For Biron var Regjeringsforandringen i Rusland meget lykkelig. Katharina den Anden følte ikke saa megen Tilbøielighed for det holsteenske Huus, som Peter den Tredie; men med sin Gemal deelte hun Hadet mod Sachsen. Uden at tage Hensyn til Faderens saarede Følelser og Lehnsherrens krænkede Rettigheder, skrev Katharis-

na den anden et Brev til Frederik August den anden, der stedse vil blive et Dokument paa en trædsk og plump Forhaanelse. Hun sagde ham, at hun ilede at opfylde „Kongens" høimodige og saa ofte gjentagne Forbønner for Biron, og ventede kun paa „Lehnsherrens" Indvilligelse for at lade ham vende tilbage til sit Land. Prinds Karl som Curlands retmæssige Besidder omtalte hun ikke med en eneste Stavelse. Kongens og de curlandske Stænders forenede Forestillinger hjalp intet. Karl blev endelig saaledes indespærret i Mietau, at han maatte flygte for ei at blive fangen. For at undgaae større Vidtløftigheder viste Frederik August den anden sig saa moderat, at han overlod Keiserinden Sagens Afgjørelse. Snart derpaa blev Biron med Magt indsat i Curland (1763). Kongen døde endnu samme Aar, og hans Efterfølger, Stanislaus Poniatowski bekræftede i Aaret 1764 Birons Indsættelse i Curland.

Fra denne Tid af blev Hertugen stedse i sit Land, og regjerede med saadan Strenghed, at hans Undersaatter opløftede lydelige Klager imod ham. Efter nogle Aars Forløb overgav han Regjeringen til sin ældste Søn, og døde endelig i Mietau imod Slutningen af Aaret 1772, i en Alder af 82 Aar. Det russiske Hof viste hans Minde den Ære i 8 Dage at anlægge Sorg for ham i Januar 1773.

At Biron i sin Tid havde indgaaet Ægteskab i Curland, vide vi allerede. Det skete efter Hertuginde Annas Villie, for at hendes egen Forstaaelse med ham skulde blive mindre mistænkelig. Biron gjorde sig al Umage for at faae en Brud, men de rige Adelsmænd i Curland toge alle i Betænkning at optage en saadan Nyopkommen i deres Familie. Endelig bequemmede dog en Adelsmand sig dertil, det var Wilhelm af Trotha, kaldet Treyden: en Mand af meget god Familie, men som levede i yderst trængende Omstændigheder. Denne gav ham sin Datter.

Biron efterlod sig tvende Sønner og en Datter. Den ældste Søn, Peter, var født den 4de Januar 1724. Mange Personer ved Hoffet i Petersborg forsikkrede, at have hørt af deres Forældre og Bedsteforældre, at Peter vel var en Søn af Biron, men ikke af den foregivne Moder, Benigne Gottliebe, men af Enkehertuginde Anna af Curland, siden Keiserinde i Rusland. Man siger endogsaa, at Peters Ansigtstræk skulle have havt stor Lighed med Annas. Peter fik i Rusland en for de Tider meget god Opdragelse. Da hans Fader blev styrtet, forblev han i Petersborg, fordi han laae syg af en hidsig Feber, men da han igjen havde faaet sin Sundhed, maatte han dele sin Faders Skjebne.

Henimod Aaret 1770 overdrog hans Fader ham

Regjeringen i Curland. Men hvad enten Stænderne fra først af endnu vare forbittrede paa Faderen, eller de siden efter af andre Grunde ogsaa havde Aarsag til at være utilfreds med Sønnen, saa er dog saameget vist, at denne Regjering var høist urolig. Hans umaadelige Rovgjerrighed gav man den største Skyld. Han samlede betydelige Rigdomme, og ligesom han havde forudseet sin Ulykke, kjøbte han mange Godser i Bøhmen og den preussiske Stat. Endelig udbrød Misfornøielsen mod ham offentligen, en Deputation af Stænderne gik til Rusland, og Katharina den anden, som ikke havde det fjerneste Skin af Ret, men var opbragt over, at Hertugen holdt sig til Preussen, opkastede sig selv til at være Dommer mellem Hertugen og Stænderne. Hun lignede derved Dommeren i Fablen, som opslugte Østersen, og gav hvert Parti en Skal. Hun tog Hertugdømmet Curland i Besiddelse. Aldrig er en Usurpation bleven ledsaget af usømmeligere og meer oprørende Omstændigheder, end denne. — En for Keiserinden vunden Deputation, som ei var befuldmægtiget dertil af Landet, kom til Petersborg og tilbød hende det Land, som de ingen Ret havde at disponere over. Paa samme Tid lod man ogsaa Fyrsten komme did og nu oplevede han den største Ydmygelse, som en Fyrste nogensinde har oplevet. Han maatte i Sommeren 1795 fraſige sig Besid-

delsen af Curland, og paa samme Dag modtog Keiserinden med stor Høitidelighed, ved en offentlig Audiens i Sommerpaladset, allernaadigst det hende af Deputationen tilbudte Land — og samme Dag havde denne Deputation den Uforskammenhed at aflægge deres affatte Hertug en Visit.

Den florentinske Guldsmed

Benvenuto Cellinis

Liv og Levnet

forfattet af ham selv.

(Fortsat.)

Anden Bogs Første Kapitel.

Paa den Tid havde jeg, som unge Folk pleie, forelsket mig i en Sicilianerinde, en stor Skjønhed. Ogsaa hun viste at hun vilde mig meget vel, men Moderen, som havde bemærket vor Lidenskab og frygtede for vore Hensigter, thi jeg vilde flygte hemmelig bort med Pigen til Florenz, forekom mig, reiste om Natten ud af Rom, og fik mig til at troe, at hun havde taget Veien til Civita Vecchia; men hun begav sig til Ostia og derfra til Neapel. Jeg ilede lige ud til Civita Vecchia, og her

gik utrolige dumme Streger for at finde hende igjen; men det vilde være altfor omstændeligt at fortælle disse Ting her, nok, jeg var nær ved at blive gal, eller at dø. Hun skrev mig efter to Maaneders Forløb til, at hun befandt sig meget misfornøiet paa Sicilien. Imidlertid havde jeg hengivet mig til alle optænkelige Fornøielser, og begyndt en ny Kjærlighedsforstaaelse, blot for at glemme hiin.

Under disse Udsvævelser havde jeg tilfældigviis indgaaet Venskab med en vis sicilianſk Geistlig, en Mand af stor Aand og godt bevandret i det Latinske og Græske. Engang kom vi ved en særdeles Vending i Samtalen til at tale om Troldom, og jeg sagde hvormeget jeg i min Levetid havde ønsket at see eller spore noget af denne Kunst; derpaa svarede Præsten: „til et saadant Foretagende udfordres der et stærkt og sikkert Gemyt.“ Jeg svarede, at jeg nok skulde vise Styrke og Fasthed, naar der kun fandtes nogen Anledning eller Maade til at foretage et saadant Værk paa. Dertil svarede Præsten: „naar det er dig nok at see saadanne Ting, saa vil jeg mætte din Nysgjærrighed.“ Vi bleve enige om at forsøge Værket, og en Aften gjorde Præsten sig beredt, i det han sagde til mig, at jeg skulde udsøge en eller to Ledsagere. Da hentede jeg Vincenzio Romoli, min bedste Ven, der tog en Pistojeser med sig,

som ogsaa havde lagt sig efter den sorte Kunst og gik sammen i Koliseum *). Der klædte Præsten sig som en Troldmand, og skrev med de skjønneste Ceremonier man kan tænke sig en Cirkel paa Jorden. Han havde ladet os medbringe Zaffetika (Assa foetida), kostbar Røgelse og Ild.

Da Alting var i Orden bestemte han Indgangen til Cirklen og førte os ved Haanden derind; den anden Sortekunstner befalede han at kaste Røgelse i Ilden naar fornødent var, men til os overlod han Omsorgen at vedligeholde Ilden og række Specerierne, hvorpaa han begyndte sine Besværgelser, som varede over halvanden Time. Derpaa viste der sig mange Legioner Djævle, saa at Koliseum blev ganske fuldt. Jeg var beskjæftiget med de kostelige Specerier, og da Præsten mærkede en saa stor Mængde Geister, vendte han sig til mig og sagde, „forlang noget af dem!" jeg svarede: „de skal mage det saa, at jeg igjen kommer sammen med min Sicilianerinde."

Denne Nat fik vi intet Svar, omendskjønt jeg var meget tilfreds med denne Begivenhed. Negromanten paastod, at vi maatte gaae derhen endnu engang og jeg skulde da blive fuldkommen tilfredsstillet i alt hvad jeg ønskede; men jeg maatte bringe en uskyldig Dreng med. Jeg tog en Lærredreng, omtrent tolv Aar gammel, og hentede paany Vincenzio Romoli; og da en vis Agno-

*) Ruinen af det største Amphitheatet i Rom.

lino Gaddi var vor Huusven, tog jeg ogsaa denne med til vort Foretagende. Vi kom til det forrige Sted, Negromanten gjorde igjen sin Forberedelse og med samme, ja med en endnu vidunderligere Orden bragte han os ind i Cirklen, som han paany havde beskrevet med endnu flere Kunster og Ceromonier. Vincenz og Agnolino besørgede Røgelsen og Ilden, mig gav han Pintakelen i Haanden og sagde, at han vilde vise mig til hvad Side jeg skulde vende den. Nu begyndte Negromanten de skrækkeligste Besværgelser, han kaldte ved Navn paa en Mængde af de Djævle, der vare Hovederne for Legionerne, og fremmanede dem i Guds Navn og Almagt, den Uskabtes, Levendes og Eviges, i hebraiske Ord, ogsaa alt imellem i tilsvarende Græske og Latinske, saa at der i kort Tid kom mere end hundrede Gange saamange som ved den første Besværgelse, og at hele Koliseum blev opfyldt. Vincenzio Romoli og Gaddi vedligeholdt Ilden og sparede ikke paa den kostbare Røgelse, men mig gav Negromanten det Raad, atter at forlange at komme sammen med min Angelika. Jeg gjorde det og han vendte sig til mig og sagde: „hører du hvad de sige? om en Maaneds Tid skal du være hos hende.“ Derpaa bad han mig at jeg endelig maatte holde fast, thi der var vel et tusinde Legioner mere end han havde forlangt, og de vare af de farligste Slags; men da de dog havde op-

fyldt min Begjæring, saa maatte man være venlig imod dem og lade dem taalmodig gaae bort.

Nu begyndte Barnet, som stod under Pintakelen, at jamre og sagde, at der vare et Tusinde af de tappreste Mænd sammen, som truede os alle; det saae ogsaa endnu fire uhyre Kæmper bevæbnede, som gjorde Mine til at ville bryde ind i Kredsen. Imidlertid søgte Negromanten, der skjælvede af Frygt, paa den blideste og føieligste Maade, saa godt han kunde, at faae dem bort. Vincenzio Romoli, der skjælvede over hele Legemet, hørte ikke op at ryge; jeg var ligesaa bange som de andre, men lod mig kun mindre mærke dermed og søgte at sætte Mod i dem alle. Sandelig, jeg var halv død, da jeg saae Negromanten i saa stor Angest. Barnet havde puttet Hovedet ind imellem Knæerne og sagde: „saaledes vil jeg døe! thi vi omkomme alle tilsammen." Da sagde jeg til Drengen: „disse Kreature ere alle under os og hvad du seer er kun Røg og Skygge. Høv kun dine Øine uden Frygt." Barnet saae sig om og raabte paa nye: „hele Koliseum brænder og Ilden bryder løs mod os." Det holdt Hænderne for Ansigtet, raabte at det var død, og vilde intet mere see. Negromanten holdt sig til mig, bad mig bare at holde fast og ryge stærk med Zaffetika. Jeg vendte mig til Vincenzio og sagde, at han maatte hurtig udstrøe Zaffetika. Imidlertid betragtede jeg Agnolino, der

var saa forskrækket, at Øinene stode paa tvers i Hovedet paa ham og han lod til at være halv død. „Agnolo!“ raabte jeg, „her er det ikke Tid at være bange, giv dig noget at bestille, ror dig og stræ hurtig noget Zaffetika paa.“

Saaledes bleve vi indtil Morgenklokkerne begyndte at lyde, og Barnet sagde, at der vare kun faa blevne tilbage og de stode langt fra. Negromanten fuldbragte nu sine Ceremonier, klædte sig af, tog sin store Pakke Bøger sammen og vi forlode med ham paa een Gang Kredsen; den ene trykkede sig tæt til den anden, især havde Barnet trængt sig ind i Midten i det at det holdt Negromanten i Vesten og mig i Underklæderne. Det forsikkrede os bestandig indtil vi vare komne til vore Huse ved Bænkene, at to af dem, det havde seet i Koliseum, spadserede med store Spring foran os og løb snart over Tagene, snart over Gaderne. Negromanten sagde, saa ofte som han nu havde været i Kredsen, var der dog aldrig hendet ham noget saa overordentligt; han bad mig at jeg skulde staae ham bi, thi Djævlene maatte vise os de Skatte, hvoraf Jorden var fuld, og paa denne Maade maatte vi blive de rigeste Folk: Kjærlighedsforstaaelser vare Forfængelighed og Daarskab, som der ikke kom noget ud af. Jeg svarede derpaa, at jeg gjerne vilde staae ham bi, naar jeg blot havde forskaget Latin; men han forsikkrede mig, at Latinen slet

ikke vilde kunne hjælpe mig. Han havde truffet paa mangen en fortræffelig Latiner, men paa ingen af en saa fast Karakter som jeg, og jeg skulde kun holde mig til hans Raad. Saaledes kom vi hjem og drømte alle den følgende Nat om Djævle.

Saasnart Negromanten Dagen derpaa saae mig igjen, sagde han til mig, at jeg maatte dog samtykke i hiint Foretagende! Derpaa spurgte jeg ham hvormegen Tid vi brugte dertil, og paa hvad Sted vi skulde gaae hen? Han sagde mig, at i mindre end en Maaned vilde vi være færdige, og det mest passende Sted var i Bjergene ved Norcia. Rigtignok havde hans Mester foretaget en saadan Indvielse her i Nærheden i Bjergene ved Abbediet Fasta, men der fandtes dog Besværligheder, som faldt bort i Bjergene ved Norcia; ogsaa vare Bønderne der i Nabolauget tilforladelige Folk, ikke ganske uerfarne i disse Ting, og kunde i Nødsfald vise os vigtige Tjenester.

Paa denne Maade overtalte Negromanten mig saameget des lettere, som jeg allerede var tilbøielig til saadanne Ting; men jeg sagde ham, at jeg først vilde gjøre Medaillen færdig til Paven, thi han og ingen anden kjendte noget til dette hemmelige Arbeide. Jeg spurgde ham om jeg ikke til den bestemte Tid skulde see min Sicilianerinde; thi Terminen nærmede sig, og det forekom mig underligt, da jeg ikke hørte noget fra hende. Ne-

gromanten forsikkrede mig, at jeg visselig vilde træffe sammen med hende, thi hine holdt Ord, naar de lovede paa saadan en Maade; men jeg skulde være opmærksom, tage mig iagt for Stridigheder og hvad deraf kunde flyde, og hellere taale noget, som var min Natur imod, thi der laae en stor Fare ikke langt borte. Det var bedre for mig, naar jeg gik med ham at indvie Bogen; paa denne Maade vilde Faren gaae over, og vi vilde begge blive de lykkeligste Mennesker.

Jeg begyndte at faae endnu mere Lyst end han selv, men sagde dog til ham, at der var for nyligen kommen en vis Mester til Rom, ved Navn Johan da Castello, en Bolognesер, en fortræffelig Mand til at udgravere Medailler i Staal, saaledes som jeg ogsaa gjorde det, og jeg ønskede nu intet hellere end at arbeide om Kaps med ham, og paa denne Maade at vise mig for Verden, da det var bedre at nedlægge mine Fjender med et saadant Talent, end med Sværdet. Men jeg maatte sige hvad jeg end vilde, saa hørte Præsten dog ikke op at plage mig og sagde: „min Benvenuto, kom med mig, fly for den store Fare, der forestaaer dig.“ Men jeg havde engang for alle besluttet at fuldende min Medaille: Maaneden var snart forløben og jeg var saa forelsket i mit Arbeide, at jeg hverken tænkte paa Angelika, eller noget andet.

Andet Kapitel.

En Aften havde jeg, paa usædvanlig Tid, begivet mig fra mit Huus hen til mit Værksted, hvor Felix, min Svend, besørgede alle Arbeider; men jeg blev der kun et Øieblik, thi jeg erindrede mig at jeg havde noget at tale med Herr Alexander del Bene om. Jeg begav mig paa Veien, og da jeg kom til Bænkene, mødte jeg en meget god Ven, Herr Benedetto, som var Notarius og Søn af en Blind, en Saneser, der tiggede i Kirkerne i Florenz. Denne Benedetto havde længe været i Neapel, og derpaa nedsat sig i Rom for at besørge Forretninger for visse Handelsmænd fra Siena. Min Svend havde ofte manet ham, thi han skyldte ham Penge for nogle Ringe, han havde betroet ham, og paa denne samme Dag havde de igjen mødt hinanden, og Felix havde efter Sædvane forlangt Pengene af ham paa en noget umild Maade, og det i Benedettos Foresattes Overværelse, der tilfældigviis stode hos. Da de hørte hvorledes Sagen forholdt sig, skjældtede deres Factor dygtig ud og sagde, de vilde betjene sig af en anden, thi saadanne Streger vilde de ikke have. Benedetto undskyldte sig saa godt han kunde og paastod, han havde betalt Guldsmeden, og sagde tillige, at han var ikke istand til at tæmme en Vanvittigs Galskab. Disse Herrer toge derfor hans Opførsel ilde op og jage

ham strax bort, hvorpaa han ilede rasende til mit Værksted, maaskee for at gjøre den omtalte Felix Fortræd. Nu hendtes det, at vi mødtes midt imellem Bænkene, og jeg, der ikke vidste af noget, hilste ham paa det venligste, men han svarede mig med mange grove Ord. Da erindrede jeg mig strax alt hvad Negromanten havde sagt mig, og holdt mig saa godt jeg kunde, for ikke at gjøre det, hvortil hans Ord nødte mig. „Herr Benedetto!" sagde jeg „Broder! vær dog ikke vred paa mig, jeg har jo ikke gjort Eder noget Ondt! jeg veed jo ikke engang hvad der er forefaldet. Har i noget at gjøre med Felix, saa gaa dog, jeg beder Eder, og gjør det af med ham, han veed bedst hvad der er at svare paa. Da jeg ikke veed noget deraf, gjør I Uret i at angribe mig saaledes, saa meget mere som I veed, at jeg ikke er den Mand, der taaler Fornærmelser."

Derpaa svarede Benedetto, at jeg vidste alt, at han var nok Mand for at blive færdig med mig, og at Felix og jeg vare to store Slyngler.

Der havde nu allerede forsamlet sig mange Folk for at høre paa denne Strid, og nødt ved hans grove Ord bukkede jeg mig hurtig til Jorden, tog en Haandfuld Snaus, thi det havde regnet, og hævede Haanden for at træffe ham i Ansigtet; men han bukkede sig og jeg traf ham midt paa Hjerneskallen. I Snauset var der en dygtig

Steen, med mange skarpe Kanter, og min Mand faldt afmægtig som død til Jorden, og enhver, der saae Blodet rinde saa stærkt, holdt ham virkelig for død. Imedens at nogle gjorde Anstalter til at bære ham bort, kom Pompeo, Juveleren, og da han saae denne Mand saa ilde tilredet spurgde han, hvo der havde dræbt ham. Man sagde: „Benvenuto! men dette Bæst har selv bragt ham dertil." Saasnart Pompeo kom til Paven, thi han gik derhen for nogle Forretningers Skyld, sagde han: „Helligste Fader! Benvenuto har nu nylig slaget Tobias ihjæl, jeg har seet det med mine egne Øine." Da blev Paven rasende og sagde til Gouverneuren, der just var tilstede, at han skulde lade mig gribe og strax ophænge paa det Sted, hvor Mordet var sket.

Men jeg tænkte, saasnart jeg saae denne Ulykkelige ligge paa Jorden, strax paa at redde mig, thi jeg havde mine Fjenders Magt for Øine og hvad Fare der ved denne Leilighed kunde være for mig. Jeg flygtede ind i Herr Johan Gaddis Huus for, saasnart som muligt, med Guds Hjælp at komme bort. Herr Johannes raadte mig at jeg skulde ikke være saa ilsom; mangengang var det Onde ikke saa stort, som man troede. Han lod Herr Hannibal Caro, der boede hos ham, kalde, og bad ham gaae for at erkyndige sig om Sagen. Imidlertid kom en romersk Adelsmand af Kardi-

nal Medicis Følge, kaldte mig og Herr Johannes tilside, og sagde, hans Herre, der selv havde hørt Pavens Ord, sendte ham hid; der var ingen Mulighed at hjælpe mig, naar jeg ikke undslap dette første Raseri: for Alting maatte jeg ikke forlade mig paa noget Huus i Rom! Adelsmanden bortfjernede sig strax og Herr Johannes saae paa mig med taarefulde Øine og raabte: „hvor sørgeligt, at jeg ikke har noget Middel til at hjælpe dig!" Derpaa sagde jeg: „Med Guds Bistand skal jeg nok hjælpe mig selv, kun beder jeg Eder tjene mig med en af Eders Heste."

Strax lod han en tyrkist Hest sadle til mig, den skjønneste og bedste, der var i Rom; jeg bestieg den og tog en Bøsse foran mig for i Nødsfald at forsvare mig. Da jeg kom til Ponte Sisto, fandt jeg der de samtlige Politibetjenter til Hest og til Fods, jeg maatte gjøre en Dyd af Nødvendigheden, modig sporede jeg min Hest, og med Guds Hjælp, der havde forblindet deres Øine, kom jeg frit igjennem. Saa hurtig jeg kunde ilede jeg nu til Palombara, til Herr Savelli, og skikkede derfra Hesten tilbage til Herr Johannes, uden dog at lade ham vide hvor jeg befandt mig. Herr Savelli beværtede mig to Dage paa det venligste; derpaa raadte han mig, at jeg skulde gaae til Neapel, indtil den første Hede var ovre. Han lod mig ledsage og bringe paa den neapolitanske Landevei.

Paa samme sandt jeg en Billedhugger, min Ven, der heed Solosmeo, og som gik til Sanct Germano, for at gjøre Peter af Medicis Grav færdig paa Monte Cassino. Han sagde mig, at Pave Klemens endnu samme Aften havde sendt en af sine Kammerherer for at erfterspørge hvorledes den omtalte Tobias befandt sig. Den Afsendte havde truffet denne Mand, som der intet var hendet, og som heller ikke vidste af noget, ved sit Arbeide. Da dette blev berettet Paven, vendte han sig til Pompeo og sagde: „du er et slet Menneske og jeg forsikkrer dig, du har knebet en Slange, der vil bide dig igjen efter Fortjeneste.“ Derpaa talte han med Kardinal Medicis og overdrog ham at han skulde see sig om efter mig; thi han vilde for ingen Pris miste mig. Men vi rede syngende hen imod Monte Cassino.

Da nu Solosmeo havde beseet Arbeidet der, begave vi os atter paa Veien og droge til Neapel. Omtrent en halv Miglie udenfor Staden kom en Vært os imøde, der indbød os til sin Gjæstgivergaard, forsikkrede, at han havde længe været med Carlo Ginori i Florenz, og naar vi vilde tage ind hos ham, skulde han beværte os paa det bedste. Vi gjentoge flere Gange, at vi ikke vilde have noget med ham at gjøre, desuagtet var han snart foran snart bagved og gjentog sin Indbydelse, altid med de samme Ord. Endelig blev jeg kjed af hans Paa-

trængenhed og for at blive ham qvit, spurgte jeg om han ikke kunde vise mig hen til en Sicilianerinde, ved Navn Beatrice, der havde en Datter, som heed Angelika, begge vare Courtisaner. Værten, som troede, at jeg havde ham til bedste, udraabte: „Gud forbande alle Courtisaner og enhver, der vil dem vel." Derpaa gav han sin Hest af Sporerne og ilede bort fra os. Jeg glædede mig over at være bleven Værtet qvit paa en saa god Maade, men paa samme Tid voldte Erindringen om den store Kjærlighed, jeg havde baaret til Pigen, mig ikke liden Smerte. I det jeg nu ikke uden mangt et forelsket Suk talte med min Kammerad om mine Eventyr, saae vi Værten vende tilbage i Gallop. „Det er tre eller fire Dage siden," raabte han, „at der ved Siden af mit Huus ere flyttede en Kone og en Pige ind, der hedde saaledes, om de ere Sicilianerinder kan jeg ikke vide." Derpaa svarede jeg: „Navnet Angelika har saa stor Magt over mig, saa at jeg nu visselig tager ind til dig." Vi fulgte Værten og stege af hos ham. Saa hurtig som muligt bragte jeg mine Sager i Orden, gik ind i Nabohuset, og fandt virkelig min Angelika der, som modtog mig med umaadelige Kjærtegn, og jeg blev hos hende indtil den anden Morgen. Midt i denne Nydelse faldt det mig ind, at Maaneden netop var ude i Dag og at jeg efter de onde Aanders Løfte nu besad min Angelika. Da

tænke nu enhver, der indlader sig med dem, paa de store Farer jeg havde maattet gjennemgaae!

Omendskjøndt jeg endnu var ung, saa kjendte man mig dog allerede i Neapel som en Mand af Betydning, og modtog mig paa det bedste, især Herr Domenico Fontana, en fortræffelig Guldsmed. Han lod mig i de tre Dage, jeg var i Neapel, arbeide i sit Værksted, og ledsagede mig, da jeg gjorde Vicekongen, der havde forlangt at see mig, min Opvartning. Hans Excellence modtog mig meget naadig, og der faldt ham en Diamant i Øinene, som jeg just havde paa Fingeren; tilfældigvis bragte jeg den nemlig med mig i min Pung til Neapel, thi den var buden mig til Salg. Vicekongen forlangte at see den og ønskede at eie den, naar jeg kunde undvære den. Jeg svarede derpaa i det jeg stak Ringen paa hans Finger, at Diamanten og jeg stode til hans Befaling. Han svarede, at Diamanten behagede ham, men endnu behageligere vilde det være ham, naar jeg vilde blive hos ham; han vilde gjøre mig Betingelser, som jeg skulde være tilfreds med. Saaledes blev der sagt meget høfligt fra begge Sider, men tilsidst forlangte han med eet Ord at vide Prisen paa Ædelstenen; jeg forlangte tohundrede Scudi og hans Excellence fandt Fordringen billig og sagde, at Stenen var ham saameget desto kjærere da jeg havde indfattet den, thi ellers kunde den ikke gjøre en saa fortræffelig Virk-

ning. Jeg svarede derpaa, at Stenen var ikke indfattet af mig, men jeg turde love ved en anden Indfatning at give den endnu meget større Værd. Jeg trykkede strax med Neglen Stenen ud af Ringen, pussede den og overgav den til Vicekongen; han var tilfreds og forundret, og gav mig en Anvisning, hvorpaa der blev mig udbetalt to hundrede Scudi.

Da jeg kom hjem, fandt jeg Breve fra Kardinal Medicis, hvori der blev mig sagt, jeg skulde igjen komme tilbage til Rom og strax stige af i hans Eminenzes Pallads. Da jeg havde læst Brevet for min Angelika, bad hun mig med hjertelige Taarer at jeg enten maatte blive i Neapel, eller tage hende med mig. Derpaa svarede jeg, at naar hun gik med mig, saa vilde jeg give hende de to hundrede Daler at gjemme som jeg have faaet af Vicekongen. Da Moderen saae, at det blev Alvor, traadte hun til og sagde: „lad mig beholde de hundrede Dukater til jeg er kommen ned; derpaa vil jeg følge efter Eder.“ Jeg svarede den gamle Koblerske, tredive vilde jeg give hende, naar hun lod min Angelika gaae med mig. Denne Betingelse indgik hun og Angelika bad mig at jeg skulde kjøbe hende en Klædning af sort Fløil, der var meget godt Kjøb i Neapel; ogsaa dermed var jeg tilfreds, sendte Bud efter Fløilet og kjøbte det. Da troede den Gamle, at jeg nu var fuldkommen

kogt og mør, forlangte til sig en Klædning af fint Klæde og ligeledes til sine Sønner, og endelig flere Penge end jeg havde budet hende. Derover beklagede jeg mig med venlige Ord og sagde: „min kjære Beatrice, er det ikke nok for dig hvad jeg har budet dig?" Hun sagde: „Nei!" hvorpaa jeg svarede: „saa er det nok for mig!" — og tog Afsked med min Angelika. Hun græd og jeg loe, men vi skiltes ad og jeg vendte tilbage til Rom.

Endnu samme Nat reiste jeg bort fra Neapel, paa det at man ikke skulde lure mig op og plyndre mig, som det er Skik der i Byen, og dog maatte jeg, da jeg kom paa Landeveien, værge mig af alle Sjæls- og Legemskræfter imod flere Røvere, der forfulgte mig. Nogle Dage derpaa forlod jeg Solosmeo ved sit Arbeide paa Monte Cassino, og steg af i Værtshuset Adananni, for at spise til Middag. Ikke langt fra Huset skjød jeg efter nogle Fugle og traf dem; men et lille Stykke Jern, ved Laasen paa min Bøsse, saarede ved denne Leilighed min høire Haand, og saa lidt det havde at betyde, saa farligt saae det ud, fordi Blodet strømmede meget stærkt frem af Saaret. Jeg satte min Hest i Stalden og steg op paa en Altan, hvor jeg fandt mange neapolitanske Adelsmænd, der just vilde sætte sig tilbords og med dem en ung Frøken af stor Skjønhed. Neppe var jeg ovenpaa, saa steg min Tjener, en vakker Knøs, op bag ved mig, med en stor Helle-

bard i Haanden; de gode Adelsmænd bleve ganske forskrækkede over os samt Vaabenet og Blodet, og da dette Sted desuden var bekjendt for en Spitsbuberede, saa sprang de op fra Bordet og, med stor Forfærdelse, anraabte Gud om Hjælp. Leende sagde jeg til dem, at Gud allerede havde hjulpet dem, thi jeg var Mand for at forsvare dem mod enhver der vilde angribe dem, og bad dem kun om nogen Bistand for at forbinde min Haand. Det skjønne Fruentimmer tog sit Lommetørklæde, der var rigeligt broderet med Guld, og da jeg ikke vilde forbindes dermed, rev hun det strax midt over og forbandt mig med den største Ynde; de bleve nu nogenlunde beroligede og vi spiste glade sammen. Efter Bordet stege vi til Hest, og reiste i Selskab videre. Adelsmændene vare endnu ikke ganske uden Frygt, og lode mig viseligen underholde af Fruentimmeret; selv bleve de altid noget tilbage. Da befalede jeg min Tjener, at han ogsaa skulde blive bagved. Jeg red paa min smukke Hest ved Siden af Frøkenen, vi talte om Ting, som ingen Apotheker handler med, og saaledes ankom jeg paa den behageligste Maade til Rom.

Tredie Kapitel.

Jeg steg strax af ved Palladset Medicis, opvartede Kardinalen og takkede ham for hans Omsorg, og bad ham derpaa om at ville beskytte mig mod Fængsel ja om muligt mod Pengestraf. Denne Herre modtog mig paa det Bedste og sagde mig, jeg skulde kun være rolig, hvorpaa han vendte sig til en af sine Adelsmænd, der heed Tecci, og sagde til denne, at han skulde hilse Bargellen fra ham, at han ikke maatte understaae sig at røre mig; derpaa spurgte han hvorledes den befandt sig, som jeg havde truffet med Stenen paa Hovedet. Herr Tecci sagde, han befandt sig ilde og vilde komme til at befinde sig endnu værre, da han havde forsikkret, at han til Vergrelse for mig vilde døe saasnart jeg kom til Rom. Kardinalen udbrød med høi Latter: „kunde han ikke paa en anden Maade vise os at han nedstammede fra Siena?" — Siden vendte han sig til mig og sagde: „iagttag for min og din Skyld den udvortes Anstand, og lad dig i fire eller fem Dage ikke see ved Bænkene; men derefter gaa hvorhen du vil, og lad Narren døe efter Behag." Jeg gik hjem, for at gjøre den begyndte Mynt med Pave Klemens Portrait færdig; dertil havde jeg opfundet en Bagside, hvorpaa man saae et Fredensbillede. Det var en qvindelig Figur, klædt i de skjenneste Klæder, som med Fak-

kelen i Haanden stod for en Hob Krigsrustninger, der vare samlede som et Trophæ; man saae ogsaa Dele af et Tempel, hvori Raseriet var fængslet: rundt omkring stod den Indskrift: Claduntur belli portæ *). Imedens jeg gjorde denne Medaille færdig var den Saarede helbredet. Paven hørte ikke op at spørge efter mig, og jeg tog mig ogsaa ivare for at besøge Kardinal Medicis, thi saa ofte jeg kom ham for Øie, gav han mig noget betydeligt at gjøre, hvorved jeg da altid blev opholdt.

Endelig tog Herr Piero Carnesecchi, der stod i stor Yndest hos Paven, sig af Sagen og sagde mig paa en net Maade, hvormeget Paven ønskede at jeg igjen skulde tjene ham. Derpaa svarede jeg, at jeg om faa Dage skulde vise hans Hellighed, at jeg aldrig havde forglemt eller undladt det. Nogle Dage derefter blev Medaillen færdig, jeg prægede den i Guld, Sølv og Kobber, og viste den til Herr Piero, der strax indførte mig hos Paven. Det skede efter Bordet, paa en skjøn Dag i April. Paven var i Belvedere og jeg overrakte ham Mynterne saavelsom Stemplerne; han tog dem og indsaae strax Kunstens store Magt, viste Herr Piero dem og sagde: „ere de Gamle nogensinde blev-

*) Krigens Porte lukkes.

ne saa godt betjente med Mynter"? Og imedens de Tilstedeværende beskuede snart Medaillerne snart Stemplerne, begyndte jeg at tale med den største Beskedenhed og sagde: „naar den Skjæbne, der ulykkeligviis berøvede mig Eders Helligheds Naade, ikke ogsaa igjen havde forhindret Følgerne af denne Uvillie, saa havde Eders Hellighed uden Eders og min Skyld mistet en tro, kjærlig, hengiven Tjener; min største Fjendes onde og løgnagtige Tunge havde bragt Eders Hellighed saa stærkt i Vrede, at I paa Stedet befalede Gouverneuren at lade mig gribe og hænge: men var dette skeet, saa havde Eders Hellighed vist følt en Smule Anger, thi en Herre skal, lig en god og dydig Fader, ikke lade sin tunge Arm falde saa overilet paa sin Tjener, da bagefter Angeren intet kan hjælpe til. Gud har dennegang afbrudt Stjernernes ugunstige Løb og bevaret mig for Eders Hellighed; jeg beder, vredes i Fremtiden ikke saa let paa mig."

Paven vedblev bestandig at besee Medaillerne, og hørte paa mig med den største Opmærksomhed, men da der vare store Herrer tilstede, skammede han sig lidt, og, for at komme ud af denne Forlegenhed, vilde han ikke vide noget af en saadan Befaling. Da jeg mærkede dette, begyndte jeg at tale om noget andet, og hans Hellighed talte om Mynterne og spurgte mig, hvor jeg havde kunnet præge saa kunstigt, da de vare saa store, som han

aldrig havde seet dem blandt de Gamles? Derom blev entidlang talt; men han syntes at frygte for at jeg skulde holde ham en endnu værre Sermon, og sagde: „Medaillerne ere meget smukke og de behage mig meget, kun ønskede jeg gjerne en anden Bagside, naar det gik an.“ Jeg svarede, at dette meget godt kunde skee, og han bestilte Historien om hvorledes Moses slaaer Vand ud af Klippen, med den Omskrift: ut bibat populus *). Derpaa sagde han: „Gaa Benvenuto, saasnart du er færdig, skal der ogsaa blive tænkt paa Dig.“ Da jeg var borte, forsikkrede Paven for alle de Tilstedeværende, at han vilde give mig rigelig at leve af saa at jeg ikke havde nødig at arbeide for Andre.

Jeg var flittig med at gjøre den forlangte nye Bagside færdig; men imidlertid blev Paven syg, og da Lægerne holdt hans Tilstand for farlig, formeredes min Modstander Pompeos Frygt saaledes, at han udsatte nogle neapolitanske Soldater paa at stræbe mig efter Livet, og jeg havde derfor megen Møie med at forsvare min stakkels Krop. Da mit Arbeide var færdigt, bragte jeg det strax til Paven, som jeg fandt i Sengen og i en meget slem Tilstand: med al det modtog han mig meget venlig og vilde see Mynter og Stempel. Han lod

*) At Folket kan drikke.

sig rakke Lys og Briller, men han kunde intet kjende; derpaa famlede han lidt om med Fingrene og sagde til dem, der stode nærmest: „Det gjør mig ondt for Benvenuto, men naar jeg igjen bliver frisk, saa skal der sørges for ham.“ Tre Dage efter døde Paven, og jeg havde gjort mit Arbeide forgjæves; men dog trøstede jeg mig, thi jeg var ved disse Medailler bleven saa bekjendt, at jeg kunde haabe, enhver Pave vilde bruge og maaskee belønne mig bedre. Saaledes beroligede jeg mig selv, og udslettede af mit Sind al den store Uret, som Pompeo havde voldet mig. Jeg gik bevæbnet til Sanct Peter, for at kysse den døde Paves Fødder, hvilket ikke gik af uden Taarer, og derpaa vendte jeg tilbage til Bænkene, for at see den Forvirring, der pleier at opstaae ved slige Leiligheder.

Jeg sad der med mange af mine Venner, da Pompeo midt imellem ti velbevæbnede Mænd traadte ind. Han blev staaende ligeover for mig, som om han vilde begynde Trætte. Mine Venner, tappre og villige Folk, vinkede til mig, at jeg skulde tage fat paa ham, men jeg betænkte strax, at naar jeg greb til Kaarden, kunde det ogsaa geraade dem til stor Skade, der ikke havde den mindste Skyld, og jeg tænkte, at det var bedre at vove mit Liv alene.

Pompeo blev staaende omtrent to Ave Marier og loe foragtelig til mig, og da han gik bort loe

hans Folk ogsaa, rystede paa Hovederne og udfordrede os med flere saadanne uartige Tegn. Mine Kammerader vilde strax lægge Haand paa Værket, men jeg sagde vredt til dem, at for at afgjøre mine Stridigheder behøvede jeg ingen Hjælp uden min egen; enhver skulde kun bekymre sig om sig selv, jeg vidste nok hvad jeg havde at gjøre. Derover bleve mine Venner fortrydelige og gik knurrende bort. Iblandt dem var min kjæreste Ven Albertaccio del Bene, en fortræffelig Yngling, fuld af Mod, og som elskede mig som sig selv: denne vidste nok, at jeg ikke af Forsagthed havde vist mig saa taalmodig, thi han kjendte meget vel min store Kjækhed; derfor bad han mig, i det han gik bort, at jeg dog maatte lade ham tage Deel i alt hvad jeg havde for. Jeg svarede ham: „Albertaccio, du kjæreste af alle mine Venner, den Tid vil komme, da jeg behøver din Hjælp; men i dette Tilfælde, dersom du elsker mig, saa bekymre dig om intet og see blot til, at du kommer bort." Disse Ord sagde jeg hurtigt. Imidlertid vare mine Fjender komne til en Korsvei, hvor Gaden fører til forskjællige Kanter; min Fjende Pompeos Huus var i den Gade, der gik lige til Campo di Fiore, men han var for nogle Forretningers Skyld gaaet ind til en Apotheker, hvor jeg hørte i Forbigaaende, at han roste sig af sin Opførsel imod mig.

Da var det paa alle Maader hans rene on-

de Skjæbne, at han just, da jeg kom til Hjørnet, traadte ud af Apotheket; hans Tappre vare komne til og havde allerede taget ham midt imellem sig, men jeg trængte igjennem dem alle, greb en lille spids Dolk og tog ham i Brystet med en saadan Hurtighed og Aandsnærværelse, at ingen kunde komme ham til Hjælp. Jeg stødte ham efter Ansigtet, som han af Skræk vendte bort; derfor traf jeg ham under Øret, hvor jeg gav ham to Stik, saa at han ved det andet faldt død om i mine Arme. Det var nu rigtignok ikke min Hensigt, thi jeg vilde blot mærket ham dygtigt, men, som man siger, Saar lade sig ikke maale. Jeg tog Dolken i den venstre Haand og trak Kaarden med den høire, for at forsvare mit Liv; men alle hans Ledsagere vare beskjeftigede med det døde Legeme, og ingen vendte sig mod mig eller viste mindste Forlangende efter at gaae i Rette med mig. Da trak jeg mig alene tilbage igjennem Strada Julia og overlagde hvor jeg skulde flygte hen.

Jeg var neppe gaaet trehundrede Skridt, da Guldsmeden Pilotti, min meget gode Ven, indhentede mig og sagde: „Kjære Broder, da Ulykken er skeet, saa lader os see, hvorledes vi kunne redde dig!" hvortil jeg sagde: „lader os gaae hen til Albertaccio del Bene, til hvem jeg nylig sagde, at der vilde komme en Tid, hvor jeg vilde trænge til ham." Vi naaede hans Huus og han mod-

tog mig med de største Kjærtegn, og snart kom de fornemste Ynglinge af alle Nationer, der boede i Bænkene, undtagen Mailænderne, og tilbøde alle at vove deres Liv for min Redning. Ogsaa Herr Ludvig Rucellai sendte hurtig Bud til mig, at jeg paa alle Maader kunde benytte mig af ham. Det samme gjorde flere Mænd af hans Lige, thi de vare samtlige overtydede om, at Manden havde tilføiet mig alt for stor Skade, og havde ofte undret sig over den Taalmodighed, hvormed jeg taalte hans Fjendskab.

I samme Øieblik havde Kardinal Kornaro faaet Historien at vide, og sendte mig, af egen Tilskyndelse, tredive Soldater med Hellebarder, Spyd og Bøsser, der skulde ledsage mig sikkert til mit Huus. Saasnart Herr Trajano, den Afdødes Slægtning, Pavens første Kammerer, erfoer Sagen, sendte han en mailandsk Adelsmand til Kardinal Medicis, der skulde fortælle den store Ulykke jeg havde anrettet, og opfordre hans Eminenz til at straffe mig efter Fortjeneste. Kardinalen svarede strax: „meget ilde havde Benvenuto gjort i ei at gjøre dette ringe Onde! Tak dog Herr Trajano, fordi han har givet mig Efterretning om det som jeg ikke vidste." Derpaa vendte han sig til Biskoppen af Trulli og sagde: „Søg omhyggelig efter min Benvenuto og bring mig ham herhid. Jeg vil beskytte og forsvare ham, og hvo der foretager sig noget imod

ham, har med mig at bestille." Mailænderen gik meget skamfuld bort og Biskoppen ilede at opsøge mig. Han gik til Kardinal Kornaro og sagde, at Kardinal Medicis sendte Bud efter Benvenuto og vilde tage ham i sin Forvaring. Men Kardinal Kornaro, der var noget sær og grov som en Bjørn, svarede fuld af Vrede, at han kunde ligesaa godt forvare mig, som Kardinal Medicis. Derpaa sagde Biskoppen, at han ønskede blot at tale med mig i nogle andre Anliggender, men Kardinalen forsikkrede ham, at der idag ikke kunde blive noget af.

Da Kardinal Medicis blev yderst opbragt herover, gik jeg den følgende Nat hemmelig og tilstrækkeligen ledsaget til ham, og bad ham, at han naadigst vilde tillade, at jeg maatte blive i Kornaros Huus, da denne dog havde taget sig saa levende af mig; hans Eminenz vilde derved erhverve mig en ny Ven i min Nød: men forresten havde jeg ikke i Sinde at foreskrive Høistsamme noget. Han svarede mig, at jeg maatte gjøre hvad jeg holdt for bedst, og altsaa vendte jeg tilbage til Kornaros Huus.

(Aar 1534)

Faa Dage derefter blev Kardinal Farnese valgt til Pave, og da han havde besørget de vigtigste Sager, spurgte han efter mig og sagde, at jeg alene skulde gjøre ham hans Mynter. Derpaa sagde en af hans Adelsmænd, at jeg var skjult

for et Mords Skyld, som jeg havde begaaet paa en Mailænder, Pompeo, og forebragte derhos meget gunstig de Aarsager, der havde bevæget mig til denne Gjerning. „Jeg vidste ikke, at Pompeo var død" — svarede Paven — „men Benvenutos Aarsager vidste jeg nok; udfærdig derfor strax et Fribrev, der gjør ham fuldkommen sikker." Der var en Mailænder, en Ven af Pompeo, tilstede, som sagde til Paven: „det er ikke raadeligt i de første Dage af Eders Regjering at benaadige slige Forbrydelser;" men Paven vendte sig heftig til ham og sagde: „Det forstaaer I ikke! I maa vide, at Mænd som Benvenuto, der i deres Kunst staae over alle andre, ikke behøve at binde sig til Lovene, saamegetmindre her som jeg veed Aarsagerne." Nu blev Sikkerhedsbrevet udfærdiget for mig, og jeg begyndte strax at arbeide for den nye Pave.

Herr Latino Juvenale kom til mig og overdrog mig at gjøre Mynterne til Paven; da satte alle mine Fjender sig i Bevægelse for at forhindre mig deri, men jeg lod mig ikke forstyrre og gjorde Stemplerne til Scudierne, hvorpaa jeg afbildede Sanct Pauls halve Figur, med den Underskrivt: vas electionis. Disse Mynter behagede langt meer end de andre, som man havde udarbeidet om Kaps med mig, saa at Paven sagde, han vilde ikke høre videre om nogen anden, jeg alene skulde forarbeide hans Mynter; saaledes var jeg frisk paa

det og Herr Latino Juvenale, der havde Kommissionen, førte mig ind hos Paven. Jeg ønskede igjen at faae Decretet angaaende Mynten, men da lod Paven sig lede af de andre og sagde, jeg maatte først benaadiges for Mordet, og det kunde skee paa Sanct Maria-Festen i August ved Kaporioniernes Orden i Rom; thi man pleiede hvert Aar paa den Fest at skjænke denne Orden tolv Forviste; imidlertid skulde der blive udfærdiget et andet Fribrev til mig, paa det at jeg kunde være rolig indtil den Tid.

Da mine Fjender saae, at de paa ingen Maade kunde skille mig ved Mynterne, saa søgte de en anden Udvei. Pompeo havde efterladt tre Tusind Dukater til Udstyr for en naturlig Datter, og man vidste at indlede det saaledes, at en vis Favorit hos Herr Peter Ludvig, vor nye Paves Søn, tog hende til Kone. Denne Karl var af ringe Herkomst og var bleven opdraget af den omtalte Herre, hvorfor han fik kun lidt af Pengene, thi Herren havde selv Lyst til at betjene sig af dem; derimod drev Konen paa sin Mand, at han skulde plage sin Herre for at jeg kunde blive sat fast. Herren lovede at gjøre det, saasnart blot Pavens Gunst havde formindsket sig lidt. Saaledes forgik to Maaneder, Tjeneren forlangte sin Medgift, Herren vilde ikke høre noget derom, men sagde desto oftere til ham og især til Konen, at han sik-

kerlig skulde hævne hendes Fader. Jeg vidste rigtignok noget derom, dog undlod jeg ikke at gjøre Herren min Opvartning, og han viste mig den største Artighed. Paa den anden Side havde han befalet Bargellen at sætte mig fast eller lade mig ombringe ved en eller anden.

For nu at opnaae een af Delene, overdrog Bargellen en af sine Soldater, en vis korsikansk Djævel, at afgjøre Sagen saasnart som muligt, og mine andre Fjender, især Herr Trajan, havde lovet den lille Korsikaner en Foræring af hundrede Scudi; denne forsikkrede at det var ham ligesaa let som at drikke et friskt Æg. Da jeg hørte dette Anslag, var jeg paa min Post, og gik for det meste i godt Selskab og i Harnisk, som jeg havde faaet Tilladelse til. Korsikaneren var dygtig gjærrig, og tænkte blot paa at skrabe Pengene til sig, og afgjøre Sagen for sig, hvortil han en Dag lod mig kalde i Herr Ludvigs Navn. Jeg ilede derhen, da denne havde talt til mig om nogle store Selvskaaler, han vilde lade gjøre; dog havde jeg taget mine sædvanlige Vaaben med, og gik igjennem Strada Julia, hvor jeg ikke troede at finde nogen paa denne Tid. Da jeg var ved Enden og vilde vende om til Palladset Farnese, i det jeg efter Sædvane holdt mig til Midten af Gaden, saae jeg Korsikaneren, der stod op for at stille sig i Veien for mig. Jeg var strax fattet, tog Mod til mig, gik

langsomt og holdt mig langs med Muren, for at give Korsikaneren Plads og for bedre at kunne forsvare mig. Ogsaa han holdt sig igjen ind til Muren. Vi vare hinanden temmelig nær, og jeg saae i hans hele Adfærd, at han vilde vise mig noget ubehageligt, og at han troede, fordi han saae mig alene kunde det lykkes ham; derfor begyndte jeg at tale og sagde: „tappre Soldat, naar det var Nat, saa kunde I sige, at I havde taget mig for en anden, men da det er Dag saa veed I hvem jeg er: En der ikke har havt noget med Eder at gjøre, en der aldrig gjorde Eder noget Ondt, men som heller ikke kan taale meget." Derpaa blev han staaende med en dristig Mine foran mig og sagde, han forstod ikke hvad jeg mente. Derpaa svarede jeg: „jeg forstaaer ret godt hvad I vil og hvad I siger, men Eders Forehavende er vanskeligere og farligere end I troer, og kunde maaskee mislykkes Eder; betænk, at I har med en Mand at gjøre, der vilde forsvare sig imod hundrede, og at Eders Forehavende ikke passer sig for en brav Soldat." Imidlertid havde jeg Øinene med mig. Vi havde begge skiftet Farve, der vare allerede mange Folk traadte til, som nok mærkede, at der var Malm i vore Ord, og da min Modstander ikke saae sin Leilighed, sagde han: „vi sees en anden Gang igjen;" derpaa svarede jeg: „brave Folk, og dem som ligne dem, seer jeg altid gjerne

igjen." Derpaa gik jeg bort, for at opsøge Herr Ludvig, men han havde ikke sendt Bud efter mig.

Da jeg kom i mit Værksted, lod Korsikaneren mig sige, ved en fælleds Ven, at jeg behøvede ikke mere at tage mig iagt for ham, da vi vilde blive ved at være gode Venner; men jeg kunde ikke noksom være aarvaagen, thi vigtige Mænd havde svoret mig Døden. Jeg lod ham takke og tog mig iagt, saa godt jeg kunde. Faa Dage derpaa betroede en Ven mig, at Herr Peter Ludvig havde givet Befaling til at man endnu samme Aften skulde tage mig fangen. Derpaa raadførte jeg mig med nogle Venner, der raadede mig til Flugt, og fordi man skulde tage mig fangen Klokken et om Natten, brød jeg op Klokken tre og tyve og ilede med Postheste til Florenz, hvorfra jeg siden gik til Venedig.

Altsaa havde Herr Peter Ludvig, da Modet til at udføre Stregen var forgaaet Korsikaneren, af egen Magt givet den Befaling at tage mig fangen, blot for at berolige Pompeos Datter, der erkyndigede sig om sin Medgift. Men da nu dette sidste Anslag heller ikke lykkedes, saa udtænkte han et andet, hvorom jeg til sin Tid skal tale.

Fjerde Kapitel.

Paa Reisen fra Venedig til Florenz toge vi ind paa et Sted, der ligger paa denne Side af Chioggia, paa venstre Haand, naar man gaaer til Ferrara. Værten forlangte Betalingen førend vi lagde os til at sove, og da vi sagde ham, at det paa andre Steder var Brug at betale det om Morgenen, saa sagde han: „jeg vil have Pengene om Aftenen, det er nu engang min Maade." Derpaa svarede jeg, at de Folk, der vilde have alt paa deres Maade, maatte ogsaa skaffe sig en egen Verden dertil, thi i denne gik dette ikke an. Han svarede igjen, at jeg skulde ikke gjøre ham hed i Hovedet, han vilde nu engang have det saaledes. Tribolo, min Reisefælle, skjælvede af Frygt, stødte til mig og sagde, at jeg skulde være stille, for at det ikke skulde blive endnu værre! Vi betalte altsaa Karlen og lagde os til at sove. Vi havde fortræffelige Senge og alting nyt som det sig hør og bør. Med alt dette sov jeg dog ikke, og tænkte den hele Nat kun paa hvorledes jeg skulde hævne mig. Engang faldt det mig ind at sætte Ild paa hans Huus, enandengang at gjøre fire gode Heste, som han havde i Stalden, lamme for ham; men saa let som det var at gjøre, saa vanskeligt havde jeg kunnet redde mig bag efter med min Kammerad. Tilsidst lod jeg vore Sager indskibe, og da Hestene

allerede vare spændte til Touget, raabte jeg, at de skulde holde stille, indtil jeg kom tilbage, thi jeg havde ladet mine Tøfler staae i Sovekammeret. Nu gik jeg tilbage til Værtshuset og kaldte paa Værten, men han vørte sig ikke og sagde, han bekymrede sig ikke om os; vi kunde gaae Fanden i Vold. Der var endnu en lille Dreng i Huset, en Stalddreng, som sagde ganske sønnig til mig, at selv for Pavens Skyld vilde hans Herre ikke sætte sig i Bevægelse, og derfor forlangte han Drikkepenge af mig. Jeg gav ham nogle venetianske Smaamynter og sagde til ham, at han skulde kun opholde Skibsfolkene saalænge indtil jeg kom tilbage med mine Tøfler. Saaledes blev jeg ogsaa ham qvit, og gik nu op og tog en skarp lille Kniv, og skjar de fire Senge saa aldeles i Stykker, at jeg gjorde en Skade for omtrent halvtredsindstyve Scudi, puttede et par Lapper af Tøiet til mig, steg ind i Skibet og sagde hurtig til den, der førte Hestene, at han skulde kun see til at komme afsted. Neppe vare vi lidt borte fra Værtshuset førend Tribolo sagde, at han havde efterladt et Par Remme, hvormed han pleiede at binde sin Vadsæk til Hesten; han vilde tilbage, thi han kunde ikke undvære dem. Jeg sagde til ham, at han skulde ikke opholde os dermed, jeg vilde lade gjøre Remme til ham saa store og mange han vilde. Men han sagde, jeg skulde ikke spøge, han vilde nu engang

ikke, for Alt i Verden, miste sine Remme, og raabte, at man skulde holde, og jeg raabte man skulde blot ride til. Imidlertid fortalte jeg ham den store Skade, som jeg havde tilføiet Værten og viste ham en Prøve af Sengeklæderne. Da blev han betaget af en saadan Skræk, at han ikke ophørte at raabe til Færgemanden: „afsted! bare afsted!" og Angesten forlod ham ikke førend vi kom til Florenz's Porte. Da sagde Tribolo: „lad os for Guds Skyld spænde Kaarderne om, og vær dog ikke fremdeles saa gal; det forekom mig hele Tiden, som mine Indvolde kogte i Kjedelen." Derpaa svarede jeg: „kjære Tribolo! hvor skulde I kunne spænde Kaarden om, da I aldrig har løsnet den?" Og det sagde jeg, fordi han paa den hele Reise ikke havde givet noget Tegn til Mandhaftighed. Men han saae paa sin Kaarde og sagde: „ved Gud, I har Ret! Gehænget er endnu sammenbundet, ligesom jeg gjorde det hjemme." Og nu troede vel Tribolo, at jeg kun havde været ham til daarligt Selskab, fordi jeg havde forsvaret og hævnet mig, da man vilde tilføie os noget Ubehageligt. Men mig syntes, at egentlig han opførte sig slet, da han ikke stod mig bi i slige Tilfælde. Det maa da enhver bedømme, der betragter Sagen uden Lidenskab.

Saasnart jeg var stegen af, gik jeg til Hertug Alexander og takkede ham for de halvtreds-

sindstyve Scudi, han havde foræret mig og sagde, at jeg var beredt til paa alle Maader at tjene hans Excellenz. Han svarede mig, at jeg skulde skjære Stemplerne til hans Mynter. Det første, som jeg da gjorde færdigt, var paa fyrretyve Soldi, med Hertugens Billede paa den ene, og med Vaabenet paa den anden Side. Derpaa skjar jeg Stemplet til de halve Julier, fremdeles den hellige Johannes Hoved, med fuldt Ansigt, den første Mynt af den Art, der er bleven præget i saa tyndt Sølv, hvoraf kun den kan indsee Vanskeligheden, som har bragt det til den høieste Grad i denne Kunst. Derpaa bleve Stemplerne til Guldgyldenen forfærdiget. Paa den ene Side var et Kors med smaa Cheruber, paa den anden Hertugens Vaaben.

Da jeg nu var færdig med disse mange Slags Mynter, bad jeg hans Excellenz, om han vilde fastsætte en Besolding for mig og lade mig anvise Plads paa Myntkammeret, ifald mine Bestræbelser behagede ham. Derpaa sagde han, at han var tilfreds dermed, og vilde uddele de nødvendige Befalinger. Hans Excellenz talte dengang med mig i Rustkammeret; jeg lagde Mærke til en fortræffelig Bøsse, der var kommen fra Tydskland, og da Hertugen saae med hvilken Opmærksomhed jeg betragtede det skjønne Gevær, gav han mig det i Haanden og sagde, han vidste nok

hvormegen Fornøielse jeg fandt i slige Ting, og til Haandpenge paa hans Løfte skulde jeg, efter Behag, udvælge mig en Bosse, kun ikke denne, da han forsikkrede mig, at der vare mange smukkere og ligesaa gode i hans Rustkammer. Taknemlig modtog jeg Tilbudet, og da han bemærkede, at jeg søgte omkring med Øinene, befalede han Opsynsmanden, der heed Pietro fra Lucca, at han skulde lade mig tage hvad jeg vilde. Derpaa gik han bort, med de artigste Ord, og jeg valgte den smukkeste og bedste Bosse, som jeg i mit Liv havde seet, og bar den hjem.

Den næste Dag bragte jeg ham de Tegninger, han havde bestilt til nogle Guldarbeider, som han vilde skikke til sin Gemalinde, der endnu var i Neapel; og jeg bad ham ved denne Leilighed endnu engang, at han maatte lade min Ansættelse udfærdige. Derpaa sagde hans Excellenz, jeg skulde gjøre ham et Stempel med hans Billede, ligesaa smukt som Pave Klemens. Jeg begyndte strax paa Billedet i Vox, og Hertugen befalede, at saa ofte jeg kom for at portraitere ham, skulde jeg indlades uden videre. Da jeg mærkede, at det gik i Langdrag med mine Anliggender, udvalgte jeg en vis Peter Paul af Monteritondo, der som lille Dreng havde været hos mig i Rom; han opholdt sig for nærværende Tid hos en Guldsmed, der ikke behandlede ham godt. Derfor tog jeg ham derfra og lærte ham paa det bedste at forfærdige

Stemplerne til Mynterne. Imidlertid portraiterede jeg Hertugen, som jeg ofte efter Bordet traf slumrende med sin Lorenz Medicis, der siden omdragte ham. Ingen var ellers tilstede, og jeg undrede mig ofte over, at en saadan Fyrste kunde være saa tillidsfuld.

Nu hendte det sig, at Octavian Medicis, der lod til at regjere alt, vilde imod Hertugens Villie begunstige den gamle Myntmester; han heed Bastian Cemini, en gammeldags Mand, der kun forstod lidet og ved Scudiernes Myntning lod mine og sine egne, dumme Stempler slaae ilæng. Jeg beklagede mig derover for Hertugen, og forelagde ham Mynterne, hvorover han blev meget fortrydelig og sagde: „gaae til Octavian og vis ham det." Da gik jeg hurtig bort, og viste denne hvorledes man havde skamferet Mynterne. Han svarede mig ret som en Æsel: „det finde vi nu for godt!" Men jeg svarede, det hørte sig ikke til, og mig vilde det ikke behage. Derpaa sagde han: „Og naar det nu behagede Hertugen"? Jeg svarede: „Ogsaa da vilde det ikke behage mig, thi det er hverken retfærdigt eller fornuftigt." Derpaa sagde han, jeg skulde pakke mig bort og fluge det ned, om jeg saa skulde qvæles deri. Jeg vendte tilbage til Hertugen, fortalte ham den hele fortrædelige Samtale og bad ham, at han ikke maatte lade mine skjønne Mynter saaledes skamferes.

Dertil sagde han: „Octavian vil altfor høit i Veiret; din Villie skal skee, thi ellers fornærmer man mig.“

Den samme Dag, det var en Torsdag, fik jeg fra Rom et omstændeligt Fribrev fra Paven, for at jeg kunde komme tilbage igjen og faae Aflad ved Sanct Maria Festen i August, og rense mig fra Mordpletten. Jeg gik til Hertugen og fandt ham, da han ikke var vel, i Sengen. Jeg brugte endnu to fulde Timer til Vorbilledet, viste ham det fuldendt, og det behagede ham overmaade meget; derpaa tog jeg Fribrevet frem, aabenbarede ham, hvorledes Paven havde bestilt mig til visse Arbeider, og at jeg vilde derfor ile til den skjønne Stad Rom, men dog imidlertid arbeide paa hans Medaille. Halv vred sagde derpaa Hertugen: „Benvenuto, hør mit Raad og reis ikke bort, du skal faae din Besolding og Værelserne i Mynten, og mere end du kan forlange. Thi det som du forlanger er ret og billigt, og hvem skulde præge mig de skjønne Mynter, som du har gjort.“ Dertil sagde jeg: „Naadige Herre, ogsaa herpaa har jeg tænkt, thi jeg har en ung Romer, der er min Discipel, og som jeg har lært alt; han vil ret godt kunne betjene Eders Excellenz indtil jeg kommer tilbage med den færdige Skuepenge, for saa altid at blive hos Eder. Thi jeg har ogsaa endnu i Rom et aabent Værksted, Arbeidere og

forskjællige Forretninger. Har jeg først engang Afladen, saa vil jeg overlade det hele romerske Væsen til en af mine Pleiebørn, og med Eders Excellenzes Tilladelse igjen vende tilbage til Florenz." Ved denne Samtale var ogsaa Lorenz Medicis tilstede, Hertugen vinkede nogle Gange til ham at han dog ogsaa skulde tale til mig, men han sagde ikke andet end: „Benvenuto, du gjorde bedre i at blive!" Men jeg sagde, at jeg under alle Omstændigheder maatte gaae til Rom. Lorenz gjentog altid de samme Ord og saae bestandig med et fatalt Blik paa Hertugen.

Jeg havde imidlertid endt min Model og lukket den ind i Æsken. Derpaa sagde jeg: „Naadige Herre, jeg forsikkrer Eder, Eders Medaille skal blive bedre end Pave Klemens's, thi hiin var den første, som jeg gjorde, og nu forstaaer jeg det bedre. Jeg haaber, Herr Lorenzo giver mig en fortræffelig Bagside, han er lærd, og meget aandrig." Derpaa svarede Lorenz hurtig: „jeg tænker ikke paa andet end at give en skjøn Modside, der er Eders Excellenz værdig." Hertugen smilede spottende, og sagde: „bring ham paa den modsatte Side, saa reiser han ikke bort." Da sagde Lorenz: „jeg skal blive færdig saa hurtig som muligt, det skal blive noget, der vil sætte Verden i Forundring." Hertugen, der havde ham til bedste, og overhoved ikke agtede ham, vendte sig om i Sengen, og loe

over det, han havde sagt ham, hvorpaa jeg gik uden videre Omstændigheder bort, og lod dem være alene. Hertugen troede ikke, at jeg vilde reise bort, og sagde intet videre. Men da han erfoer, at jeg var borte, skikkede han en Betjent efter mig, der traf mig i Siena, og overbragte mig i sin Herres Navn halvtredsindstyve Gulddukater, med de Ord, at jeg skulde fortære dem paa hans Sundhed og komme igjen saasnart som muligt. Derpaa føiede han til: „Herr Lorenz lader dig sige, at han tænker paa en vidunderlig Bagside til den Skuepenge, som du vil gjøre." Forresten havde jeg overgivet alt til den ovennævnte Peter Paul, og sagt ham hvorledes han skulde bære sig ad med Mynterne, men da det er overordentlig vanskeligt, saa kunde han aldrig komme tilrette dermed. Men Myntamtet blev mig over halvfjerdsindstyve Scudi skyldig for et Stempel.

Femte Kapitel.

Nu reiste jeg til Rom og havde min skjønne Bosse med Hjulet hos mig, som jeg ofte brugte med den største Fornøielse underveis, og gjorde mere end eet beundringsværdigt Skud dermed. Da mit Huus i Rom, der laa i Strada Julia, ikke var indrettet, saa steg jeg af hos Herr Johan Gaddi,

hvem jeg, forend min Afreise, havde givet mine skjønne Vaaben og mange andre Ting i Forvaring; thi ved mit Værksted vilde jeg ikke stige af, men sendte Bud til min Svend Felix, at han skulde hurtig bringe min Bolig paa det bedste i Orden. Den anden Dag sov jeg der, og gjorde mine Klæder og alt hvad jeg behovede istand; thi jeg vilde den næste Dag gaae til Paven og takke ham. Jeg havde to Drenge i min Tjeneste, og underneden boede en Vaskerkone, der kogte meget godt for mig.

Jeg havde om Aftenen havt nogle af mine Venner tilbords, vi havde været meget fornøiede, og jeg lagde mig til at sove. Neppe var Natten forbi, det kunde være en Time før Dag, da jeg hørte der blev med et skrækkeligt Raseri slaaet paa min Dør, engang efter den anden. Jeg kaldte paa min ældste Opvarter, der heed Cencio, netop ham der havde været med mig i Negromantens Kreds, og sagde til ham, at han skulde see hvem den Nar var, der bankede saa bestialsk i denne Time. Drengen gik og jeg tændte endnu et Lys, thi et har jeg altid brændende om Natten, kastede en fortræffelig Pandserværk om mig, og derovenpaa en Vest, den første jeg fik i Haanden. Cencio kom tilbage og raabte: „O vee, min Herre! Bargellen med alle sine Karle er udenfor Døren og siger, naar I ikke kommer hurtigt, saa vil han bryde Døren ind;

de have Fakler og tusinde Ting hos sig." Derpaa sagde jeg: „sig dem, at jeg klæder mig paa og kommer strax."

Da jeg formodede, at det var en Streg af Herr Peter Ludvig, tog jeg i den høire Haand en fortræffelig Dolk, i den venstre mit Fribrev; derpaa løb jeg til de bagerste Vinduer, der gik ud til nogle Haver, men ogsaa der saae jeg mere end tredive Politibetjenter, og begreb, at jeg paa denne Side ikke kunde flygte. Da tog jeg begge Børnene for mig og sagde, at de skulde lukke Døren op, saasnart jeg befalede det, og saa stillede jeg mig i Orden, Dolken i den høire, Fribrevet i den venstre Haand, i fuldkommen Forsvarsstand. Derpaa sagde jeg til Børnene: „værer ikke bange og lukker op."

Strax sprang Vittorio, Bargellen, ind med to andre, som troede at faae let fat paa mig, men da de fandt mig beredt paa omtalte Maade, trak de sig tilbage og sagde: „her bliver det Alvor." Da sagde jeg i det jeg kastede Fribrevet hen til dem: „Læser dette! Da I ikke kunne fange mig, saa skulle I heller ikke engang røre mig." Bargellen sagde derpaa til nogle, at de kunde gribe mig, og Fribrevet kunde man siden see; men jeg holdt dem dristig Dolken imøde og raabte: „levende undkommer jeg, eller død har I mig"! Pladsen var meget snever, de truede hvert Øieblik med Magt at trænge ind paa mig og jeg stod altid i Positur til at forsvare mig. Da nu Bar-

gellen saae, at de kun kunde saae mig paa den Maade, jeg havde sagt, kaldte han paa Aktuariussen, og gav imedens denne læste Fribrevet nogle Gange Tegn til at de skulde gribe mig, hvorfor jeg ikke rørte mig af min Stilling. Endelig opgav de deres Forsæt, de kastede Fribrevet paa Jorden til mig og gik bort uden mig.

Da jeg igjen lagde mig, følte jeg mig meget angrebet og kunde ikke sove ind. Jeg besluttede derfor da det blev Dag at lade mig aarelade, men spurgte først Herr Johan Gaddi tilraads, som da lod en Slags Huuslæge kalde. Da denne kom, spurgte han mig om jeg var forskrækket, men nu spørger jeg dog enhver hvad man skal tænke om en Læges Forstand, til hvem man fortæller et saadant overordentligt Tilfælde, og som gjør saadant Spørgsmaal. Det var just en af de Tosser, der bestandig lee af ingen Ting, og leende sagde han til mig, jeg skulde drikke et godt Bæger græsk Viin, gjøre mig lystig, og ikke videre være forskrækket. Herr Johan sagde: „Mester, om En havde været af Erz eller Marmor, saa var han dog bleven forskrækket ved denne Leilighed, ikke da at tale om et Menneske". Derpaa sagde vor Doktor: „Monsignor! Vi ere ikke alle eens byggede, denne Mand er hverken af Erz eller Marmor, men af reent Jern." Han lagde sin Haand paa min Puls, og sagde under sin ækle Latter: „føl engang, Herr Johannes, intet

Menneske, intet forskrækket Menneske har en saadan Puls; det er en Løve, en Drage." Jeg der nok vidste at min Puls slog over den sædvanlige Gang, som det Abekatansigt af en Hippokrates ikke havde lært, følte mit Onde; men jeg viste mig munter, for ikke at synes mere forskrækket, end jeg var.

Man gik just tilbords og jeg spiste med hele Selskabet. Det var meget udsøgt, Herr Ludvig af Fano, Herr Johan Greco, Herr Antonio Allegretti, alle meget lærde Personer, ogsaa Herr Hannibal Caro, der endnu var meget ung. Man talte ikke om andet end min vakkre Opførsel, og saa lode de sig Historien fortælle af min Tjener Cencio, der var meget aandrig, livlig og af en smuk Skabning; han maatte ofte gjentage den, og saa tit han fortalte denne rasende Begivenhed, og derved gjentog mine Ord, min Stilling, faldt der mig altid en ny Omstændighed ind. Derved spurgde de ham ofte, om han var bleven forskrækket; men han svarede, at de skulde spørge mig: det var gaaet ham ligesom mig. Tilsidst blev den Snak mig besværlig, og da jeg følte mig meget bevæget, stod jeg op fra Bordet og sagde, jeg vilde gaae hen for at skaffe mig og min Tjener nyt blaat Silke og Klæde, da jeg om fire Dage skulde gaae med i Processión ved den hellige Maria Fest, og Cencio skulde bære den hvide, brændende Kjærte for mig.

Derpaa gik jeg og kjøbte det blaae Klæde, tilligemed en Vest af blaat Ermisin og en Kappe af det samme; men Cencio skulde have begge Dele af blaat Taft.

Da jeg havde skjaaret alt dette til, gik jeg til Paven, som sagde til mig, jeg skulde tale med hans Herr Ambrosio; han havde befalet, at jeg skulde gjøre et stort Arbeide af Guld. Jeg gik til Ambrosio, der ret godt vidste Historien med Bargellen, thi han stod i Forstaaelse med mine Fjender og havde skjeldt Bargellen dygtig ud, fordi han ikke havde grebet mig, men som undskyldte sig med, at der ikke lod sig gjøre noget imod et saadant Fribrev. Herr Ambrosio begyndte at tale om Arbeiderne, som Paven havde befalet ham, og sagde, at jeg skulde gjøre Tegningerne, saa vilde han besørge Alt.

Imidlertid kom den hellige Marias Dag, og fordi Skik og Brug fører det med sig, at de, som ville erholde en saadan Aflad, først maae begive sig i Fængslet, saa gik jeg atter til Paven og sagde til hans Helligheд, jeg havde ikke Lyst til at indstille mig som fangen, han maatte vise mig den Naade, at gjøre en Undtagelse med mig. Paven svarede mig, at det var saaledes Skik og Brug; da knælede jeg paany ned, takkede ham endnu engang for Fribrevet, og sagde, at jeg nu med det vilde vende tilbage til min Hertug i Florenz,

der ventede paa mig med saamegen Kjærlighed og Længsel. Derpaa vendte hans Hellighed sig til en af sine Fortrolige og sagde: „Benvenuto kan faae Aflad uden Fængsel, sæt Reseriptet op saaledes og lad saa det være forbi. Dette skede, Paven underskrev, paa Capitoliet blev det registreret, og paa den bestemte Dag gik jeg, imellem to Adelsmænd, ærefuld i Processíon og fik fuldkommen Aflad.

Fire Dage efter overfaldt der mig en skrækkelig Feber, med en utrolig Kulde. Jeg lagde mig strax til Engs og holdt Sygdommen for dødelig. Jeg lod Lægerne kalde sammen. Iblandt dem var Mester Franciscus af Norcia, en meget gammel Læge, der i Rom havde det største Renomme. Jeg fortalte ham hvad jeg ansaae for Aarsagen til mit store Onde, og hvorledes jeg havde villet lade mig aarelade, men at jeg var bleven forhindret deri; jeg bad, at de, hvis det endnu var Tid, vilde gjøre det. Mester Franciscus sagde, at det nu ikke var Tid at aarelade; havde man dengang gjort det, var der ikke hendet mig det mindste Ondt, men nu maatte man tage en anden Vei.

De begyndte da Kuren med al mulig Flid, det bedste de havde lært; men det blev hver Dag værre, og ved Slutningen af Ugen var det Onde saa stemt, at Lægerne fortvivlede over deres Foretagende, befalede mine Folk, at de skulde kun stille mig

tilfreds og give mig hvad jeg forlangte. Mester Franciscus sagde, saalænge der er Liv i ham, saa kald mig til enhver Time, thi ingen kan forestille sig, hvad Naturen formaaer at gjøre hos en ung Mand af denne Art. Hvis han skulde blive afmægtig, saa anvend mig disse fem Midler, det ene efter det andet og kald paa mig; jeg vil komme til enhver Tid af Natten, thi jeg vilde hellere bringe denne igjennem end hvilkensomhelst Kardinal i Rom. Herr Johan Gaddi kom ogsaa daglig to eller tre Gange til mig, og hvergang tog han mine skjønne Bosser i Haanden, min Pandserærk og Kaarde, og sagde bestandig: „Hvor er det smukt! Men det er dog endnu smukkere!" Saaledes gjorde han ogsaa ved mine Modeller og andre Smaating, saa at han tilsidst blev mig ret til Byrde. Med ham kom ogsaa en vis Mathæus, en Franskmand, der ogsaa syntes ret længselfuld at haabe paa min Død, ikke fordi han havde noget at vente af mig, men sandsynligviis fordi han ønskede at see Gaddis Forlangende tilfredsstillet.

Imidlertid stod Felix, min Svend, mig bi paa alle Maader og gjorde for mig alt hvad det ene Menneske kan gjøre for det andet. Min Natur var yderst svækket og saaledes nedtrykt, at jeg neppe havde saamegen Kraft tilovers at jeg kunde trække mit Veir. Dog var mit Hoved ligesaa stærkt som i sunde Dage. Da jeg nu saaledes var fuldkommen

ved mig selv, kom en skrækkelig gammel Mand til min Seng, der med Magt vilde rive mig ud i sin uhyre Baad, og jeg kaldte paa Felix, at han skulde træde hen til mig for at jage den afskylige Gamle bort. Felix, der elskede mig meget høit, kom løbende og raabte: „bort, gamle Forræder, du skal ikke røve mig min Lykke.“ Herr Johannes Gaddi, der ogsaa var nærværende, sagde: „den stakkels Nar taler over sig, det vil ikke vare længe meer.“ Mathæus, Franskmanden, svarede: „Han har læst Dante, og phantaserer af lutter Svaghed!“ og derpaa sagde han leende: „bort, du gamle Skjelm! Lad vor Benvenuto i Ro!“ Da jeg saae, at man spottede mig, vendte jeg mig til Herr Johan Gaddi og sagde: „vid, kjære Herre, at jeg ikke phantaserer, men at det har sin Rigtighed med den Gamle, der saaledes falder mig til Besvær; I gjorde bedre i at skaffe mig den hæslige Mathæus af Veien, der leer af min Ulykke, og da Eders Naade gjør mig den Ære med Eders Besøg, saa ønskede jeg, at I kom med Herr Antonio Allegretti, Herr Hannibal Caro og med Eders øvrige fortræffelige Venner: det er Personer af anden Levemaade og anden Aand, end dette franske Bæst.“ Derpaa sagde Herr Johannes for Spøg til Mathæus, han skulde for bestandig gaae fra hans Øine; men af denne Spøg blev Alvor

thi han saae ham siden aldrig mere. Han lod nu Herrerne Allegretti, Ludvig og Caro kalde, og deres Nærværelse tjente mig til den største Beroligelse; jeg talte ganske fornuftigt med dem og bad blot altid Felix, at han skulde jage mig den Gamle bort. Herr Ludvig spurgte mig hvad jeg da saae og hvorledes hiin saae ud, men imedens jeg ret tydelig beskrev ham, tog den Gamle mig ved Armen og rev mig ned i Baaden. Neppe havde jeg udtalt førend jeg faldt i Afmagt.

I denne Afmagt skal jeg have kastet mig omkring og udstødt haarde Ord mod Herr Gaddi, som om han kom for at plyndre mig, som om han ingen Barmhjertighed havde med mig og andre hæslige Taler, hvorved Herr Gaddi blev meget beskjæmmet. Derpaa blev jeg liggende lig en Død, som de sagde, og forblev i denne Tilstand en fuld Time. Da det forekom dem, at jeg endogsaa blev kold, lode de mig ligge, og gik hjem; her erfoer Matthæus, Franskmanden, det og skrev strax til Florenz til Benedetto Varchi, min kjære Ven, hvad Klokkeslet om Natten man havde seet mig døe. Over denne formentlige Død gjorde denne fortræffelige Mand og Ven en herlig Sonnet.

Tre lange Timer forgik, førend jeg kom til mig selv, og da alle Mester Franciscus's fem Midler ikke vilde hjælpe, og min kjæreste Felix saae, at jeg ikke gav noget Livstegn fra mig, løb han

til Lægens Huus, bankede ham op og bad ham grædende, han maatte dog komme med; thi jeg var sandsynligviis død. Derpaa sagde Mester Franz, der var en heftig Mand: „Søn! hvorfor skal jeg komme? er han død, da smerter det mig mere end dig. Troer du, at jeg med min Medicin kan blæse Liv i ham igjen?" Men da han saae, at den arme Dreng gik grædende bort, kaldte han ham tilbage og gav ham en vis Olie til at salve mine Pulse og mit Hjerte med. Derpaa skulde de, sagde han, trykke mine smaa Fingre og Tær ret fast: kom jeg til mig selv igjen, saa kunde de kalde ham. Felix løb og gjorde hvad han havde anordnet; men da det næsten var Dag, og de syntes alt Haab var ude, begyndte de at vaske mig. Paa een Gang kunde jeg igjen føle og kaldte paa Felix, for at han saa snart som muligt skulde jage mig den besværlige Gamle bort. Felix vilde løbe til Mester Franz, men jeg sagde til ham, han skulde blive, thi den Gamle var bange for ham og begyndte at gaae bort. Felix nærmede sig, jeg berørte ham, og det forekom mig som om den rasende Gamle strax bortfjernede sig, hvorfor jeg bad Drengen altid at blive hos mig. Nu kom Lægen ogsaa og sagde, han skulde i alle Tilfælde hjælpe mig igjennem, han havde aldrig i sine Dage truffet paa en ung Mand med saa megen Kraft. Han begyndte at skrive og forordnede mig Ba-

de, Plastre, Vaskevand, Salver og andre dyrebare Ting; men jeg leed imidlertid af mere end tyve Blodigler, thi jeg var ønske gjennemboret og ætet af dem. Mine Venner kom for at see Miraklet om den opstandne Døde, og mange betydelige Mænd besøgte mig, i hvis Nærværelse jeg sagde: "det lidet Guld og mine rede Penge, (det kunde omtrent i Guld- og Sølvpenge, Juveler og Guld være otte hundrede Scudi), skal blive tilbage til min stakkels Søster i Florenz, ved Navn Liberata; alle mine øvrige Sager, saavel Vaaben, som hvad jeg ellers eier, skal tilhøre min stakkels Felix og endnu halvtredsindstyve Gulddukater, for at han kan klæde sig." Ved disse Ord kastede Felix sig om min Hals og sagde, han forlangte ikke andet, end at jeg skulde leve. Derpaa sagde jeg til ham: „naar du vil beholde mig levende, saa hold mig fast paa denne Maade og skjend paa den Gamle der, som er bange for dig." Da bleve nogle af de Tilstedeværende forskrækkede, thi de saae, at jeg ikke phantaserede, men at jeg var ved mig selv og talte fornuftigt. Saaledes gik det med min svære Sygdom, der nu lidt efter lidt bedrede sig. Den fortræffelige Mesten Franz kom fire eller fem Gange om Dagen; men Herr Johan Gaddi skammede sig og lod sig ikke mere see.

Pludselig lod derimod min Svoger sig see, der var kommen fra Florenz for at arve mig; men som en

brav Mand glædede han sig overordentlig over at finde mig levende. At see ham igjen var den største Trøst for mig: han behandlede mig paa det venligste og forsikkrede, at han kun var kommen her for at pleie mig. Det gjorde han ogsaa i flere Dage, men da jeg næsten havde fuldkommen Haab om Helbredelse, lod jeg ham reise. Da gav han mig Herr Benedetto Varchis Sonnet, som jeg ovenfor omtalte. Imidlertid var min Svaghed overordentlig, og det syntes ikke muligt at hæve den. Den brave Mester Franz gjorde sig mere Umage end nogensinde og bragte mig hver Dag nye Lægemidler, hvorved han haabede igjen at bringe det stakkels forstemte Instrument i Orden; men hans Anstrængelser syntes at være forgjæves, saa at alle Lægerne tilsidst næsten fortvivlede, og ikke vidste hvad de skulde gjøre. Jeg havde en uendelig Tørst og afholdt mig i flere Dage fra at drikke, som man havde anordnet mig, og Felix, hvem det var yderst magtpaaliggende at bevare mig, veg ikke fra mig: den Gamle var mig ikke mere saa besværlig, men han kom ofte til mig i Drømme.

En Dag var Felix gaaet ud, og til min Opvartning var der bleven tilbage en lille Dreng og en lille Pige, der heed Beatrix. Jeg spurgte Drengen, hvor Cencio, min anden Tjener, var bleven af og hvad det skulde betyde, at han ikke lod sig see. Barnet sagde mig, at Cencio havde

befundet sig endnu værre end jeg, og laae for Døden; men Felix havde befalet ham ikke at sige mig noget derom. Jeg hørte denne Efterretning med den største Bekymring, og kaldte nu paa Pigen og bad hende bringe mig klart, friſk Vand i et Kjølekar, der juſt ſtod der. Hun løb ſtrax og bragte mig det ganſke fuldt. Jeg ſagde, hun ſkulde holde mig det op til Munden, og naar hun lod mig drikke ſaameget jeg havde Lyſt til, vilde jeg forære hende en Troie. Pigen havde ſtjaalet nogle Sager af Værdi fra mig og havde gjerne ſect mig død, for at hendes Utroſkab kunde blive ſkjult; derfor lod hun mig to Gange drikke ſaameget ſom jeg vilde. Da jeg vel havde faaet en god Pot Vand ned, dækkede jeg mig til, begyndte at uddunſte og ſov ind. Saaledes havde jeg ligget en Time, da Felix kom tilbage og ſpurgde Barnet hvordan jeg havde det; dette ſvarede: „jeg veed det ikke; men Beatrix har hentet ham Kjølekarret fuldt af Vand, og han har drukket det næſten reent ud, ſaa jeg ikke veed om han er død eller levende.“

Den ſtakkels Felix var nær ved at falde om af Skræk, han greb ſtrax en Stok og ſlog ganſke ubarmhjertig løs paa Pigen og raabte: „Forræderſke! Du har ſlaget mig ham ihjæl!“ Imedens at Felix ſlog til og hun ſkreg, drømte jeg, at den Gamle kom med Strikker i Haanden og vilde binde mig, men Felix forekom ham og ſlog ham med en Øxe.

Den Gamle flygtede og sagde: „lad mig gaae, nu kommer jeg ikke igjen i lang Tid.“

Beatrix var med et forskrækkeligt Skrig løben ind i mit Kammer, da jeg vaagnede og sagde til Felix: „lad kun være, maaskee har hun, i en slet Hensigt, nyttet mig mere end du med al din Omsorg var istand til. Hjælp mig nu, da jeg har svedt saa overordentligt, og klæd mig hurtig om.“ Felix fattede igjen Mod, tørrede og trøstede mig; men jeg følte megen Lettelse og begyndte at haabe paa Sundhed. Mester Franz var imidlertid kommen og saae at jeg var bleven bedre, at Pigen græd, at Drengen løb frem og tilbage og Felix loe; da mærkede han, at der maatte være forefalden noget Overordentligt, hvorved jeg paa een Gang var bleven saa rask. Ogsaa var Mester Bernhardin ankommet, hiin som først ikke vilde aarelade mig. Da raabte jeg: „O du Naturens Almagt! du kjender dine Fornødenheder, men Lægerne forstaae intet.“ Strax mælede denne tomme Hjernekiste: „havde han blot drukket mere, saa var han strax bleven fuldkommen frisk.“ Mester Franz, der ved sin Alder havde megen Anseelse, svarede: „han var gaaet Fanden i Vold, hvorhen jeg ogsaa ønsker Eder.“ Og saa spurgte han mig, om jeg kunde have drukket mere, hvortil jeg svarede: Nei! thi min Tørst var fuldkommen stillet. Da vendte han sig til Mester Bernhardin og sagde: „see

hvor nøie Naturen har taget sin Fornødenhed, ikke mere og ikke mindre, og det samme fordrede den ogsaa dengang, da denne unge Mand forlangte at I skulde aarelade ham; og havde I virkelig indseet, at han kunde kureres med to Potter Vand, saa havde I kunnet sige det før og erhvervet Eder stor Berømmelse derved." Det tog den usle Doktor sig nær; han gik og kom aldrig meer igjen. Derpaa sagde Mester Franz, man skulde bringe mig ud af min Stue og op paa en af de romerske Høie.

Da Kardinal Cornaro hørte min Bedring, lod han mig bringe til en af sine Boliger, som han havde paa Monte Cavallo; det skede endnu samme Aften da jeg sad godt tildækket i en Bærestol. Neppe var jeg ankommen, førend jeg maatte kaste op. Da gik der en lodden Orm fra mig, vel et Qvarteer lang, Haarene vare lange, og Ormen afskylig plettet, med forskjellige Farver, grønne, sorte og røde. Man gjemte den til Lægen, som forsikkrede, at han aldrig havde seet noget sligt. Derpaa sagde han til Felix: „Sørg for din Benvenutto, thi han er helbredet, og tillad ham nu ikke nogen videre Uorden, thi skjønt den ene hjalp ham igjennem, saa kunde den anden dræbe ham for dig. Var han ikke allerede saa vidt, at man ikke vovede at give ham den sidste Salvelse, og nu vil han, med lidt Tid og Taalmodighed, snart

igjen komme sig, saa at han igjen kan forfærdigede fortræffelige Arbeider." Derpaa vendte han sig til mig og sagde: „min Benvenuto, vær klog og hold dig ordentlig, og naar du er igjen fuldkommen helbredet, skal du gjøre mig en Vor Herres Moder, som jeg for din Skyld altid vil tilbede." Det lovede jeg ham og spurgte derpaa om jeg turde lade mig bringe til Florenz. Men han sagde, at jeg først maatte blive lidt stærkere. Man maatte see til hvad Naturen havde ifinde. —

Sjette Kapitel.

Imidlertid gjorde jeg Anstalter til at gaae til Frankrig, og jeg havde gjort Reisen alene, havde et ungt Menneske, ved Navn Askanio, ikke været, der allerede entidlang stod i min Tjeneste. Han var meget ung og den bedste Tjener af Verden. Han havde før tjent hos en vis spansk Guldsmed ved Navn Franciscus, og jeg sagde ham mere end een Gang, at jeg ikke vilde tage ham til mig, for ikke at komme i Strid med hans Mester. Men Drengen, der nu engang havde Lyst til at være hos mig, drev saa længe derpaa, indtil hans Mester selv skrev mig en Billet til, hvori han villig afstod mig ham. Saaledes blev han i flere Maaneder hos mig, og var mager og indfalden; vi

kaldte ham kun vor Gamle, og man skulde ogsaa virkelig have troet, at han var gammel, thi han betjente fortræffelig og var saa fornuftig, at det syntes neppe muligt, nogen kunde have saa megen Forstand i sit trettende Aar. Men i kort Tid var Drengen igjen kommet sig, og i det hans Legeme tog til, blev han den skjønneste Yngling i Rom, og, foruden hans øvrige Dyder, var han ogsaa fortræffelig i Kunsten. Jeg elskede ham som min Søn, og holdt ham ogsaa saaledes i Klæder. Da nu Drengen saae, at han igjen var frisk, var han ganske henrykt over den Lykke, der havde ført ham i mine Hænder, og gik ofte hen at takke sin Mester, der saa villig havde fundet sig i denne Sag. Nu havde Mesteren en smuk ung Kone, der sagde til Drengen: „hvor er du dog bleven saa smuk?" Derpaa svarede Askanio: „Det er min Mester, der har gjort mig smuk og han har ogsaa gjort mig god." Det behagede nu slet ikke Konen, og da hun ikke tog det saa nøie med sit gode Rygte, lokkede hun Drengen til sig med alleslags Kjærtegn, der just ikke vare de ærbareste, og jeg mærkede nok, at han begyndte mere end sædvanlig at besøge sin gamle Mesterske.

Nu hendte det sig en Dag, at han uden Aarsag havde slaaet en af mine Læredrenge, der beklagede sig derover da jeg kom hjem og forsikkrede, at Askanio ikke havde havt den ringeste Aarsag der-

til. Derfor sagde jeg til ham: „med eller uden Aarsag skal du ikke slaae nogen i mit Huus, eller du skal see, hvor jeg skal ramme dig.“ Da han derpaa vilde indvende noget, kastede jeg mig strax over ham, og gav ham med Hænder og Fødder saa dygtige Stød, som han vel nogensinde havde følt. Saasnart han kunde komme mig ud af Hænderne, sløi han uden Troie og Hue ud af Værkstedet, og jeg vidste i to Dage ikke hvor han var; heller ikke bekymrede jeg mig om ham. Efter den Tids Forløb kom en spansk Adelsmand, der heed Don Diego, og var den liberaleste Mand, jeg nogensinde har kjendt, til mig. Jeg havde fuldendt nogle Bestillinger for ham, og havde endnu nogle i Arbeide, saa at han var min meget gode Ven. Han sagde mig, at Askanio var vendt tilbage til sin gamle Mester, og jeg maatte dog være saa god at give ham sin Hue og sin Troie igjen. Jeg svarede, at Mester Franz havde opført sig slet, og dette var ikke den rette Maade at gjøre det godt paa; havde han strax meldt mig, at Askanio var i hans Huus, saa havde jeg gjerne givet ham sin Afsked, men da han havde beholdt ham to Dage i sit Huus uden at melde mig det, saa tænkte jeg ikke, at han blev hos ham, og de skulde kun ikke lade det komme an paa, at jeg saae ham der engang. Alt dette fortalte Don Diego igjen, men Mester Franz spottede kun derover.

Den anden Morgen saae jeg Askanio, der arbeidede paa nogle Smaating ved sin Mesters Side, og han hilste mig da jeg gik forbi. Mesteren syntes næsten at lee mig ud og lod mig ved Don Diego sige, at hvis det behagede mig, kunde jeg sende Askanio de Klæder, jeg havde foræret ham, men om jeg ikke gjorde det, havde det intet at betyde, Askanio skulde dog finde Klæder. Derpaa vendte jeg mig til Diego, og sagde: „min Herre! jeg har ikke kjendt nogen ædlere og retskafnere Mand end J, og deraf er den usle Franz just det Modsatte; sig ham fra mig, at hvis han ikke førend Aftenklokken bringer mig Askanio herhen i mit Værksted, saa myrder jeg ham uden Omstændigheder: sig ogsaa til Askanio, at naar han ikke til den bestemte Time gaaer bort fra sin Mester, saa skal det ligeledes bekomme ham meget ilde."

Uden at svare noget herpaa, gik Don Diego bort, berettede omstændelig hvad jeg havde sagt, og Francesco blev saa forskrækket, at han ikke vidste hvad han skulde gjøre. Imidlertid havde Askanio opsøgt sin Fader, der var kommen til Rom, og, efterat denne havde hørt Sagen, raadte han ligeledes Francesco til at føre Askanio til mig. Derpaa sagde Franz: „saa gaa du kun, Askanio! Din Fader kan følge Dig!" Men Don Diego svarede: „Francesco, jeg frygter for en eller anden stor Ulykke; du kjender Benvenuto bedre end jeg; før

ham sikker tilbage, jeg gaaer med dig." Jeg havde imidlertid forberedet mig hjemme, og gik op og ned i mit Værksted, for at vente paa Aftenklokkens Slag, fast besluttet til at begaae den frygteligste Handling i mit Liv. Endelig traadte Don Diego, Mester Franz, Askanio og Faderen, som jeg ikke kjendte, ind: jeg saae paa dem alle med et frygteligt Blik. Francesco, der var ganske bleg, sagde: „see, her er Askanio, som jeg hidtil har havt hos mig, uden at det var min Hensigt at gjøre dig noget imod"; og Askanio sagde ærefrygtsfuld: „Mester! tilgiv mig, jeg er her for at gjøre alt hvad I befaler". Derpaa svarede jeg: „er du kommen for at tjene din Tid ud hos mig"? — „Ja, sagde han, og jeg vil aldrig mere vige fra Eder igjen". Derpaa vendte jeg mig om og befalede den Læredreng, som han havde slaget, at hente hans Bylt Klæder; her er, sagde jeg til Askanio, hvad jeg har skjenket dig, tag strax din Frihed og gaa hvorhen du vil." Don Diego, der ventede noget ganske andet, blev meget forundret: imidlertid bad Askanio mig at jeg maatte tilgive ham, og tage ham til mig igjen, det samme gjorde den fremmede Mand, der stod hos. Jeg spurgde hvem han var; han sagde han var Faderen, og vedblev at bede. Endelig svarede jeg: „for Eders Skyld kan det da skee".

Jeg havde, som allerede ovenfor er omtalt, besluttet

at gaae til Frankrig. Thi da Paven ikke nu, som ellers, saae paa mig med gunstige Øine, da mit gode Forhold var bleven forstyrret ved onde Tunger, og jeg endogsaa maatte befrygte, at det kunde blive endnu værre: saa vilde jeg søge et bedre Land, og med Guds Hjælp en bedre Lykke, og havde isinde at begive mig alene paa Veien.

Da jeg en Aften havde besluttet min Reise til den næste Morgen, sagde jeg til min troe Felix, at han skulde betjene sig af alle mine Sager indtil min Tilbagekomst, og hvis jeg udeblev, skulde alt tilhøre ham. Sidenefter kom jeg tilrettes med en Peruginer Svend, der havde hjulpet mig at fuldende Arbeidet til Paven; jeg gav ham Afsked og betalte ham sit Arbeide, men han bad mig, at jeg maatte tage ham med mig, han vilde gjøre Reisen paa sin egen Bekostning. Nu var han rigtignok, hvis jeg skulde finde Arbeide i Frankrig, den bedste af de Italiænere, som jeg kjendte, til at hjælpe mig og staae mig bi, og jeg lod mig overtale til at tage ham med, paa den Betingelse, han havde foreslaaet mig. Askanio, der var nærværende ved denne Samtale, sagde halv grædende: „I har taget mig igjen, jeg har lovet at blive min Levetid hos Eder og det vil jeg ogsaa gjøre." Jeg sagde ham, at dennegang kunde jeg ikke tage ham med, hvorpaa han lavede sig til at følge mig til Fods. Da jeg saae denne Beslutning, tog jeg og-

saa en Hest til ham, lod binde en Vadsæk derpaa for ham, og saaledes havde jeg bebyrdet mig meget mere end min Hensigt først var.

Derpaa drog jeg til Florenz, Bologna, Venedig og derfra til Padua. Herr Albertaccio, min værdige Ven, hentede mig fra Værtshuset. Den næste Dag gik jeg for at kysse Herr Peter Bembos Haand, der dengang endnu ikke var Kardinal, som modtog mig med overdentlige Kjærtegn, og vendte sig derpaa til Albertaccio og sagde: „Benvenuto skal med alle sine Folk boe hos mig, om det saa var hundrede; ogsaa I kan strax blive i mit Huus, thi paa anden Maade kan jeg ikke overlade Eder ham". Saaledes nød jeg denne fortræffelige Herres Omgang.

Han havde indrømmet mig et Værelse, der havde været altfor ærefuldt for en Kardinal, og forlangte, at jeg altid skulde spise ved hans Naades Side. Nu yttrede han, paa den beskedneste Maade, i Samtalen sit Forlangende at blive afbildet af mig, og jeg, som intet hellere ønskede i Verden, beredte mig strax i en lille Æske den hvideste Masse og begyndte paa en saa god Maade at udkaste dette aandrige Hoved, at hans Naade blev ganske forundret derover. Nu var han vel i Videnskaberne den største Mand og overordentlig i Poesien; men af min Kunst forstod hans Naade heller slet intet, saa at han troede jeg var færdig,

da jeg neppe havde begyndt, og jeg kunde ikke gjøre ham begribeligt, at man behøver megen Tid til at gjøre saadant noget godt. Dog besluttede jeg at anvende saa megen Tid og Umage, som en saadan Mand fortjente, og da han bar et kort Skjæg efter venetiansk Skik, havde jeg megen Nød med at gjøre et Hoved, jeg var fornøiet med. Dog blev jeg endelig færdig, og det syntes mig det skjønneste Arbeide, hvad min Kunst angik, som jeg nogensinde har gjort. Men han var ganske forvirret, thi han havde troet, at jeg vilde gjøre Modellen færdig i to Timer og Stemplet maaskee i ti, og nu saae han nok, at jeg forholdsmæssig maatte behøve over to hundrede, og nu tog jeg endda Permission, for at gaae til Frankrig. Da vidste han slet ikke hvad han skulde sige, og forlangte, at jeg blot endnu skulde gjøre til Bagsiden en Pegasus inden i en Myrtekrands. Det gjorde jeg i tre Timer og Arbeidet saae meget net ud. Ogsaa han var yderst tilfreds og sagde: „Hesten forekommer mig at være ti Gange saa svær at gjøre, som det lille Hoved, hvormed I har gvælt Eder saa meget, jeg kan ikke indsee Vanskeligheden deraf". Derpaa bad han mig, jeg maatte dog endnu udskjære Stemplet til ham. „Jeg veed, sagde han, at I kan gjøre det saa hurtigt som I vil". Dertil svarede jeg, at jeg her ikke kunde gjøre det, men saasnart jeg et eller andet Sted indrettede et Værksted, skulde det ikke blive forsømt.

Imidlertid havde jeg handlet om tre Heste, men han lod alle mine Skridt efterspore, da han stod i den største Anseelse i Padua, og da jeg nu vilde betale Hestene, som man havde overladt mig for halvtredsfindstyve Dukater, sagde Eiermanden: „for-træffelige Mand, jeg forærer Eder disse tre Heste". Derpaa svarede jeg: „Du forærer mig dem ikke, og af den, der forærer mig dem, tør jeg ikke mod-tage dem; thi jeg har ikke kunnet yde ham noget". Derpaa svarede den gode Mand: „naar I ikke ta-ger disse Heste, saa vil man vist ikke give Eder nogen anden, og I vil være nødsaget til at gaae bort til Fods." Derpaa gik jeg til Herr Pietro, der ikke vilde vide af noget, og bad mig kun paa det ven-ligste at blive i Padua. Men jeg, som under alle Omstændigheder maatte bort, var nødsaget til at ta-ge imod Hestene, og saaledes reiste jeg da videre.

Jeg tog Veien til Lands igjennem Graubündt-en, thi de andre vare ikke sikkre formedelst Kri-gen. Vi kom kun med Livsfare over Bjerget Al-ba og Merlina; thi omendskjønt det allerede var den ottende Mai, laae der dog endnu overordent-lig megen Snee. Paa hiin Side Bjergene bleve vi i en By, der, naar jeg husker ret, heed Wallenstatt, og tog Qvarteer der. Om Natten kom en floren-tinsk Kureer til os, der kaldte sig Burbacca; jeg havde aldrig hørt tale om ham uden som en vak-ker Mand, der var meget dygtig i sin Profession,

og jeg vidste ikke, at han var sjunken ved sine Skjelmsstykker. Da han saae mig i Værtshuset kaldte han mig ved Navn, og sagde til mig, han gik i vigtige Forretninger til Lyon, hvorfor jeg maatte laane ham Penge til Reisen. Derpaa svarede jeg: „Penge at laane ud har jeg ikke, men naar I vil reise i Selskab med mig, saa skal jeg betale for Eder til Lyon.“ Derpaa græd Skjelmen, forstilte sig paa det bedste og sagde, at i Nationens vigtige Anliggender var enhver af os pligtig at hjælpe en fattig Kureer, naar Pengene vare slupne for ham. Videre føiede han til, at han havde de vigtigste Ting fra Herr Philip Strozzi hos sig, viste mig en Læderkapsel til et Bæger og sagde mig i Øret, i dette Bæger var en Ædelsteen, der var mange tusinde Dukater værd, foruden de vigtigste Breve fra den omtalte Herre. Derpaa sagde jeg, jeg vilde skjule Ædelstenen for ham i hans Klæder, hvor den var langt sikkrere, end i dette Bæger, men Bægeret, der omtrent var ti Seudi værdt, skulde han overlade mig, jeg vilde tjene ham med fem og tyve. Dertil svarede han, naar det ikke kunde være anderledes, saa vilde han følge med mig, thi det vilde ikke gavne ham til Ære, naar han lod Bægeret blive tilbage og derved blev det.

Om Morgenen droge vi bort fra Wallenstatt til Wesen, over en Sø, der er femten Miglier

lang. Da jeg saae Baadene der i Søen, blev jeg bange, thi de ere af Grantræ, hverken store eller stærke, eller begede, og naar jeg ikke i et andet lignende Skib havde seet fire tydske Adelsmænd med deres fire Heste, saa var jeg hellere vendt tilbage end jeg havde ladet mig bevæge til at stige ind. Ja jeg maatte troe, da jeg saae hine Reisendes Bestialitet, at man ikke druknede i de tydske Vande saaledes som i vore italienske.

Begge mine unge Folk sagde til mig: „Benvenuto, det er en farlig Sag at stige ind i et Skib med fire Heste." Derpaa svarede jeg: „See I ikke, I feige Kjærlinger, at hine fire Adelsmænd ere stegne ind foran Eder og fare leende afsted. Naar Søen var Viin istedet for Vand, saa vilde jeg sige, de reise lystig for at drukne deri, men da det er Vand, saa værer forsikkrede, de Tydske have lige saa liden Lyst til at drikke deraf, som vi."

Søen var femten Miglier lang og omtrent tre bred; paa den ene Side var et høit Bjerg, fuldt af Huler, paa den anden var Strandbreden flad og grøn. Da vi havde tilbagelagt omtrent fire Miglier, begyndte Søen at blive stormfuld, saa at de Mænd, der roede, anraabte os om, vi skulde hjælpe dem med Arbeidet, og det gjorde vi en Stund. Jeg forlangte og betydede dem da, at de skulde bringe os paa hiin Side, men de paastode at

det var umuligt, thi der var ikke Vand nok til at bære Skibet, og der vare ogsaa nogle Banker, hvorpaa vi strax vilde strande og drukne; de forlangte derfor igjen, vi skulde hjælpe dem at roe, og tilraabte hinanden opmuntrende under Arbeidet. Da jeg saae dem saaledes i Forlegenhed, lagde jeg Tommen tilrette om Halsen paa min brune Hest og greb fat i Bidselet med den venstre Haand. Strax lod det, som om Dyret forstod mig, da de mangengang ere meget kloge, og vidste hvad jeg vilde gjøre, thi jeg havde vendt dens Ansigt mod de friske Marker og min Hensigt var, at det svømmende skulde trække mig med sig. I det Øieblik kom en stor Bølge, som slog over Skibet; Askanio raabte: „Barmhjertighed, algode Fader! hjælp mig!" og vilde holde sig ved mig. Men jeg drog nu min Dolk og sagde, de skulde gjøre, hvad jeg havde viist dem, thi Hestene kunde ligesaa godt redde deres Liv, som jeg haabede at komme derfra paa denne Maade; men hvo der vilde holde sig ved mig, den vilde jeg dræbe. Saaledes reiste vi i denne Dødsfare nogle Miglier videre. Omtrent midt paa Søen fandt vi Strandbreden noget lav, hvor man kunde udhvile, og jeg saae at de tydske Adelsmænd vare stegne af der. Da vi forlangte at gjøre det samme, vilde Skipperen paa ingen Maade tillade det. Derfor sagde jeg: „mine Børn, nu er det Tid at forsøge noget! Trak-

ker Kaarderne og tvinger dem til at sætte os i Land!" Det opnaaede vi da med megen Besværlighed, thi de modsatte sig saameget de kunde. Men da vi vare stegne i Land, maatte vi to Miglier op ad et Bjerg, der var værre end om vi skulde steget op af en Stige. Jeg havde en svær Pandserserk paa, stive Støvler, og det regnede, saa Gud sig maatte forbarme. De Djævler af tydske Adelsmænd gjorde Vidunder med deres Heste, men vore duede ikke dertil, og vare nær ved at omkomme af Anstrængelse, da vi maatte tvinge dem op ad dette meisommelige Bjerg.

Da vi vare komne lidt op, snublede Askanios, der var en fortræffelig Ungar. Lidt bag ved ham gik Burbacca, Kureren, som Askanio havde givet sit Spyd at bære. Da Hesten nu faldt og slog bag over, var den Skurk af Kureer ikke saa behændig at vende Spidsen bort, og Hesten styrtede derfor mod den, stak sig den tvers igjennem Halsen og blev liggende som død.

Min anden Svend vilde ligeledes hjælpe sin Hest lidt, men den snublede hen mod Søen og holdt sig kun endnu ved en tynd Vinranke. Dyret bar et Par Vadsække, hvori alle mine Penge vare, thi jeg havde kommet dem deri, for ikke at bære dem hos mig og alt hvad jeg førte med mig af Værdi havde jeg ogsaa puttet derind. Jeg raabte til Ynglingen, han skulde redde sit Liv og lade

Hesten falde Fanden i Vold. Faldet var over en Miglie, Klippen hang meget frem og Hesten maatte falde i Søen, og just der nedenunder havde vore Skippere lagt ind, saa at, naar Hesten faldt, styrtede den dem paa Halsen.

Jeg var forud for Alle, vi saae Hesten snuble og arbeide, og det syntes som om den vist maatte gaae til Grunde. Men jeg sagde til mine Kammerader: „bekymrer Eder om Intet! vi ville redde os og takke Gud for Alt; kun det gjør mig ondt for den stakkels Burbacca, der ogsaa har sine Ædelstene, der ere nogle tusinde Dukater værd, i sit Bæger paa Hesten, han har bundet dem paa Sadlen og troede, at der vare de sikkrest; mit er ikke meget over hundrede Scudi og jeg frygter Intet i Verden, naar jeg finder Naade for Gud". Burbacca svarede: „mine bryder jeg mig ikke om, men vel om Eders"! Da sagde jeg til ham: „hvorfor bedrøver du dig over mit Lidet og ikke over dit Meget". Fuld af Fortrydelse svarede han derpaa: „I Guds Navn da, siden vi nu engang ere i saadanne Omstændigheder og i sligt et Tilfælde, saa maa jeg sige Sandheden. Jeg veed ret godt, at Eders ere virkelige Dalere, men i mit Bægerfutteral, der skulde indeholde saa mange opdigtede Juveler, er intet andet end Kaviar." Da jeg hørte dette, maatte jeg lee, mine Kammerader loe ogsaa, men han var nær ved at græde. Hesten hjalp

sig, fordi den var overladt til sig selv, og saaledes kom, under Latteren, vore Kræfter igjen og vi stege videre op ad Bjerget.

De fire tydske Adelsmænd, der vare komne forend vi paa Toppen af dette steile Bjerg, skikkede nogle Personer for at hjælpe os, saa at vi endelig ankom til det allerensomste og vildeste Værtshuus, gjennemblødte, trætte og hungrige. Man optog os venlig, vi hvilede ud, tørrede os og stillede vor Hunger; ogsaa blev der lagt visse Urter paa den saarede Hest.

Man viste os en saadan Plante, der hyppig voxer ved Gjerder, og sagde os, at naar vi altid stoppede Saaret fuldt deraf, vilde Hesten ikke allene helbredes, men ogsaa imidlertid tjene os, som om den ikke skadte noget. Vi fulgte Raadet, takkede Adelsmændene og brøde op ret godt igjen helbredede. Vi droge videre frem og prisede Gud, fordi han havde reddet os af saa stor Fare.

Nu kom vi til en Stad paa hiin Side Wesen, hvor vi hvilede ud om Natten, og hver Time hørte en Vægter, der sang ret smukt; men da alle Husene der ere af Grantræ, saa indeholdt Sangen slet ikke andet, end at man skulde tage vare paa Ilden. Burbacca var, endnu fra hiin Dagen af, i skrækkelig Bevægelse og skreg i Drømme: „o Gud! jeg drukner!" og da han endnu, foruden den Dags Skræk, om Aftenen havde druk-

ket sig fuld, fordi han ikke vilde være ringere end Tydskerne, raabte han ofte: „jeg brænder!“ Mangengang troede han igjen, at han var i Helvede med Kaviaren om Halsen. Saaledes havde vi en meget lystig Nat og al vor Nød var slaaet om i Latter.

Om Morgenen stege vi til Hest, i det skjønneste Veir, og holdt Middag i en munter lille By, kaldet Lachen, hvor vi bleve fortræffeligt beværtede. Derpaa toge vi en Fører, der just vendte tilbage til en Stad, der heed Zürch. Budet, der førte os, red paa en Dæmning, hvor Vandet gik over, saa at den bæstialske Karl snublede og styrtede med Hesten ned i Vandet. Jeg var lige bag ved ham, holdt min Hest stille og saae Bæstet komme ud af Vandet. Han begyndte strax igjen at synge som om intet var skeet, og gjorde et Tegn til mig, at jeg skulde følge ham: men jeg vendte mig til Høire, gjennembrød nogle Gjerder, og saaledes førte jeg selv mine Folk og Burbacca.

Budet skreg og raabte til mig paa Tydsk, at naar Folkene saae mig, vilde de slaae mig ihjæl; men vi rede videre og slap ogsaa lykkelig igjennem. Derpaa kom vi til Zürch, en beundringsværdig Stad, saa net som en Ædelsteen, hvor vi udhvilede en heel Dag. Den anden Morgen brøde vi tidlig op og kom til en anden skjøn Stad, der hedder Solothurn, og droge saa videre frem til

Lausanne, Genf og Lyon. Der holdt vi os i fire Dage op; thi jeg morede mig meget godt med nogle af mine Venner, og man betalte mig de Omkostninger, som jeg havde havt. Efter disse Dages Forløb tog jeg Veien til Paris. Det var en behagelig Reise, undtagen at en Bande Rovere anfaldt os i Omegnen af Palissa, fra hvilke vi gjorde os frie ved ikke ringe Tapperhed; men herfra reiste vi til Paris uden videre Hindring, og altid leende og syngende ankom vi der i god Behold.

Syvende Kapitel.

Da jeg havde udhvilt efter Reisen, gik jeg hen til Maleren Rosso, der var i Kong Franzs Tjeneste. Jeg holdt denne Mand for min bedste Ven af Verden, thi jeg havde i Rom viist ham al den Forekommenhed, som det ene Menneske kan vente af det andet; og da det med faa Ord lader sig fortælle, hvad for Forbindtligheder han skyldte mig, saa vil jeg ikke undlade at anmærke dem, og offentlig fremstille en lumsk Vens Utaknemmelighed. Da han var i Rom, havde han sagt saameget Ondt om Raphael af Urbinos Værker, at denne fortræffelige Mands Disciple uden videre vilde myrde ham, og herfor reddede jeg ham og vaagede Dag

og Nat over ham med største Møie. Videre havde han ogsaa talt ilde om Herr Antonio af Sanct Gallo, en herlig Arkitekt, som derfor lod et Arbeide tage fra ham, hvilket Herr Agnolo di Cesi havde givet ham i Kommission, og saaledes vedblev den omtalte Mester at forfare mod Rosso, saa at han nær var omkommen af Hunger. Derfor laante jeg ham mangen en ti Scudi, til at opholde Livet ved, som jeg endnu ikke havde faaet tilbage.

Nu, da jeg vidste at han var i Kongens Tjeneste, gik jeg, som sagt, hen at besøge ham, ikke saameget fordi jeg haabede at faae mine Penge igjen, som fordi jeg haabede han skulde hjælpe mig til at komme i Tjeneste hos den store Konge. Da Manden saae mig, blev han strax forvirret og sagde: „Benvenuto! du har paa denne Reise bortødslet alle de Penge, den har kostet, da man nu tænker paa Krig og ikke paa Narrestreger, som vi kunne gjøre." Derpaa svarede jeg: „jeg har bragt saamange Penge med, at jeg kan vende tilbage til Rom paa samme Maade, som jeg er kommen til Paris. Jeg havde for min Ulejlighed med Eder ellers ventet en anden Modtagelse, og næsten begynder jeg at troe, at Herr Antonio af Sanct Gallo har sagt sandt om Eder". Han vilde derpaa gjøre mine Ord til Spøg, thi han mærkede, at han havde forløbet sig; men jeg viste ham en Vexel, paa femhundrede Scudi, paa Ricardo del Be-

ne. Da skammede Kjæltringen sig og vilde ligesom med Magt holde fast paa mig, men jeg løe ham ud og gik bort med en anden Maler, der just var nærværende. Denne heed Sguazella, og var ogsaa en Florentiner, og jeg boede i hans Huus med tre Heste og Tjenere, for noget vist ugentlig. Han gav mig god Kost og jeg betalte ham endnu bedre.

Derpaa søgte jeg at faae Kongen i Tale, hos hvem en vis Herr Julian Buonacorsi, hans Skatmester, førte mig ind. Jeg ilede ikke dermed, thi jeg vidste ikke, at Rosso med al Flid bestræbte sig for at afholde mig fra en Samtale med Kongen. Men da Herr Julian mærkede dette, førte han mig hurtig til Fontainebleau og forestillede mig for Kongen, der i en heel Time gav mig den naadigste Audiens, og da han just var i Begreb med at gaae til Lyon, sagde han til Herr Julian, at han skulde tage mig med sig; underveis skulde man tale om nogle skjønne Værker, som hans Majestæt havde i Tankerne. Saaledes reiste jeg med i Hoffølget, og underveis opvartede jeg bestandig Kardinal Ferrara, der dengang endnu ikke havde Hatten. Denne indlod sig hver Aften i lange Samtaler med mig, og sagde engang, at jeg skulde blive i Lyon, i et af hans Abbedier, hvor jeg kunde leve fornøiet, indtil Kongen kom tilbage fra Krigen; han selv gik til Grenoble, men i hans Abbe-

di i Lyon skulde jeg finde alle Bequemmeligheder. Da vi ankom til denne Stad, var jeg bleven syg og min Svend Askanio havde Fjerdedagsfeber. Desuden vare Franskmændene og deres Hof mig saa meget imod, at jeg ikke længer kunde oppebie Tiden, hvor jeg igjen skulde til Rom.

Da Kardinalen saae min faste Beslutning allerede igjen at vende tilbage, gav han mig saa mange Penge, at jeg i Rom kunde gjøre ham et Bækken og et Bæger af Sølv, og derpaa reiste vi atter bort paa de bedste Heste, uden at tage Afsked med Nogen.

Da vi kom over Simplonsbjerget, holdt jeg mig til nogle Franskmænd med hvilke vi entidslang reiste: Askanio med sin fjerdedags og jeg med en hemmelig Feber, der ikke syntes at forlade mig et Øieblik. Jeg havde saaledes fordærvet min Mave, at jeg neppe kunde fortære et heelt Brød om Ugen; inderlig længtes jeg derfor efter at komme til Italien, thi jeg vilde dse i mit Fædreneland og ikke i Frankrig. Da vi havde Bjerget Simplon bag os, fandt vi en Flod, nær ved et Sted, der heed Isdevedro. Vandet var meget bredt og dybt, og en lang smal Bro uden Rækværk gik derover. Om Morgenen var der falden en stærk Rimfrost, og jeg var førend de andre ved Broen. Jeg saae hvor farlig den var, og befalede mine Folk, at de skulde stige af og føre deres Heste ved Haanden. Saaledes kom jeg lykkelig over Broen,

og gik i Samtale med en Franskmand, der var en Adelsmand, videre fort. Den anden, en Notarius, var endnu tilbage og spottede Adelsmanden og mig, fordi vi af tom Frygt havde gjort os den Ulejlighed at gaae til Fods. Jeg vendte mig om og da jeg saae ham midt paa Broen, bad jeg ham at han maatte fare lempelig, thi han var paa et meget farligt Sted. Men dette Menneske, der ikke kunde aflægge sin franske Natur, sagde til mig i sit Sprog, jeg var en Mand af lidet Mod, thi her var slet ingen Fare. I det han sagde disse Ord vilde han spore Hesten, som da snublede strax og faldt lige ned mod en stor Steen. Men da Gud ofte forbarmer sig over Narrene, saa styrtede dette Væst med det andet Væst, hans Hest, ved Siden af i Vandet. Da jeg saae dette, ilede jeg og sprang med stor Behændighed ned paa Klippen, hang mig fast ved samme og fik fat i Flippen af en Overkjole, som Manden havde paa; derved trak jeg ham op, da han allerede var ganske under Vandfladen. Han havde nedslugt meget Vand, og der manglede ikke meget i at han var druknet. Da jeg saae ham ude af al Fare, bevidnede jeg ham min Glæde over at have reddet hans Liv; men han sagde, han takkede ikke derfor, thi hans Papirer vare Hovedsagen: uden dem var han rent fortabt, da de vare mangen ti Scudi værd. Han sagde dette ligesom i Vrede, ganske gjennemblødt, sprudende og dryppende. Da

vendte jeg mig til nogle af Folkene, vi havde hos os, og forlangte at de skulde hjælpe Staklen; jeg skulde nok betale dem. En af dem gjorde sig ogsaa al Umage, og fiskede ham hans Skrifter op igjen, saa at der ikke gik noget tabt: men en anden vilde paa ingen Maade tage fat med, saa at han heller ikke fortjente nogen Betaling.

Efterat vi vare ankomne til ovenmeldte By tog jeg, efter Bordet, den Pung, som vi havde tilfælleds og hvoraf jeg bestred Udgifterne, og gav Føreren, der havde fisket Papirerne op, nogle Penge deraf. Da forlangte Notariussen at jeg skulde betale ham af mine egne Penge, og ikke give ham af Kassen mere end den aftalte Betaling; hvorover jeg skammede ham dygtig ud. Snart derpaa traadte den anden Fører, der slet ikke havde gjort noget, hen til mig, og forlangte at jeg ogsaa skulde betale ham. Jeg sagde derpaa: „den fortjener Lønnen, der har baaret Korset"; men han svarede, han vilde snart vise mig et Kors, hvorved jeg skulde græde. Jeg svarede atter, at jeg skulde tænde ham en Kjerte til Korset, hvorved nok han først skulde komme til at græde. Men da vi vare paa Grændsen imellem det Venetianske og Tydske, saa løb han efter Folk og kom igjen med dem og et stort Spyd i Haanden. Jeg sad paa min gode Hest og aabnede Panden paa min Bosse. Derpaa vendte jeg mig til mine Kamme-

rader og sagde: „Denne dræber jeg først, og I andre gjører eders Skyldighed; thi det er Stratenrøvere, der kun gribe denne ringe Anledning, for at overfalde os".

Værten, hos hvem vi havde spist, raabte paa en af Anførerne, en gammel Mand, og bad ham at forebygge en saa stor Ulykke: „thi, sagde han, det er en tapper ung Mand, og inden I' hugge ham i Stykker, ombringer han en Deel af Eder. Maaskee undslipper han Eder endogsaa og skyder Føreren ihjæl." Da blev alting roligt og den Gamle, deres Anfører, sagde til mig: „gaa i Fred! Du vilde faae med os at bestille, om du ogsaa havde hundrede hos dig." Jeg vidste nok, at han sagde Sandhed, thi jeg var allerede fattet og ansaae mig for død; men da jeg ikke hørte noget videre fornærmeligt, brystede jeg mig og sagde: „jeg vilde have gjort mit Muligste for at vise Eder, at jeg var en Skabning og et Menneske." Derpaa reiste vi videre. Om Aftenen talte vi vor Kasse i det første Herberg, og jeg skiltes fra den bæstialske Franskmand; men den anden, Adelsmanden, holdt jeg Venskab med og kom snart derefter med mine tre Heste til Ferrara.

Saasnart jeg var stegen af, gik jeg til Hertugens Pallads, for at opvarte hans Excellenz, thi jeg vilde næste Morgen reise til Loretto. Jeg ven-

tede til Kl. to om Natten, *) da kom Hertugen og modtog mig paa det naadigste. Han befalede, da han gik til Taffelet, at man skulde ogsaa række mig Vaskevand til Hænderne; men jeg svarede paa det venligste: „naadigste Herre, i fire Maaneder har jeg spist mindre, end man skulde troe at være nødvendigt til Livets Ophold, derfor veed jeg, at selv Eders Taffels kongelige Spiser ikke vilde styrke mig; tillad mig imidlertid, at jeg maa underholde mig med Eders Hoffolk og maaskee have vi begge mere Fornøielse deraf, end om jeg sad ved Bordet." Nu begyndte vi Samtalen, der varede til Klokken fem; derpaa tog jeg Afsked, gik til mit Værtshuus og fandt et fortræffeligen besat Bord, som Hertugen havde skikket til mig af sine Rætter, og dertil en meget god Viin. Da jeg nu havde udsat min sædvanlige Spisetid mere end to Timer, spiste jeg med stor Appetit, for første Gang i fire Maaneder.

Om Morgenen reiste jeg til den hellige Moder af Loretto, og da jeg der havde forrettet min Andagt, gik jeg til Rom, hvor jeg fandt min troe Felix. Jeg overlod ham mit Værksted, med alt Huusgeraad og Værktøi, og aabnede et andet langt større og rummeligere, ved Siden af Sugarell Par-

*) o: to Timer efter Solens Nedgang.

fumeuren. Og da jeg troede, at den store Kong Franz ikke videre vilde tænke paa mig, modtog jeg flere Bestillinger fra mange Herrer, og arbeidede desuden ogsaa paa Bægeret og Bækkenet, som jeg havde paataget mig for Kardinalen Ferrara. Jeg havde mange Svende, hvoraf de fleste kunde arbeide baade i Guld og Sølv.

Imidlertid fik jeg Fortræd med min Peruginer-Svend, der skrev alt hvad han anvendte paa sine Klæder eller øvrige Fornødenheder paa min Regning, saa at han, med Reiseomkostningerne, var mig omtrent halvfjerdsindstyve Scudi skyldig. Vi havde afgjort, at han derfor skulde lade sig afstrække tre Scudi maanedlig, da jeg lod ham fortjene mere end otte Scudi. Men efter to Maaneders Forløb gik denne Skjælm ud af mit Værksted, lod mig sidde belæsset med meget Arbeide og sagde, at han vilde ikke længere betale mig. Derfor raadede man mig at indstævne ham for Retten, men jeg havde sat mig i Hovedet at afhugge ham en Arm, og jeg havde vist ogsaa gjort det, dersom mine Venner ikke havde raadet mig derfra, da jeg mistede mine Penge og maatte maaskee forlade Rom endnu engang, siden Saar ikke lade sig maale: jeg kunde jo strax, efter hans Forskrivning, som jeg havde ihænde, lade ham sætte fast. Jeg fulgte deres Raad, men vilde dog behandle Sagen ædelmodigt; jeg anklagede ham for Gjælden hos Kammer-Uditoren og

vandt Processen, efterat den havde varet i flere Maaneder. Derpaa lod jeg Drengen bringe i Fængsel. —

Mit Værksted var nu opfyldt med de største Bestillinger; iblandt andet havde jeg i Arbeide alle Smykker af Guld og Ædelstene til Herr Hjeronimus Orsinis Gemalinde. Denne var Herr Pauls Fader, der for nærværende Tid er vor Hertug Kosmus's Svigerson. Da disse Værker næsten alle vare fuldendte, kom der nye til. Jeg havde otte Svende, maatte endnu antage fire til og arbeidede saaledes, for Ærens og Nyttens Skyld, baade Dag og Nat.

Imidlertid erholdt jeg et Brev, som Kardinal Ferrara sendte mig fra Frankrig med et særdeles Ilbud, af dette Indhold:

„Benvenuto, kjære Ven! I disse sidste Dage har den store, allerchristeligste Konge erindret sig Dig, og atter begjæret Dig i sin Tjeneste; hvorpaa jeg svarede ham, Du havde lovet mig, at Du, saasnart jeg forlangte Dig til hans Majestæts Tjeneste, strax vilde komme. Hans Majestæt svarede dertil: „Jeg vil, at man skal skikke ham saa mange Penge, som en Mand af hans Lige behøver til en bequem Reise". Derpaa befalede han Admiralen, at han skulde lade mig udbetale tusind Guldgylden af Sparekassen. Ved denne Samtale var ogsaa Kardinal Gaddi tilstede, der strax traad-

te frem og sagde, en saadan Befaling var ikke nødvendig; han havde anvist Dig Penge nok og Du maatte være paa Veien. Forholder Sagen sig nu ikke saaledes, og har Du ikke faaet Penge, eller er du ikke underveis, eller har ikke faaet Efterretning om nogen Ting; — men er det blot et Praleri af Kardinalen for at vise, at han ogsaa bekymrer sig om dulige Folk, som Kongen spørger efter, hvilket jeg næsten troer: saa svar mig, saasnart Du modtager mit Brev, der indeholder den rene Sandhed, for at jeg en anden Gang, naar jeg kommer til den store Konge, i Pralhansens Nærværelse, lidt efter lidt kan lede Samtalen paa Dig og sige, at Du ikke har faaet de Penge, som Kardinal Gaddi vil have skikket Dig og at Du ikke er paa Reisen, men i Rom. Det vil da vise sig, at Kardinalen har gjort alt dette af blot Forfængelighed, og jeg vil udvirke en ny Befaling til Admiralen og Skatmesteren, for at Du endelig kan erholde de Penge til Reisen, som den store Konge har tiltænkt Dig".

Men nu betænke den ganske Verden hvad en ugunstig Skjæbne dog formaaer over os Mennesker! Jeg havde ikke talt to Gange i mit Liv med den naragtige Kardinal Gaddi, og han pralede heller ikke dennegang for at gjøre mig Skade; men det var en Virkning af hans tomme, tossede Hjerne, fordi det skulde lade som om han ogsaa bekym-

rede sig om de talentfulde Folk, Kongen ønskede i sin Tjeneste, og for at kunne ligne Kardinal Ferrara. Naar han blot sidenefter havde været saa klog at melde mig denne Hendelse; saa vilde jeg dog, for ikke at lade en saadan dum Præstemand i Stikken, af Patriotismus have fundet paa en eller anden Undskyldning, og nogenledes hjulpet paa hans daarlige Praleri.

Saasnart jeg fik den høiærværdige Kardinal Ferraras Brev, svarede jeg strax, jeg havde ikke hørt det ringeste i Verden fra Kardinal Gaddi, og om han ogsaa havde villet overtale mig, saa vilde jeg dog ikke, uden Hans Høiærværdige Naades Vidende, bevæget mig ud af Italien, især da jeg fandt der mere Arbeide end nogensinde. Imidlertid vilde jeg blot paa et Ord fra hans allerchristeligste Majestæt, der blev mig sendt igjennem saadan en Herre, strax begive mig paa Veien og sætte alt andet tilside.

(Fortsættes.)

Hanen paa Fibelbrættet.

Fortalt efter det Tydske.

Første Kapitel.

Hvilke store Øine ville ikke de høilærde Herrer Skribenter, som ere vante til at føre Ordet i dette Bibliothek for Moerskabslæsning, gjøre, naar de mærke at en ærlig Linnedvæver har trængt sig ind imellem dem. Det er ikke godt at spise Kirsebær med de Store! siger Ordsproget; men jeg bryder mig ikke derom, og begynder med frisk Mod at affatte mit Livs Historie, i den faste Overbevisning at Intet i Verden, der udkommer trykt paa smukt hvidt Papir, tager sig saa ganske slet ud.

Formodentlig vide de ærede Læsere endnu ikke, at Smaakopperne, som jeg fik i mit syvende Aar, have holdt ilde Huus med mig, at jeg under denne Periode blev lidt forsømt, og som en Følge heraf beholdt nogen Sygelighed tilbage i Lemmerne, hvis Udryddelse længe efter har givet baade mig selv og andre nok at bestille. Mit Hoved var i saa høi Grad angrebet og svækket, at jeg, i den første Tid, af Svindel og Mathed strax faldt i Søvn, saasnart man forsøgte at anstrænge mig aandelig. Endogsaa at lære at læse faldt mig meget surt, og uden at drive Beskedenheden alt-

for vidt, kan jeg nok forsikkre, at jeg førend mit tolvte Aar ikke havde bragt det til synderlig Færdighed deri. Om den Tid, da min Skrift begyndte at blive læselig, tier jeg rent stille, for ikke ved en uoverlagt Snaksomhed at opvække Tvivl og Mistanke angaaende mit Kald som Skribent. Forresten har jeg nu naaet min mandige Alder, er frisk som en Fisk, og nyder en Lykke, der ikke behøver at forhøies, men kun at vare ved, for at lade mig vandre Livets Bane i uforstyrret Tilfredshed. Man har ogsaa ved mangfoldige Leiligheder paa Ære og Samvittighed forsikkret mig, at Koparene ingenlunde vanzire mig, men tvertimod tjene til, især i nogen Frastand, at give mig et endnu sundere og kraftfuldere Udseende: dog anseer jeg dette kun for et godmodigt Smigreri og er overbeviist om, at jeg med et glat, rødmusset Ansigt vilde være meget kjønnere.

Paa den sidste Side af mit Fibelbræt stod en rød Hane, som jeg aldrig kunde see paa uden med den inderligste Ærbødighed, omendskjønt den i Henseende til sin Værdi som Kunstværk, aldeles hørte til de første raae Forsøg i den ædle Træsnitkunst. Havde jeg, efter det Vidnesbyrd, jeg bragte hjem med mig fra Skolen, siddet der smukt stille den hele Dag, saa kunde jeg gjøre Regning paa at finde den næste Morgen en lille Skillemynt ved Siden af Billedet, om hvilken min

Moder forsikkrede mig, at Hanen havde beskjaaret mig den for at belønne min gode Opførsel, og opmuntre mig til fremdeles Bestandighed deri. Et saa venligt Opmuntringsmiddel kunde ikke slaae feil; jeg gjorde, naar mine Kammerader forsøgte at friste mig, den meest haardnakkede Modstand, bogstaverede i Læretimerne omkring paa mit Fibelbræt med en saadan Jernflid, at Aarerne i mit Hoved svulmede, og satte mig derved mere og mere i Yndest hos min Læremester, Skoleholderen salig Ezechiel Quarz. At nogle Misundere og Bagtalere mente at sætte en Skamplet paa mig ved slet og ret at kalde mig den lange ABCvægter, brød jeg mig kun lidt om; jeg havde jo dog, til Skadesløsholdelse for slige Uartigheder, hos alle de Bedreflindede forskaffet mig Navn af en flittig og sædelig Dreng.

Med den rosværdigen erhvervede Æresgave løb jeg hvergang til den nærmeste Bager, for derfor at kjøbe en frisk, ofte endogsaa varm Honningkage, hvilken jeg dog ikke spiste op alene, men med godmodig Forekommenhed delte med Line, som derfor heller aldrig forsømte at indfinde sig ved Haveplankeværket, naar hun mærkede, at jeg var sløien ud med min Toskilling efter den sædvanlige Lækkerbidsken. Hun var vor Nabokones eneste Barn, en yderst fattig Enke, der kummerlig fortjente sit daglige Brød ved Byærinder, og altsaa næsten altid

var i Bevægelse. Line sad da, imedens Moderen ofte hele Dage vandrede omkring fra Landsby til Landsby i Omegnen, hjemme ved Spinderokken, og søgte her at kappes med mig i Flittighed.

Allerede dengang var hun den nette, venlige Pige, som hun endnu er. Man maatte finde Behag i Alt hos hende: de blide Træk, de røde Kinder, Smilehullet i Hagen! Der udbredte sig ogsaa altid, hvergang jeg kom tilbage fra Bageren, et saa sødt, venligt Smil over hendes hele Ansigt, at jeg undertiden med Magt maatte vende Øinene fra hende, naar jeg ikke vilde bukke under for den Fristelse at overgive Bagværket udeelt i hendes Hænder. „Gottlieb!" sagde hun ofte, naar vi sadde fredeligt tyggende ved Siden af hinanden: „naar vi først blive store, saa gifte vi os sammen; og saa skal vi komme til at leve, som i Himmerige! saa ville vi slet ikke spise andet end Vafler og Honningkager"! — Jeg lod det gjælde, søgte at holde mig gode Venner med Fibelhanen, og tænkte ved mig selv: „kommer Tid, kommer Raad!"

Saaledes naaede jeg lidt efter lidt mit trettende Aar, blev tagen ud af Skolen, og kom i Lære hos en Linnedvæver, der som en gammel Ven og Slægtning af Huset, lovede at have Taalmodighed med min endnu ikke fuldkommen befæstede Sundhed, og saameget som muligt tage Hensyn til denne Omstændighed ved de Forretninger, han paa-

lagde mig. Al min Tragten gik nu, da jeg skulde tage Afsked med det moderlige Huus, ud paa at skaffe den kjære Line en tilfredsstillende Skadesløsholdelse for de Honningkager, hun nu skulde undvære. Derfor aftegnede jeg paa Ruden den velgjørende Hane, der havde forskaffet os saamangen sød Nydelse, udfyldte Omridsene med rød Farve, og kunde, da Værket lykkelig var fuldendt, ikke noksom forundre mig over den skuffende Lighed, som min Tegning havde faaet med Originalen.

Henimod Aften nærmede jeg mig med et veltilfreds Smil Plankeværket, kastede for at give Line Underretning om min Nærværelse en Haandfuld Sand mod hendes Vinduer, og nød allerede forud den glade Overraskelse, jeg haabede at gjøre hende med et Billede, jeg med mine egne Hænder havde forfærdiget. Hun kom, kigede med spændt Opmærksomhed efter mine Hænder, idet jeg sagde hende, at jeg til Afsked bragte hende en Foræring af ikke ganske ubetydelig Værdi, og tog heftig imod det Ark Papir, hvori jeg havde indsvøbt mit Kunsttalents første Foster. Jeg saae mig dessværre paa det grusomste bedraget i min stolte Forventning! I Stedet for det Bifald, som jeg havde troet at indhøste, og som jeg allerede havde forberedet mig paa at besvare, fulgte der en næsten foragtelig Rysten med Hovedet. Hun viklede koldblodig Papiret sammen igjen, efterat hun neppe havde var-

diget dets Indhold et flygtigt Blik, og med skrækkelig Tydelighed læste man i hendes Miner, at en eneste spiselig Honningkage var hende kjærere end Alverdens malede Haner. Det ærgrede mig! En stille Uvillie over denne Ringeagt for mine Talenter begyndte at bevæge sig i mit Inderste; med vrede, funklende Øine maalte jeg den Utaknemlige fra Top til Taa og i Øieblikket var min Beslutning tagen. Jeg vilde for bestandig rive mig los fra hende. „Underdanigste Tjener!“ raabte jeg kort og trodsig, dreiede om til venstre, og ilede, uden at bryde mig om hendes Vinken og Kalden, med hurtige Skridt til mit Hjem.

Fætterens Bolig, hvis Haandværk jeg var bestemt til herefter at lære, var rigtignok ved den anden Ende af Landsbyen; men denne Omstændighed havde dog ingenlunde forhindret mig i at fortsætte min Omgang med Line, naar jeg ikke af egen Drift havde fast besluttet at afbryde ethvert videre Samqvem med den sandselige Skabning, der ikke var modtagelig for ædlere Nydelser, og hellere vederqvægede Ganen end Øinene. Vel mærkede jeg, naar jeg om Søn- og Helligdage sad som en velkommen Gjæst og drak Kaffe hos min Moder, at hun udenfor passede paa mig, og ved mange Slags Smaakunster søgte at faae fat paa mig; men jeg brød mig ikke derom, og holdt med stiv Haardnakkenhed fast paa mit uforsonlige Sindelag.

Det høieste, jeg gjorde, var Tid efter anden at træde hen til Vinduet, paatage mig, medens de blanke Staalknapper paa min Søndagskjole skinnede, de hende i Øinene, en fornem Mine og lade som om jeg slet ikke bemærkede hende. Saaledes skede det da, da hun efterhaanden havde faaet Vished om at hun arbeidede forgjæves, at hun altid sjeldnere stod paa Udkik, og den Umage, hun gjorde sig for min Person, hørte endelig ganske op. „Bi du kun! tænkte jeg, Enden er ikke endda! du skal nok endnu, til din egen Skade, komme til at føle den foragtelige Behandling, du lod mit Maleri vederfares! Lad mig kun først blive Linnedvæver-Svend"!

Læreaarene gik hen, og efter stille længselfuld Venten kom endelig den Dag, hvorpaa jeg høitidelig skulde kjendes fri, optages i Svendelauget og faae Rettighed til, efter Lyst og Behag, at komme skridende med Spanskrøret i Haanden og for Alles Øine at ryge Tobak. Allerede tidlig om Morgenen, da jeg i mit Hjertes Glæde sad hos min Moder og spiste Frokost, indfandt Oldgesellen sig for at gjøre den nødvendige Aftale angaaende de forestaaende Høitideligheder, tog fortrolig Plads ved min Side, og hjalp os at drikke Kaffe. Han, der tilforn neppe havde værdiget at kaste et Blik til mig, talte nu paa den mest nedladende og venligste Maade med mig; — den gunstige Læser maa selv fore-

stille sig, hvor det kildrede! Men han gik endnu videre; thi da min Moder, efter nogle Minuters Forløb, lukkede Hjørneskabet op, og lod en Flaske Kommenaqvavit komme tilsyne, bankede han mig paa Skulderen og sagde med en dyb Basstemme: "Hvad synes du, kjære Gottlieb! Vi sidde nu her saa glade sammen — om vi strax forelsbigen drak Dus?" Disse Ord foer igjennem mig som elektriske Gnister; Moder stod og foldede andægtig sine Hænder, i det vi reiste os fra vore Sæder, og til Bekræftelse paa vort Broderforbund, med krumboiede Rygge og sammenslyngede Arme tømte Glassene.

Nu var jeg den Mand, der kunde give hele Verden en god Dag, og som havde al sin Fatning og Betænksomhed nødig for ikke at lade den behagelige Følelse af selverkjendt Værd gaae over til daarlig Opblæsthed. Den ærede Læser vil formodentlig gjerne vide hvorledes jeg var klædt paa denne for mig uforglemmelige Dag. Jeg bar en til Anklerne nedhængende, mørkeblaa Overkjole med høirødt Underfoer, et Par vandtætte, Oxelæders Støvler, med gule Kraver, og en Plydses Vest, hvorpaa man saae afbildet, ganske efter Naturen, de syv Hovedplaneter, tilligemed andre himmelske Sjerner. Min Moder havde bundet mig tre Tørklæder ovenpaa hinanden om Halsen, det inderste hvidt, det mellemste rødt, og det yderste

gulblommet. Om Pidsken var der bundet et splinternyt sort Glandsbaand. I den venstre Haand holdt jeg en stor Blomsterkost, i den høire en stærk med Sølv beslagen Rørstok, jeg havde arvet efter min salig Bedstefader, og ud af Kjolelommen hang der, til Prydelse, Flippen af et deiligt mørkeblaat Lommetørklæde med hvide Prikker i.

I dette pyntelige Optog begyndte jeg, efter Skik og Brug, henimod Middag at spadsere omkring i Byen, for i egen Person endnu engang at indbyde de unge Piger til en Dandseforlystelse, som jeg paa egen Bekostning havde foranstaltet til om Aftenen i Værtshuset: Vagtelkongen. Kun Lines Dør gik jeg forbi, ja, uden at lade mig forstyrre i mit Forsæt, flere Gange forbi; og dersom Foragterskeu af mit Kunstværk ikke ganske var slagen med Blindhed, saa maatte hun af alle Kjendetegn kunne see, at jeg allerede havde drukket Broderskab med Oldgesellen, og tillige uigjenkaldelig besluttet ganske at forjage Erindringen om Honningkageaarene af mit Hjerte.

Besynderligt nok traf det sig, at det om Aftenen, da jeg saae alle Byens Skjønne svæve hen i Dandsen, bestandigen forekom mig som om den egentlige Krone iblandt dem feilede, som om netop Line, den forsmaaede Line, var den eneste der havde været værdig til at dandse med mig, som Festens Konge. Forgjæves greb jeg, i den vrantne Stems-

ning, der alt mere tog til hos mig, den svære Hjulmandsdatter, for at valtse mig Grillerne ud af Hovedet; thi bestandig syntes Lines Billede med Magt at ville trænge sig frem i min Sjæl, og fordunkle alle de andre Herligheder. Pustende sank min Dame ned paa den nærmeste Bænk, og trak efter Luft; jeg kunde selv ikke længere udholde det i den store Hede, stødte Værten, der trohjertigen traadte mig imøde med et Kruus, tilside, stoppede mit Meerskums Pibehoved og ilede ud for at kjøle mig af. En hemmelig Magt, som jeg ikke selv kunde forklare mig, førte mig længere og længere bort. Langsomt blæsende Tobaksrøgen ud i den mørke Luft, gik jeg ned ad Gaden, og førend jeg selv vidste af det, stod jeg udenfor Lines Vinduer.

Ensom og stille, indesluttet i sig selv, sad hun, imedens den muntre Festmusik fra det Fjerne, blandet med Dandsernes glade Jublen, tydelig kunde høres, i den lille af Lampens Skin mat oplyste Stue ved Spinderokken, og trak og dreiede med den nydelige Haand tankefuld de Traade, som ingen i Egnen kunde gjøre hende efter i Finhed og Styrke. En mørk, tungsindig Følelse syntes at udtrykke sig i hendes Miner; dog kunde man just ikke mærke paa hende, at hun synderlig hørte efter de Jubel- og Glædestoner, der gjenlød fra Vagtelkongen, eller at hun paa nogen Maade lagde sin Uvillie og Fortrydelse over at være udelukket fra

Festen, for Dagen. Hun havde allerede taget sin Natkappe paa, og jeg maatte, imedens jeg stille iagttagende stod udenfor Vinduet, mod min Villie tilstaae, at ingen af de pyntede Blomster i Gjæstgivergaarden taalte at sammenlignes med hende; at hun var smuk, rent utaalelig smuk. Vel besad jeg Karakterfasthed nok til hverken at tilkjendegive hende min Nærværelse, eller at lade de i mig opstigende Følelser blive lydelige; men jeg kan nok sige, at jeg blev ganske underlig tilmode ved at see hende, og at den Tanke at tage hende til Naade igjen, ledsagede mig tilbage til Dandseselskabet. Heller ikke var, hvormeget man end sidenefter spottede min dybsindige Stirren, dette Forsæt forsvunden hos mig, da jeg endelig ved Dagbrækningen, med vaklende Skridt og forvirret Hoved forfølede mig hjem, for efter saa mangfoldige Legems- og Sjælsanstrængelser at overgive mig i den blide Søvns Arme.

Først henimod Middag, da man begyndte at dække Bordet i Stuen ved Siden af, vendte jeg fra min Bevidstløshed tilbage igjen til Livet, glædede mig over at den Ros og de Æresbevisninger, som jeg i den sidst henrundne Dag havde indhøstet, ikke havde været nogen blot Drøm, og stod op. Min Moder havde ikke forsømt at lave en af mine Livretter, og det rygende Fad stod allerede paa Bordet, da jeg kom ind. Efter endt Maaltid for-

somte jeg ikke at gjøre Udforelsen af min igaar fattede Plan til min første Forretning. Jeg begav mig i det Haab, at Line, underrettet om min Nærværelse, maaskee skulde skaffe sig noget at bestille i Nærheden og at der kunde tilbydes mig Leilighed til at begynde en forligende Samtale, ud i Haven. Hun stod ogsaa ude paa sin Blegeplads, og jeg havde altsaa, for det første, intet videre at gjøre, end til Indledning at hilse over til hende, hvilket hun ogsaa strax besvarede og det med en naturlig Venlighed, som om hun ikke i ringeste Maade var bleven fornærmet ved den lidte Tilsidesættelse. Det ærgrede mig næsten; jeg søgte alligevel at bekæmpe min opvakte Empfindtlighed, traadte tæt hen til den grønne, til Skillerum tjenende Havehække, og sagde med en saa meget som mulig trohjertig Tone: „Jeg havde dog nok ønsket, kjære Line, at du havde været med igaar! Vi have glædet os som Seiershelte, og dandset og sprunget som unge Raakalve! Det gik overalt ret muntert og lystigt til derovre i Vagtelkongen"!

„Jeg veed ikke, hvad jeg havde der at gjøre?" svarede hun med en Mine, der trods det Smil, der ledsagede den, dog forekom mig lidt stødt. „Jeg bryder mig ligesaalidt derom i Dag som igaar"!

„Ja, forstil Dig kun, som du vil!" raabte jeg nu over til hende. „Du kan dog ikke negte, at

den Kulde, jeg hidtil har vist imod dig, ingenlunde har været dig saa ganske ligegyldig! Du havde gjerne været med af Partiet! Men lad det nu altsammen være glemt og tilgivet! Her er min Haand; vi ville igjen være gode Venner"!

„Ei, det lønnede vel ogsaa Umagen"! svarede hun med en høi Latter. „Nei, min Bedste, ved Valget af sine Venner gaaer man ikke saa hurtig og letfærdig til Værks; det maa skee med megen Forsigtighed og Vaersomhed! Men om de opblæste Narre bekymrer man sig nu aldeles ikke; dem lader man løbe deres egen Gang saa langt de vil"! Ved disse Ord greb hun sin Vandkande, og forend jeg endnu formaaede at komme mig af min billige Forundring over en saa uhørt Dristighed, var hun kommen mig ud af Syne.

„For Fanden"! raabte jeg efter hende: „det var tydeligt, meget tydeligt"! Jeg stod vel et heelt Qvarteer som lynslagen, satte mine knyttede Hænder i Siderne, og overlagde frem og tilbage hvad jeg skulde gjøre for at redde min Ære. En Nar havde hun kaldt mig, vel ikke ganske bestemt og udtrykkelig, men dog med en saa spidsfindig Nærgaaenhed, saa det var ligefrem, at hun ingen anden havde kunnet mene dermed end netop mig. Jeg maa tilstaae, at jeg altid fik flere Tvivl og Betænkeligheder, jo alvorligere jeg begyndte at gruble over Sagen. Skulde jeg paa Stedet udøve

min Hævn paa den skammelige Bagtalerske, for derved at give de Ildesindede i Byen Vand paa deres Mølle? Eller skulde jeg lade en Skamplet sidde paa mig, som endogsaa vor Borgemester ikke skulde have budet mig? Oldgesellen faldt mig ind. Han kan, sagde jeg ved mig selv, bedst give dig Underretning om hvad Forholdsregler du her har at gribe til, da han, i Kraft af sit Embede, allerede har havt mangfoldige Sager af denne Art at jevne og afgjøre.

Det var Løverdag, men vort hele Laug havde, formedelst Høitideligheden igaar, en Slags Frimandag: jeg vidste følgelig, at jeg slet ikke gik feil naar jeg opsøgte min Raadgiver derovre i Vagtelkongen, hvor han til alle de Timer paa Dagen, som ikke tilbragtes ved Væverstolen, var vant til at have sin Gang. Idag syntes dog al god Lune at være vegen fra ham; thi han sad stille og vranten i en mørk Krog af Skjænkestuen, og først da han havde hørt mig give bydende Vink om at skaffe en Flaske af det Bevidste, begyndte hans tæt sammentrukne, buskede Øienbryn at opmuntres lidt. Jeg bad om Forlov at turde tage Plads ved Siden af ham, skjænkede Glassene fulde, og meddelte ham omstændelig og aabenhjertig hvad der nu nys var hendet mig.

„Hør min Broder!" begyndte han endelig med dæmpet Stemme, efterat han rolig havde la-

det mig tale ud — „af den Historie, som du der fortæller mig, seer man klart at Pigen, trods den kolde Opførsel, du hidtil har vist imod hende, endnu altid er umenneskelig forelsket, og saa at sige skudt i dig!" Jeg mærkede at han, medens han sagde mig dette Trøstensord, ufravendt heftede sit Blik paa Flasken, der allerede var tomt til Bunden. Et nyt Vink til Skjænkebordet fulgte, og Mangelen blev strax afhjulpen.

„Hjertensbroerlille, som jeg siger dig"! vedblev han: „Pigen føler sig krænket over, at du har forbigaaet hende ved Indbydelsen til Dandsen, og det var dog virkelig ogsaa at drive Spøgen lidt for vidt. Men krænket kan man overhovedet kun føle sig, naar man bryder sig noget om Fornærmeren. Hvad følger nu heraf? Svar: at hun nødig opgiver dig, at du endnu altid sidder fast i hendes Hjerte! Min Mening er derfor denne: Du maa nu engang, istedet for at udstøde et unyttigt Jammerskrig over den formentlige Beskjæmmelse, med Taalmodighed og Rolighed bære hvad der ikke mere kan omgjøres, tager den Titel du har faaet for en nasvis Qvindespog, som man hver Dag kan faae at høre, giver ved forefalden Leilighed Bagtalerske et Par fornuftige Kys paa hendes nydelige Mund, og gjør forresten siden hvad din Forstand tilsiger dig og dit Hjerte føler Lyst til. Men Narren, det lover jeg dig med Haand og Mund,

Narren bliver imellem os, ham tage vi med i den stumme Grav"!

Det Raad syntes mig, efter modnere Eftertanke, ikke saa slet og forkasteligt, som det i det første Øieblik var forekommet mig; jeg trykkede den troe, deltagende Ven broderlig den høire Haand, lod ham endnu engang love mig Taushed, og lovede igjen ham i Fremtiden at indrette min Opførsel imod Line ganske efter det Vink, han havde givet mig. Dette Løfte var destoværre lettere givet end bragt i Opfyldelse, thi de fire Uger, som jeg endnu skulde blive hos Moder inden min Vandring, henrandt efterhaanden uden at jeg egentlig kunde komme paa det Rene angaaende mit nuværende betænkelige Forhold til Line. Kom hun undertiden til at see mig enten udenfor Gadedøren eller i Haven, saa opførte hun sig rigtignok meget høflig og artig, men af den „umenneskelige Kjærlighed", som hun efter Oldgesellens Mening skulde føle for mig, spørede jeg desværre intet hos hende — og jeg havde dog et Par ret sunde Øine at see med. Det gjorde mig yderst mismodig og tungsindig; især da jeg mærkede, at jeg ikke var istand til at modstaae den tillokkende Fristelse, og begyndte hver Dag mere og mere at forelske mig i Pigen. Her var gode Raad dyre og al Oldgesellens Visdom ikke en Nøddeskal værd!

Det Onde blev imidlertid værre; hverken

Mad eller Drikke vilde smage mig, Meerskumshovedet blev hængende hele Dage paa Væggen, og Moder, der i min stille tungsindige Omvanken, var tilbøielig til at see Bekymringen over min nær forestaaende Afreise, rystede vemodig paa Hovedet saa ofte hun saae paa mig. Line var vor nærmeste Naboerske; mit Forsæt at vandre ud i Verden kunde derfor ingenlunde være hende ubekjendt, og alligevel tog hendes skyldfrie Munterhed ikke i mindste Maade af, skjønt den Tidspunkt rykkede nærmere og nærmere. Jeg hørte hende endogsaa, naar hun havde noget at bestille ude paa Blegepladsen, bestandig synge saa lystige Melodier, at enhver Tone foer mig som en tvægget Dolk igjennem Hjertet. Hendes muntre Væsen gjorde mig sky og tilbageholden, enhver nok saa modig Beslutning at nærme mig hende og begynde en Samtale, der maaskee kunde lede til fuldkommen Udsoning, strandede mod det muntre Sind, som jeg bestandig bemærkede hos hende; jeg forbandede den ukloge Opførsel, som jeg til min egen Skade tidligere havde gjort mig skyldig i, jeg kom, saa ofte jeg saae hende langt borte, i en pinlig Skjælven, og havde ikke Mod til at træde hende nærmere for at frembringe mit Anliggende.

Med det faste Forsæt, endelig at skaffe mig tilfredsstillende Underretning og Vished angaaende hendes Tanker, forlod jeg Aftenen før min Afreise

den Kreds af Venner og Slægtninge, som min Moder havde buden sammen til at høitideligholde Afskedsfesten, forsøgte mig til Nabodøren, og begyndte modig at banke paa. Forgjæves Bestræbelse! Huult, som ud af en Gravhvælving, gjenlød min Banken i det Indre af Boligen; intet levende Væsen lod sig tilsyne, og uddødt syntes det Rum, hvori jeg søgte Trøst og Fred. Beklemt fæstede jeg mine Øine paa Vinduesruderne; intet Lampeskin oplyste dem, alt var hyllet i stille Mørke og Døren blev ved at være lukket. Først senere fik jeg at vide, at Line var bleven kaldet til hendes Moder, der pludselig var bleven syg, at hun henimod Middag var gaaen ud paa Landet, og maaskee først om nogle Dage vilde komme tilbage. Nu udsluktes den sidste Gnist af Haab, som jeg hidtil endnu bestandig havde vedligeholdt i min Sjæl. Det syntes mig afgjort, at jeg var bleven hende fuldkommen ligegyldig, og at jeg ikke mere kunde stole paa igjen at vinde hendes Gunst, som jeg saa letsindig havde forskjærtset. Havde jeg atter spurgt Oldgesellen om hans Mening, saa vilde han have raadet mig, med Tiden at slaae Pigen ud af Tankerne, og ved første Leilighed at kaste Krogen ud efter en anden Skat. Men han dømte altid kun efter sig selv, uden at betænke, at han allerede halvtredsindstyve Gange havde seet Foraaret blomstre, og jeg derimod nylig havde tilbage-

lagt mit attende Aar. Hvad var herved at gjøre? At opsætte Afreisen endnu nogle Dage og paa Lykke og Fromme vente paa Lines Tilbagekomst, var slet ikke raadeligt, naar jeg ikke vilde udsætte mig for Forhaanelse og Bespottelse, da jeg allerede allevegne havde taget den høitideligste Afsked. Sorgmodig og nedslaaet pakkede jeg derfor min Vadsæk sammen, puttede de deels sammensvarede, deels nyligen bekomne Sparepenge i min Lomme, væltede mig hele Natten igjennem søvnløs omkring paa mit Leie, og vandrede ved Morgenens Frembrud midt imellem nogle Laugsbrødre, som havde lovet at give mig Følgeskab til næste Landsby, i en meget sørgelig Stemning ud af Kjøbstaden.

Andet Kapitel.

Næsten et halvt Aar drog jeg igjennem det hellige romerske Rige i forskjællige Retninger, uden at have havt nødig at tage min Tilflugt til Udøvelsen af det Haandværk, jeg havde lært. De medtagne rede Penge strakte til at skaffe mig Livets Ophold, i samme Grad som jeg ved Tanken om Line, der bestandig ledsagede mig, saae mig beskyttet mod alle Anfald af Kjedsomhed. Jeg valgte derfor gjerne, især i Middagstiden, naar den bræn-

dende Solhede tvang mig til at standse, min ensomme Hvileplads ved Bredden af en kjølig Aa, eller under skyggefulde Træer, for uforstyrret at beskjæftige min Erindring med Billedet af den henrundne Tid. Hele Timer vare da mine Blikke i vemodig, alvorlig Betragtning heftede paa Hanen, som jeg endnu, efterat Skoleaarene vare udløbne, bestandig havde opbevaret som en Helligdom, og søgt at vogte mod Tidens ødelæggende Magt, og nu ved Afskeden fra Hjemmet havde med Omhyggelighed klistret ind i den Brevtaske, jeg tog med mig. Synet af min Honningkageskjenker gjenkaldte mig alle de Fornøielser, som jeg engang selv havde havt ham at takke for, som og alle de Lidelser og Bekymringer, hvilke hans af mig forfærdigede Portrait havde voldet mig. Klart og levende begyndte de Tider at svæve for min Sjæl, da Line gjorde sig tilgode ved min Side, kaldte mig sin Gottlieb og gjorde mig Giftermaals-Forslag. Jeg forbandede den lidenskabelige Iver, hvormed jeg hiin ulykkelige Aften først havde revet mig løs fra hende, den overmodige Storagtighed, hvorved jeg i flere Aar havde søgt at tilkjendegive hende min Foragt, og den grove Tilsidesættelse, hvorved jeg endelig havde sat Kronen paa min urimelige Opførsel imod denne huldе Skabning. Naar jeg gjenkaldte mig alt dette, følte jeg mit Inderste gjennemtrængt af Skam og Anger, og det hend-

te sig endogsaa, at jeg i min Harme begyndte at straffe mig selv med følelige Slag, naar den Tanke, at jeg alene ved egen Forseelse havde forskjærtset mig denne Piges Gunst, bragte mit oprørte Blod til Hovedet: thi jeg har altid været et desperat Menneske.

Dette ubundne, forretningsløse Liv maatte omsider, da Høsten nærmede sig og mit Pengeforraad mere og mere begyndte at svinde, nødvendigviis faae en Ende. Forskrækket ved den Forestilling, i den forestaaende Vinter, uden Tag og Beskyttelse, at maatte vandre flygtig og usikker omkring paa Landeveiene og tiltigge mig mit daglige Brød for Folks Dørre, fattede jeg den Beslutning at undertrykke de efter Frihed stræbende Følelser, og igjen bequemme mig til en alvorligere Beskjæftigelse, for ved den at sikkres for de af Mangel flydende Ubehageligheder. I denne Hensigt vandrede jeg en Eftermiddag rask og vel tilmode ad Nürnberg til, hvor jeg havde besluttet at søge Arbeide og Udkomme. Allerede kunde man klart og tydeligt skjelne de majestætiske Taarne fra en Høi, som Veien førte over, da jeg tilfældigviis gjorde et Greb i Lommen, og til min store Forskrækkelse savnede Brevtasken, der, som det ved nærmere Undersøgelse viste sig, lidt efter lidt havde banet sig Vei igjennem en Rift i Lommen. Saa gjerne jeg for bestandig havde givet Slip paa de Papirer, der va-

re deri, saa lidet kunde jeg beslutte mig til ogsaa at lade Hanen, ved hvis velvillige Godhed saa mangen behagelig Nydelse fordum var bleven mig til Deel, blive i Stikken. Jeg begyndte derfor ufortsvet at vandre samme Vei tilbage, som jeg var kommen, i det jeg med forskende Blikke saae om til alle Sider, og hvert Øieblik haabede igjen at faae Øie paa min tabte Skat. Forgjæves Møie! Stønnende og pustende havde jeg tilbagelagt omtrent to Miil, uden ved noget lykkeligt Udfald at see min Anstrengelse belønnet; nu nærmede Aftenen sig, og jeg saae mig nødsaget til at tænke paa at finde et Natteherberge. Snart derpaa kom jeg til en ensomt liggende Vandmølle, udenfor hvilken jeg saae nogle fraspendte Fragtvogne, der gave mig Haab om, at ogsaa jeg her kunde finde et beskjærmende Tag.

Stuen var opfyldt af Foermænd, som havde besat Bordene og bestræbte sig for ved alle Slags Mord- og Spøgelseshistorier at jage hinanden en Skræk i Livet. Jeg tog, efterat det forlangte Natteleie var bleven mig tilstaaet, Plads i en afsides Krog, lagde min Vadsæk fra mig, lod mig give min Fortæring, og lyttede alt imellem til Foermændenes Fortælling. Efter en halv Times Forløb aabnedes Døren, og der traadte en lang, mager Mand af noget aldrende Udseende og brungul Ansigtsfarve ind, som jeg strax holdt for en

Kvæghandler, da han slog den brune Kappe lidt tilside, og den tykke Pengekat, der tjente ham til Bælte, faldt mig i Øinene. „Bring hurtig noget at spise; jeg maa snart bryde op igjen"! raabte han i en bydende Tone til Værten; og neppe var Befalingen udgaaet, førend Bordet ogsaa allerede stod dækket for ham, medens der tillige blev baaret en stoppet Lænestol ud af Kammeret ved Siden af, som beviste den udmærkede Agtelse, man her var vant til at vise denne Gjæst. „Jeg har der" — vedblev han, i det han gjorde sig det magelige paa Puderne, og trak den mig nylig bortkomne Brevtaske frem — „ude paa Landeveien gjort et Fund; nu maa jeg dog engang eftersee hvad det Lapperi indeholder".

„Kjæreste Herre"! udraabte jeg, i det jeg sprang op, og nærmede mig ham med bedende Mine: „Den Brevtaske, som De der holder i Haanden, tilhører ingen anden end mig; jeg har tabt den, og jeg skal strax ved nærmere at betegne Indholdet af den, godtgjøre, at jeg er den retmæssige Eiermand. I Midten befinder sig en med Bogbinderklister indklæbet r ø d H a n e, paa alle de øvrige Blade læser man med forskjællig Slags Skrift Navnet: L i n e, desforuden ligge der flere mindre betydelige —

„Ganske rigtigt, ganske rigtigt"! afbrød Manden mig, efterat han ved et flygtigt Blik hav-

de overbevist sig om, at mine Angivelser passede. „Der er Brevtasken tilbage igjen; Himlen bevare mig fra at ville tilegne mig fremmed Eiendom"!

Hvo var gladere end jeg! Med et vort Hjerte aflagde jeg min Tak til den ærlige Finder, for hvem der just blev opdækket en mægtig Svinesteg, og forfoiede mig strax ud i Haven, for her mere uforstyrret at kunne overgive mig til Glæden over igjen at besidde et saa smerteligt savnet Klenodie. Det var en kjølig, men dog skjøn Efteraarsaften; Fuldmaanens blodrøde Skive gik just op paa Himlen, alting var stille omkring mig, og kun Løvet, der raslede ned fra Træer og Buske, afbrød med sagte Knækken den dybe Rolighed, der var udbredt over Egnen rundt omkring.

Neppe havde jeg, for at give mine opstigende Tanker og Griller deres sædvanlige Spillerum, sat mig ind i et tæt tilvoxet Lysthuus, der var ved den nederste Ende af Haven, førend jeg pludselig hørte Trin, der nærmede sig udenfor Plankeværket, og snart derpaa en Samtale imellem to Personer, hvoraf der, ihvor sagte og forsigtig den end blev ført, dog ikke undgik mig en Stavelse.

„Som jeg siger dig Mathias", hviskede en Stemme. „Vi behøve ikke at forhaste os; Steinacker sidder derinde i Møllen og gjør sig tilgode med en Svinesteg. At blive her om Natten pleier han forresten aldrig, derfor behøver du ikke at være

bange; jeg har ogsaa sikkre Efterretninger om, at han har foresat sig imorgen saa tidlig som muligt at være inde i Staden. Pengebæltet er rigeligt spækket, og en gammel Rørstok, der ved første Slag slaaes i tusinde Stykker, er det eneste Vaaben, han har hos sig. Det vil altsaa blive en let Sag at blive færdig med ham og i Nødsfald gjøre Ende paa ham".

„Mod fattes han rigtignok ikke"! var Svaret — „Værge sig vil han, som den livagtige Sattan selv; det kan du forlade dig paa! Vi maae hurtig, førend han kommer til Besindelse, søge at bibringe ham Nakkestødet, ellers siger jeg dig løber tilsidst hele Anslaget galt af. Ved den hule Eeg paa Korsveien, tænker jeg, vor Plan lader sig sikkrest udføre. Vi holde os skjulte der i Krattet, fare, naar han i sin Mag kommer gaaende, hurtig som et Lyn med forenede Kræfter over ham, bibringe ham det behørige Stød, dele broderligt de rede Penge, vi finde, og dermed Basta"! —

Efter disse Ord gik de Godtfolk atter bort. Jeg vovede mig forsigtig frem af mit Smuthul, listede mig hen til en Sprække, der var i Plankeværket, og blev strax to store, svære Karle vaer, der snege sig om imellem Krattet derude, gjennemvadede Mølegraven, og paa hiin Side af den, toge Veien tværs over en Ager, hen til en langtborte liggende, lille Skov, hvor det besluttede Anfald efter al

Sandsynlighed skulde udsøves. Inderlig glad over at kunne vise den redelige Tilbagegiver af min Brevtaske en saa væsentlig Gjentjeneste, forføiede jeg mig uden at spilde nogen Tid ind i Gjæstestuen, for at advare ham itide. Særdeles rørende forekom det mig at see ham sidde her ved Bordet, med et saa ubekymret, muntert Ansigt, og, medens hans Undergang beredtes ham derude, just nu uden at ahne det Mindste af den Fare, der svævede over hans Hoved, at fortælle Værtshusfolkene hvorledes han havde ifinde, saa snart som muligt at nedlægge sin hidtil førte besværlige Haandtering, med sin sammensparede Formue at vende tilbage til sit Hjem, som han for tyve Aar siden havde forladt, nedsætte sig der, og istedet for den urolige Omvanken, han hidtil havde været nødsaget til, i Fremtiden at hengive sig til et stillere, mageligere Levnet.

Da han var færdig, og lavede sig til at bryde op, traadte jeg nærmere hen til ham, bankede ham paa Skulderen, og hviskede ham sagte ind i Øret: „Med Forlov, kjæreste Ven, Deres Navn er vist Steinacker"?

„Til Tjeneste"! svarede han. „Men mit Navn er paa ingen Maade nogen Hemmelighed"! føiede han strax til, i det den hemmelighedsfulde Maade, jeg tiltalte ham paa, syntes at forundre ham.

„Nu, vedblev jeg, saa kan jeg meddele dem en Efterretning, som de maaskee vil blive lidt underlig

tilmode over at høre. Et dødsens Menneske havde de været uden Fibelhanen!" Og dermed trak jeg ham hen i den nærmeste Krog, og gjentog ham Ord til andet den Samtale, som jeg nylig havde beluret derude i Løvhytten.

„Det var som Pokker!" udraabte den Overraskede med Tegn paa den heftigste Sindsbevægelse. „Nu gaaer der et Lys op for mig! Allerede siden igaar har en fordægtig Karl sneget sig efter mig paa alle Stier og Veie, uden at jeg i min Sorgløshed agtede videre paa ham, eller tog de mindste Forsigtighedsregler. Ganske rigtig, en huul Eeg maa jeg forbi, naar jeg vil til Byen!"

„Der har tilforn staaet et Kloster," faldt Molleren, der imidlertid havde nærmet sig, ham i Ordet: „og vi pleie at kalde Træet Margarethes-eeg, fordi en Nonne, af dette Navn, endnu den Dag idag skal spøge der. Gavtyvene ere ikke saa dumme! De havde ikke kunnet vælge noget bedre Sted til uforstyrrede at fuldbringe deres Forehavende; thi saasnart Aftenen frembryder, har ingen fra Egnen heromkring Lyst til at give sig noget at bestille i Nærheden af hiin Eeg."

Der blev nu strax truffet Anstalter, ikke alene til at gjøre Stimændene en Streg i Regningen ved Udførelsen af deres Skjælmsstykker, men endogsaa til at faae fat paa dem selv, for at aflevere dem paa Raadstuen. Molleren slaðte al-

ting frem hvad der paa nogen Maade kunde gjelde som Vaaben, eller tjene til Værn og Værge. Efterat den største Deel af de Tilstædeværende havde lovet ham villig Understøttelse og Medhjælp, foredrog Steinacker dem den Angrebsplan, han i Hast havde udkastet, der af Forsamlingen blev billiget, og til hvis Fuldførelse man ufortøvet skred.

Alting gik efter Ønske. Krattet blev omringet paa alle Sider, og derpaa rykkedes med al mulig Forsigtighed og uden Støi, frem mod den hule Eeg, der stod omtrent i Midten. Nu mærkede altsaa Gavtyvene, der laae her i Baghold, ikke Listen, førend de opdagede og grebne af den indtrængende Overmagt, saae sig al Mulighed til Flugt berøvede. Begge bleve paa Stedet knebledе, berøvede de Mordværktøi, der fandtes hos dem, og i Triumf slæbte tilbage til Møllen, hvor man indtil de bleve udleverede paa behørig Sted, for det første bragte dem i et saa snævert og ubekvemt Gjemme, at jeg for ingen Priis i Verden vilde have været i deres Sted.

Nu opstod der inde i Gjæstestuen en Larmen og en Jubelskrigen, som man i Mands Minde ikke havde oplevet i Møllen. Steinacker, der ved Tanken om den Ulykke, han paa saa vidunderlig en Maade var undgaaet, følte sig stemt til taknemlig Gavmildhed, beværtede hele Selskabet med stærke Drikke, hvis overdrevne Nydelse lidt efter lidt be-

gyndte at yttre sine Virkninger paa en saa bedø-vende Maade, at der udfordredes den største An-strængelse for at forstaae sine egne Ord. Mig trak Manden til en Side, kaldte mig den ene Gang efter den anden sin Skytsengel, og trykkede, omfavnede og kyssede mig, saa at alle mine Lede-mode knagede, og jeg var nær ved at tabe Veiret under hans Kjærtegn. Forgjæves gjentog jeg den Forsikkring for ham, at han ene og alene kunde takke Fibelhanen for sin Redning, og at jeg kun havde havt en meget tilfældig Deel deri. Han hørte ikke op med Heftighed at overvælde mig med Erkjendtlighedsbevidnelser af alle Arter, og kun med Møie lykkedes det mig at afholde ham fra det Forsøg at paanøde mig Halvdelen af de Penge, der vare i hans Bælte, ved at forsikkre at hele hans Formue var ikke istand til at belønne mig saa væsentlig for den Tjeneste, jeg havde vist ham, som han allerede forud havde gjort ved at give mig den tabte Brevtaske tilbage. Det bragte ham til at studse; han rystede vantro med Hovedet, og blev begjærlig efter at erfare den nærmere Sam-menhæng angaaende den foregivne Værdi af en i hans Øine saa uanselig lille Bog. Mandens he-le Væsen og Forhold havde i det første Øieblik, jeg saae ham, indgivet mig Tillid; jeg tog derfor ikke i Betænkning at tilfredsstille hans Ønske, og meddele ham Historien om Fibelhanen, hvori Skild-

ringen af mit Forhold til Line naturligviis ogsaa var indflettet, saa oprigtig og omstændelig som man kan vente det af den Leilighed, jeg fik til endelig engang at skaffe mit fulde Hjerte Luft.

Men hvem af de gunstige Læsere skulde vel have troet det, at Turen til at blive forundret nu kom til mig selv? Neppe havde jeg nemlig nævnet min Fødeby for ham, og tydeligen bekrevet begge Nabohusene, saavelsom Lines huuslige Stilling derhjemme, førend han reiste sig med Tegn paa den meest levende Overraskelse, gik med stærke Skridt og Armene overkors et Par Gange op og ned i Stuen, derpaa igjen tog Plads ved min Side, og med besynderlige Gebærder opmuntrede mig til at fortsætte min afbrudte Beretning. Jeg tilkjendegav ham ved Ord min Forundring over hans gaadefulde Opførsel, og tillod mig tillige det Spørgsmaal, hvilken Omstændighed i min Fortælling der da havde været istand til at frembringe denne sienfynlige Sindsbevægelse i hans Indre. Han rystede alligevel med Hovedet, og vilde paa ingen Maade ud med Sproget; derimod vedblev han bestandig at høre paa mig med den spendteste Opmærksomhed, og med den sienfynligste Deeltagelse at see mig stivt ind i Øinene medens jeg fortalte, og alt imellem at erkyndige sig paa en saa magtpaaliggende Maade om de ubetydeligste Smaaomstændigheder, at jeg begyndte at blive ganske ængstelig og underlig om Hjertet derved.

Imidlertid var der rundt omkring os drukket ubarmhjertigt paa Steinackers Bekostning; han selv havde heller ikke i sin Hjertens Glæde glemt det, og jeg tør vel til min egen Ære bekjende, at jeg lod til at være den eneste i Selskabet, der var istand til fuldkommen at bruge sine sunde Sandser og anstille ædrue Betragtninger. Da faldt det pludselig, ved den Frækhed og Tøilesløshed, der tilligemed Rusen alt mere og mere tog Overhaand, en af de Tilstedeværende ind at skyde sin Vittigheds Kugler af mod mig, at bringe mit Mod i Tvivl, og dristig og kjæk at sige mig lige op i Øinene, at jeg ved Angrebet mod Gavtyvene havde gjort en Affstikker af mig til den modsatte Side af Skoven, og at jeg der var krøbet med min Høtyv ind under en Bro. Alle udbrøde, ved den ondskabsfulde Bagtalers Vittighed, i en saa ubændig Latter, at Vinduesruderne klirrede; endogsaa Steinacker selv stemte i med, i det pludselig den Fare, hvori han havde svævet, og hans høist forunderlige Redning syntes at være forsvundet af hans Erindring. Da gik Galden over hos mig: jeg anstillede mig vel som om hans Stiklerier slet ikke videre anfegtede mig, og undlod at frembringe et eneste Ord til min Retfærdiggjørelse; men da endelig Vinens Virkning havde begyndt at yttre sig, og Søvnen havde bemægtiget sig samtlige Drikkebrødre, greb jeg stille og uformærket efter min Vadsæk,

søgte, igjennem et aabent Vindue, at komme ud i det Frie, og vandrede, forend Dagen frembrød og Landeveien begyndte at blive levende, i min billige Harme videre frem i Efteraars Morgentaagen.

Steinackers Forsøg paa igjen at opspore mig strandede mod den Omstændighed, at jeg i Nürnberg intet Arbeide kunde finde, og jeg derfor, mod Formodning, saae mig nødsaget til allerede den næste Dag at sætte min Stav videre frem. I Frankfurt lykkedes det mig dog bedre; og ihvor ubehagelig det end i Begyndelsen forekom mig, efter en saa lang, ubunden Omvanken paa Guds vide Jord, nu igjen her at erhverve mig min Underholdning, og at maatte sidde krumbøiet bag ved Væverstolen: havde jeg dog snart paany vant mig til denne nødtvungne, ensformige Levemaade. Det lykkedes mig ogsaa ved Arbeidsomhed og gode Sæder allevegne at gjøre mig elsket og behagelig for Folk.

Tredie Kapitel.

Da den gunstige Læser vel just ikke bryder sig synderlig om at gjøre nærmere Bekjendtskab med alle de Mestere, for hvem jeg har arbeidet, saavelsom med de, rigtignok meget smukke Mesterdøttre, der have holdt mig værdige til ved tydes

lige dog ubesvarede Vink at tilkjendegive mig deres særdeles Bevaagenhed; saa træder jeg her tilbage i Mørket, og kommer ikke igjen tilsyne førend efter en Tid af halvtredie Aars Forløb, da den pludselige Efterretning om min Moders farlige Sygdom kaldte mig tilbage til Bayern igjen.

Det var en klar Foraarsaften, da jeg, efter en uafbrudt Vandring af næsten tredsindstyve Mile, nærmede mig min Fødeby, og langtfra saae de hundredaarige Grantræer, der stode i Præstens Have, stolt kneise i Veiret op over de andre Træer og Buske. Forgjæves vilde det være at søge at skildre den Sindsbevægelse, jeg følte at jeg kom i. Tvivl og Bekymring, Nysgjærrighed og Længsel, Frygt og Haab bevægede sig afvexlende i mit Indre, høit bankede mit Hjerte, i store Draaber stod Sveden paa min Pande, og med samme spændte Udmattelse som den, der gaaer i Søvne, drog jeg endelig, da Tusmørket begyndte, ind i mit Hjem. Længselfuld strakte min Moder, efterat hun tilstrækkelig var bleven forberedet paa min Ankomst, fra sit Sygeleie sine indsvundne Arme ud imod mig; greben af Sorg og Vemod kastede jeg mig ned paa Knæ ved Siden af hende: Suk udgjorde efter tre Aars Forløb Velkomsten, og vi søgte begge ved Taarer at skaffe vore betyngede Hjerter Luft.

Et eneste Blik paa det høist usle Huusgeraad overtydede mig snart om, at der i min Fraværelse

havde fundet mange, for mig just ikke glædelige Forandringer Sted, og at den tidligere Velstand havde lidt en meget mærkelig Formindskelse. Jeg erfarede virkelig ogsaa endnu samme Aften paa det omstændeligste, hvorledes min Moder, ved flere Ulykkestilfælde, saavelsom ogsaa ved det langvarige Sygeleie var ganske bleven forarmet og udsat for den bittreste Mangel. Hvor dybt sank ikke mit Mod, da jeg hørte denne Beretning? Hvor uundgaalig saae jeg i Aanden mine stille Forhaabninger og Planer tilintetgjorte ved de sørgelige Hændelser, der her havde fundet Sted, dem jeg dog lige indtil dette Øieblik ikke havde formaaet at opgive!

Ved den stumme, tungsindige Ponsen, som jeg i Begyndelsen overlod mig til, var der imidlertid intet at vinde; Fatning og Sjælsstyrke vare fornødne; paa de hensigtsmæssige Foranstaltninger, jeg kunde træffe, beroede herefter en syg og hjælpeløs Moders Pleie og Understøttelse; der maatte skaffes Raad, og saa hurtig som muligt føies Anstalt til kraftigt at afhjælpe den alt mere og mere indtrængende Elendighed. Paa Udførelsen af det Forsæt, jeg i Stilhed havde næret, ved min Ankomst til Hjemmet paany at stræbe efter at erholde Lines Gunst, gav jeg for bestandig Slip. Hvorledes turde jeg under nærværende Omstændigheder vove at træde frem for hende med Kjærlighedserklæringer?

Derimod havde jeg strax i de første Dage været betænkt paa at skaffe Penge ved at pantsætte vort Huus, for ved Hjælp af disse at forskaffe mig det, der udfordres til uhindret at kunne drive det Haandværk, jeg havde lært, og at sætte mig i Beredskab til at begynde min egen Haandtering. Hermed var forresten min Angest og Bekymring ikke synderlig afhjulpen: de nødvendige Kunder manglede, Kassen var udtømt til Bunden, og med et bekymret Hjerte ventede jeg Dag ud og Dag ind paa en eller anden Bestilling.

For ikke selv at gjøre mig mit glædelse Liv endnu utaaleligere, havde jeg hidtil paa det omhyggeligste undgaaet at komme i nogensomhelst nærmere Berørelse med Line; kun naar jeg gik forbi havde jeg et Par Gange hilset hende, og derpaa altid søgt saa hurtig som muligt igjen at vende Øinene fra hende. Desuagtet var det ikke undgaaet mig, at ungdommelig Ynde og Elskværdighed endnu i fuldeste Maal vare udbredte over hendes hele Væsen. Væg ved Væg med den huldeste af Byens Piger, og dog for evig skilt fra hende ved uoverstigelige Forhindringer: — Ak, jeg gik omkring som en arm Synder, og kunde ikke faae fat paa nogen glad Tanke!

En Aften da jeg just sad ved Vinduet hensjunken i tungsindig Grublen, hørte jeg pludselig en Vogns Raslen, der kom op ad Gaden og holdt

stille uden for Nabodøren. Skjønt Mørket allerede havde taget Overhaand, gjenkjendte jeg dog strax Lines Moder, der steg ud tilligemed en Mandsperson og strax gik ind i Huset, hvorpaa Vognen igjen kørte bort. Maaskee vel endogsaa Lines Brudgom — var den første og eneste Forestilling, der med nedtrykkende Magt foer igjennem Sjælen ved dette Syn. Forgjæves søgte jeg at bekjæmpe denne Sindsuro, jeg maatte ud, for ved nærmere at tage Alt i Øiesyn at forskaffe mig Vished derom.

Den Stue, under hvis Vinduer jeg begyndte at anstille mine Jagttagelser, var stærk oplyst, og stak i Hensende til den Orden og Velstand, der herskede deri, meget paafaldende af imod vores. Den Mulighed, hvorledes Spinderokkens Indtrægt kunde have frembragt en saadan Forandring, vilde være blevet mig en uudforskelig Gaade: havde ikke, da der kun behøvedes et andet Blik paa de Personer, der sad derinde ved Bordet, Opgave og Oplosning lagt hinanden saa nær. Den mandlige Skikkelse, som jeg kort før havde seet stige ud af Vognen, var, som jeg strax med Forundring og Bestyrtelse havde overtydet mig om, ingen anden end Steinacker. Hanen i Kurven syntes han at være; thi Line sad tæt ved hans Side, havde fortrolig lagt sin Haand paa hans Skulder, og gav ved den glade Munterhed i hendes Miner og Gebærder, saa

tydeligt og klart det venskabelige Forhold, der var knyttet imellem dem, tilkjende, at Øinene løb over paa mig stakkels Usselryg. Hurtig kom jeg paa det Rene med hele Sammenhængen af de her herskende Omstændigheder. Jeg havde hiin ulykkelige Aften, da Steinacker begyndte at udspørge mig angaaende Fibelhanen, givet min Veltalenhed Teilen paa min Lykkes Bekostning, og i min Begeistring udkastet et saa henrivende Billede af Lines ydre og indre Fortrin, at han ikke kunde modstaae Fristelsen med egne Øine at overbevise sig om Sandheden af mit Udsagn, for selv efter Omstændighederne at gjøre Brug heraf, med Hensyn til det huuslige Livsforhold, han havde isinde at begive sig i. Han kom, forelskede sig, hvilket slet ikke kunde være andet, pludselig i Pigen, kastede den bugnende Pengekat paa Bordet, og Sagen var afgjort! Disse vare de Tanker, hvormed jeg bitter krænket forlod min Jagttagerpost, og forføiede mig hjem.

Vel et Par Timer kunde der være gaaet, da Stuedøren gik op og Steinacker traadte ind. Det maatte være paafaldende, at jeg kom ham imøde med et saa forstyrret Ansigt ud af den mørke Krog, hvori jeg havde siddet stille og taus; thi han blev i nogle Øieblikke staaende i stum Betragtning foran mig, og syntes først behørig at maatte samle og fatte sig for at kunne afgjøre den Sag, der laae ham paa Hjertet. Lidt efter lidt lykkedes det ham

dog at faae Tungen paa Gang. Han begyndte i en spøgefuld Tone at gjøre mig Bebreidelser over min hemmelige Undvigelse ud af Mollen, talte om et vidtløftigt Slægtskab, der fandt Sted imellem ham og mine Nabofolk og som var den første Anledning til hans nuværende Ophold i denne Egn, berørte flygtig den Tjeneste, jeg havde vist ham, og gav mig at forstaae, at han endnu stedse nærede det Ønske at kunne vise mig denne eller hiin Gjentjeneste. Jeg søgte at affærdige ham med den korte Besked, at jeg allerede dengang paa det meest ubetingede havde modsat mig ethvert Tilbud og Belønning, at jeg endnu var ligedan sindet, og at jeg derfor paa ingen Maade vidste at gjøre noget Brug af et Tilbud af denne Art. Han kaldte mig haardnakken og egensindig, men undlod dog at trænge videre ind paa mig, og begyndte i brogede og underlige Udtryk at tale om huuslige Indretninger, rykkede efterhaanden nærmere og nærmere til det egentlige Maal for hans Komme, og endte tilsidst hans kjedsommelige Snak med det Spørgsmaal: om jeg kunde have Lyst til at overlade ham den gamle Æske, jeg boede i, der dog truede med tidligt eller seent at styrte sammen over mit Hoved, for en god Sum Penge? — Det tog jeg imod. Med det Løfte at ville tale med min Moder desangaaende bestilte jeg ham igjen til mig den næste Morgen; hvorpaa han tog Afsked, og vendte tilba-

ge til Nabofolkene, hvor han endogsaa lod til at ville tage sit Natteqvarteer.

Moder havde, paa min Forestilling, at vi ikke vare istand til at tilveiebringe de Omkostninger, der udfordredes til Husets Istandsættelse, og maatte komme i den pinligste Forlegenhed ved at beholde det, Intet at indvende mod Salget; den begyndte Underhandling blev derfor uden videre Vanskelighed lykkelig tilendebragt. Hvad Steinacker bød og betalte var en Spotpris; dog saae jeg derved det Ønske opfyldt jo før jo heller at komme bort fra Lines Naboskab, og, efterat have afbetalt mit erholdte Laan, endnu at beholde en Nødskilling tilbage til min Moders Pleie. Vi leiede et just tomt staaende Huus i den anden Ende af Byen, og flyttede, bestormede af den byggelystne Kjøbers Utaalmodighed, strax derfra.

Tungt var jeg bleven hjemsøgt af Ulykkens Magt; men den var ingenlunde udtømt i sine Angreb. Mit Mod skulde endnu knækkes dybere, I det jeg efter at være dragen ind i den nye Bolig, endnu beskjæftigede mig med at sætte min Væverstol op, kom der en stor Pakke Garn, som Steinacker sendte mig med den hosfølgende skriftlige Begjering, at jeg skulde væve Lærred deraf, og herved i lige høi Grad beflitte mig paa Omhyggelighed og Ilfærdighed. Det var det første Arbeide, der blev mig overdraget, siden jeg havde be-

skuttet mig til laugsmæssig at drive mit Haandværk, og faaet Borgerbrev. Paa de fine, jevne Traade kjendte jeg Lines Spind. Mit Mesterstykke skulde altsaa være bestemt til Lines Udstyr, og hjælpe til at fremme Steinackers nye huuslige Indretninger! — I en meget sørgmodig Stemning tog jeg fat paa dette Værk, begyndte med skjælvende Haand at kaste Skytlerne, og arbeidede helst om Natten, naar alt omkring mig laae begravet i Dødsstilhed.

Imidlertid erfoer jeg, at ikke alene vort forrige Huus men ogsaa Nabohuset var revet ned lige til Grunden; at der paa samme Plads blev opført en ganske ny Steenbygning, og at Bygningen med Kjæmpeskridt gik sin Fuldendelse imøde. Aarsag nok til ligeledes at skynde mig med min Forretning. Jeg fik Væven færdig, overleverede den til Bestilleren, og qvælte mig nu kun med at udfinde et Paaskud, hvorved jeg paa bedste Maade kunde undgaae den klingende Arbeidsløn, hvis Modtagelse trods min trængende Tilstand dog var mig en utaalelig Tanke. Denne Bekymring var dog i det mindste for nærværende Øieblik ganske ugrundet. Steinacker tænkte ikke paa nogen Betaling, tvertimod fulgte der en ny Pakke Garn, tilligemed Forsikkringen om fuldkommen Tilfredshed med det leverede Arbeide, og nu blev Væverstolen paany sat i Bevægelse. Saaledes henrandt lidt efter

lidt Sommeren; intet Smil var der kommen over mine Læber under den paalagte alvorlige og betydningsfulde Forretning, og det eneste, der forskaffede mig nogen Trøst i min mørke Sindsstemning, var den Omstændighed, at min Moders Sygelighed i den sidste Tid mærkelig havde aftaget, og at hendes Liv nu var uden al Fare.

Ved den indgetogne Levemaade, som jeg førte, kan jeg med god Samvittighed give mig det Vidnesbyrd, at jeg paa ingen Maade, ved praleriſk at anprise min egen Værd, har bidraget noget til at udbrede det Rygte om min Kunst og Dulighed, der nu efterhaanden begyndte at grundes. Men da der pludselig, fra alle Kanter, kom saa mange Bestillinger til mig, at to Hænder paa ingen Maade kunde besørge dem, maatte der altsaa være bleven talt og virket for mig af gunstige Venner, maaskee af Steinacker selv, der ved intet kostende Lovtaler nogenlunde vilde holde mig skadesløs for de Offere, jeg havde bragt ham. Jeg havde allerede for længe siden været beskjæftiget med Arbeider fra andre, og endnu lod han sig ikke mærke med at ville betale min Væverløn. Jeg kunde ikke troe, at han af sig selv havde gjættet mine Tanker og Betragtninger desangaaende, og kunde derfor, hvor tilfreds jeg end var med denne Opførsel, ingenlunde forklare mig denne Taushed.

Endelig en Søndag, da jeg netop var vendt tilbage fra en Spadseretuur med min Moder, sendte han Bud til mig, og lod mig nøie sige hvad Time jeg om Aftenen skulde indfinde mig hos ham, faae min Regning betalt, og derpaa venskabelig spise Smørrebrød med ham. Med det faste Forsæt reent ud at erklære ham, at jeg ikke havde nogen Fordring at gjøre paa ham, og tillige lade ham spise sit Smørrebrød alene, begav jeg mig til den bestemte Time paa Veien, og nærmede mig med

standhaftigt Mod den ny opreiste, pyntelige Bolig, som jeg hidtil stedse paa det Omhyggeligste havde søgt at undgaae. Eiermanden modtog mig i en lys, rummelig Stue, der var tæt ved Indgangen, førte mig hen til et i Midten staaende rundt Bord, hvorpaa der laae et grønt Klædes Teppe, og hvor han bad mig sidde ned og tage Regningerne frem. Nu brød der en Larmen og Ordstrid løs. Jeg forsikkrede ham, at jeg, efter det for mig saa fordeelagtigt sluttede Salg af Huset, strax paa det Bestemteste havde besluttet at væve det tilsendte Garn for intet; men han derimod vilde ikke vide noget af en saa utidig Ædelmodighed, som han kaldte det, paastod ivrig, at en Arbeider var sin Løn værd, og lod sig tillige forlyde med, at det var ham en let Sag at give mig en Tugtelse for min Stivsind, der paa engang skulde være istand til at gjøre mig myg og smidig. Under denne Tiltale og Trudsel vortes Klokken paa Gadedøren; Steinacker gik ud, og en ganske sælsom Forundring bemægtigede sig mig, da jeg saae, i det han et Øieblik aabnede Døren, ved Skinnet af Lyset, der brændte i Stuen, en gvindelig Skikkelse derude i Forstuen og i samme troede at gjenkjende min Moder. De Formodninger, der ved dette Syn opstege hos mig, gjorde ogsaa, at jeg, da Steinacker kom tilbage og begyndte Striden paany, mere og mere begyndte at komme til kort med min Mening, og i mine Sandsers Forvirring tilsidst endogsaa rykkede frem med den Bemærkning, at det tilsendte Garn dog egentlig var Lines Hænders Gjerning, hvorfor Trediemands Indblanding i dette Anliggende slet ikke var fornøden. Men neppe vare disse Ord over mine Læber, førend der tildrog sig et Optrin, som jeg i al Evighed ei vil kunne glemme. Steinacker klappede høit leende i Hænderne, rev en Sidedør op, og Line og begge Mødrene traadte ud

af det Baghold, hvor de havde hørt alting, ind i Stuen til os. Jeg stod som naglet fast, troede mig lam paa alle mine Ledemod, og stirrede i det han førte Line hen til mig, maalløs fra den ene af de Indtrædende til den anden. Steinacker gjorde dog snart en Ende paa denne Bedøvelse, ved den trøstende Beretning, at mit Hjertes Udkaarne bestandig havde hængt ved mig med urokkelig Troskab, og at der nu, efterat han havde truffet alle mulige Anstalter til at afbetale mig en gammel hellig Forpligtelse, Intet videre stod i Veien for vor fælleds Lykke, hvis ellers ikke ogsaa dens Begrundelse blev erklæret for ugyldig, formedelst Trediemands Indblanding. — Ei, hvor kunde noget Sligt have faldet mig ind!

Det opklaredes nu, at Steinacker, en Halvbroder til Lines Moder, allerede havde opholdt sig et heelt Aar i Egnen, og i denne Tid uophørlig havde været beskjæftiget med at fuldføre en Plan, som han allerede hiin Aften ved vort første eventyrlige Bekjendtskab i Stilhed havde lagt. Der kunde intet Blændværk finde Sted: Line hang ved min Arm, jeg turde i salig Henrykkelse trykke hende til mit haabende Hjerte, og vor Lykkes Stifter tilsmilede os, med den behagelige Følelse af at hans Anslag var lykkedes saa godt, Held og Velsignelse.

„Skulde det være muligt!" raabte jeg, i det jeg med den inderligste Glædes Udbrud vendte mig til Line: „Du skulde bestandig have erindret vort tidligere Forhold? Du skulde, trods den grove Fornærmelse, som jeg i min tossede Indbildning og Hovmodighed fordum tilføiede dig, aldrig have formaaet at unddrage mig ganske din Bevaagenhed?" „Aldrig!" svarede hun med et Blik, der endnu mere end hendes mundtlige Forsikkring overtydede mig om hendes hemmelige Tilbøielighed uafbrudte Bedvaren.

„Jeg har ogsaa, føiede hun til, omhyggeligere gjemt og bevaret den Erindring, jeg engang fik af Dig, end du maaskee efter de tilsyneladende Omstændigheder har kunnet troe.“ — Ved disse Ord tog hun det grønne Teppe af Bordet, og i glad Forundring faldt mine Øine paa den selvsamme røde Hane, som min kunstige Haand dengang havde forfærdiget til Line, og som nu, klistret fast midt i Bordet, var bestemt til en bestandig Prydelse for dette Huusgeraad. Et Papir, hvorpaa det store Raadstuesegl stod, laae ved Siden af Billedet. „Tider og Sæder forandre sig!“ begyndte Steinacker: „tilforn skjænkede Hanen Kobberskillinger, for at tilfredsstille Ungdommens Lyst; nu beskjærer den et Steen-Huus, for at anvise de voxne forelskede Slikmunde en Bolig, og tillige at antyde, at der ogsaa skal forundes den gamle Steinacker sin Hvileplads!“ — Men hertil havde vel Hanens udtrykkelige Befaling ikke været fornoden.

Postscriptum.

Jeg sidder nu, lykksaliggjort ved Lines Kjærlighed, allerede i rum Tid i mit lyse, venlige Steenhuus, glæder mig over den lykkelige Fremgang i min Haandtering, og slutter nu min Historie med et saa muntert Ansigt, som om de gunstige Læsere allerede havde givet mig Tilladelse til at bede dem samtlige til Faddere hos den lille Gottlieb, hvis Ankomst dagligen ventes.

Kulsvierfamilien
eller
Gjærrigheds Magt.

Et Folkesagn, fortalt
af
Fouqué.

Berthold var en tydsk Handelsmand, og ham skal engang være tilstødt følgende mærkværdige Begivenhed, som, om den end ikke i alle sine Omstændigheder er hjemlet, dog af mangfoldige Aarsager fortjener at fortælles igjen.

Han havde forvildet sig i en af Tydsklands store Bjergskove, og som han førte, bag ved sig paa Hesten, en betydelig Skat af Kostbarheder, Vexler og rede Penge, begyndte han at blive bange, da han, ved den indbrydende Nat, red saa ganske eensom gjennem en mørk Dal og paa ubekjendte Veie. At han var kommen paa et meget afsidesliggende Sted, kunde han vel mærke, thi Vildtet

var slet ikke sky for ham, og Uglerne skrege saa nær over ham, at han ofte ganske uvilkaarlig trak Hovedet ned imellem Skuldrene for deres dristige Flugt og hæslige Raslen med Vingerne. Da blev han endelig et Menneske vaer, som med faste Skridt gik langs ad Fodstien foran ham, og som, paa hans Efterspørgsel, gav sig tilkjende som en Kulsvier, der med sin Familie boede der i Skoven. Bertholds Anmodning om Natteleie, og om at blive vist paa rette Vei den næste Morgen, blev snart og saa trohjertigen tilstaaet, at al Mistillid forsvandt hos ham, og man ankom i bedste Forstaaelse til den lille Hytte. Moderen traadte med en Lygte i Haanden ud af Døren, bag hende stode Børn af begge Kjøn, med venlige Ansigter, og den Straale, som faldt paa Værtens Aasyn, belyste hans ærlige, aabne Træk, saa at Berthold ganske glemte hvor eensomt og forladt dette Sted var.

Man gik nu ind i den varme Stue, og satte sig om det fælleds Arnested, hvorved vor Reisende følte saa liden Frygt for sine Rigdomme, som om han var kommen hjem til Fader, Moder eller Sødskende. Han spændte blot sin Vadsæk af Hingsten, hvilken han overlod til en af Sønnernes Omhu, og satte sin Byrde hen i den første den bedste Krog i Stuen; og, at han lagde sine Vaaben tæt ved sig, skede meer efter en medbragt Reisevane, end fordi han havde ahnet Muligheden af her at kunne gjøre Brug af slige Ting. Man begynd-

te snart at fortælle hinanden indbyrdes: Kjøbmanden om sine Reiser, Kulsvieren om Skoven. Dertil havde denne sidste fremsat god Pæremost; man drak sig bestandig muntrere, og det gik tilsidst over fra Talen til Syngen. Kulsvierens Børn istemte just en Sang for den Fremmede, da det paa en sælsom Maade bankede paa Døren. Hans Finger, som stod udenfor, slog ganske sagte mod Døren, men den svage Lyd lod sig desuagtet tydelig fornemme i hele Stuen, og lød endog hørlig gjennem de unge klare Stemmer. Børnene holdt inde med Sangen og bleve noget alvorligere, men Huusbonden raabte ganske roligt: „kom kun ind, Fader! i Guds Navn!"

Da kom en lille, ærbar gammel Mand sagte snigendes ind af Døren, hilste alle meget godmodigt, men saae noget forundret paa den fremmede Mand. Derpaa nærmede han sig det runde Bord og indtog den nederste Plads, som syntes at staae aaben for ham. Berthold maatte ligeledes forundre sig over ham, thi han bar en Dragt, der saae ud som om den var fra meget gamle Tider, men hverken var falmet eller sønderreven. Derhos var Manden, som sagt, meget lille, og i hans af Naturen blide Ansigtstræk syntes en dyb Sorg at afpræge sig. Familien saae paa ham med stor Medlidenhed, men som paa en gammel Bekjendt. Berthold havde gjerne spurgt om han maaskee var Husets Bedstefader, og om han led af en eller anden Sygdom, hvoraf han saae saa

bleg og bedrøvet ud; men saa ofte han vilde aabne Munden, saae den Gamle paa ham med et halvt skyt, halvt vredt Blik, at Berthold heller tang stille.

Den Gamle foldede endelig bedende sine Hænder, saae hen til Kulsvieren, og sagde ganske høit: „Nu, dersom jeg tør bede, Bedetimen.“ Kulsvieren begyndte strax den skjønne, gamle Sang: „Nu hvile alle Skove“ — i hvilken Børnene og hans Kone stemte med; den fremmede gamle Mand sang ogsaa, og det med en saa vældig Stemme, at Hytten syntes at ryste, og enhver, som ikke var vant dertil, maatte forundre sig derover. Berthold kunde i Begyndelsen heller ikke synge med af Forbauselse. Dette lod til at gjøre den lille Gamle vred og bange; han kastede sælsomme Øjekast paa Berthold, medens ogsaa Kulsvieren opmuntrede denne, ved alvorlige Vink, til at synge med. Endelig tog han Mod til sig, hvorved alle bleve tilfredse, og efter en stille Bøn gik den lille Gamle bukkende og ydmyg igjen ud af Døren. Men da Klinken allerede var gaaet i, rev han den endnu engang op, kastede et frygteligt, vildt Blik paa Berthold, og slog den derpaa knagende i.

„Det er jo ellers ikke saa hans Maade“! sagde Kulsvieren forundret, og vendte sig med nogle undskyldende Ord til sin Gjæst. Denne mente, den gamle Herre var sandsynligviis noget sindssvag. „Det lader sig ikke nægte, svarede Kulsvieren,

men han er uskadelig, og gjør ingen noget Ondt. I det mindste veed man i lang Tid intet Bevis derpaa. Dog maa jeg sige Eder, at det eneste lille Kammer, som jeg kan anvise Eder, ikke ret kan lukkes, og mange Gange kommer den Gamle derind. Men lad Eder ikke forstyrre deraf; forvild ham kun ikke, og han gaaer af sig selv ud igjen. Tilmed, tænker jeg, er I vel saa træt, at I ikke saa let vaagner ved hans Nærværelse, thi han gaaer, som I allerede har mærket, overordentlig sagte." Berthold bejaede det altsammen med smilende Mund, men han var langtfra saa let om Hjertet som før, uden at han dog noie var sig bevidst, af hvad Aarsag; og da Værten lyste ham op ad den smalle Trappe, trykkede han Vadsækken fast ind til Legemet og saae uformærkt bestandig efter sine Pistoler og sin Hirschfænger.

Oppe i det lille, af Vinden gjennemsusede Kammer lod Kulsvieren ham snart allene, efterat han forsigtig havde hængt en Lampe saaledes op, at den uden at gjøre Skade kunde lyse for hans Gjæst, og han havde ønsket denne Søvnens Fred til sit Natteleie. Men dette Ønske syntes at forfeile sin rette Virkning paa Berthold, thi han havde ikke i lang Tid været saa urolig og ilde tilmode. Omendskjønt han ufortrøvet, overvældet af stor Trætthed, havde lagt sig til Sengs, var der dog ikke at tænke paa Søvn. Snart laae hans Vadsæk for

langt borte, snart vare hans Vaaben, snart igjen begge Dele ikke nær nok ved Haanden. Han stod derover mange Gange op, og naar han da for Øieblikket igjen sov ind, foer han i Veiret ved ethvert Vindpust, snart fordi han syntes at vente en uhyre Ulykke, eller snart et ligesaa uforudseet, lykkeligt Tilfælde. Alle hans Handelsplaner og Speculationer blandede sig sammen med Søvnlysten til et bedøvende Kredsløb, fra hvilket han paa ingen Maade kunde komme los, uden at det dog stod i hans Magt at adskille eller gjennemtænke det Enkelte deraf: derved havde han aldrig følt saa voldsomt sin Begjærlighed efter Vinding, som i denne underlige Tilstand. Men endelig vuggede den ham dog i Søvn, eller han sov rettere ind af Mathed.

Det kunde omtrent være en Time efter Midnat, da han troede at fornemme en sagte Bevægelse i Kammeret. Men Søvnen vilde ikke opgive sit længe bestridte Herredømme. Naar han ogsaa engang slog de tunge Øienlaage op, og det forekom ham som om den lille Gamle bevægede sig frem og tilbage ikke langt fra Sengen, saa mente han dog i sin søvndrukne Tilstand, han tog Feil, og Kulsvieren havde jo desuden sagt ham det forud. Afbrydelserne kom endelig for ofte, og en Forskrækkelse, som et pludseligt Slag, bortjagede al Søvnighed: Kjøbmanden sad overende i Sengen, og

saae hvorledes den Gamle, fra den forrige Aften, pillede omkring paa Vadsækken og derved saae hen til ham med haanlig Medlidenhed. „Bort fra min Eiendom, Rover!" raabte Kjøbmanden i Forbittrelse og Angest, og den Gamle syntes at forskrækkes meget ved denne Trudsel. Han gik hastig til Døren, og var pludselig ude af den.

For Berthold var nu intet meer magtpaaliggende, end at efterse om noget i Vadsækken var bleven borte ved den Gamle. For en Tyv kunde han vel ikke holde denne, men det var et Spørgsmaal, om ikke maaskee den Vanvittige, i sin barnagtige Tilstand, havde stukket blanke Stene til sig, eller sønderrevet kostbare Papirer. Men Laasene og Baandene syntes vel forvarede, og alting laae efterat de vare løste i den bedste Orden.

Dog, Uroligheden i Bertholds Sind vaagnede igjen; der kunde maaskee allerede underveis noget være tabt eller fordærvet, mente han. Han søgte nu bestandig videre, vederqvægende sig ved sine Rigdomme, men dog ikke uden en hemmelig Utilfredshed over, at der ikke vare flere. I denne Iver blev han forstyrret ved en Aanden paa hans Kind. Først troede han, det var Nattevinden, som trængte gjennem det flet forvarede Vindue, og svøbte sin Kappe tættere om sig, men Aandepustet kom igjen, mere mærkeligt og ubehageligt, og da han ærgerlig saae sig om efter det, blev han med Forfærdelse den

lille Gamles Aasyn vaer ganske tæt bag ved sig. „Hvad gjør du her? skreg Kjøbmanden, kryb i Sengen og varm dig"! — „I Sengen bliver jeg bestandig endnu koldere, peb den hæse Stemme til Svar, og jeg seer gjerne paa saa smukke Sager, som dem du der har. Men jeg kjender rigtig nok bedre og endnu langt bedre". — „Hvad mener du"? sagde Berthold, og kunde ikke holde den Tanke borte, at den uhyre Lykke, hvorpaa han før halv i Drømme havde tænkt, maaskee nu var kommen til ham ved denne Vanvittige. „Dersom du vilde komme med, sukkede den Gamle: Nede, dybt nede i Skoven, ved Hængemosen"! — „Nu, med dig kunde jeg vel vove det," svarede Berthold. Da vendte den Gamle sig mod Døren og sagde: „Saa lad mig først tage min Kappe paa. Jeg kommer strax tilbage, og saa vil vi gaae derud."

Berthold blev ikke længe i Tvivl; thi neppe var den Gamle ude af Døren, førend det igjen raslede ved den, og en smal, usædvanlig lang Mand, i blodrød Kappe, med et stort Sværd under den ene og en Muskedonner under den anden Arm, traadte højtidelig ind. Berthold greb til sine Vaaben. „Nu ja, sagde den røde Mand, du kan jo gjerne tage dem med; men skynd dig blot, at vi komme itide ud i Skoven." — „Ud med dig"? skreg Berthold. „Jeg vil ikke gaae ud med dig. Hvor er den lille gamle Mand?"

„Jh, see dog kun ret paa mig!" sagde den Røde og slog Kappen længere bort fra Ansigtet. Da kunde Berthold kjende en stor Lighed imellem dette frygtelige Syn og den lille Gamle, næsten som vare de Tvillingbrødre, kun at alt saae her forbittret og forstyrret ud, der hos hiin havde vist sig stille og ydmygt. Berthold troede nu sig og sine Skatte forraadte og han sagde: „Dersom du vilde afskikke din fjantede Broder for at lokke Folk i dit Garn, skulde du ikke selv saa galt forstyrre Bedrageriet. Jeg gaaer nu engang ikke med dig: paa ingen Maade."

„Saa, sagde den Røde, gjør du ikke det? — Men du skal"! — Og dermed strakte han den lange Arm ud efter ham. Berthold fyrede i Dødsangest sin Pistol af paa ham, hvorpaa det blev bevægeligt nede i Huset; man hørte tydeligt hvorledes Kulsvieren steg op ad Trappen, og den Røde flygtede derfor ud af Døren, i det han med Blikke og Hænder truede tilbage efter Berthold.

„For Guds Skyld! raabte Kulsvieren, i det han styrtede bleg ind: Hvad har I foretaget Eder med vores Huusaand"? — „Huusaand"? stammede Berthold, i det han fuld af Mistillid saae paa sin Vært, thi for hans oprørte Sind svævede endnu bestandig Skatte af Penge og Gods, og da han nu ikke fik noget deraf, tænkte han næsten, han maatte tabe noget, og at det hele Huus var

sammensvoret imod ham. Kulsvieren blev ved, og sagde: „han har mødt mig paa Trappen uhyre stor og forbittret, og i sin røde Kappe med Vaaben og Værge". Men da han saae, at Berthold slet ikke forstod ham, bad han ham komme ned i det fælleds Værelse, hvor alle af Frygt for Skuddet havde forsamlet sig; der haabede han at berolige baade ham og sine Huusfolk. Berthold opfyldte Værtens Begjæring, og fulgte ned med Vadsækken i den venstre Arm, den endnu ladte Pistol, færdig til Skud, i den høire Haand, de andre Vaaben i Bæltet og Gehænget. Han gik overhovedet kun ned, fordi han troede sig sikkrere i den store Stue, nær ved Hyttens Dør, end oppe i det snevre, tilspærrede Kammer. Nede saae Konen ganske sky til ham og der var overhovedet en Forskjæl imellem Alting fra den forrige Aften og nu, som imellem Fred og Krig. Men Kulsvieren fortalte i faa Ord følgende:

„Da jeg først kom her til Hytten, gik Huusaanden altid omkring i den frygtelige Skikkelse, som den, hvori I, Herr Gjæst, og jeg i Dag har seet ham. Derfor vilde heller inger Kulsvier hverken blive ved Stedet, eller overhovedet i denne Egn af Skoven; thi Spøgelset udbreder sin Magt i en vid Kreds. Han har været en af mine Forgjængere, meget rig og meget gjærrig. Hans Penge har han havt nedgravet i denne øde Egn,

og har bestandig, i levende Live, draget vidt omkring igjennem det Strøg, hvor hans Skatte laae. Dertil havde han taget en rød Kappe paa, for, som han skal have sagt, at erindre Røverne om Skarpretterens røde Kappe, og har havt Sværd og Muskedonner i Haanden. Men da han nu døde, kunde han ikke meer vise nogen sine Skatte; maaskee har han ogsaa forglemt hvor de laae, og derfor gik han omkring som en Vild og Vanvittig i denne frygtelige Skikkelse".

„Men jeg tænkte som saa: er du from og beder din Bøn, saa kan endogsaa Djævelen i Helvede ikke skade dig; hvor meget mindre da et stakkels vanvittigt Spøgelse. Og da drog jeg, i Guds Navn, herhen med Kone og Børn. I Begyndelsen gjorde den røde Kappe mig rigtig nok meget af det. Naar man saaledes i Tanker gaaer sin Vei og der pludselig staaer en ganske uhørt Ting foran En, som oven i Kjøbet er et Slags Spøgelse, kan vel endog den Modigste forskrækkes. Med Børnene var det rent galt, og min Kone er ogsaa ofte bleven frygtelig forskrækket". — „Ja, og nu skal den græsselige Tid igjen begynde forfra, sukkede Konen: for lidt siden har han allerede, ganske uhyre stor og vild, og i den blodigrøde Kjole, seet ind af Døren".

I det samme Øieblik raslede det heftigt i Dørklinken. Det gjøs i Alle, og Børnene græd.

Men Kulsvieren traadte modig frem, og sagde med høi Stemme: „Begiv dig bort, i Herrens Navn! Du har intet hos os at søge". Da hørte man det hyle som en Hvirvelvind ud af Hytten, og Kulsvieren blev ved paa følgende Maade, idet han igjen satte sig ved Arnestedet:

„Det var dengang en god Prøve for os, og det er vel som en saadan forordnet os igjen. Vi ville komme til des flittigere at vaage over os selv og vore Tanker. Vi havde dog allerede bragt ham saa vidt, at han havde aflagt den røde Kappe og var bleven ganske godmodig, bivaanede om Aftenen vor Bedetime, fik et venligt Ansigt, og svandt legemlig sammen til en lille Skikkelse: som om han nu snart vilde lade de forstyrrede Lemmer svinde bort fra Jorden, og lade dem hvile i Ro til den store Dag. Børn, I har faaet ham kjær som en stille ydmyg Huusaand; det har ordentlig gjort Eder ondt, at han i sin Sønderknuselse aldrig vilde indtage anden end den nederste Plads ved Aftenbønnen — arbeider nu glade paa hans og Eders Rolighed, med Aarvaagenhed og Hjertets Renselse. Vi skulle snart igjen bringe ham saavidt som han endnu i Gaar var".

Da stode de alle, Konen saavelsom Børnene, glade op og lovede i Kulsvierens Haand at handle efter hans Formaning, og ikke blive trætte og modløse i at bekjæmpe det Onde, i hvad Skikkelse det

end maatte vove sig frem for Lyset. Men Berthold var ganske vild og forstyrret tilmode. Snart holdt han sig for febersyg, og troede, at alle disse sælsomme Ting kun vare Spil af hans Phantasi; snart troede han igjen, man drev her Narrestreger med ham, snart igjen, at han var kommen iblandt en hykkelsk Røverbande, og at alt kun var anlagt paa hans Penge og Gods. Han begjærte sin Hest. Den ældste Søn løb strax til Døren, men Kulsvieren sagde: „I gjorde bedre i at blive til det blev lys Dag. I Tusmørket er det meget ængsteligt i Skoven". Men da Berthold endelig vilde reise, kunde han tydelig mærke, at den hele Familie blev af Hjertet glad over at blive fri for ham, og at Kulsvieren kun af Pligt og Godhed havde nødt ham til at blive. Han vilde give denne Penge for Natteleie og Aftensmad, men blev vist tilbage med saa megen Uvillie, at han ikke følte Mod til at gjentage et lignende Tilbud. Hingsten stampede uden for Døren, Vadsækken var snart befæstet paa Sadelen, Berthold svingede sig op, og tog Afsked fra sin forunderlige Vært, der nu viste sig langt koldere, end han Aftenen iforveien havde modtaget ham.

Mismodig og betagen af en underlig Raadvildhed travede han paa den anviste Vei igjennem Skoven. Dog kunde han slet ikke overtale sig til at troe, at Hyttens Beboere havde saa ganske Ret, og Aanden Uret. „Thi, sagde han til sig selv, er det in-

tet Spøgelse, saa er det Bedrageri, og er det et, saa gjør det dog fuldkommen vel i at overantvorde en Levende sine Skatte til glædelig Afbenyttelse. — Og hvem veed om ikke jeg er denne lykkelige Levende"? Ved disse Ord syntes ham Træerne at forvandle deres Skikkelse. Morgenvinden susede ham imøde som en forjettende Sang. Taagen hævede sig i Veiret for ham som høitidelige Buegange, og da han red hen under dem, tænkte han: „Naturen er i Forbund med mig, og er den det, saa kan ingen Forblindelse træde mig imøde paa min heldige Vei."

„Til Lykke"! — raabte han selv af Glæde, og neppe havde han udtalt det, saa blev han allerede vaer, at Rødkappen gik ved Siden af ham, og syntes bestandig at tilnikke ikke allene hans Ord men ogsaa hans Tanker Bifald. I Begyndelsen blev han ikke vel tilmode derover; men jo flere Grunde han udtænkte for at berolige sig, jo mere nikkede den venlige Rødkappe, som endelig af sig selv begyndte at tale paa følgende Maade:

„Tilsidst, Kammerad! er jeg dog bleven ynkelig tilmode hos Kulsvierfolkene. Den evige Beden og Syngen har reent bragt mig paa Knæerne; og du saae selv, hvor lille og sammenkrympet jeg var bleven i den jammerlige Kreds. Da du kom ind, blev jeg først bange, som om noget fremmed kom; men vi bleve snart enige. Da voxede jeg —

Ha! og jeg kan voxe, høit derop til det glimrende Stiernetelt. Vær du blot rask storagtig, og tænk, du stod allerede deroppe, og var en ganske anden Karl, end alle dine Medmennesker tilsammen, en ganske herlig, af Naturen uden Møie og Arbeide begunstiget Karl; saa staaer du, hvor jeg vil have dig, og Skatten er din. Kulsvierfolkene ere mig altfor dumme dertil. — Skal vi grave"?

Berthold nikkede med Velbehag, og Rødkappen viste paa en lille Høi, bestrøet med Grannaale, som laae ikke langt fra dem. Men der manglede Kjøbmanden Værktøi og han maatte opgrave Jorden med sin brede Hirschfænger. Med Forfærdelse blev han vaer, at den Røde hjalp ham fra den anden Side, og at der opsteg, hvor han slog sine Hænder ned, af den forbrændte Jord en svovlblaa, forunderlig bedøvende Damp. Dampen hævede sig, Jorden stønnede, Stenene rullede og endelig viste sig et Par Leerpotter, men som i det Morgenluften berørte dem strax faldt i Aske. Forgjæves rodede Berthold efter Skatte i den tomme Grav. Da vred den urolige Aand ynkeligt sine Hænder, og vinkede hen til den næste Høi. De 'gravede igjen og fandt ogsaa der Leerpotter, Aske og øde Gruus. Bestandigt gik det nu videre til andre Høie, og trøstesløse oplukkede den ene som den anden sin bedrøvelige Hule. Da blev den vildfarne Aand forbittret og slog med sine knoglede Hænder

mod Træerne, at Funkerne sprudede rundt omkring og beskyldte Berthold for at have fundet det rige Gods dernede, og paa en tyvagtig Maade revet det. Berthold skjælvede for den mørkerøde Skikkelse, som i sin Forbittrelse reiste sig høiere og høiere, langt over Ege Bøge og Fyrretræernes Toppe. Men nu traf Solens første Straale hans Isse; med et ængsteligt Skrig forsvandt han som Støv i Vinden, og man hørte fra nærmeste Landsby Morgenklokkens trøstende og venlige Lyd. Den forfærdede Berthold fandt igjen tilbage til sin Hest, som han ved Skattegraveriets Begyndelse havde bundet ved en Træstamme, satte sig op, og travede atter paa Landeveien ud til beboede Steder.

Aar forløbe efter denne Tid, som Berthold tilbragte i fremmede Lande, beskjæftiget af mangfoldige nye Forhold, men dog ikke meer end at Rødkappens og Kulsvierens Historie ei svandt bort af hans Erindring. Han tænkte meget mere ofte, halv med Hjerteangest og halv med forunderlig Længsel, derpaa, og da han nu paa Hjemveien endelig kom i den samme Egn igjen, var ingen Frygt stor, ingen Fornuftgrund stærk nok til at afholde ham fra omhyggelig at opsøge den dengang trufne Vei, uagtet Aftenen, ligesom for flere Aar siden, mørk-

nede rædsomt den øde Skov. Endelig holdt han uden for Kulsvierhytten og bad om Herberge. Og, ligesom dengang, trængte friske, trohjertige Ansigter sig frem i Døren, Husmoderen holdt Lampen ud, som hun med Haanden søgte at beskytte mod Vinden, og den alvorlige Kulsvier stod ved Siden af Hesten. Han nødte den Reisende til at træde ind, og spurgte ham venlig hvad der atter førte ham hid, saalidet ogsaa de andre Ansigter bade denne velkommen, da de først havde gjenkjendt ham. I Stuen saae det endnu ud, som tilforn, og man satte sig igjen om det runde Bord. Pæremosten blev sat frem, og den Plads, som Spøgelset før havde indtaget, stod til Bertholds Forskrækkelse igjen tom, som om man endnu hver Aften ventede det forunderlige Besøg. Alle bleve stille og saae tvivlraadige paa hinanden, saa at kun Et, men just den bedste Deel, feilede i den fordums Beværtning: fortrolig Samtale, og Børnenes smukke Sang.

Da aabnede den ærlige Kulsvier Munden og talede paa følgende Maade: „Hvad I for nogle Aar siden har foretaget Eder med vores Huusaand, vide vi ikke, Herr Gjæst. Men vi have udstaaet Nød og Møie, Skræk og Angest nok derover. I vil vel nu igjen ligge Natten over hos os, og derfor ønsker jeg af Hjertet, I vilde berede Eder frommere Tanker end dengang, og hverken forstyrre os

eller Huusaanden. Dog, hvad denne angaaer, saa troer jeg ikke, at I lettelig kan fordærve os ham igjen, om I end ikke havde andet i Hovedet og Hjertet end Eders Penge og Handelsplaner. Men værer nu stille Allesammen; Timen er forhaanden". Han tog sin Hue af, og begyndte igjen at synge den skjønne Sang: „Nu hvile alle Skove". Bertholdt sang glad med, i det han hvert Øjeblik ventede at Huusaanden skulde lade sig see.

Men ingen Finger bankede paa Døren, og ingen satte sig paa den ledige Plads, kun lysnede et mildt Lys igjennem Stuen, og man hørte en Klang som naar man med fugtige Fingre stryger hen ad Randen paa et klingende Glas. Neppe var Andagten forbi før Berthold spurgte Kulsvieren hvad Klangen og Lyset betydede. „Det er Huusaanden sagde Kulsvieren, anderledes giver han sig ikke nu tilkjende for os".

Der var noget i Bertholds Hjerte, som sagde ham, at han endnu ikke var fuldkommen stærk nok til at blive her Natten over. Han begjærede sin Hest, men med et langt roligere Sind end forrige Gang. Den ældste Søn bragte ham den, og han tog hjertelig Afsked med ham, vel mærkende at ingen slet Følelse drev ham derfra. Han blev underveis intet ængsteligt vaer; men et skjønt Lys sveifede undertiden hen for ved ham, og oplyste Urterne og Buskene i Skoven med en yndig Glands.

* * *

Denne Historie har nu vel meget fabelagtigt i sig, og det kan ogsaa være, at det er en Fabel: men hvo der dog slet ikke holdt den for Andet gjorde vistnok Autor, sig selv, og endogsaa den gode Sag Uret.

Sophie.

En Fortælling

af

Huber.

I December, 1789, forlod jeg min stille, lille Kjøbstad, for efter en Adskillelse af ti Aar at besøge min Universitetsven P., der levede i sin Fødeby ***g, af sine Midler. Efter den første Hilsen var en sienlynlig Adspredthed hos min redelige P. mig paafaldende. Jeg havde hos ham gjort Regning paa en Glæde, som lignede min, og dette Syn gjorde mig ganske forbauset. Den Stilstand, som derved indtraadte i vor Samtale, lod mig agte paa en høitidelig Ringen med Klokkerne, som forhen var undgaaet mig. Maaskee, tænkte jeg,

er det en Ligfærd, i hvilken han særdeles tager Deel. Jeg gjorde ham derfor nogle Spørgsmaal, som han undvigende besvarede mig. Han traadte hen for Vinduet for at see det forbikommende Sørgetog. Iblandt Sørgeparrene udmærkede sig to endnu temmelig unge Mænd, hvis hele forstyrrede Udseende foranledigede mig til at spørge, hvad den Afdøde havde været dem? Men P. var ved dette Skuespil bragt i en saadan Forvirring, at jeg paa ingen Maade kunde forstaae hans Svar. Jeg lod det blive derved, men jeg blev ilde tilmode, og vor Samtale gik i Staa, indtil vi ved Togets Tilbagekomst igjen bleve kaldte til Vinduet. Den syntes at skee med uordentlig Hurtighed; af de to Sørgende fattedes nu den ene, den anden stod et Øieblik stille udenfor Døren til vort Huus, og smuttede derpaa hastig ind. Han traadte ind i Værelset, P. var ilet ham imøde. Udmattet, stum, dødbleg kastede han sig i en Stol, og skjulte sit Ansigt med begge sine Hænder. Han skjælvede convulsiviskt. Min Ven gik stiltiende til et Skab, og tog en lille Flaske frem, hvoraf han gjød nogle Draaber i et Glas Vand, rakte ham det hen, og sagde næsten ublid: „Fat dem, det hele Publikum maa jo blive opmærksom". — Manden trak Hænderne fra Ansigtet, kastede et gjennemtrængende, foragteligt Blik paa P., skjød Glasset tilbage, og gik med Armene fastknyttede

over Kors omkring i Værelset, i den hastigste Bevægelse. Endelig vilde han ud.

„Hvorhen? i denne Tilstand, hvorhen"? raabte min Ven, og holdt ham tilbage. „Til Schellberg! Han blev afmægtig baaren bort fra Graven". Ved Ordet, Grav, syntes hans Hjerte at sønderrives; det var synligt, at han voldsomt undertrykkede et Skrig. Han vendte sig bort fra Døren, og vaklede mat om i Værelset. Venligere, end før, traadte P. hen for ham: „De elskede hende da altsaa virkelig? O Lehrbach! saa er denne Smerte vist bitter, meget bitter ved Angeren — „Anger"? raabte hiin med qvalt Stemme: „naar jeg kunde vække hende igjen, og endnu engang — — „kunde dræbe hende"! afbrød min Ven ham.

Saa meget ogsaa denne Scene spændte min Nysgjærrighed, saa meget følte jeg mig dog tilovers derved, og da de nu begge syntes at komme i en Samtale, ilede jeg med at lade dem ene. Jeg behøvede at drage Aande efter de Indtryk, som alle de uforstaalige Tildragelser havde gjort paa mig. For ikke nu at tabe Eftermiddagen ganske, vilde jeg afgive nogle Breve; men først gik jeg ind paa et Kaffehuus, hvor jeg haabede at adsprede mig. Idet jeg ved et Glas Viin overtænkte P's. Adfærd imod den Ubekjendte, blev der talt høit ved et Bord ved Siden af mig. En ung Mand, der syntes at være af Middelstanden, vakte min Op-

mærksomhed ved følgende Ord, som han udtalede i en Tone, der viste at han var sig bevidst at frembringe et afgjørende Argument: „Kort, naar en Mand, som Schellberg, bliver sat i en saadan Tilstand ved sin Kones Død, saa maa hendes Minde være sikkret for alt slet Eftermæle".

En lille Officer, der sad ved samme Bord, og, tilbagelænet i sin Stol, stangede Tænderne, lo herved høit i Veiret. Den anden saae ham stivt ind i Ansigtet, som om han fordrede Regnskab, og Officeren sagde med kold Høflighed: „jeg leer i Sandhed ikke over deres Bemærkning, som kan være meget rigtig; men jeg leer over den ærlige Ægtemand, der er saa artig at stille sin Halvdeels Minde sikker — man maa haabe, at begge Dele, den ene her, den anden hisset, blive salige ved Troen."

„Kjendte de Madame Schellberg?" spurgte en aldrende Mand med rundt Haar, og et meget udtryksfuldt Ansigt, som, bag en let Skal af Raahed eller Fortrædelighed, lod Godhed og Forstand tilsyne — „kjendte de Madame Schellberg?" spurgte han, idet han hævede Hovedet fra sin Spanskrørsstok, hvorpaa hans Hage var støttet, og besaae Officeren med rolige, klare Øine.

Som naar en Skoledreng uventet bliver tiltalt af Rectoren, rettede denne sig i Veiret, trak Tandstikkeren ud af Munden og sagde: „det just ik-

ke — blot saameget, som vi unge Mennesker pleie at kjende Koner, der forekomme os i Selskaber, og allerede ere sur le retour. Ivrigt havde denne Dame noget saa tilbagestødende i sit Væsen, at man ikke geraadede i Fristelse til at forglemme hendes Alder."

„Nu, min Herre, der har de altsaa ikke anmasset dem mere, end der tilkom dem. — Jeg har været hendes Læge", tilsviede den aldrende Mand, men henvendt imod den, som først havde talt: „og vi Læger ere, selv imod vore Syges Villie, ofte deres Sjæls Fortrolige. Sandelig, i min hele tredive Aars Praxis opbød jeg endnu aldrig saa ængstelig mine Kræfter for at bevare den ædleste Sjæl i den fineste Bygning. Det var forgjæves! Hun døde — af den Bestræbelse, at gjøre lykkelig." Han sagde dette uden al Pathos, og løb den hele Gruppe igjennem med sit lyse Blik, idet han paa en original Maade, ligesom for at bekræfte sin Forsikkring, nikkede et Par Gange med Hovedet.

Den lille Officer stod op, trak trallende Beenklæderne i Veiret, spændte sin Sabel paa, og gik. De øvrige forsvandt ogsaa efterhaanden, Lægen var endnu tilbage, og jeg nærmede mig ham med det Spørgsmaal: „Den Dame, som i Dag blev begravet, synes at opvække almindelig Interesse"?

„Som Alt ikke hverdags! — der maa slad-

deres om det; et Øieblik at komme ud af det stille-staaende Morads, i hvilket Menneskene pleie at holde sig med deres Følelser, er saa velgjørende, at man griber alt Nyt, en Smule Bedrøveligt eller Skræk-keligt, med største Iver. En Tragoedie, en Ildløs, et Misfoster, en skjøn Kone, som dør, naar hun efter Folks Mening, ligesaa godt endnu kunde have levet: det tjener alt til Øiemedet. Ærbødige Tjener!" — Han havde, medens han talte, pudset sin Hat med Armen, og gik nu brummende ud af Salen. —

Det første Huus, til hvilket jeg havde Breve, var i en ganske anden Kant af Byen. Jeg kom her i et talrigt Selskab, hvor man modtog mig meget artigt. Fruen i Huset førte mig hen i en lille Cirkel, som havde foretrukket Samtalen for Kortspil. „Just nu" sagde hun „vare vi beskjæftigede med en Gjenstand, om hvilken der hos deres Ven P. vist ogsaa har været talt. Døden har berøvet vor By en interessant Kone, som i Dag blev begravet; det har maattet være et rørende Optrin, thi hun syntes overordentlig elsket af sine Venner."

„Den almindelige Opsigt, svarede jeg, som hendes Tab gjør i en saa stor Stad, beviser at hun har maattet have havt sjeldne Fortjenester." — „Hun var altsaa ogsaa dem bekjendt?" — „Ikke synderligt." — „Hendes Mand har først i

to Aar været her i Tjeneste! Jeg saae hende kun et Par Gange hos vor Kommandant, hvor hendes utvungne Væsen, den artige Maade, paa hvilken hun optog denne iisgraae Krigers Galanteri, og hendes kloge Opførsel, som Fremmed, meget behagede mig."

„Jeg har ofte seet hende paa offentlige Spadseregange" — sagde en anden yngre Person: „hun var altid omringet af hendes Børn, og syntes kun beskjæftiget med dem" —

„Og med Hr. von Lehrbach, som i det mindste ligesaa ofte som hendes Børn, var i hendes Selskab" — faldt en brilliant Dame ind, der spillede ved det nærmeste Bord.

„Nu! jeg har aldrig seet hende uden hendes Mand" — sagde en gammel Herre, der neppe saae op af Kortet, og phlegmatisk spillede fort. Den skjønne Dame svarede med den fornødne Uforskammenhed: „det vide da nok kloge Koner at kombinere, naar Manden er noget godhjertig."

„Ey! naadige Frue, sagde en ung Herre ved Spillebordet, De lader dem jo utilgiveligt see i Kortet".

„Derimod vil De dog vel ikke have noget, saalænge Godhjertighedens Rolle ikke er til dem?"

„Saa sagte, saa sagte, naadige Frue! Naar De betænkte, at om en otte Dage en lignende Dom kan blive holdt over Dem, saa vilde De vel være

kristeligere." Dette Memento mori raabte en raa Stemme over fra et temmeligt bortfjernet Spillebord. Vi saae alle derhen, og jeg gjenkjendte min Doctor fra Kaffehuset, der meget ivrigen spillede Lhombre.

Damen læspede: „i det mindste befinder jeg mig nu saa vel, at jeg i lang Tid kunde tage Deres uartige Formaning ilde op, inden jeg havde Deres Hjælp saa nødig, at jeg maatte krybe til Korset."

„Hm"! svarede hiin, uden at lade sig forstyrre i Spillet: „Jeg saae Rosenknupper henbleegne, og moden Frugt at falde af Træet. Det maa ikke gjøre dem sikker, min skjønne Dame! Manden med Leen er endnu en god Deel uhosligere end jeg".

Man smilede over denne Frimodighed. Damen, som det gjældte, lod som om hun intet havde hørt. En Frue tilaars, som sad i vor Kreds, begyndte nu: „Jeg har allerede ofte fremstillet den Salige til Advarsel for mine Døttre. Det var nu en saa lærd og oplyst Kone, og der saae hende dog ingen i Kirken. Min Kammerjomfrues Kusine har en Bekjendt, som gaaer ud og ind hos Schellbergs Tjenestefolk, og hun har sagt mig, at Frue von Schellberg lærte sin Barnepige at læse og skrive, og hendes egne Døttre, store Piger paa 12 og 14 Aar, have endnu ingen Kate-

kismus lært. Jeg sagde det allerede i Dag til mine Døttre: først et slet Ægteskab, saa en tidlig Død"!

„Slet Ægteskab"? raabte Fruen i Huset: „men i det mindste synes den stakkels Mands Smerte ved hendes Grav at bevise noget ganske andet".

Et allerede afblomstret Fruentimmer — som det viste sig, en Datter af den gamle Dame — sagde rødmende, og med ængstelig Stemme: „Men, kjære Mama, De erindrer Dem dog, hvorledes den gamle Marthe fortalte, at Frue von Schellberg havde bedet for den syge Kokkepige, og saaledes trøstet og tiltalt hende, at Pater Franciscaneren, da han kom her, sagde, den frommeste Geistlige havde ikke bedre kunnet berolige den stakkels Syge.

Den Gamle saae ud, som om den gode Pige, i en anden Omgivelse, haardt maatte have bødet for sit Vidnesbyrd. „Nu, sagde hun, da du engang er saa uforsigtig — jeg vilde ikke sige en Død noget ondt paa — men det er virkelig saa: hun var protestantisk, og har bedet med Munken."

Derpaa tang Hun, som en Inquisitor monne gjøre, naar han har frembragt noget, der uundgaaelig fører Kjætteren til Baalet. Og vi andre taug ogsaa, thi Ondskaben var altfor væmmelig, og hiin Gjenstand blev fra nu af ikke mere berørt.

Det Gaadefulde i saa forskjællige Domme blev ikke længe uopløst for mig. Jeg lærte at kjende Lehrbach hos min Ven, jeg blev fortrolig med ham, og sildigere hen ogsaa med den ulykkelige og værdige Schellberg. Deres Samtale, og mange Papirer, som de lode mig samle, have saa levende fremstillet Sophie for mig, som om hun havde vandret og lidt for mine Øine. Flere af de interesserede Personer ere siden fulgte hende derhen, hvor ingen Misforstaaelser forstyrre de ædleste Sjæle, og deres Bortgang giver mig Frihed til at gjøre denne belærende Historie bekjendt. I, som skulde læse følgende Blade, besinder Eder, om I aldrig stødte paa lignende Gaader; burde I aldrig have beundret der hvor I neppe vidste at taale? Men, i Særdeleshed, spørger Eder selv om I aldrig ved Eders Behandling førte en ædel, høi Sjæl i Forvildelser og uskyldig udstandne Lidelser. Gaae i Rette med Eder selv, medens det endnu er Tid; eller siger Eders Bevidsthed Eder frie, saa sværger ved Sophies Minde at ville vaage omhyggeligen over at en saadan Bebreidelse aldrig skal betynge Eder.

Sophies Fader var den anselige Fæstning *burgs Kommandant. Den udmærkede Tapperhed og de Talenter, som hans Fyrste havde bemærket hos ham i Syvaarskrigen, takkede han for denne Post. Under Krigen havde han giftet sig med en Borgerlig, som han i flere Aar havde elsket. Denne Kone skal have besiddet megen Aand og Originalitet, men liden Behagelighed. Huusholderinde var hun slet ikke, men hun beskjæftigede sig, uden just at være lærd eller endog at ville være det, blot med Bøger og lærde Mænd. Hendes Gemal, en af de grundigste Ingenieurer i den **ske Tjeneste, trak alle Hjælpevidenskaber ind med i sit Studium, som Historie, Geographi o. s. v., uden at bekymre sig om Huusvæsenet, der altsaa gik temmelig skjævt. Vel holdt man sig gjældfri, fordi Manden besad en Soldats hele Roisomhed, og blandt mange Qvindeligheder, som manglede Fruen, ogsaa de vare, der foraarsagede Bekostning; men Huusvæsenet var alligevel under denne Bestyrelse saaledes beskaffet, at Sophies Moders Død ikke deri gjorde noget Brud, uagtet hun først gik i sit trettende Aar, og endnu havde tre meget yngre Søstre.

Hvorledes Sophie kom til sin aandfulde Selvstændighed og Originalitet, lader sig let begribe, da hendes Forældre virkelig besad disse Fortrin, da en Cirkel af særdeles vel underrettede Mennesker stedse var forsamlet i deres Huus, og da

man lod hende opvoxe næsten uden al Opdragelse, altsaa uden al Tvang, i Særdeleshed uden paatvungne Begreber. Men hvorfra hun tog sin Kjærlighed til Orden, sin Sparsommelighed, sin Gave at opoffre alle personlige Fornødenheder, derhos sin Gratie, den Kunst at klæde sig, den fine Følelse for det Passende, i det Mindste som i det Største, den Finhed i Smagen, som gjør den ægte Qvinde saa elskværdig, og ofte saa begrændset, men just, i denne Begrændsning, gjør hende saa interessant for Mændene — hvorfra hun tog alt dette, da hun aldrig havde seet det omkring sig, vilde være vanskeligere at forklare. Et saadant Phænomen gjør mangt et Dannelsessystem til Skamme, og fører lige til at antage et Sjæle-Aristokrati, der da vistnok med Rette er især dem, som allermindst holde paa Lighed, yderst forhadt. Hun vidste selv ikke at gjøre Regnskab derfor: meget syntes at være født med hende. Som Barn skammede hun sig ved sin uordentlige Paaklædning, som hendes Moder ganske forsømte. Det Uelegante i Sprog og Væsen hos Moderen bortfjernede hende fra denne. Den nationale Stivhed og Kulde, af hvilken hun fra Ungdommen af var omgiven, opvakte i hende en skjult Modbydelighed, længe førend hun kjendte noget andet.

Men under disse Omstændigheder fik hendes Væsen ogsaa en mindre tiltrækkende Side. Ud-

viklende sig allene var hun ganske uskikket til nogensinde at antage en Mening, eller en Grundsætning, paa Tro og Love. Forend hun tilegnede sig noget maatte det have gjennemgaaet en Luttring i hendes egne Betragtninger, hvilke en stærk og reen Imagination stedse holdt i levende Bevægelse; men da var det ogsaa fast rodfæstet i hendes Sjæl. Heraf opstod Egensindighed saavel som Eensidighed. Imellem hendes Moder og hende var nu engang fuldkommen Ulighed: man indrømmede hende heller ikke nogen Omgang med Legesøstre, og naar hun undertiden forlangte at komme til dem, saa skede det mere af den Følelse at hun retmæssig kunde gjøre Paastand derpaa, end af Trang dertil. Dette gav hendes Aand en vis afsondret Existents, gjorde hende uvant til at meddele sig, og indesluttet i sig selv, naar man ikke forstod hende.

Saadant følger kun altfor let af de sædvanlige Forhold imellem Forældre og Børn, og at det igjen synes at udslette sig hos de fleste Mennesker, har sjelden anden Grund end Karakterløshed. Følelsen oprører sig ikke saa let imod Daddel, som imod Autoritet. Hvor nedladende og viseligen Forældre end bære sig ad, saa have de dog altid, som sidste Middel, i Baghaanden: Tvangen — og allerede af Instinkt kan Barnet ikke vel forglemme dette. For at være vore Børns Fortrolige, for at

kunne anvende hos dem Overbevisningens Kraft, skulde vi altsaa aldrig tale et Magtsprog til dem, eller ogsaa ligesaa godt høre det af dem; vi skulde aldrig ville være aldeles feilfrie og uden Daddel; vi skulde for deres Øine ogsaa danne os til bedre Mennesker.

Men hvor der nu er Karakter, der forplanter sig let den oprørte Følelse fra hiint tidligere Forhold til de senere, og en qvindelig Karakter finder da, især i sine sædelig naturlige Berørelser med det andet Kjøn, let en, fra Vuggen indtil Graven, vedvarende Miskjendelse, uretfærdig Behandling ja vel endog Fordømmelse.

Ved sin Kones Død blev den gode Schönfeldt vel for en Tid vækket angaaende sin og sine Børns Stilling. Imidlertid slog han ind paa en besynderlig Vei, thi istedet for at følge sine Venners Raad at gifte sig igjen, overgav han Sophie Huusholdningen tilligemed Omsorgen for hendes Sødskende, og forbeholdt kun sig en Slags Overopsigt herved. Sophie havde sidenefter den Mening, at han maaskee maatte have kjendt hende bedre, end man kunde tiltroet ham, der kun nødtvungen og, naar hans Stands Pligt bestemt fordrede det, pleiede at forlade sine Landkort, og sine mathematiske Instrumenter. Han maatte altsaa have opdaget den unge Piges glødende Hjerte og urolige Aand, og vilde i Tide give hende saa me-

get at bestille i Virkeligheden, at hun ikke kunde flagre omkring i Phantasiens Enemærker. Saa flemt ogsaa Husvæsenet gik i Begyndelsen, saa fandt hun sig dog snart deri, især da hun var saa lykkelig at have gode Tjenestetyende, Folk der, istedetfor at misbruge hendes Ungdom, satte en Stolthed i, at deres Froken i en Alder, hvori andre Piger næsten endnu lege med Dukker, allerede forestod Huset. Ved Siden af denne Beskjæftigelse opdrog Sophie sine Sødskende, og hendes Tid vilde altsaa været udfyldt paa en Maade som det ellers ikke er Tilfældet i hendes Alder. Men det fyldestgjorde hende dog ikke. Hun saae sin Fader efter anstrengt Arbeide, ved Dagens Ende, afkræftet og ligesom sørgmodig at sidde hos sine Børn; Selskab saae han høist sjeldent. Nu søgte hun at underholde ham, at adsprede ham; instinktmæssig fremtrak hun da hendes gjennemflyvende Ideer, og for om Aftenen at kunde spørge ham, eller sladdre om noget, som interesserede ham, læste hun, Dagen over i frie Øieblikke, Bøger, som gav hende Stof dertil, og Schønfeldt greb uden videre Opmærksomhed hvad Pigens elskende Hjerte tilbød ham. Disse Aftentimer bleve, ved Samtale og ved Omtuskning af Ideer, en rig Kilde til Undervisning, og hendes Aand dannedes ualmindeligt. Men heraf opstod et uforudseet Onde. Hun havde af barnlig Følelighed foretaget sin Lectüre; men snart opfattede hun for-

skjællige Gjenstande af samme med hele den hende eiendommelige Ild. Hendes Fader blev ofte overrasket paa en forbausende Maade af hendes Følelsers Fyrighed og Sving. Bekymret for sit Barns Vel i Fremtiden, vilde han dæmpe den opflammende Ild, skjældte den ud for Sværmeri, og Overspændthed, og den frygtsomme, stolte Pige indesluttede den just mere i sig, hvorved et langt heftigere Udbrud forberedtes.

Hun var nu femten Aar, fuldkommen udvoxet, meget behagelig dannet, og endnu ganske ubekjendt med Verden. Hendes Fader følte Nødvendigheden af nu at føre hende ind i denne. Han fortroede sig til en Veninde af hendes afdøde Moder, under hvis Beskyttelse og Ledsagelse hun, Tid efter anden, skulde deeltage i sin Alders Fornøielser og sin Stands Selskaber. Men tillige bekymret for de Farer, som forestod hende, troede han at maatte formindske hendes Smag for disse Forlystelser, og faldt paa intet bedre Middel hertil, end at gjøre hende denne Nydelse modbydelig. Saaledes tillod han hende den paa den ene Side, kun som Belønning for god Opførsel, og bestræbte sig paa den anden Side paa at dadle og nedsætte den som Narrestreger og Forfængelighed. Hun følte sig derved forurettet, hun nød ingen Fornøielse i dens naturlige Reenhed, og ved denne ufrie Nydelse nærmedes hendes skjulte Heftighed.

Ved hendes Fremtræden blev almindelig Beundring hende til Deel. Hendes levende Følelse var allerede meget rig, hendes Aand ikke dannet, men fyldt, langt over hendes Alder. Hun havde læst meget, mange Romaner, megen Historie, og andet Videnskabeligt, om end ikke lærde Bøger, men ingen opbyggelige og ingen fromme Skrifter. Med Stolthed og Indesluttethed forbandt hun baade en uendelig Hjerteliighed, og en stor Mistro med Hensyn til den Virkning, hun gjorde paa andre; hun vidste at hendes Fader ingen Formue kunde give hende, og at i hendes Fødeby, iblandt det hele Militair, ingen af de Mænd, hvis Beundring hun tiltrak sig, nogensinde vilde fordre hendes Haand, fordi Ingens Stilling gjorde ham skikket dertil. Hun følte det ydmygende i en Kjærlighedsforstaaelse, uden Ægteskab, det Bedrøvelige i en lang Venten paa Udsigter, Daarskaben i en høi Lidenskab, under tusindeslags ulykkelige Omstændigheder. Ikke pludselig derfor dannede der sig i hendes Hoved, af alt dette, den Beslutning aldrig at elske, men den blev lidt efter lidt til en dyb Trang, og hun blev den saa meget mere tro, som hun udførte den med uendelig Kjærlighed.

Den der ikke kjender det qvindelige Væsens Rigdom, den, der troer om Qvinderne, at de kun kunne være kokette eller forelskede, eller ligesaa uinteressante som uinteresserede, vil her mistroisk

smile. Destoværre for ham! Sophie var delikat, virksom, uskyldig, og streng kydsk. Hendes Sandser sov fuldkommen. Tilligemed var hendes Omgang med Mænd meget tilbageholden, afmaalt efter hendes Fødebyes Sæder, og den Agtelse, som man havde for Obersten. I disse Forhold opvakte hun store Lidenskaber, for hvilke hun interesserede sig, uden at gjengjelde dem. Hun var et Væsen af høiere Art, som ogsaa ingen almindelige Mænd nærmede sig. Mangen ædel Yngling havde gjerne viet sig hende ganske; hun behandlede hans Kjærlighed aabenhjertigt, agtelsesfuldt, men beviste det Upassende i den. Elskeren forblev derved fængslet og hun fri.

Imidlertid var dette ingen lægende Diæt for Sophies Hjerte, og hun modtog derfor, i sit nittende Aar, en allerede aldrende, meget agtet Mands Haand. Hun vilde, saaledes regnede hun, blive Kone, sandsynligviis Moder; hun vilde gjøre lykkelig, altsaa kunne være lykkelig: men da Hr. von Z*, hendes Forlovede, maatte før sit Giftermaal foretage en lang Reise, saae hun ham tage bort, med det roligste, meest ubekymrede Hjerte. Han lod hende tilbage med den tillidsfuldeste Agtelse for hendes Karakter.

Kort efter denne Afreise kom Schellberg til *burg, hvor ogsaa Fremmede, som bestemte sig til Krigstjenesten, bleve trukne hen, ved forskjælli-

ge offentlige-Anstalter. En fuldkommen fordomsfri Aand, men med stor Mangel paa Erfaring, ikke fordi han havde savnet Anledninger til at vinde den, men fordi en underlig Godhed gjorde ham udulig til at benytte disse; et Ydre, som altid var en simpel redelig Sjæls sorgfrie Speil, uden alt Krav paa Finhed; i Handlen og Tanken et Barns Enfoldighed, med en Mands Kraft: saaledes var Schellberg, da hans Stands høiere Studier, som han drev lidenskabeligt og i deres meest udstrakte Omfang, førte ham ind i Oberstens Huus. Han havde intet qvindeligt Ideal i sit Hoved. Han havde elsket, han havde levet, han havde seet gode — han havde seet slette Fruentimmer, og det var derved, indtil dette Tidspunkt, ikke faldet ham ind, hvad den skjønneste, høieste Qvindelighed vel kunde være. Jo længere han derfor saae Sophie, jo modnere blev den Overbevisning hos ham, at i intet qvindeligt Væsen havde hendes Kjøns Anlæg og Ynde naaet en saa fuldkommen Udvikling.

Hun blev snart hans Følelsers ufordulgte Udtryk vaer; men havde hun forhen allerede troet sig tilstrækkelig bevaret ved den Overbevisning, at hun iblandt de Mænd, der omgave hende, ingen Ægtemand kunde vælge, saa gjorde hendes Forpligtelse imod en agtelsesfuld Mand hende ganske nagtsom paa sit Hjerte. Schellberg var, lige-

som det hele Publikum, i Uvished om hiin Forbindelse. Barnlig beskeden gjorde han intet Krav paa Sophies Kjærlighed; barnlig tillidsfuld overlod han sig til sin. De to unge Mennesker nærmede sig daglig mere hinanden. Det var Sommer; man saae lidet Selskab; Sophie tilbragte sin meste Tid i Haven med sine Sødskende, og naar Schellberg forlod hendes Fader, gik han ned til hende; man plantede, vandede, lugede Ukrud, gav de Smaa en Lektie for, læste noget eller disputerede. Denne vexlende Blanding af Aand, Godhed, Herskesyge og Alvorlighed, var aldrig forekommet den unge Mand, han bøiede sig ubetænksom og salig under Sophies Scepter, og tænkte aldrig paa den følgende Dag.

Efter mange smaa Beviser paa Tiltro opdagede Sophie ham endelig ogsaa sit Forhold til Hr. von Z*. Han blev bleg, syntes adspredt, og forlod hende. Hun fandt det ganske naturligt, og var glad ved at have bragt det paa det Rene med en Mand, der daglig blev hende kjærere. Den følgende Morgen erholdt hun en Billet fra Schellberg:

„Jeg vidste det ikke. Jeg vidste heller ikke „hvad der foregik i mit Indre, uagtet det ikke har „kunnet blive skjult for Dem, ved den Frimodig„hed, med hvilken jeg lod mit Hjerte tale. Ikke „at elske, kan og vil jeg ikke paalægge mig. Jeg

„fordrer intet, altsaa fornærmer jeg ingen. Dog,
„De kunde fordre af mig, at jeg bortfjernede mig —
„men ogsaa det syntes mig umuligt; thi både
„Deres Grundsætninger Dem det, saa havde
„De tidligere maattet gjøre det. — Mit Hjer-
„tes erkjendte Guddom! Hvad skal jeg gjøre til
„Deres Vel? — Til mit eget behøver jeg intet
„fra den Tid, jeg elsker."

Sophie svarede:

„Virkelig vidste jeg hvad der foregik i Dem,
„men at min Stilling var Dem ubekjendt, havde
„jeg ikke troet, fordi jeg før har sagt Ting, af
„hvilke De skulde gjettet Hemmeligheden. Fuld-
„kommen Fortrolighed fra Begyndelsen af havde
„altsaa været bedre. Jeg gav, halvt om halvt, ef-
„ter for det Decorum, som man foreskriver vort
„Kjøn, og derved er et Misforhold opstaaet imel-
„lem os. Vi ville igjen gjøre det godt ved dob-
„belt Oprigtighed. Jeg finder, for mig, ingen Aar-
„sag til at vi skille os fra hinanden; var jeg endnu
„fri, saa vilde jeg ogsaa i dette Øieblik endnu væl-
„ge, som jeg valgte. Thi omendskjønt jeg vel
„troer, at Kjærlighed er noget meget henrivende,
„saa er jeg dog overbeviist om, at den ikke overle-
„ver Bryllupshøitiden, og det altsaa er bedre at
„begynde uden den. Man undgaaer derved altid et
„farligt Sammenligningspunkt. De siger, De gjør
„ingen Fordringer? Det er det eneste, hvorpaa det

„kommer an; alt andet forhindrer os ikke i at væ„re lykkelige sammen, saaledes som vi vare det „for. Mig synes at Z*s Brud er for enhver anden „Mand en død Skygge. Hvorfor skulde jeg da „fornægte mig den Glæde at omgaaes Dem? Fø„ler De det anderledes, saa handle De, som De „føler det."

Han fattede den Uskyld, som havde indgivet hende disse Linier. Han ærede hende, og troede sig stærk nok til aldrig at sætte hende i Fare. Redelighed fattede denne Beslutning, og Kjærlighed gav ham Haab om at udføre den. Man saae hinanden igjen, som før, ligesaa aabenlyst og sorgløst, ja fra hendes Side endog mere hengiven. Hun holdt Schellbergs Løvte, ingen Fordring at gjøre, for sin Ægide; hun troede derfor at være ham ubetinget Fortrolighed skyldig. Uden Tilbageholdenhed overlod hun sig til den søde Følelse, at være elsket af den ædleste, reneste Sjæl, som hun nogensinde kjendte. Hun ønskede ingen anden Lykke end den, hun nu besad, denne stod ingen af hendes Pligter i Veien. I hvilken Stilling hun ved sin henrivende Blufærdighed, sin barnlige Fortrolighed, sin sværmeriske Fastholden ved sit givne Ord, satte sin unge Ven, det faldt hende aldrig ind. Men denne følte daglig mere levende sin Æres og Fornufts Utilstrækkelighed. Fordringer gjorde han ikke, han frygtede ikke for at fornærme Dyden; men

hans Livs Lykke, den muntre Nolighed, som udgjorde en saa væsentlig Bestanddeel af hans Karakter, var borte, hans Fremtid var tabt. Saalænge han var beskjæftiget, vandt han Kraft til Strid; men siden trængte hans Kjærligheds Ønsker og Trang des voldsommere ind paa ham. I Sophies Nærværelse virkede hendes Uskyldstryllerі paa ham, og han var lykkelig — skjønt spændt og vemodig — indtil han gik fra hende.

Et Tilfælde, som en Leg med Børnene fremkaldte, foiede det engang saa, at Schellberg, ikke i Beruselse, men af kjæk Fortrolighed til sine Kræfter, rovede Sophie et Kys. Den besynderlige Pige var meget utilfreds; hun bad ham ikke at forstyrre hendes Fortrolighed, ved en Maade at handle paa, til hvilken ingen Mand kunde finde Anledning hos hende. Tingen selv var ligegyldig, havde han bedet hende om et Kys, saa vilde han frivillig have erholdt det, thi saaledes som hun holdt af ham, var han hende en Beskyttelse, og hun vilde troe at fornærme ham, naar hun afslog ham, hvad hun vilde tilstaae en Broder, hvis hun havde nogen. Han satte sig i Positur, og bad nu Sophie om et Kys til Forsoningstegn, og Pigen, med et glødende Hjerte, men kolde Sandser, gav Kysset, og vedblev sorgløs sin Leg.

Schellberg gik hjem med Gift i Hjertet; han overlagde om det ikke var Pligt, at bry-

de Forbindelsen, og aabne hendes Øine for det Selvbedrag, i hvilket hun levede. Men kunde han derfor tilbyde hende sin Haand? Han var uden al Formue, og i en Tjeneste, hvori man ikke kunde spare. Saaledes forblev han i en sørgelig Spænding. Da han igjen saae Sophie, overvandt han sig endog til ikke at røre hendes Haand. Hun bemærkede denne Forsigtighed. „I ere nogle stakkels Skabninger" — sagde hun med et aabent, englerent Blik i hans mørke, heftige Øie — „I vide ikke at elske; men det er Ret, at I behandle Eder efter Eders Samvittighed." — Hun syntes derpaa at blive bedrøvet.

Efter nogle Dage kom han hastig med Breve i Haanden til hende og sagde: „Skik de Smaa bort, jeg maa tale med Dem." — „Jeg ventede Dem, svarede Sophie, jeg har ogsaa noget at sige Dem." Hun viste hen paa nogle Papirer, som laae ved hendes Side. De Smaa gik. „Sophie, mit Regiment er følgt til England, jeg skal til Amerika — her holdt han inde tungt aandende. — Hun var bleven bleg, og havde slaaet Øinene ned. Han knælede for hende og fattede hendes Haand; hun lod ham blive i denne Stilling, som hun før havde forbudet ham, hun klappede med den Haand, hun havde fri, hans Pande, og syntes endnu ikke at kunne tale. Endelig sagde hun sagte, og med en ulidenskabelig Tone: „I* kommer om

fjorten Dage, og Brylluppet bliver da strax fuldbyrdet." Schellberg sprang op, og stillede sig med voldsom undertrykt Hæftighed for Vinduet. Begge taug. „Saaledes er det, troer jeg, det bedste," sagde nu Sophie sagte, nærmede sig til sin Ven, og lagde sin kolde, skjælvende Haand paa hans Skulder: „vi kunne ikke bedrage os selv, vi elske hinanden, og vi maa skilles ad. Reis De snart."

„Jeg vil aldrig, stammede han, elske nogen Anden, vil aldrig blive lykkelig."

„Z* veed, at jeg ikke gifter mig af Kjærlighed; jeg har aldrig regnet paa en anden Lykke, end den, jeg kunde give en anden" — sukkede Sophie.

Nu overlod hun sig ganske til sit Hjertes Inderlighed. Hendes Brudgoms snare Ankomst og Schellbergs nærforestaaende evige Afsked, syntes at have overantvordet Ansvaret for alle hendes Handlinger til Fremtiden. Hun sønderrev den unge Mands Hjerte, idet hun aabenbarede ham en Skat af Kjærlighed, som han nu for stedse maatte fraside sig. Men hendes Levvel var meget redeligt, thi hendes Sjæl havde taget et utrolig høit Sving. Han holdt sig med jernstærk Magt.

Da Z* kom, var han alt for længesiden afreist. Sophie modtog sin Brudgom glad og agtel-

sesfuld, og fortalte ham noget om sin fraværende Ven. Z* var meget fornøiet med sin Bruds Gratie og Værd; af hendes Sværmeri begreb han meget lidet, og regnede det til hendes Smag for Poesi, Maleri og deslige, hvori han ingen Deel tog, men som han gjerne hørte beundre hos hende. I samme Grad, som hun fandt ham utilgjængelig, holdt hun frygtsom Maade med sine Yttringer. Hun havde villet vise ham Fortrolighed, men han syntes allerede mere end tilfredsstillet, og hun trak sig tilbage, medens det ikke faldt ham ind, at dette Øieblik kunde have Følger ud over Bryllupsdagen. Denne blev høitideligholdt, og det var just den Dag, da Schellberg gik om Bord.

Sophie tog sin besynderlige, selvbevidste Exaltation med sig ind i Ægteskabet. Hun kjendte Kjærligheden; hun elskede paa det reneste, det inderligste, og saaledes blev hun elsket igjen: med sin Kjærligheds hele, men frivillige Haabløshed troede hun sig fuldkommen tilfreds. Enhver Anger, ethvert Ønske, vilde have syntes hende romantagtigt, men i at elske forhindrede hende jo intet. Schellberg var hendes Hjertes Guddom, hun levede ved ham og i Erindringen om ham, og det første Offer, hun nedlagde paa hans Altar, var Opfyldelsen af hendes Pligter. Mangen anden Ægtemand vilde denne Bevæggrund vel ikke være undgaaet og neppe have behaget. Men Z* skrev sin

nittenaarige Bruds Fortjenester og Dyd, som han desuden kun ganske i Almindelighed vidste at paaskjønne, alene paa hendes Fornufts Regning.

I en saa kunstig Existents maatte, lidt efter lidt, snart dette, snart hiint Stillads briste itu. Dog holdt Sophie sit Lod kun for sit Kjøns almindelige Lod, som h u n maaskee blot maatte føle bittrere, og der dannede sig saaledes i hendes Karakter en bestandig fastere og fastere Stamme af exaltert Resignation. Nogle Saar bibragte en haardere Skjæbne hende vel: Hændelser, som ogsaa kunde have været anderledes; men hvorfor skulde just hun anklage en særdeles Skjæbne, da der i hendes Omgivelsers sædvanlige Hverdagsgang, var falden saa mangt et mindre dybt Saar i et brændende, kjærlighedsfuldt Hjerte? —

Hun havde, i de første Aar, en Veninde — ingen Fortrolig, thi den havde hun aldrig, men en ædel, qvindelig Skabning, paa hvilken hun ofte havde en velgjørende Indvirkning, og som ogsaa igjen havde den paa hende. Med denne underholdt hun sig over sine Grundsætninger; en Sædvane, som i hendes Stilling og Stemning ofte var en lægende Afleder. Men denne Trøst bersvede Døden hende.

Hun blev to Gange Moder, men Børnene døde begge i det første Aar. Hun havde elsket dem uendelig; men ligesom hun havde nydt deres Tilværelse med bestandig Mistro til denne Lykkes

Vedvaren, saaledes bar hun Tabet med ubøielig Hengivenhed. „Det er Menneskets Lod" — sagde hun med Fatning; men hendes forvirrede Øie, hendes ængstelige Arbeidsomhed forraadte, hvor utilstrækkelig denne kunstlede Stoicismus var.

Schellberg skrev, i Overensstemmelse med Aftalen, kun sjeldent, kun efter enhver overstaaet Fare, at han endnu levede, endnu elskede. De første Breve viste Sophie sin Mand; men han gav liden Agt derpaa, eller sagde en og anden Spøg. Hun havde skjælvende modtaget Brevene; hun havde neppe kunnet udtale de faa Ord, som vare nødvendige, for at levere sin Mand dem, hun følte, at hun gav ham et Bevis paa sin Troskab og Ære i Hænderne: men Z* anede intet af alt dette — og Sophie viste ham intet Brev mere. Naar et Brev var kommet, saa lod hun det ligge aabent paa Bordet, bevogtede det med sit lynende Blik, men lod som hun var ganske ligegyldig, og efter et Par Dage, naar ingen Nysgjærrighed havde ansporet hendes Mand til at læse det, indelukkede hun det i sin Pult.

Endnu, som Kone, saa ganske brændende Pige i sit Inderste, sagde hun vel undertiden, med en falsk Matronevisdom, til yngre Fruentimmer, som overstrømmede af Hjertets Anliggender: Virkeligheden er altid tom og bar mod vort Sværmeri, og vi vilde gjøre Menneskene, om os, megen Uret, dersom vi vilde afmaale deres Følelse efter

vor Feberhede." Dette gjorde hun vel ikke, men hun fravendte sig Menneskene. Hun fordrede intet af dem, hvorimod hun heller ikke meer end taalte dem.

Hvorledes det paa denne Maade maatte see ud med Opfyldelsen af hendes ædle Drømme om at skjænke Lykke, hun selv undværede, vil man let kunne beregne. Der gives desuden en Opoffrelsens Egoisme, hvis Beregning er lige saa bedragerisk, og som, med al Hensigtens Stormodighed, i Grunden ikke er bedre, end enhver anden Egoismes Beregning. Hun gjorde ikke sin Mand lykkelig, omendskjønt hun uophørlig stræbte derefter. Z* var vel for lidet vant til Grubleri, for egentlig at være ulykkelig; og selv om han havde følt Nøringssorger, vilde han have været for godhjertet, til med sin Villie at lade Sophie undgjelde for det. Men uden hans Villie, uden at han var sig det bevidst, og vel især fordi Sophie netop havde altfor klar Bevidsthed om sig selv og sit Forhold, maatte meget, ligesom af sig selv saaledes komme imellem disse Mennesker, at et godt Ægteskabs blide, stille Billede aldrig ret trøstende kunde stille sig imellem Sophies let saarede Samvittighed og hendes høie, uopfyldte Trang.

Saaledes vare fire Aar henrundne, da Hr. von Z* pludselig døde af Slag, hvorved han efterlod sin Ægtefælle i Begyndelsen af et Svangerskab. Hans

Død rystede paa meer end een Maade hendes Sind. Deels havde hun vant sig til i ham at see Forenings punktet for hendes Pligter; hun havde studeret hans mange Fortrin og lært at skatte i ham den fortræffelige, redelige Forretningsmand: deels virkede Nyheden i hendes Stilling, hendes Villies Frihed, ængsteligen paa hende. Hun havde hidtil befundet sig bedre, idetmindste roligere, ved den absolute Umulighed af at kunne tilhøre Schellberg, hun havde indbildt sig, under sit fireaarige Ægteskab, næsten at være bleven for gammel — og, hun var i Begreb med at blive Moder. Ved denne sidste Omstændighed fik hendes Følelse et nyt Sving; hendes Mands Erindring havde noget høitideligt for hendes Hjerte ved denne Fortsættelse af det Baand, som sammenknyttede ham i Livet med hende. Hun var inderligere Eet med ham og sit Barn. For dettes forladte Stillings Skyld, som hun med dyb Vemod følte, maatte hun opoffre Alt, og for dets Skyld vilde Schellbergs Beskyttelse dog været hende saa meget værd.

I denne Strid mellem de meest levende Følelser gik nogle Maaneder hen, i hvilke hun intet hørte fra sin Ven; kun af offentlige Efterretninger vidste hun, at forskjællige Regimenter vendte tilbage. Paa samme Tid blev hendes Fader angreben af en lange varig Sygdom. Den ældste af hendes Sødskende, en Dreng gjorde ham megen Sorg. Hun trøstede og pleied-

ham, og holdt hans matte Hoved, da han hensov i den sidste lange Slummer. Hun smagde et ømt Hjertes reneste Tilfredsstillelse ved at have ydet en elsket Skabning dette sidste velgjørende Kjærtegn — hiin aldeles rene Tilfredsstillelse, hvori ingen Glæde over Tak, ingen Tilbagevenden til det ligegyldige Liv forstyrrende blander sig. Men hendes Sundhed havde derved lidt under de Omstændigheder, hun var i; hun troede sig i Fare, og da hun just dengang erholdt et Brev fra Schellberg, som fra Engelland meldte hende sin snare Ankomst, fandt hun det ganske naturligt, at hun snart maatte døe. I dette høitidelige Øieblik at blive saa lykkelig at see den Mand igjen, for hvilken hun allene, i det mindste i sit Hjertes hemmelige Tanker, havde levet, ja — at kunne tilhøre ham: det var altfor meget, til at hun kunde andet end vantro smile derover, som over en skjøn romanagtig Usandsynlighed, og hendes Død syntes hende langt mere at høre til Tingenes almindelige Gang. Paa den Mulighed, at hendes Ven kunde komme, førend hun havde lukket sine Øine, tænkte hun dog med hjertelig, taknemmelig Glæde, og denne vedholdende Tanke bevægede hende til en anstrængt Virksomhed. Hun bragte sin Faders Forretninger paa det punktligste i Orden; hun formaaede sin ældste Søster, en Pige paa atten Aar, til et meget passende Giftermaal; hun anbefalede hende, endskjønt hun

egentlig tvivlede paa dets Liv, dog i Tilfælde at det levede, sit tilkommende Barn; hun lod hende love sig, at hun vilde paatage sig dets Opdragelse til en vis Alder. — „Derefter tager du en Ven af dets Moder paa Raad, hvilken hun er dette Bevis paa sin Fortrolighed skyldig." Saaledes sagde hun, og henviste Søsteren til sin sidste Villie, som hun forseglet overleverede hende.

Fjorten Dage før hendes Nedkomst ankom Schellberg til *burg. Han gav sig ikke Tid til at indhente Efterretninger, men ilede, da han ikke kjendte Frue von Z*s Bopæl, lige til hendes Faders Huus. Han vidste intet om sin gamle Vens Død, thi, ved Ankomsten paa det faste Land, havde han af et Brev fra sin Tilbedte erfaret, at han vilde finde hende som Enke, men om sin Tilstand havde hun af Vemod og Sædelighed intet skrevet, og han kom derfor med den faste Beslutning at gjøre Z*s Enke til sin Kone. Vel vendte han, efterat han i fem Feldttog havde tjent med Ære, under Krigen havde baaret en meget stor Sold, og var avanceret til Major, desuagtet lige saa fattig tilbage, som han reiste bort, fordi hans barnlige, ædle Karakter gjorde ham enhver Beregning for den kommende Dag umulig. Men han havde ved denne femaarige Erfaring vundet et vigtigt, og i hans klare Forstand urokkeligt Resultat: at Bevidsthed om et rent Sind er vor Lykkes sikkre Grund,

og at Armod kun bestaaer i Uformuenhed til at hjælpe andre. Med denne Overbevisning kunde intet holde ham fra at gjøre, hvad han alligevel vilde være Convenientsen skyldig, og hvad der i fem Aar, i alle Krigens Farer, havde forsvævet ham som hans Ønskers fjerne Maal, omendskjønt han dog aldrig før havde næret noget vist Haab om at naae det: thi at smigre sig med en Udsigt, som beroede paa et Menneskes Død, var hans Hjerte for godt og for blødt til. Engang at vende tilbage, naar Alderens velgjørende, afkjølende Haand havde udslukket hans Ønskers Ild, og ved hendes Side at blive en Olding — dette var alt det Haab, som han, i sine Breve fra hiin fjerne Verdensdeel, undertiden tillod sig.

Men nu vendte han tilbage med Ungdoms Krav og en Mands Fasthed. Han spurgte ved sin Indtrædelse i Huset efter Obersten. „Ak Gud, han er død"! Og den naadige Hr. Svigerfon? „Ogsaa"! svarede ham den gamle Tjener, der ikke strax kjendte ham. Imidlertid var den yngste af Sophies Søskende traadt til, hans forrige Legekammerad, nu en stor Pige. Hun blev ham vaer, forbausedes, aabnede den nærmeste Dør og raabte: „Sophie, vor gamle Ven"! og han holdt — for første Gang holdt han den elskede Kone i sine Arme. Strax maatte han paa hendes Figur blive hendes Tilstand vaer. Det var en uudsigelig Blan-

ding af inderlig Henrykkelse, Medlidenhed og egen Smerte. Han græd paa hendes Hænder. „Min Kone! — just derfor dobbelt min Kone!" sagde han heftig bevæget. Hun forstod ham og svarede ham med blid Ro: „Din Kone, og hendes Barn hendes helligste Testamente!" Dette sidste Ord gjorde ham opmærksom, hendes Sindsstemning blev ham snart tydelig, men han var for mandig til at lade sig smitte af Sorg, som under saadanne Omstændigheder er saa naturlig hos en Kone; han gjendrev hende og undrede sig ikke over, at han intet udrettede dermed. Dog meddelte hendes bedrøvelige Phantasi ham en vis Spænding; dette Barn, af hvilket hun ventede sin Død, for hvilket hun forud offrede sig med saa inderlig Kjærlighed, forekom ham som et fremmed, ja som et fjendtligt Væsen, der forstyrrede hans Lykkes Opblomstring. Men et Hjerte, som hans, maatte den trofaste Bestræbelse for at bekjæmpe en saadan Følelse snart lykkes. Han udsonede sig med den uskyldige Skabning, idet han oprigtigen resignerede paa sin egen Glæde og uopholdeligen besluttede at holde fast paa Besiddelsen af den modne Frugt.

Da han den følgende Morgen saae Sophie igjen, opfordrede han hende med al Kjærlighedens Alvor til at give ham sin Haand, i dette samme Øieblik, hvori hun med det allerførste ventede sin Nedkomst, og saaledes at overdrage ham al en

Faders Ret, saavel som alle en Faders Pligter imod hendes tilkommende Barn. Hun kyssede med inderlig Tak den ædle Vens Hænder, og Troen paa hendes Død gjorde den Glæde dobbelt levende, med hvilken hun modtog hans Forslag; ud over Brudealteret skuede hun kun frem paa hiin Side Graven, og hendes Øine strømmede over af den himmelske Kjærlighed.

Schellberg gjorde i Hast alle nødvendige Anstalter. Hun blev hans, just da hun under de heftigste Smerter saae sin Død imøde: men hans gladere Haab seirede. Sophie gav en sund Pige Livet, hun selv levede, og Kjærlighed og Udsigt til lykkeligere Dage oprettede atter hendes Ungdom og Kræfter. Hvad hun endnu aldrig havde kjendt, Tilværelsens Nydelse, modtog hun med rørt Taknemmelighed af den Elskedes Haand, mod hvem hun derfor holdt sig forpligtet som imod en velgjørende Guddom. Han forlod hende ikke, indtil hendes fuldkomne Helbredelse, noget Øieblik, som han ikke maatte opoffre til Omsorg for sit tilkommende Huusvæsens Indretning.

Saasnart Sophie var kommet sig, reiste han til sit Fødeland, for der at berede hende en Bolig; deres Brevvexel i denne Adskillelse var Forsmag paa den reneste Lykke, var allerede selv Lykken, som den sjelden bliver Elskende til Deel. Efter nogle Maaneder kom Schellberg tilbage,

og førte sin Kone til P., en skjøn Flække, hvor hans Regiment laae i Qvarteer.

Det bliver mig saa tungt at skille mig fra det første og eneste lyse Sted i Sophies Liv. Og hvad vilde alligevel være mere at sige derom? Ethvert menneskeligt Væsen, hvis Maade at føle paa allerede herneden nærmer det til Udødeligheden, finder ogsaa i sit Liv et saadant kun altfor flygtigt Øieblik. Og kan Skjæbnen da skjænke mere? Har den ikke evige Love, som forbyde den at tilstaae et heelt Jordeliv, der var som et saadant Øieblik? At holde dette Øieblik fast i Fornuften som Borgen for Udødeligheden, naar den menneskelige Tilværelses Bølgeslag allerede forlænge siden har revet det bort med sig, dette er i Sandhed visere, end hele Tiden indtil Graven, at fortære sig i Sorg over svundne Drømme, og i smertelige Anelser om dens Gjenkomst paa hiin Side af Gravens Ro. Men ville vi fordømme vor Sophie fordi hun ikke var saa viis?

Lidet vant til Følelsens naturlige Frimodighed, byggede Sophie frygtsomt og mistroisk paa sin huuslige Lykke, hun manglede Troen derpaa; alt, hvad der gjorde hende Glæde, syntes hende kun at tilhøre den Dag i Dag, og for den kommende havde hun, istedet for Haab, kun Hengivenhed i hvad der tilskikkedes. Hendes udvortes Stilling blev snart meget behagelig. Hjælpsom, lige-

frem og medlidende, blev hun Syges og Fattiges Pleierske i Byen. Hun havde sin yngste Søster hos sig, og i denne Piges Opdragelse gav hun hele Egnen et Exempel paa Kjærlighed, Omhu og Klogskab. Et tungere Exempel paa Standhaftighed og Hengivenhed gav hun ved den Maade, hvorpaa hun bestod en grusom Prøve, som Skjæbnen paalagde hende i denne Tid. Hendes Barn, som i de første Maaneder havde befundet sig meget vel, fik Kopperne. Lægen behandlede det slet, det beholdt en aaben Byld, og døde efter langsom smertelig Sygelighed. Det sørgelige Billede, hun havde for Øie, virkede end heftigere paa Sophie, da hun havde Udsigt til at blive Moder paany. Men om end hendes Phantasies Farver derved bleve mørkere, saa følte hun sig dog uendelig lykkelig ved sin Mand. „Hvilken anden Kone, spurgte hun sig ofte, har for sin Kummer et saadant Hjerte, en saadan Aand til Erstatning"?

Schellberg var nu i Havnen; det Ønske, han ikke ret havde vovet at nære, var opnaaet, og med munter Ro stod han ved Maalet. Den urolige Yngling, den haabløse Elsker var bleven Ægtemand og Fader. Hvad kunde have mørknet hans Blik, da bag ham laae hans gode Samvittighed, og for ham hans gode Villie? Han opfyldte sin Stands Pligter; saasnart dette var afgjort, beskjæftigede han sig lidenskabelig med Historien,

hans Yndlingsstudium, og sit Embedes Disciplíner. Sophie var hans eneste kjære Selskab; forsikkret om hendes Deeltagelse i alt, hvad der interesserede ham, foretog han sit Arbeide, sin Læsning i hendes Selskab. Hendes levende og allerede meget dannede Aand havde endnu dertil hele hendes Kjøns egne Bøielighed: hun læste med heroisk Sving de gamle Kriges Historie, og da de to Børn, som hun efter hinanden bragte til Verden, meget indskrænkede hendes Tid, saa sad hun undertiden endnu sildig om Natten med store Kaarter og taktiske Planer for sig. Dette Studium udgjorde ofte hele Underholdningen paa hendes Spadsereture med hendes Mand. Han fortalte om sine Feldttog, han gjorde Dispositioner paa Bakker og Sletter — dog paaengang stod Sophies Øine fulde af Taarer; hun saae i Aanden den blomstrende Sæd nedtraadt, Hytterne i Flamme, Ungdom og Glæde at henvisne. Med godmodig Fortrædelighed over deels at være bleven forstyrret i sin militairiske Begeistring, deels at see hende græde, truede da Schellberg med ikke oftere at tale om sligt; hun tang og nedsank sine Taarer, deels fordi hun følte hun havde Uret, men ogsaa af en falsk Resignation i den ubillige Behandling, hun meente at lide ved denne fremmede Indskrænkelse af hendes Følelsers og Tankers frie Retning.

De Forhold, hvilke begge Kjøns naturlige

Beskaffenhed medfører, frembringe overhovedet altfor let denne Contrast, at hos Manden, som Ægtemand og Fader, de heftige Følelser ledes ind i en blidere, mere begrændset Kanal, imedens Qvinden ofte, først som Kone og Moder, naaer den høieste Grad af Affect, som hun er istand til. Ofte giver dette sig, som det skal; men træffer det sig, som det hos Sophie og Schellberg var Tilfældet, at der i Karaktererne allerede ligger megen naturlig Kontrast, saa kan denne, som just grundede Kjærligheden, i Ægteskabet stifte et sørgeligt Onde: de paa det inderligste forenede Hjerter kunne vende sig fra hinanden, uopløseligt skilles de vel ikke ad, men de rive vexelsviis i hinanden, og føle deres Uadskillelighed kun i deres Smerte, der saaledes allerførst forstyrrer det Ømmeste i Forholdet.

En eneste Gang havde Schellberg kjendt Lidenskab og Ulykke: dette var, da han elskede haabløst. Derfor havde han nu tilkjæmpet sig Erstatning; og det samme Mod, hvormed han havde bragt dette i Rigtighed, yttrede sig nu, uden Kamp, i glad Virksomhed, i munter Taalen af overstaaet Modgang, i uforstyrret Tilfredshed med Virkeligheden. Uden dyb Eftergranskning var han let modtagelig, og meddelende uden al Mistro; aldrig beregnede han, ved et nærværende Gode, det nære Onde, men stedse, ved et nærværen-

de Onde det fjærne Gode; og i det daglige Liv passede alt det godt til den lethjertede Soldats simple, mangen Gang næsten uskjønne Adfærd. Men i Sophies evig opvakte Indbildningskraft og uendelig blode Hjerte, blandede sig enhver Nydelse, til hvilken Øieblikket indbød, med Erindring om forbigangne Lidelser, og Anelser om tilkommende. Hun vilde nydt desto inderligere, dersom hun havde været istand til, ved Siden af et Væsen, som hun elskede, at nyde allene; men Bestræbelsen efter Samklang havde gjensidig Misforstaaelse til Følge, og fra hendes Side heftige Bevægelser eller tilbageholdt Mismod, som for den gode Schellberg vare uforklarlige. Tillige havde hendes Smag vant sig til en Elegance, som ikke var afhængig af denne eller hiin borgerlige Stilling, som i enhver var bleven hende til Nødvendighed. Saaledes var hun ogsaa i sin huuslige Omgang stedse lige behagelig, lige opmærksom, og hendes Kjærlighed blev stedse Lidenskab, stedse Tragten; men da denne Stemning kun var hos hende, og den der, hvor den allene er hos Qvinden, har noget Unaturligt og Ydmygende, saa blandede sig nogen Bitterhed i hendes Væsen. Hendes Fornuft lærte hende at indsee den Uret, hun havde imod hendes brave Ven, men hendes Følelse blev den samme; undertrykt eller udbrydende blev den stedse forenet med en uendelig levende, til de hur-

tigste Overgange vant Karakter, og saaledes blev hendes Adfærd sig selv meget ulig, ja ikke sjelden just i samme Grad, som Schellberg — overbeviist om, at dette Middel maatte lykkes, og sig selv bevidst, hvilken Skat af tro, redelig, evig bevaret og enhver Prove bestaaende Kjærlighed han dermed frembød hende — stillede sin hele Sindsro derimod.

Lidt efter lidt ordnede hun disse sin Lykkes ofte meget forstyrrende Betingelser efter sin øvrige Tænkemaade. „Saa ufuldkomment, sagde hun til sig selv, er altsaa selv det Høieste, det Skjønneste, hvad der er beskjæret Menneskets" Saa grublede hun da meget over sit og det andet Kjøns Fuldkommenheder, og af hendes Erfaringer og Jagttagelser troede hun at uddrage dette sikkre Resultat: Qvinderne stode et Trin høiere iblandt de følende Væsener, Forbindelsen, imellem Materie og Aand, var hos dem finere og friere; derfor passede den Lykke, som var bestemt Mennesket, mindre for dem, og Naturen havde sammenvævet deres Væsen af Fornægtelse, og af Lidelser og Glæder, for hvilke de aldrig kunde finde den rene Sympathie, hvorefter de bestandig tragtede; imedens Mændenes Tilværelse, ogsaa der, hvor den syntes fuldkomnest, evig kun gik frem i en Vexel af Arbeide, Rydelse og Ro.

Men et saadant Resultat kunde med hendes

ubegrændsede Kjærlighed til Schellberg, med hendes Erkjendelse af hans Værd, som i hendes Øine ingen anden Mands Værd opveiede, ikke tilfredsstille hende. Hun havde saa gjærne skuet ham ved Siden af sig, over sig, i Aandernes Sphære! Da paatog hun sig vel, i sin Kjærligheds Fylde, ja for sin Samvittigheds Skyld, at gjøre ham opmærksom paa det alt for Jordiske, det alt for Sjælløse i hans Forhold. Hos en Mand, med hans Englehjerte, eller — fordi vi kun vide at forestille os Engle som Børn — med hans barnlige Hjerte, vilde en munter Fremstilling af bestemte Beviser vel været det bedste; men, overrasket af sin alt for fine Følelse og Forvæntheed, var hun sjelden istand dertil. Ogsaa kunde hun, efter fornuftigt Overlæg, ingen Klage frembringe, som havde kunnet komme op imod hendes Tiltro til hans Kjærlighed, og denne Selvmodsigelse blandede for det meste Heftighed ind i saadanne Undersøgelser. Vist nok var Sophies Øiemed for synligen ædelt, hendes Kjærlighed for umiskjendelig, Schellberg selv for øm og brav, til at hendes Hensigt ikke ved saadanne Optrin virkelig paa nogen Tid skulde være bleven opnaaet; men dette skede kun, idet Sophie, sværmende af Anger over at have gjort den over Alt ærede Mand ondt, gjorde sig ufølsommere imod de mange forstyrrende Smaating. Hun havde derfor endnu

ikke forklaret sig tydelig, Schellberg havde i sin frimodige Simpelhed kun forstaaet hende halvt; saae han hende ikke mere ulykkelig, saa gjorde han sig igjen, uden at vide det, skyldig i sine smaa Efterladenheder — ja undertiden følte han sig hindret i sin Frihed, naar man ikke lod ham uforstyrret drive sit huuslige Væsen.

Det faldt ham ikke ind, at denne eller hiin Vane, at spise eller klæde sig paa, kunde have Indflydelse paa Kjærligheds Lidelser eller Nydelser; han anede ikke, at saadanne Ting i Sophies Øine kunde skabe Kjærligheden om til et nødtørftigt Skelet. Naar han da engang lod sig rive hen af Uvillie over, at saadanne ubegribelige Griller voldsomt afbrøde hans Tilværelses sorgløse Harmoni, saa modstod Sophie ikke; hun følte sin Vildfarelse, sin Uret, hun tog sin Fordring tilbage, og overbeviste sig stedse fastere om, at, naar Mændene havde opnaaet det Kjærlighedens Pant, for hvilket de, lig Vilde, kjæmpede paa Liv og Død, saa betragtede de det kun som et nyttigt Huusgeraad til hverdags Brug. „Viser dette sig endogsaa — saaledes tænkte hun ofte — bekræftet hos en saadan Mand, vansmægter ogsaa en Kjærlighed, som min, under hiin Skjæbnens almindelige Lov, betaler ogsaa et Ægteskab, som vort, hvor Agtelse og Ømhed aldrig kjølnedes, den menneskelige Skrøbelighed denne Afgift: hvorledes kunde det

vel nogensinde være anderledes?" — Saa tabte hun sig i sine Betragtninger over Qvindens Lod. Hun søgte efter Betydningen af hiin paafaldende Kontrast imellem det aandrige Sving i Qvindens Natur, og en Lov, som uophørlig og ydmygende maner hende om hendes Kjøn, om Materien, om det Dyriske. Ved denne Lov, som holder hende Dødens Porte, men ogsaa Udødeligheden stedse nær, er den underordnede Plads i Selskabet aabenbart anviist hende, imedens Naturen dog har overdraget hende, som Moder, som Opdragerinde, den tilkommende Slægts Vel, som Elskerinde, som Ægtefælle, Mandens Værd. I evig Harmoni opløste sig da hos hende den evige Strid, og Stolthed var det over den underlig skjønne Bestemmelse, der fyldte hendes Øie med Taarer: „hvor kunne, raabte hun — og Schellberg, som hørte kjærlighedsfuldt paa hendes sværmeriske Udbrud, gav hende Ret — hvor kunne der gives Koner, som føle deres Lod som et Slaveri?"

Men kun altfor ofte forfulgte hendes opvakte Aand ogsaa andre Forestillinger, og da havde Schellberg meget at udholde. Hendes Mening, at de fleste Ægteskabers Ulykke ikke havde en anden Kilde, end Efterladenhed i det daglige huuslige Livs Forhold, var saa indgroet, at hun ikke tvivlede om, at jo ogsaa et ved Karakterernes og Tilbøieligheddernes Forskjællighed ellers ulykkeligt Ægtepar, al-

tid endnu kunde bevare Ære og Selvagtelse, altsaa Mod til de tungeste Pligters Opfyldelse, naar begge kun aldrig tillode sig selskabelige Efterladenheder. Hun efterforskede Oprindelsen til mange Koners Utroskab; hun tænkte sig saa mangen af sin Elsker og Brudgom forvænt uskyldig Pige, naar hun nu blev Kone. Hos en fintfølende Qvinde har Hjertet kun lidet med Sandseligheden at gjøre. Men dette veed Ægtemanden snart intet om. Han besidder. Han elsker sin Hustru, sine Børns Moder og Pleierske, sin Huusholderinde, sin Selskaberinde — men hvad der imellem Brudgom og Brud havde syntes at være Kjærlighed, de inderlige eller stormende Følelser, Kjærtegnene og den Elskedes Forherligelse: det var kun en Beilen af samme Art, som Dyrets, der paa sin Maade ogsaa beiler til sin Mage. Uforandret bliver imidlertid hos Konen hendes Aands Stemning, hendes Hjertes Trang. Dog skeer det ofte, at hendes Stillings Pligter, hendes Glæder og Lidelser, som Moder, lære hende rolig Fornægtelse, og en blytung Vane bringer hendes Væsen i Ligevægt med hendes Skjæbne, eller Alderens Haand gjør hende mere følesløs. Naar derfor en anden Mand fremkom, og af hans Mund hiint Sprog, som hun før lyttede til med saadan Henrykkelse, igjen tonede i hendes Øre; naar han igjen viste hende den Opmærksomhed, den blide Beskyttelse for den qvin-

delige Frygtsomhed, som hun engang saa gjærne hengav sig til, naar hans Kjærlighed atter saae hos hende — og, i det han saae det, virkelig fremkaldte hvad hun allerede begræd med de bortfløine Ungdomsdrømme — Ynde og Elskværdighed; naar saaledes den Arme anden Gang lod sig bedrage? — O! da faldt Forbandelsen paa den sløve Ægtemand, ei paa den Ulykkelige, hvem da allene Graven kunde være en tro Ven.

Saadanne Ideer pleiede at gjære saalænge i Sophies Hoved, indtil omsider et Tilfælde gav dem et bittert Udbrud. Ofte gjorde vel begges Kjærlighed, at det hurtigt vendte sig til det bedste; ofte faldt da fra Schellbergs Side et Ord, som saa velgjørende forkyndte den skjønne Forening imellem det fortræffeligste Hjerte, og den lyseste Forstand, og han viste, ved saamegen Deltagelse for den Ulykke, der fører fra Pligt og Dyd, en saa simpel, saa fordomsfri og dog saa urokkelig Agtelse for disse, at Sophie, med en Slags Tilbedelse for sin Mand, kun anklagede sit uendeligen lettrænkede Hjerte, hvilket hun dog alligevel i saadanne Øieblikke takkede for en uudsigelig Salighed. Men traf det sig ulykkeligviis, at Schellberg ikke gik ind i hendes Ideer, og satte sine muntre Beskjæftigelser i det nærværende Øieblik, imod hendes flammende Følelser, saa skjød Fortørnelsen frem af hendes Øie, hendes eneste Tanke var næsten Hævn-

gjærrighed, indtil hun samlede sig, vemodig spøgende kyssede sin Mand, og gjemte atter i sit Inderste den Skat af Ømhed og Hengivenhed, han ikke forstod at gjøre frugtbar.

Hendes landlige, eensomme Stilling syntes hende ogsaa, naar denne Stemning herskede, at være en særdeles Lykke. Ingen af hendes selskabelige Forbindelser udsatte hende her for den Fare, i et Øieblik af opvakt Forfængelighed eller Hjertes Trang, at modtage af nogen Mand det, som hun saa ofte forgjæves ønskede, at Schellberg viste hende. Naar derfor hendes Mand undertiden blev besøgt af Fremmede, med hvilke han stod i Forbindelse, følte hun en Slags Overraskelse ved endnu at finde sig selv behagelig og aandfuld. Da havde hun gjærne overladt sig til den Glæde, at Schellbergs Kone erkjendtes for elskværdig, at hun virkelig var ham saa uendelig meget værd. Men ogsaa her skulde hendes Følelse komme til kort. Hendes selskabelige Talent, den Tribut af Beundring, hendes Elskværdighed erholdt af Mennesker, som han agtede, gjorde just intet synderligt Indtryk paa Schellberg, der kjendte og elskede alle hendes Fortjenester, den ene Dag som den anden. Kort, hans Karakter var et heelt, fast Væsen, som en ægyptisk Pyramide, det fuldkomne Udtryk af Varighed og Uforanderlighed: som Sophie vel ogsaa agtede efter dens umiskjendelige,

uforlignelige Værd, men desuagtet ideligen savnede den begeistrende Følelse og underlige Længsel, som en driftig gothisk Hvælving indgyder.

Hendes Ægteskab havde nu varet i fem Aar, vel ikke fuldkommen lykkeligt, men dog et af de ædleste, ved hvilket nogensinde en Kone blev forbunden med en Mand. Sophie var over sit otteogtyvende Aar, og endnu stedse skjøn, eller snarere yndig. Deres huuslige Stillings Indskrænkning havde i mange Henseender været velgjørende for begge, men da imidlertid Schellberg under meget fordelagtige Betingelser blev kaldet til ***g, hvor der skulde anlægges en Ingenieur-Skole, tog han, Fader til trende Børn og uden al Formue, med Glæde imod denne nye Bestemmelse, som var saa overeensstemmende med hans Smag. Sophie forlod kun sin stille Landsby med Ulyst, med fornyet Mistro til Fremtiden. Hun frygtede for sin ved Eensomhed og eensformig Beskjæftigelse endnu forfinede og forhøiede Følelse. Her havde hun været sin Mand alt, og det ikke blot fordi han intet andet havde — Nei! hun lod sig selv vederfares Ret; hun vidste, han vilde have valgt hende, fremfor alle, til sit Selskab. Men hans Stilling i Staden lovede ham andre Forbindelser, hvis Afbenyttelse hun selv maatte tilraade ham; en stor Stads Fornøielser, for hvilke Sophie havde Modbydelighed, og for hvilke hendes Helbred slet

ikke mere var skikket, vilde derimod være ham, med hans aabne Sands for alt, aldeles velkomne, og han vilde ogsaa nyde dem uden al Bekymring, i Følelsen af sin Uadskillelighed fra sin elskede Hustru, enten i Selskab med hende, eller, barnlig glad, undværende hende derved, for hjemme des fortroligere at hvile ud hos hende. Men hun, det følte hun og var i Forveien allerede utilfreds med sig derover, vilde derved blive forstemt, og deres Livs Forskjællighed vilde frembringe Disharmonier imellem dem. Hun satte sig vel fast fore, og var sikker paa, at hun aldrig vilde afholde ham fra noget, aldrig yttre nogen Mismod imod ham; men den Ret, at skue hende ind i Hjertet, kunde hun ligesaalidt betage ham, som nogensinde gjøre sig skyldig i en forsætlig Forstillelse.

Med alt dette blandede sig den sælsomme Følelse af at have forladt den store Verden i en blomstrende Ungdom, og nu i sine Aars Høst igjen at træde frem i den. Forfængelighed var det ikke, ligesaa lidt som Krav paa at beholde sin forrige Rolle i Selskabet; hun havde heller ikke tilforn levet paa det Sted, hvor Schellberg bosatte sig — men det var hende, som om, i denne nye Stilling, hendes Maade, at see og føle paa, maatte stikke stærkt af imod hendes Aar.

Dog var hun sig imidlertid bestandig bevidst, at disse modstræbende eller tungsindige Følelser,

med hvilke hun beredede sig til Afreisen, saa ganske alene laae i hende selv, at det ogsaa vilde være afhængigt af hende selv og hendes Fornuft, at forebygge de Onder, hvis Forudsættelse plagede hende.

Mosommeligheden ved at flytte bort og at indrette sig paany, saavelsom Reisen i en ubehagelig Aarstid angreb hendes Helbred; hendes Bryst syntes paany udsat for den Fare, som havde truet hende efter Hr. von Z**s Død, og nødte hende til bestandig at blive hjemme i de første Maaneder af hendes Ophold i ***g. Schellbergs Fortjenester bleve snart erkjendte, hans ædle fordringsfrie Karakter vandt ham et almindeligt Bifald. Han vilde have fundet sig fuldkommen lykkelig, hvis han ikke havde frygtet for sin Kones Helbred. Hun nød paa sin Side den inderligste Tilfredshed. I store Stæder finder man først sildigt saadanne Bekjendtere, som man tilstaaer Adgang i sin huuslige Cirkel, og hun levede derfor ganske alene med sine Børn, lod sin Mand gaae til sine Forretninger, eller besøge Selskaber, og modtog ham med aaben Munterhed hjemme. Hendes physiske Svaghed mildnede hendes Ild, og frembragte hos hende en behagelig, stille Stemning, i hvilken der dog oftere blandede sig Vemod over, at hun svandt hen under en sygelig Tilstand, imedens Schellberg syntes ved sin store, oplivende Virksomhed først ret at træde ind i Livet.

Dog, Foraaret kom, og Sophies Bryst blev igjen stærkere. Daglig nød hun den mildnende Luft, stedse i sine Børns Selskab, sjeldnere med sin Mand, fordi de Timer, hun turde tilbringe i det Frie, for det meste vare besatte med Embedsforretninger for ham. Hun bemærkede vel undertiden, at hun trak Spadseregjængernes Øine paa sig, og fandt det ganske naturligt, da hun præsenterede Folk et fremmed Ansigt; ogsaa hendes smukke Børn bidroge hertil. Engang saae hun en Mand, hvis Træk hun ikke kunde skjælne, et Par Gange at gaae forbi hende, og endelig staae stille ved hendes lille Søster og Børnene, som nogle Skridt længer henne legede i Græsset. Han talede med dem, gik efter en Stund endnu engang forbi og hilste hende paa en aldeles udsædvanlig Maade. Hans Ansigt havde hun endnu ikke kunnet skjælne; men hun syntes at finde noget bekjendt i hans fine Udvortes.

„Hvad talede den fremmede Mand med Eder?" spurgte hun Børnene paa Hjemveien. De Smaa sammenflikkede en snorrig Fortælling, hvoraf det gav sig, at han havde spurgt, hvem der var deres Moder, at Søsteren herpaa havde svaret: „Sophie Schellberg" — at det yngste Barn havde vist med Fingeren paa Moderen, og den Fremmede havde sagt til Søsteren om hun da var Datter til den unge Dame? „Det just ikke-

havde hun svaret, men hun er min Søster" — og da, føiede Pigen til, var han bleven ganske rød, og var gaaet sin Vei.

Denne lille Gaade beskjæftigede paa en ikke ubehagelig Maade Sophie, og om Aftenen fortalte hun den med megen Lystighed til sin Mand, som noget medtaget kom hjem fra et Selskab. Han hørte hende knap; derimod meddelte han hende adskilligt om et nyt Bekjendtskab, han i Dag havde gjort: en Herr von Lehrbach, en Mand af Aand, som, blot af Kjærlighed for Sagen, havde fulgt La Fajette til Amerika, havde gjort hele Krigen med, o. s. v. Schellberg havde været saa fornøiet med hans Bemærkninger og Anskuelser, at han, trods sin Søvnighed, længe fortalte om denne Lehrbach, som hun snart ogsaa vilde faae at see, da han med det første havde lovet at besøge dem. Sophie optog alt dette venligt og deeltagende, men kunde ikke holde sig fra et Tilbageblik paa den Ligegyldighed, hvormed han havde modtaget hendes lille Eventyr. Vel var hun vant til, at han ikke husede to Indtryk paa een Gang, og altfor lige skred frem paa sin Vei, til at han, af Høflighed, skulde løsrive sig fra det første Indtryk og optage et fremmed. Men hun erindrede sig en lignende ubetydelig Hendelse, som engang havde givet hans Kjærlighed den meest levende Beskjæftigelse; hun erindrede sig, hvorledes

hun i de Tider, der gik forud for hendes første Ægteskab, ofte ved lignende Anledninger havde skjælvet for hans Skinsyge. Hun var dengang hans, som nu, kunde dengang, som nu, kun elske ham — hvilken var da Forskjællen? — Kun de bortfløine Aar? Men hvorfor virkede disse blot paa ham, imedens hun endnu stedse, ligesaa sødt som dengang, da hans Kjærlighed var den helligste Hemmelighed, følte enhver lille Opmærksomhed, som han beviste hende; imedens der endnu, naar han — ak! maaskee, sig selv neppe bevidst — trykkede hendes Haand, stedse gjennemfoer hende en uudsigelig Gysen, ligesom dengang, naar han frygtsomt berørte hendes Fingre? Som dengang følte hun endnu Skinsyge, gik fra Skinsyge til øieblikkeligt Had, men derfra over til den ømmeste, barnligste, fortroligste Kjærlighed, naar han talede om sine fordums Forbindelser, eller, trohjertet forglemmende sin Sophie, beskjæftigede sig med et andet Fruentimmer. Havde altsaa hun, i sit Indre ganske den samme, kun forandret sig for ham?

Denne ydmygende Mistanke opholdt hun sig ikke længe ved; men den førte hende tilbage til hendes sædvanlige Ideegang. Imidlertid havde Schellberg alt længe sovet sødt, som den rene Samvittighed; hun saae ham ind i det mandlige, aabne og rolige Ansigt; hun tænkte taknemmelig paa, hvor hjertelig han glædede sig ved at bringe

sin nye Bekjendt til hende, hvorledes han, i Tankerne, havde nydt dennes interessante Underholdning med hende, og først havde syntes at bie paa hendes Medfølelse, for ganske at hengive sig til denne Fornøielse. „O, havde jeg dog hvad jeg fattes, eller kunde jeg blive fri for hvad jeg har for meget, at jeg dog altid reent kunde glæde mig ved denne Godhed!" Med denne blidere Følelse for Sophie ind.

Den anden Dag traadte Schellberg med den belovede Ven ind i hendes Værelse. Hun havde just ladet sine to ældste Børn sidde ved et Arbeide hos sig; hendes Søster læste. „Det er Manden fra igaar" — hvidskede denne. Sophie gjenkjendte ham, og da han traadte nærmere og begyndte at tale, vaagnede en ældre Erindring igjen i hende. Hun befindede sig ganske, da Schellberg sagde til hende, at han nylig havde erfaret, at han ingen ny Bekjendt bragte hende; Hr. von Lehrbach havde oftere seet hende som Fru von Z*. Sophie rødmede stærkt; men da hendes Følelsers uendelige Bevægelighed endnu havde levnet hende denne pigelige Yndighed i dens første Friskhed, og den mindste Overraskelse var nok til at farve hendes Kinder, saa blev Schellberg ikke videre opmærksom derpaa. Hun havde engang kjendt den Fremmede under et andet Navn; denne Forandring blev oplyst. „Mit nærværende Navn,

sagde Lehrbach, skriver sig fra et Gods, som jeg siden den Tid har arvet; man tillagde mig det, for at skjælne mig fra mine mange Fættere, og i denne rangsyge Stad troer man at være mig den Høflighed skyldig, at foretrække det for mit Familienavn."

Underholdningen blev levende og behagelig; Omgivet af sine Børn, viste Sophie sig i et huldsaligt Lys; dette, forbunden med Omstændighederne ved hendes tidligere Bekjendtskab med Lehrbach, gav hende en egen Bevidsthed, som gjorde hende dobbelt elskværdig. Schellberg blev for et Øieblik kaldet bort; i det Sophie vilde vedblive Samtalen, afbrød Lehrbach hende med en utvungen Livlighed: „Ved de Vaaben, som dengang beskyttede dem, sagde han, maatte virkelig en langt større Fortjeneste, end min, opgive alle Fordringer. Schellberg er en fortræffelig Mand — han er en lykkelig Mand", føiede han langsommere til, og saae Sophie, som paany rødmede, lige ind i Øinene. „Mig forekommer det utroligt, at otte Aar allerede ere henrundne, siden jeg første Gang hørte om denne lykkelige Mand."

„Otte Aar!" igjentog Sophie smilende, og lagde sin Haand i sin Mands, der igjen var kommen ind:" ja det forekommer mig ofte ubegribeligt." Hendes Øine, som hvilede paa Schellbergs Ansigt, straalede af den reneste Ømhed; hun

trykkede hans Hænder sagte til sin Mund, og bøiede sig ned til sit yngste Barn for at skjule sin Rørelse. „De giver os et i vore Dage ikke almindeligt Syn, der maa vække alle Mænd til Anger og alle Qvinder til Had" — sagde Lehrbach smigrende til Schellberg. Fuld af Glæde og Tak betragtede Schellberg Udtrykket af den begeistrede Kjærlighed, som forklarede Sophies Træk, og gik med Munterhed over til at tale om Staden, og om den Klasse af Indbyggere, med hvilken han levede. Forend den lille Cirkel skiltes fra hinanden, havde Lehrbach ikke undladt, i Forbigaaende, med megen Lethed at berøre den Omstændighed, at han igaar havde kjendt hende paa Spadseretouren, men ved hendes nuværende Mands Navn, som hendes Søster havde nævnet ham, igjen var gjort vild.

Til at forklare dette Optrin er det nødvendigt at kaste et Blik tilbage paa Sophies første Ægteskabs Tider. Da hun allerede som Pige var fremtraadt i Selskabet med megen Glands, saa havde hendes Forbindelse med en meget ældre, ved ingen besynderlige Egenskaber udmærket Mand maattet udsætte hende for manges Bestræbelser, paa et Sted, hvor vore Fædres Grundsætninger, allerede for en rum Tid siden, vare fortrængte af lav Fordærvelse; dersom ikke hendes ædelstolte Væsen og den Tribut af Aand og Dannelse, som hun uvilkaarlig

fordrede af enhver, der nærmede sig hende, allerede fra først af havde holdt den fine Verdens Tros i sømmelig Afstand. Enkelte vidste enten rigtigen at vurdere hende, eller fandt sig, hos en saa ung, skjøn Kone, som aabenbar ikke var forelsket i sin Mand, og dog ingen Elsker havde, ganske derouterede. Hun havde omtrent et Aars Tid været Frue von Z*, da Lehrbach gjorde en Slags Opsigt i den *burger Cirkel. Født med de skjønneste Anlæg, havde han en Deel af vor Tidsalders udmærkede unge Mænds Skjæbne, og ad den samme Vei, som de, lig det første Menneskepar, paa Uskylds Bekostning erhvervet Erkjendelsen. Denne var bleven ham til Deel, men Paradiset var lukket for ham. Den, som, begavet med en vis Grad af Forstand og Sjæl, overlader sig til den store Verdens Labyrinth, kan vel sætte Pris paa Dyden, ære Uskyld, og gjøre godt; men han veed ikke af det lyse Maal, efter hvilket det ædle Menneske daglig tragter som en frydefuld Kjæmper. Undertiden føler han vel bittert det tabte Krav paa Reenheds Løn, higer efter en ny Blomstertid, og nærer Følelser, han opdager som tilbagekastede Skygger af en bortvegen Salighed; og man finder derfor ofte, at saadanne Mennesker gjærne omgaaes Børn, og sysselsætte sig med dem, med et eftertænkende, vemodigt Udtryk. Saaledes følte Lovelace sig affonet ved sin lille Rosenknup, og mangen, som,

rigt udrustet til Livsnydelse, tidlig ødslede og forarmedes, foretrækker, uden at gjøre nogen Fordring, en dydig, ung Kones Selskab fremfor noget andet. I dette Tilfælde fandt Lehrbach sig i Begyndelsen med Sophie, men det varede ikke længe, saa vakte hun i ham den længe savnede Tro paa en heftig alt belevende Følelse. Et Menneske, som han, kunde egentlig ikke blive overrasket af nogen Lidenskab; han lod den komme op i sig, fordi han var sikker paa intet lykkeligt Ægteskab at forstyrre. Jo oftere han saae Sophie, desto mere beundrede han hende, hun virkede paa hans Væsen som visse Midler hos Syge, hvor det kommer an paa ved en heftig Pirren at sætte Maskinens standsede Hjul igjen i Bevægelse. Verden vandt ny Interesse for ham, fordi han stræbte efter et ham endnu aldeles ukjendt Gode: at see en saadan blid, sværmende, stærk Sjæl at elske—og at elske ham. Sophie lod ham gaae sin Gang, indtil hun blev mere end Galanteri vaer; da satte hun ham Alvor og Agtelse imod. Han brugte nu Aand og Overtalelse: begge kuldkastede hun ved Værdighed og Vid. — I et Øieblik, hvor han var uden Vidne, rev hans Karakters naturlige Heftighed ham hen, og han laae med en Voldsomhed for hendes Fødder, hvis Nydelse han endnu aldrig havde kjendt; Sophie trykkede blidt og roligt hans Bryst bort fra hendes Knæe, som han holdt

fast: „Tro ikke blot at have Pligt hos mig at bekjæmpe! Jeg elsker, evig — men ulykkelig! Jeg fordrer Skaansel for mit Hjerte, som dette Optrin smerter — det vanhelliger min Kjærlighed!"

Stille Taarer rullede ned fra hendes rene Øie. Lehrbach sprang heftig op. Mørk sagde han: „De kunde have forandret mit Livs Bestemmelse; men jeg tør ikke mere ønske — jeg ærer den Mand, De har udkaaret." Han nød endnu lang Tid Sophies Omgang, spøgede undertiden, halv følelsesfuldt halv bittert, over sin ulykkelige Kjærlighed, og forlod hende snart med den Forsikkring, at han nu ikke nogensinde mere gjorde Fordring paa sit Hjertes Tilfredsstillelse. I hendes Hemmelighed var han ikke dybere trængt ind.

Sophie havde handlet efter et simpelt og dristigt Instinkt. Manden var meget elskværdig; hans Lidenskabs Udtryk havde rystende erindret hende om Schellberg, og givet hende en Blødhed, som krænkede hendes fine Følelse: saaledes kom hun paa den hastige Beslutning at beskytte sig ved en fri Tilstaaelse. Saasnart hun havde udført den, blev hun beroliget, og der blev ogsaa, efter Lehrbachs Afreise, et behageligt Billede af hans Bekjendtskab tilbage hos hende.

I de første Uger af Gjenforeningen med Schellberg, da hver mindste Omstændighed i den svundne Tid blev til en sød, livfuld Fortælling, havde hun i den

ensformige Fremstilling af sin uforandrede Kjærlighed ikke heller fortiet, som en flygtig Tildragelse, dette stormende Optrin. Umættelig og altundværende paa een Gang, som hans Lidenskab havde været, kunde Schellberg naturligviis ikke andet end være meget skinsyg, som Elsker. Hans hele besynderlige Stilling i den Tid, som ellers pleier at gjælde for Hvedebrødsdagene, var meget skikket til at skjærpe Følelse og Phantasi; den lille Tilstaaelse opvakte hiin Svaghed paany i ham, og foranledigede et af de heftige, barnlige, lykksaliggjørende Optrin, hvori Følelsernes hele uendelige Mangfoldighed sammentrænger sig for de Elskende i et kort Øieblik. Det var det eneste af dette Slags, som hun havde efter deres Gjenforening. Sophie skyldte Lehrbach det, og han fik en Vigtighed for hende, som han virkelig ikke havde havt ved sig selv. Hans Person blev ved det Indtryk, som Sagen havde ladet tilbage i hendes Indbildingskraft, uden for Spillet. Derfor kjendte hun ham ikke igjen paa Spadsereturen. Det derpaa følgende fornyede Bekjendtskab var for hende, fra een Side kun tidsfordrivende, paa den anden fremkaldte det hendes hele inderlige Kjærlighed til hendes Mand. Med om Qvindelighed følte hun en vis Stolthed ved, at Lehrbach nu havde seet den Mand, som hun dengang ikke nøv-

nede ham, at hun nu tilhørte denne, og for denne Mands Skyld havde afvist ham.

Hertil knyttede sig, efterat Lehrbach havde bortfjærnet sig, en sød Uro over, hvorledes Schellberg vel vilde optage den Opdagelse, at han havde ført en fordums Elsker til sin Sophie. Dette gav hende al den første Ungdoms Sværmeri og Smigreri. Men Schellberg brødes lystigt med et af sine Børn, og syntes slet ikke at erindre sig noget. Han undkom hendes ømme Kjærtegn, da han spøgende satte sin lille Legekammerad til Bordet, som indbød dem til Middagsmaden. Sophie blev noget bitter; han spurgte hende deeltagende, men uden nogen anden Følelse, end den, at hun ikke harmonerede med hans Munterhed, om hun var syg. „Nei!" — „Virkelig ikke?" — „Virkelig ikke!" — Og nu lod han sig det smage hjertelig vel. Efter Bordet søgte Sophie nok engang at meddele ham sin Stemning; da det igjen ikke lykkedes, indhyllede hun sig i sin stolte Hengivenhed, og lod ham, halvt læsende, halvt slumrende, ligge tilbagelænet paa Sophaen, imedens hun med stræng Iver afgjorde et Dusin Huusforretninger.

Denne Vending var maaskee afgjørende, og den kunde ikke have været værre. Formiddagsbesøget havde fremtryllet for hendes Sjæl hendes tidligere Ungdom i den meest levende Glands, og med

Kjærligheds søde Kolorit. Men da nu Schellberg beholdt sit troskyldige, jevne Væsen, da han ikke ændsede hiin Omstændighed eller reent havde glemt den, saa saae hun sig bar og nøgen sat hen i de almindeligste gifte Koners Klasse. Hun følte det bittert og pinende, og foresatte sig evig at undertrykke sit Hjertes Trang til Kjærligheds Meddelelse. Hun følte sig truet med at blive hvad Verden kalder en gammel, forlibt Daare.

Den øvrige Deel af Dagen var hun alvorlig og tør. Schellberg spurgte: „hvor kan du være dig saa ulig? I Morges saa munter og deeltagende — „Bi, min Ven! ifald det behager dig, saa kan det igjen komme frem.“ Hun følte et Dolkestik, idet hun gav dette Svar. Ham gjorde det meget ondt, og han ilede at afbryde den Lystighed, som hun tvang sig til, idet han med venlig Alvorlighed foreslog at læse hende noget for. Derved blev hun roligere, tilbad inderlig hans Godhed, og Dagen gik til Ende.

Lehrbach gjentog ofte sine Besøg. Sophie saae ham med Forsigtighed og uden den ringeste Bekymring: hans Opførsel forkyndte, uagtet den meest smigrende Opmærksomhed, dog ikke den mindste Hensigt, og Sophie var nøksom berettiget til en saadan Opmærksomhed, for ikke at tillægge den nogen særdeles Værd. Det nye Forhold var endog velgjørende for hende, thi det for-

trængte den hypochondriske Følelse, som gav Schellbergs huuslige Adfærd i hendes Øine en saa bitter Udtolkning, den Følelse endnu, kun til hans og andres Ulykke, at forblive den, hun var; imedens den uopholdelige Tid, understyttet af Eensomhed og Kummer, allerede længe havde foreskrevet hende langt andre Love for sit Liv. Hun fandt sig ofte stemt til en selskabelig Munterhed, som hun troede for længe siden at have tabt. Den undgik vel ikke hendes Mand, men ulykkeligviis tog han kun taknemmelig imod den til sin egen Nydelse, uden en eneste Gang at ane de mange Anledninger, Sophie gav ham, til at trænge ind i dens Sammenhæng med det kjærlighedsfuldeste og besynderligste Hjerte.

Lehrbach var en for fiin Kjender til at ikke begge disse Menneskers Forhold temmelig tydelig skulde være bleven ham klart. Sophie maatte derved, foruden alt det tiltrækkende hos en saa besynderlig Skabning, endnu faae en ny Tillokkelse for ham. Den Tanke, at forføre hende, var endnu ikke i ham; kun den at udgrunde hende: og imedens ethvert Fremskridt heri knyttede ham fastere til hende, kunde han stedse kun beundre hende, elske hendes Sværmeri, som et skjønt Digt, nyde hende som et sjeldent Skuespil. Derved havde han, i al Fald, dersom det egentlig meest havde interesseret ham, neppe undladt at handle

efter egennyttige Hensigter. Kun maatte han da, efter sine Begreber om Pligt, fundet tilstrækkelig Anledning til at anklage Schellberg; men han saae snarere meget vel, at denne elskede sin Kone over Alt, og holdt ham desuden ikke, som Ægtemand, forpligtet til at nære Sophies Hang til Sværmeri. Men naar han saae hende med denne Blødhed, denne Heftighed, denne Inderlighed at spøge og fare op, og igjen saae hende trække sig tilbage i sig selv, saa kunde han mangen Gang vredes paa det Menneske, der ikke vidste at bruge en saadan Skat. Schellbergs Billede, fra hans Kjærligheds første Tid, fremkaldte denne Omgang ofte hos hende. Hun vilde da saa gjerne flyve i den dyrebare Mands Arme, og med overstrømmende Hjerte sige til ham: „Ak! jeg elsker dig endnu, som dengang, da du var saaledes!" Men Schellberg var nu vant til denne Heftighed, og havde engang slet og ret valgt sin rolige, lige Vei. Undertiden kunde Sophie ogsaa forglemme sig, og med Kjærligheds hele Udtryk, i vemodig Erindring, lade sit Blik hvile paa Lehrbach, naar han legede med Børnene, eller ved en anden Beskjæftigelse var om hende. Saadanne Øieblikke forvirrede hans Jagttagelser og Beregninger, og gjennemtrængte ham med sand Lidenskab.

Sophie begyndte at troe, at hendes altfor indgetogne Maade, at leve paa, ikke var god, da

Lehrbach derved mere blev fængslet til hende, end naar han saae hende paa et tredie Sted, hvor Verdensmandens Artighed adspredte ham, og hendes Fordringer burde være beskednere. I hendes Huuslighed, i hendes Forhold som Moder, i hendes Aands og Hjertes genialske Udgydelser, som kun denne Art af Omgang gjorde mulige, aabenbarede sig — det følte hun vel — hendes uimodstaalige Ynde. Ogsaa var her Schellbergs mange Efterladenheder, imedens Lehrbach bevogtede ethvert af hendes Øiekast, dobbelt piinlige for hende: i fremmed Selskab derimod kunde intet være passeligere, end at hendes Mand ikke gjorde Cour til hende. Hun besluttede sig altsaa, uagtet den vedvarende Spænding, i hvilken hun levede, igjen havde angrebet hendes Helbred, til at gaae mere ud. Lehrbach bemærkede, at dette sienspynlig skadede hendes Helbred. Da han engang, med virkelig Rørelse, bad hende at skaane sig, meddeelte han Sophie sin Bevægelse. Hun følte sig virkelig syg; hun tænkte paa sin Død, paa sin Mand, sine Børn: hendes Taarer flød. Lehrbach tog hendes Haand, og holdt den, eftertænkende og dybt gjennemtrængt, til sine Læber. Hun vaagnede op, hun havde ingen Fatning: Stolthed var den første af hendes Følelser, som hun kunde lægge for Dagen, for at tilslutte de øvrige. Hun trak sin Haand tilbage, og bad ham

i det mindste om Frihed i Valget af sine Beskjæftigelser. — „Sophie, De misforstaaer mig ganske! Denne Haardhed er farligere end De veed, og jeg fortjener den ikke.“ Mere sagde han ikke, men han havde aldrig sagt saa meget.

Dette Optrin gjorde paa alle Maader megen Skade. Med hvert Skridt geraadede Sophie dybere ind i en smertelig Labyrinth. Hendes Sygelighed bidrog til at forvirre hendes Følelse, og tiltog ved denne Forvirring. Oftere, end forhen, svulmede hendes Hjerte af Kjærligheds Bevægelser imod hendes Mand, men han blev den gamle. Meer eller mindre, i en eller anden Henseende, var det dog altid Lehrbach, der gav Anledning til disse Opbrusselser; dog, hvorledes er det en Qvinde muligt ganske at være ligegyldig imod Erkjendelsen af hendes ejendommelige Værd? Heller ikke undgik hendes fine Følelse hans altid fordringsløse Opførsel, med hvilken han af Ømhed, af Ærekjærhed, af Ondskab, afvæltede enhver Skygge af Bebreidelse fra sin Ven. Langt fra Letsindighed eller Mangel paa Oprigtighed imod sig selv, var det modsatte meget mere hendes Feil. Hun angrede nu, ikke ved Lehrbachs første Besøg at have sagt til sin Mand: „han var mig farlig, han kan endnu være det; bortfjærn ham!“ Skulde hun endnu vove en saadan Erklæring? Men ligefrem, af sig selv, kunde efter Schellbergs Maade at

være paa, et saadant Skridt ikke gjøres. Hun hadede Theaterstreger, hun skyede en uværdig, romanagtig Vending af Sagen: hendes Beslutning blev altsaa udsat, og hun foresatte sig, for det første, at undgaae al Bevægelse og Blødhed mod Lehrbach.

Denne, paa sin Side, havde lidt efter lidt gjort flere Opdagelser, som berettigede ham, efter hans Grundsætninger, til at vinde det Hjerte, som han hidindtil kun havde beundret. Forhen var Sophies sværmende Kjærlighed for hendes Mand, lykkelig eller ikke, dog forekommet ham som hendes Livs urokkelige Maal; alle hans Jagttagelser, flere Prøver, paa hvilke han havde sat hende, lod ham længe troe, at hun ikke var istand til nogen anden Følelse. Da han intet havde at vinde ved hendes Lidelser, da han elskede hende, og hvor Egenkjærlighed ikke bestemte ham, ogsaa var ædelmodig, havde han ofte handlet i den oprigtige Hensigt at spare hende for Smerte. Men naar han undertiden bestræbte sig for at bringe Schellbergs Stemning i større Harmoni med Sophies Trang, saa fandt han hos denne en saa glad Erkjendelse af hendes Fortræffelighed, en saadan overlægen Skaansel imod det Forstyrrende, som formedelst hendes altfor store Følsomhed var i hendes Karakter, at han slet ikke kunde gjøre ham nogen Bebreidelse, men blot forbandede den onde

Skjæbne, som nødte disse Mennesker just netop ved deres Livs skjønneste Fortrin til at gjøre hinanden Livet suurt. Saalænge Sophie frit overlod sig til sine Følelsers Udbrud, havde han altsaa holdt hende for uangribelig. Men da han bemærkede, at hun brugte Stolthed og Forsigtighed, som Vaaben imod ham, anede han, at hun ikke troede paa sin Styrke, og denne Mistro, vel benyttet, syntes ham, maatte omsider krone hans Kjærlighed. Han havde jo hidindtil ingen Plan fulgt imod hende; men havde han imidlertid dog gjort Indtryk paa hende, saa var det hendes Mands Skyld, som ikke vidste at beskytte hende derfor, og han fratog ham intet, naar han vandt et Hjerte, som ikke mere tilhørte ham. Men ubarmhjertigt vilde det være, at kunne lykkeliggjøre et Hjerte, der var istand til en saa brændende Kjærlighed, og ikke at gjøre det.

Han havde altsaa nu taget en fast Beslutning; men desto mindre lod han sig forlede til Overilelse ved de nye Vendinger i Sophies Opførsel. Hun var kold og vaersom: han var forsigtigere og ømmere. Han undveg enhver Anledning til at forekomme hendes Mand i nogensomhelst Opmærksomhed; men saasnart han saae, at Sophie forgjæves havde ventet den af Schellberg, fandt han Middel til at vise hende den, og syntes da, ganske uden Følelse for Vemoden i

hendes Træk, kun at glæde sig ved Handlingen selv. Ofte kom det an paa Bøger, som hun ønskede at læse: naar Schellberg ti Gange havde glemt hendes Bøn, bragte Lehrbach Bøgerne — ikke til Sophie, men til ham. Hun holdt kun af at spadsere, da enhver anden Fornøielse ophidsede og trættede hende; men Schellberg havde netop en stor Modbydelighed for at spadsere. Han fandt altid Udflugter, naar Sophie vilde overtale ham dertil. Saa var Lehrbach Mægler, tilbød sig med utvungen Spøg at være hendes Leder, ligesaa utvungen reisde sig Schellberg smilende i Veiret, slændrede med, og Lehrbach gjorde ham Spadseretouren behagelig ved sin Underholdning. Den anden Dag traf det sig ligesaa, kun at Lehrbach ikke var der, og Sophie gik, ikke uden Bitterhed i Hjertet, allene med sine Børn. Saa mødte Lehrbach hende, lod sig ikke med et Ord forlyde om den forrige Dag, nød hendes elskværdige Selskab, vidste at fremkalde tusinde ømme Følelser i hende, syntes ikke at bemærke den Ulighed i hendes Tone, som han derved foranledigede, forlod hende under et naturligt Paaskud, endnu paa Spadseretouren, men med den Bøn, at maatte skikke hende en Tjener imøde, fordi det maatte trætte hende, allene at bringe Børnene hjem.

Schellbergs Forretninger toge til; han drev dem med Glæde og Iver: men naar han

kom hjem var han sjelden istand til at gjøre noget andet end at læse for sig selv, eller spille Kort. Sophie søgte at tilfredsstille hans Smag, men ikke med deeltagende Tilfredshed, men af tør, og ikke sjelden med Forbittrelse blandet Pligtmæssighed. Naar han da med et Par Bekjendtere sad ved L'hombrebordet, kom Lehrbach; Sophie arbeidede i et Sideværelse med Børnene, thi, naar hun havde Valget, spillede hun aldrig. Lehrbach underholdt hende, men afbrudt, fordi han ofte traadte hen til Mændene, eller gav sig af med Børnene; kun hans Øiekast udtrykkede uafladeligen hellig Kjærlighed — hellig som dens Gjenstand, trods Djævlen i hans Hjerte. Naar Børnene gik til Ro, eller bortfjærnedes, gik han fra hende, og kun uvilkaarlig vidnede hans Væsen om, hvor tungt dette Offer blev ham, eller han trak hende ind i Spilleværelset. Spillede han selv, saa vidste han at overtale hende til, for et Øieblik at tage hans Kort, thi han havde engang for alle kundgjort, at han ikke længe kunde sidde stille. Nu sad hun lige over for sin Mand, en lille Spøg, en tilfældig Berøring, gjorde hende paa eengang i den Elskendes Øine til en frygtsom elskende Pige og til en endnu flettere Spillerinde, end hun allerede var af Naturen. Men at drive Spil med Spillet var ikke Schellbergs Sag; hendes Udulighed gjorde ham utaalmodig: forlegen kaldte

hun Lehrbach til Hjælp, hvem nu alt kom tilgode, Stilling, Stemme, Blik. Hendes Hjerte var sønderrevet, hun gav ham Kortene hæftig tilbage, og ilede ud af Værelset. Lehrbach triumpherede inderlig, og spillede fort, uden en Skygge af Adspredelse.

Havde — saa tænkte hun i sin Eensomhed — Havde en anden Kone ikke bedre passet til Schellbergs Karakter, og udviklet den mere velgjørende, end hun med sit syge Gemyt? I den haabløse Følelse af, at hun forfeilede sit Livs Bestemmelse, ønskede hun sig da Døden. I det næste lykkelige Øieblik ved Schellbergs Side, tilstod hun ham under tusinde Taarer denne mørke Tanke. Han gyste, og forestillede hende, hvor meget hans hele Virken, hans Arbeider, saavel som hans Vederqvægelser, maatte borge hende for hans Tro paa hende, for hans Lykke ved hendes Side. De Hjernespind, med hvilke hun piinte sig, tilskrev han hendes for store Eensomhed: han raadede hende Adspredelse, Besøg, og hun smilede over de Lægemidler, som man foreslog hende, smilede tvetydigt over den velmenende, sandsesløse Læge, og taug.

Imod Høsten, efterat han uafbrudt havde været et Aar i***g, maatte Schellberg gjøre en Embedsreise: han maatte være flere Uger fraværende, men kunde af flere Grunde ikke tage Sophie med. Hun saae ham virkelig med en Slags Gysen

at tage bort, og hun foresatte sig nu virkelig at følge hans Raad, og i de Timer, hvori hun ellers saae Selskab hos sig, ofte at gaae ud. For sine Grunde gjorde hun sig aabenhjertig Regnskab. Den Følelse, som Lehrbachs Kjærlighed opvakte i hende, forskrækkede hende — hun var sig sin Troskab bevidst, men ogsaa sit Hjertes Blødhed; hun følte det Selvbedrags Fare, som hvert Øieblik kunde overraske hende, og hun skammede sig for sin Svaghed, at kunne finde Glæde i en Opførsel, som ingen Værd havde for hendes Fornuft — og Schellberg havde dog i en lignende Stilling været langt elskværdigere.

Sophie saae i de første Dage næsten aldrig Lehrbach uden i Selskaber uden for Huset. Hendes Forsigtighed krænkede ham; imidlertid bestyrkede den ham i hans Beregninger og Planer. Han talte meget med hende, og ved den Modbydelighed, med hvilken hun følte sig i de store Cirkler, fandt hun desstørre Fornøielse i hans Underholdning. I sine afbrudte Samtaler geraadede Sophie en Aften uformærket paa en Gjenstand, som henrev hende; der var Tale om hendes Mand, hun talede om ham med overstrømmende Hjerte. Lehrbach var for klog til at opholde sig længe ved den Følelse af Jalousi, som hun derved opvakte hos ham. Da hun engang igjen aabnede sit Hjerte for ham, ansaae han det som en længe

undværet Fordeel, som han maatte holde fast. Den gode Kone anede ikke Faren ved disse Udbrud, som han vidste flere Gange igjen at bringe frem; hun troede meget mere at befæste sin Ro. Et af de Breve, som hun i denne Tid skrev til sin Mand, skildrer bedst hendes Stemning:

„Jeg følger Dit Raad, min eneste Ven, „jeg gaaer mere ud. Det bliver mig ogsaa lettere, „da de Smaa vel ikke kunne savne mig i disse „Aftentimer. Ak! min Ven, at de saakaldte Ad„spredelser, ikke kunne forkorte mig Tiden, kunde „Du vel forudseet! Ved Arbeide og de Smaas „Undervisning bortflyver mig Dagen som et Øie„blik, men fra tidlig om Morgenen frygter jeg „for dens blytunge Ende. Da var vor Landsby „dog bedre! Fru Amtmandinden, Fru Pastorinden, „og alle de ærlige Tanter glemte over den Deelta„gelse, med hvilken jeg talede med dem om deres „Høns og Gjæs, om deres Tjenestepige Grete, „og deres Karl Mikkel, at jeg derved saae noget „anderledes ud, end de; det smigrede og kildrede „dem, at jeg dog forsaavidt var som de; hvad „jeg havde egent, forekom dem dog ikke som Ind„greb eller Anmasselse. Saaledes sagde Birkedom„merens Kone, ret af Hjertens Grund, engang til „mig, at jeg, hvad Dag det skulde være, kunde „blive Professor, fordi jeg havde fabrikeret hende „et nymodens Hovedtøi, havde lært at gjøre smaa

„Kalvepølser af hende, og havde givet en fransk „Invalid i sit Modersmaal Underretning om en Vei „efter hvilken han spurgte. Men disse Mennesker „her kan man paa ingen Maade gjøre det tilpas. „Er jeg ikke paa Moden og polert, maae de afslibe „deres følesløse Impertinence paa mig, og paa „deres gode Villie feiler det ikke, naar de ikke „komme mig imøde med de meest taabelige, fornær„mende Manerer. Overlader jeg dem deres Her„lighed, og nyder mig selv i mit fredelige Hjem, „saa blæse de Allarm over min Uhøflighed, mine „Fordringer, min Synderlighed. Men er jeg nu „da paa min Maade elegant, modens, vittig, ja! „Gud hjælpe mig — saa er alting ganske tabt. Saa „omgiver mig Had, og jo bedre min Rolle lykkes „mig, desto værre er jeg faren.

„Ellers, min Ven, naar Du stod iblandt „disse Mennesker, og Dit Blik talede Kjærlighed „og Beundring, og de derfor bleve giftigere — „naar jeg satte mig ned i Concerten og ventede „at blive talt til af Dig — og ikke kunde drage Aande, „naar jeg i Samtale med Flere forskrækkedes „over min Stemme, som imod Dig blev Kjær„lighedens Melodi, imedens jeg imod andre beholdt „min sædvanlige Tone — naar Din Haand berørte „min, og vore Øiekast mødtes og jeg — Du tæn„ker vel ikke mere derpaa, min Ven?" —

„Nu see, for at afnøde Dig et Udraab over

„min Inkonsequents — og jeg troer virkelig, denne „Feil har Du endnu ikke anket paa hos mig — „maa jeg sige Dig, at jeg meget behagelig og „interessant har tilbragt to Aftener, den ene hos „Kommendanten, den anden hos den gamle Ge„heimeraadinde. Jeg havde aftalt mit Spillepar„ti med Kammerherrinde ***, hun kom meget „sildigt, og imidlertid kom jeg til at tale med „Lehrbach, der altid vanker som en bandlyst „Aand omkring, naar de andre spille, om Dig — „jeg veed ikke rigtig hvorledes — eller egentlig „om min Dreng, der i sit syvende Aar endnu „hverken kan læse eller skrive, og som allerede „begynder at omgaaes med Cirkel og Blyant. „Lehrbach gjorde sig lystig over mig; jeg blev „ntaalmodig: „kort, sagde jeg, han skal ikke i sit „tredivte Aar være færdig med Livet som Nuti„dens Salomoner, han skal i sit 80de Aar endnu „studere paa en Overgang til Maanen, og kunne „lee ved en Pandekage og et Glas Viin." — „Det „vilde blive et sjeldent Menneske!" — „Han vilde „være sin Faders Søn." — Lehrbach gjorde et „naragtigt Ansigt, men min Sjæl var bleven „aabnet; jeg spegte om Dig, hvorledes ikke Men„neskr havde opdraget Dig, hvorledes Engle havde „vaaget om Dig, for at lade Dig blive saa eneste „god, som Du er. Jeg var saaledes blevet ved „at tale uden ellers at give Agt paa nogen. Da

„min Spilledame nu var kommen, raabte en tør,
„knoglet Dame, som havde siddet nær ved mig: „det
„er evig Skade, at man afbryder Fru Oberstinden,
„man skulde troe, at man havde lyttet til en Ro-
„man.“ Da faldt en dyb Stemme ind: „jeg øn-
„skede, at alle vore unge Damer havde hørt til
„ved denne Roman, som De behager at kalde den;
„de kunde have lært mere af den end af mangen
„Visdom af deres Mødre.“ — Jeg saae mig om,
„og blev en aldrende Mand vaer, som bar rundt
„Haar, som vore Bønder, og havde en meget
„skaldet Isse, skjønne, venlige, rolige Øine, et
„fast simpelt Udvortes, og som stod bag ved, eller
„snarere ved Siden af mig. Jeg takkede ham for
„hans Godhed, men tilføiede, at den ikke und-
„skyldte mig med Hensyn til min Nabodame, for
„at jeg saa levende havde talt om en hende lige-
„gyldig Gjenstand. „Det gaaer op, sagde han
„med spottende Smil, thi for denne ene Gang,
„De berører deres Yndlingsmaterie, har De vist
„allerede ti Gange fundet Dem i at høre denne
„og mange andre skjønne Damers Yndlingsmaterie
„afhandles indtil den sidste Trævl.“ — Manden
„var mig ikke fremmed, men med mit slette Syn
„havde jeg ikke lagt Mærke til hans meget inter-
„essante Ansigt. Ved en Pause i Spillet, satte
„han sig ved min Side, og tog til min store For-
„undring min Haand og undersøgte min Puls.

„Han betragtede mig da alvorlig: „Men veed De „vel — han nævnte mig ved mit Navn — at De, „for endnu oftere at tale saa hjertelig om Deres „Mand, maae tale noget roligere, noget mere „med Maade?" Nu faldt det mig med eet ind, „at det var Doctor Ernst. Han holdt mig en „lang Prædiken, i hvilken Hr. von Lehrbach „meget ivrig stemmede med, og anførte Dig som „Autoritet. Doctoren paastod, at de store Selska„ber duede ikke for mig; de mange Menneskers og „Lys og — thi han er en galant Doctor — den „megen Forstand. Hvad bliver der mig da endelig „tilovers? Du, som jeg troer saa meget mere „end Doctoren, Du har ogsaa raadet mig for min „Sundheds Skyld at have mindre Følelse, Docto„ren vil skjære mig Forstanden bort. Var det da „bedre for Dig og mig? Var det? Medea med „sin Tryllekraft kunde allene løse dette. Og om „jeg ogsaa tilsidst havde Aesons *) Skjæbne, maa„skee det saa var det bedste for mig — det sikkreste „var det vist."

Schellberg gik i sit Svar med den roligste Fortrolighed ind i en omstændelig Beskrivelse af sine Forretninger, bad sin Kone at copiere ham nogle Tegninger, som han skikkede hende, be-

*) Aeson, Jasons Fader, blev i sin høie Alderdom igien forynget ved Medeas Troldomskunst.

skrev hende forskjællige Papirer i sin Skriverpult, som han ønskede at have, og kom da med følgende Ord til Svar paa hendes Brev:

„Din Phantasi er meget mørk, min So„phie, Din Anvendelse af Medeas Historie ikke „velgjørende. Enhver Alder har sin Lyksalighed; „Du, der som Moder oplever saa megen Glæde, „der i saa høi en Grad besidder alle Gaver til at „lykgaliggjøre Din Mand, Du skulde aldrig savne „en Ungdom, som endnu er Dig saa nær i Din „Erindring, saa nær i Virkeligheden.

„Det er mig kjært, at Du lærte at kjende „Doctor Ernst. Lehrbach har allerede et Par „Gange rost ham for mig som en Mand af sjeldne „Kundskaber; tag ham for Din Helbreds Skyld „til Raads, følg ham, skaan Dig — ophold mig, i „Dig, Grundvolden til min Lykke, paa hvilken „jeg sorgløs, uafbrudt arbeider, saalænge jeg har „Dig; imedens, uden Dig, min Lod vilde blive „Fortvivlelse og Elendighed."

Sophie var slet ikke vel, da hun modtog dette Brev, som var meget godhedsfuldt, agtelsesfuldt, men som ikke gav hende hvad hendes nu engang forvirrede Hjerte forlangte. Hun opsøgte igjen de Breve, som Schellberg fordum havde skrevet til hende. Hun læste, græd — græd over hiin Tids Ulykke, og over dens Salighed. Hun var mørk og spændt; da Lehrbach, som ellers

sjelden lod sig see i hendes Huus, siden Schellbergs Afreise, tilfældigviis kom for at spørge til hendes Befindende. Han forskrækkedes saa meget mere over hendes Udseende, som Doctoren dengang, i en afsides Samtale, havde erklæret, at uden den forsigtigste Behandling kunde hendes Tilstand let blive ulægelig, ved hendes Væsens overordentlige Pirrelighed. Hans Udtryk var for ukunstlet til ikke at gjøre en velgjørende Virkning; hun tilstod oprigtig, hun havde angrebet sig ved en Beskjæftigelse. Imidlertid kom hendes Søster med Børnene, som vilde gaae ud at spadsere. Hun gjorde noget tilrette ved den Lilles Paaklædning, omfavnede hende, og da Lehrbach vilde fortsætte Samtalen, efterat Børnene vare borte, saae han hende paa det yderste udmattet ved denne lille Forretning. Uden Aande, sad hun tilbagelænet paa Sofaen. „Hellige Gud!" raabte han, og stod for hende med foldede Hænder — „ved denne Tilstand fortsætter De deres sædvanlige Levemaade?" — Hun tørrede Sveden af sin Pande. „Det er tilfældigt, sagde hun, og skeer kun mangengang om Morgenen. Om Aftenen har jeg flere Kræfter; De skal see, hvad jeg denne Aften skal blive for en galant Dame."

Lehrbach talede heftigt og inderligt om hendes Fare, om hendes Pligt; forglemmende sine Planer, malede han hende Schellbergs og sin

Fortvivlelse. Hun blev vrt og søgte at berolige ham; hun tog med ædel Frimodighed hans Deeltagelse med i Betragtning, og opfordrede hans kolde re Fornuft til ikke at agte saadanne Hjernespind. Heraf udspandt sig en besynderlig, spidsfindig Samtale, i hvilken Sophie ubetænksom indviklede sig, imedens Lehrbach, nu halvt af List, fortsatte den. Der var Talen om Nødvendigheden af at lade Fornuften herske; Sophie var gaaet ud fra den Fare, i hvilken hun skulde være, og vilde ikke give Slip paa dette Hensyn; men Lehrbach bragte hende ved Sophismer, og ved tvetydig Tale, i Forlegenhed. „Hvilken viis Forsigtighed, sagde hun endelig; man vil paa den ene Side indsvøbe mig i Bomuld, og paa den anden lader man mig pero rere, at jeg ikke mere kan drage Aande. Tys! Læs heller noget for mig!" — Lehrbach angrede virkelig sin Uforsigtighed, han lagde Fingeren paa Munden, og tog hende Bogen ud af Haanden med et Blik, hvis Udtryk hun kun for dybt følte.

Det var Raynalds philosophisk-politiske Historie. Han læste, hvor der var opslaaet. Efter nogle Sider kom det bekjendte Sted om Elisa Draper. Dybt traf det Lehrbachs Hjerte; han læste med sagte skjælvende Stemme. Sophie græd blidt, søgte at skjule det, og havde fra første Øieblik af, af Frygt for et høit Udbrud af sin

Følelse, ikke Fatning nok til at afbryde Læsningen. Lehrbach kom til følgende Ord:

„Da jeg saae Elisa, fornam jeg en Følelse, „som var mig ubekjendt; den var altfor levende „for kun at være Venskab, den var altfor veen „for at være Elskov. Dersom den var bleven en „Lidenskab, vilde Elisa beklaget mig, hun vilde have „forsøgt at føre mig tilbage til Fornuften, og jeg „vilde have endt med at tabe den."

Han holdt her inde, heftede sit Øie, som intet udtalede uden en veen Bevægelse, paa Sophie, der, sig selv neppe bevidst, blev ubevægelig paa sin Plads; han lagde Bogen paa Bordet, tog blidt og ærbødigt hendes Hænder i sine, og sagde med bedende Tone, i samme Sprog som Bogens: „lad De mig altsaa, af Forsigtighed, gaae min Vei; det skal aldrig angre Dem — aldrig." Han trykkede nu hendes Hænder sagte, som frygtede han for hendes Gemyts Bevægelse, til sin Mund, slap dem med rolig Fatning og læste muntert videre i Bogen. Uformærket afbrød han, og talede allehlags over det Læste. Sophie, som i Begyndelsen havde manglet Styrke til at være streng, holdt det nu for klogere, at tage dette Optrin i poetisk Mening. Børnene kom tilbage; Sophie, inderlig skamfuld over, at Tiden saa hastigt var fløien væk, bød Lehrbach med let Lystighed endelig engang at tage Afsked. Han bad hende al-

vorlig om at blive hjemme denne Aften. Hun vilde ikke svare derfor, bragte Børnene deres Bøger og Skrivematerialier, og gjorde nu Lehrbach, holdende en af de Smaa ved Haanden, med komisk Høflighed en Afskedsreverents. Han var fortryllet; han vilde ikke vove at sætte Alt det, som han haabede at have vundet i denne Morgen, igjen paa Spil og forlod hende.

I følgende Fragment af et Brev, fra Sophie til hendes Mand, omtaler hun et Tilfælde, som indtraf den samme Dag, og som ogsaa derfor nærmere maa beskrives:

„Folk ville sige Dig, at jeg er syg — ved „min Kjærlighed, jeg er det hverken mere eller „mindre, end da Du forlod mig. Ak! Du skulde „aldrig forlade mig! Med Dig forsvinder min „Sol, og min Vei bliver mig mørk uden Dig. „Ja sandelig, jeg har allerede før lignet Dig ved „Solen. Naar Jorden for længe maatte undvære denne velgjørende Kilde til Lys og Varme, „vilde den for evig stivnes. O, min Sol, uden din Nærværelse —

„Men dette vilde jeg ikke skrevet til Dig. „Jeg vilde lade Dig vide, at et Vindstød, som jeg „uforsigtig udsatte mig for, har paadraget mig „Krampe i Brystet, og har forskaffet Din ny „Bundsforvandte, Doctor Ernst, som tilfældigviis „var nærværende derved, en fortræffelig Leilighed

„til at tage mig under sit Tugteris. Nu er jeg „i hans Magt, og nu kan jeg see til, hvorledes „jeg igjen kommer ud deraf. Dog har han saa megen „Samvittighed, udtrykkelig at paalægge mig, at „jeg skal forsikkre Dig, mit Tilfælde er ganske li„gegyldigt.

„Jeg havde læst meget i Dine kjære Breve „fra fordums Tid; de havde meget levende tilba„gekaldet mig den evig dyrebare, evig forgangne „Tid, i hvilken jeg var mig saa glad bevidst at „gjøre Dig lykkelig. Hr. von Lehrbach kom til „mig. Børnene gik allene ud at spadsere, fordi „Vinden var for stærk for mig. Han forelæste „mig af Raynald. — Man skulde aldrig lade sig „en Bog forelæse, som man ikke kjender. Vi faldt „lige paa det Sted om Elisa Draper. Det skulde „kun Du have forelæst mig; nu gjorde det mig „ikke godt, og bevægede mig heftigt. *) Jeg var alt-

*) Vee den, som troer her at see Falskhed! Sophie stræbte efter at gjøre en Tilstaaelse. Hun var reddet, dersom hendes Mand havde været istand til Jalousi, eller som Raadgiver havde formaaet hende at bortfjærne Lehrbach. I første Tilfælde havde Lidenskab friet hende for al Frygt, al Beskjæmmelse, al Betænkelighed; i det andet Tilfælde, den Følelse at støtte sig paa den Stærkere — og hun havde levet, eller var henslummet lykkelig. Hun sagde saa meget, at Schellberg, uden sin ubegribelige Umistænkelighed, uden sin Vane kun at beskjæftige sig med den nærmest liggende Gjenstand, uden sit ulykkelige System, ikke at agte paa hendes Sværmeri, nødvendigen maatte være kommen paa Spor.

„saa allerede ikke rigtig stemt, da jeg kjørte til „K's, førend Assembleen, for at blive qvit for et „længe skyldt Besøg. Man modtog mig med en „Slags Prunk, takkede mig for min Opmærksom„hed — jeg forstaaer ikke disse Mennesker, men „seer den unge Regjeringsraad S. staae i en Ho„vedacteurs Stilling ved Siden af den smukke Aga„the K.—da gik der et Lys op for mig, og jeg be„greb, at her blev modtaget Gratulationer, fordi „de vare Brud og Brudgom. Jeg vidste, de el„skede hinanden, hun i det mindste af Hjertet. „Men den unge Mand forekommer mig at være „egoistisk, kraftløs — ja, jeg er nu saa barnagtig, „og dog er det naturligt: vi læste nemlig forle„den i Aviisen om la Peyrouses Afreise. Saae „man vel hans Skib spænde Segl uden at føle „en vis Beklemmelse? En saa lang Reise, saa „mangehaande Farer, et saa ubekjendt Maal? Kun„de vel nogen forundret sig, om la Peyrouses „Venner vendte tilbage fra Havnen med vaade „Øine? — Og jeg omfavnede Agathe og følte „mine Taarer væde hendes Kinder.

„I denne Maneer havde den ærede Familie „vel ikke endnu faaet nogen Gratulation. De sto„de forundrede: Moderen blev smittet, hun græd „lydeligt, Søstrene maatte hente Lommetørklæderne „frem, og den gamle K* gik til Vinduet. Jeg „kunde nu slet ikke tale; kun Brudgommen havde

„Besindelse, thi han slog med Haanden Puddret af „Skulderen, paa hvilken Agathe i Øieblikkets Co„stume ret nydelig havde lænet sit Hoved. Da „jeg igjen kom til Orde, undskyldte jeg min Be„vægelse ved den Deeltagelse, som ethvert ungt „Fruentimmer i dette afgjørende Øieblik indgjød „mig, og som dobbelt henrev mig ved Agathe, „fordi jeg holdt inderlig meget af hende. Man „følte sig smigret, og Visiten var fra alle Sider „en sand Hjertets Udgydelse og Opbyggelse.

„O! hvor ubegribelig forgløse gjøre vi Qvin„der dette store Skridt; Om det uhyre store An„svar, som vi læsse paa os, ane vi intet, ane ikke „hvor meget dette Øieblik virker ind i den kom„mende Slægts Skjæbne, ikke, at vi sælge os „selv og tillige gjøre vor Ægtefælles, vore Børns „Bestemmelse afhængig af os, vi, som saa lidet „have os selv i vor Magt. Naar nu den for„ste Ruus er forbi, naar nu den Maske, som Skik „og Sandselighed lagde paa Brudgommen, trohjer„tet er bortkastet, naar han redelig, eller snarere „tillidsfuld, viser sig som han er, hvor bestyrtset „vil den stakkels Agathe da staae! Evig trængende „til Kjærlighed og til det søde Bedrag, haaber hun „nu som Moder at finde Gjengjæld for alt hvad „hendes forræderiske Phantasi lovede hende. Ef„ter lang Smerte, lang Venten, holder hun en„delig denne Frugt — det første Forbud paa hen-

„des Afblomstren — i sine Arme, og føler dag-
„lig nye Kjæder, som betynge hende paa Veien til
„det usikkre Maal. Haabet svinder, Modet svin-
„der til at opnaae det, hvad hun ventede. For
„ikke at fortvivle over Ægteskabets Kulde, dets
„Plathed, dets Animalitet, bequemmer hun sig lidt
„efter lidt til al den Middelmaadighed, som udfor-
„dres til sædvanlig Lykke. Vel hende! Hun fø-
„ler da snart ikke mere, at imellem hendes Til-
„stand og de Dyrs Tilstand, som opfødes paa hen-
„des Meieri, ikke er meget mere Forskjæl, end at
„hendes Liv forstyrrer hendes Bestemmelse, ime-
„dens Dyret ved sit Liv fuldkommen opnaaer sin.
„Børnene voxe op, den gode Natur udvikler Skab-
„ningen til Blomstringens Tidspunkt: der kommer
„et Følelsens Øieblik, et Øieblik af Anelse om
„det Fortræffelige, Tro paa en aandelig Tilvæ-
„relse; men Blomstret bliver qvalt fra Slægt til
„Slægt —

„O, La Peyrouse! Monne Du finde Din
„Grav i Bølgerne, monne Du falde for en Vilds
„Øine, eller paa en tør ubeboet Strandbred smæg-
„te Døden imøde, saa kjendte Du dog Dit Maal!
„Saa kan selv Vraget af Dit Skib blive til en
„Velgjerning, og advare Styrmændene for Stedet,
„hvor Du fandt Din Undergang!"

Da Sophie igjen havde fundet sig ene ef-
ter Lehrbachs Bortfjærnelse, gjennemgik hun

Formiddagens Historie, og kunde umuligen finde, at Lehrbachs Opførsel fortjente Daddel; thi den Uret, at yttre Ideenskab imod en Kone i hendes Stilling, tog hun ikke i Betragtning, som man overhovedet er bleven uagtsom derimod i den store Verden. Hun holdt det for det bedste, ikke at berøre det Foregaaende mere; men for ikke at komme i Forlegenhed, om hendes Helbred skulde foranledige Lehrbach til at gjentage sit Besøg samme Dag, klædte hun sig paa og tog til K's. Derfra kjørte hun allerede meget anstrengt i Assembleen. Der var meget varmt i Salen; Sophie, der allerede havde Feber, søgte levende. Paa een Gang ilede alle til Vinduet, for at see et tilfældigt Sammenløb af Folk; Aftenvinden var skjærende, Sophie følte pludselig en frygtelig Sammentrækken i Lungerne; hun forlod Vinduet, og følte sig næsten qvalt. Just i dette Øieblik traadte Lehrbach ind med Doctor Ernst. Han havde sikkert haabet, at Sophie ikke vilde tage ud, og det saa meget mere, som om Eftermiddagen en stærk Kulde var indtruffen. Begge Mændene ilede til hende; uden at kunne tale, afvexlende rød og bleg, laae hun med den ene Haand paa Brystet og den anden paa Doctorens Arm. Lehrbach gjorde et Udraab af Forfærdelse, hvorover Sophie maatte befrygte et Optrin, der kunde skade hendes Rygte, krænke hendes

Mand; hun foldede sine Hænder og stammede mod Lehrbach: „Skaan mig; fat Dem!" Han overvandt sig. Doctoren havde imidlertid hentet Fruen i Huset frem, der, saavel som de øvrige af Selskabet, ved det Forefaldne paa Gaden var bleven forhindret fra at blive Sophies Tilstand vaer. Man førte hende i et Sideværelse, gav hende al mulig Hjælp, og bragte hende hjem i en Portechaise. Trods al Doctorens Bestræbelse vedvarede Krampen indtil Midnat.

Lehrbach havde strængt og tro fulgt Sophies Vink; alle hans Planer vare i dette Øieblik fjærne fra hans Sjæl, han ønskede intet uden hendes Frelse, hendes Ro. Saasnart han med Doctoren havde bragt hende i et Sideværelse, gik han til Selskabet, og tvang sig endnu at holde ud der, en god Stund; men saasnart det var muligt med Anstand at gaae bort, fløi han til Schellbergs Vaaning; det var efter Klokken 9, og Sophie leed endnu heftigt. Lehrbach lod Lægen kalde ud, hvis Beretning var intet mindre end beroligende. Dermed kunde han ikke lade sig noie for i Dag; han kom hver Time igjen, indtil han efter Midnat fik at vide, at Lægen just var gaaet bort og at Sophie slumrede. Han var kun traadt ind i Tjenestefolkenes Værelse; Sophies lille Søn, der ellers sov hos hende, var bleven lagt her paa en Seng, og Lehrbach fandt sig

en Stund allene med Drengen, da alle Folkene vare beskjæftigede med den Syge. Drengen vaagnede og han græd ved at finde sig allene, paa et uvant Sted; Lehrbach søgte at trøste ham, Barnet steg ud af Sengen, og strækkede sine Arme efter ham; han tog det, fortalte om Moderen, beroligede det, og det sov ind paa hans Skjød. Dette Øieblik var det første, og det eneste af denne Art, i Lehrbachs Liv. Hvad der holdt ham bundet her paa denne Plads, var en udeelt Følelse: Kjærlighed og Beundring for det bedste, ædleste Væsen, som han vidste i Fare. Barnets søde Aande, der viftede hen paa hans Ansigt, syntes at indvie ham til Ven og Broder; men saa saae han Sophie utilfredsstillet, ulykkelig i sit Ægteskab; tænkte sig den Vellyst at være mere end Ven og Broder — dog! dette Huses Fred forstyrret ved ham! dette Barn moderløst ved ham! Thi hvorledes vilde hiint blode Hjerte nogensinde forene Tilværelse og Brøde? Endnu aldrig var en saadan Tanke bleven tydelig i ham: han følte sig saa heftig bevæget, at han næsten vakte den Lille. Nu kom Barnepigen, og da Lehrbach erfarede, at Lægen gik ud af Huset, ilede han efter ham, for at indhente en nøiere Underretning om Sophies Tilstand.

Sophie var den følgende Dag meget bedre; men Krampen havde efterladt en stor Svæk-

kelse, og Lægen forbød hende at tale. Børnene, ikke vante til at see deres Moder saa bleg, saa stum, saa livløs, stode bedrøvede langt borte, tales de sagte ved deres Leg, og forlangte snart at komme ud af Værelset. For Sophie var det, som om hun allerede var gaaen herfra. Hun længtes efter sin Mand og sørgede over sit henvisnede Liv. Barnepigen fortalte hende, hvorledes hun havde truffet Barnet denne Nat. „Virkelig, sagde hun, Herren selv kunde ikke have omgaaedes Drengen venligere end Hr. von Lehrbach.“ Sophie rødmede. Hun erindrede sig, hvorledes Schellberg i hendes Barselseng, efter deres Vielse, havde vaaget hos hende og havde sørget for hende og Barnet; saa erindrede hun sig ogsaa, efter den Tid, lignende forefaldne Leiligheder, hvor hans roligt flydende Blod, naar ikke hans Nærværelse just egentlig havde syntes ham nødvendig, uagtet hendes eller hendes Børns Stilling, bevægede ham til paa sædvanlig Tid at gaae til Sengs. Hun græd af Svaghed og af smertelig Eftergrublen. Saaledes fandt Doctoren hende. „Kjære Fru Oberstinde — sagde han, den anden Dag, til hende — De har ingen fortrolig qvindelig Omgang, og selv da vidste jeg ikke engang nogen Opmuntring for dem; men de tør nu igjen tale et Par Ord. Hr von Lehrbach turde hidtil endnu ikke komme, og foruden ham, tænker jeg, indlader De dog ingen; men

adsprede Dem maae De; den Tanken duer ikke, og den gamle Herre der (hun havde ladet sig forelæse noget af Plutarch af sin Søster) kan just ikke opmuntre Dem. Dog, mit Raad gjælder kun, forsaavidt De handler i Overensstemmelse med Deres Herr Gemal, som jeg endnu ikke har den Ære at kjende.

Denne Tilsætning jagede en levende Rødme op i Sophies Kinder. Hun hostede i sit Lommetørklæde for at skjule sig for den velmenende Mand. Den Tanke, at man kunde holde Schellberg for jaloux, og Lehrbach for en Gjenstand for hans Jalousi, opbragte hende. Hendes hemmelige Ønske at see ham, den Tak, hun var ham skyldig for hans Deeltagelse, bestemte hende; hun gav Doctoren Ret, og befalede dersom Hr. von Lehrbach, eller et andet Besøg kom, skulde det tages imod.

Lehrbach vidste paa sin Side, at hun ikke laae til Sengs, og dog vare der allerede henrundne tre Dage, uden at hun havde tilladt ham at see sig. Han holdt det for en Beslutning, og for en uretfærdig, uforsigtig, utaknemmelig Beslutning; han havde intet gjort, ja siden hendes Fare intet tænkt, hvad der kunde fortjene en saadan Adfærd. Han fandt hende mindre ærværdig for denne Strenghed Skyld, og ponsede med lettere Samvittighed paa en Plan. Desto mere overrasket blev han,

da han som sædvanlig kom i Huset for at erkyndige sig, hvorledes hun befandt sig, og man forkyndte ham den af hende givne Befaling. Da han ved sin beskedne Vedholdenhed i allene at spørge om hendes Helbred, havde vildet ligesom skaffe sig Ret til at lide Uret, saa var han ikke forberedet paa Sammenkomsten. Sophie var allene; hendes blege Ansigt farvede sig, hendes matte Stemme blev endnu svagere, idet hun takkede ham for hans Deeltagelse. „De takke mig? raabte han, jeg maae takke Himmelen, at De endnu lever, takke Dem, at jeg igjen seer Dem, igjen hører denne søde Stemme.“ Han knælede paa en Skammel, hvorpaa hende Fødder stode. Sophie var meget bevæget, endnu mere forbauset. Hun trak sine Hænder tilbage: „det var ikke min Læges Hensigt, da han foreskrev mig Dem, sagde hun med en let Vending, De skulde ikke faae mig til at græde; De skulde adsprede mig.“ Lehrbach følte ved hendes Knæe, som hans Bryst berørte, at hun skjalv af Bevægelse; han stod forskrækket op. „Seer De vel? sagde hun — lad De os være fornuftige.“ Han adlød, søgte at underholde hende med ligegyldige Ting, men bevogtede hendes Bevægelser med ængstelige, ømme Blik. I Begyndelsen var hun adspredt, men hun beroligede sig siensynligen, og en blid, værdig Alvorlighed udspredte sig over hendes hele Væsen. De-

res Samtale blev meget behagelig; Lehrbach havde alle Egenskaber til at vedligeholde den i denne Tone, men da han saae, at hendes Livelighed begyndte at bemægtige sig hende, afbrød han selv. „Er jeg nu fornuftig, spurgte han, naar jeg frasiger mig saaledes min skjønneste Lykke? De maae ikke tale længere; men tillader De mig at komme i Morgen, for at see, om de allerede har talt for meget?" Hun bøiede sig forbindtlig; han spurgte, om han skulde skikke hende hendes Børn, og paa hendes benægtende Svar, satte han ved Siden af hendes Sæde et lille Bord med en Klokke, og hendes Drikke, og forlod sagte Værelset.

Sophie havde siden hiin Forelæsning af Raynald havt en Tanke, ikke som Forsæt, men som Følge af Omstændighederne, under visse Betingelser. Lehrbachs ædle Opførsel ved hendes Tilfælde og under hendes Sygdom, derpaa Udbruddet af hans Lidenskab ved at sees igjen, bestemte hende til nu virkelig, uden Strid, i redelig Bevidsthed om sin Hensigt, ved hans næste Besøg, saasnart hun havde besvaret hans meest magtpaaliggende Spørgsmaal om hendes Helbred, at give ham følgende Blad i Haanden:

„Min Frimodighed imod Dem, er engang „lykkedes mig. Det er allerede længe siden, og „har noget eventyrligt, at jeg efter flere Aar be„finder mig atter næsten i et lignende Tilfælde

„med Dem. Da De dengang sagde mig, at De „elskede mig, var jeg ung, elsket, elskende og me„get ulykkelig. Den yderste Spænding af alle „mine Kræfter holdt mig allene opret ved en med „hver Dag sig fornyende uheldig Skjæbne. Jeg „frygtede for min Trang til Trøst, thi jeg vilde „ingen Trøst have af nogen, da min fraværende „Ven ikke kunde give mig den. De erfarede mit „Hjertes Stilling, De havde Æresfølelse og Men„neskelighed: De forlod mig.

„Jeg er nu den bedste Mands Kone, er elsk„værdige Børns Moder. Som dengang Frygt, „Forstillelse, Modbydelighed: saaledes omgive mig „nu Fortrolighed, Sandhed og Kjærlighed. Men „med Forandringen af min ydre Stilling har og„saa mit Indre forvandlet sig. Afblomstret, syg, „kjæmper jeg i mit trætte Hjerte imellem Længsel „efter at dø, og Pligten at leve. Den ophøiede „Tro paa at kunne lyksaliggjøre, viger for den „tilintetgjørende Frygt for at gjøre ulykkelig. Jeg „er sindssyg: det veed jeg i Timer, som den „nærværende, hvor min Fornuft venlig byder mit Hjerte Haanden. — Og denne halv ulykkelige, „halv lastværdige Kone siger De igjen, at De „elsker hende? Nu, uden Haab, uden Ønske! „Hvorfor da? —

„For min Ære, for min Samvittighed, i „sædvanlig Betydning, kan De aldrig blive mig

„farlig. Men jeg er meget blød og meget heftig; „den simple Velvilligheds Følelse tager saa let hos „mig Lidenskabens Udtryk. Deres Kjærlighed foru„roliger mig, saalænge jeg maae bedække den med „Convenientsens Maske. Der have allerede været „Øieblikke, hvori jeg følte det Fornedrende i For„stillelse og Hemmelighedsfuldhed imellem os; min „over Alt sig hævende Phantasi kunde let gjøre, „at De tog meget Feil af mig. Jeg river altsaa „Sløret bort imellem os, og taler.

„For otte Aar siden kunde De have ønsket „at forføre mine Sandser. Det kan De nu ikke „mere ønske, og for otte Aar siden, som nu, var „det umuligt. —

„Altsaa mit Hjerte? —

„Jeg behøver Kjærlighed, en Skat af Kjær„lighed i Udtryk, Ord og Gjerning; forsaavidt kun„de De blive mig farlig, men aldrig erholde Gjen„kjærlighed, thi jeg foretrækker Schellberg for „Dem. Farlig blev De mig, dersom De, forme„delst min Heftighed, afdrog mig fra mit stille Liv „i mine Pligter. Jeg vilde see Dem lide og tage „Deel i Deres Forfatning; men da vilde min „Mands huuslige Fred, mine Børns Opdragelse „forstyrres, og min Samvittighedsro forsvinde.

„Lad altsaa ikke dette være Deres Villie! —

„Jeg veed, at Venskab imellem Mand og „Qvinde altid beholder et Anstrog af Kjærlighed,

„ved vor Phantasies Inderlighed, ved det tillok-
„kende i den Tilbageholdenhed, hvilken I kun un-
„derkaste Eder af Tvang. Men det frygter jeg
„ikke: jeg skal uden Frygt og Tvivl være Deres
„Veninde.

„Det hele Skridt, jeg her gjør, er ikke ro-
„managtigt. Jeg har om Dem intet Begreb,
„som man kunde kalde overspændt. Jeg veed,
„hvorledes Verden bedømmer Dem; jeg veed, hvor-
„ledes De vel monne tænke over mine Forhold,
„og over Deres Hjerte. Men jeg kjender ogsaa
„veen Qvindeligheds Almagt over Manden — selv
„den fordærvede Mand. En umandig, en grøden-
„de Elsker havde jeg ikke behandlet saaledes."

Lehrbach forskrækkedes, da hun rækkede ham Bladet. Imedens han læste, kom et Besøg, som gav ham al den fornødne Tid. Han havde læst, fattet sig, og haabede igjen at blive ene med Sophie. Men der blev intet af; hun saae hans Heftighed og kastede sine Øine paa ham med et mildt, bedende Udtryk; hendes Mine var ligesom forklaret ved Bevidstheden om det Sanddrue i hendes Handling. Lehrbachs Heftighed blev derved forvandlet til Rørelse: han forlod Huset. Endnu den samme Dag erholdt Sophie disse Linier:

„Jeg erkjender Deres Opførsels hele Ædel-
„modighed; men De maaler ikke den Fare, De
„udsætter en Mand for, som er istand til at skatte

„Dem. Man elsker Dem ikke, uden at Ønsker
„opstaae; var det muligt at forlede Dem, jeg skul-
„de afmale Dem mine Ønskers rasende Heftighed,
„jeg skulde krænke Gjæstfrihed, Dyd, Menneskelig-
„hed, og juble salig ved Deres Fald. Men Haab
„har jeg aldrig havt, og efter Deres ædle, gru-
„somme Brev indseer jeg fuldkommen Umulighe-
„den. Jeg veed vel det Øieblik, da De vilde
„glemme Angeren, da ikkun jeg vilde være lykke-
„lig; men det vilde kun være et Øieblik. — De-
„res Liv vilde da langsomt hensmægte, og Deres
„Liv er den første Betingelse for min Tilværelse.
„Altsaa, ikke af Dyd, men af Egennytte fraſiger
„jeg mig mit Ønske. Saae De mig skrive dette,
„vilde Deres englelige Godhed unde mig et af hine
„saliggiørende Øiekast, som allerede flere Gange har
„bragt mig ud af mig selv. De vilde lægge Deres
„blide Haand paa min Arm, der konvulsiviskt vil-
„de trække sig sammen: De vilde, med Deres
„Stemmes Himmelsang, sige til mig: „Lehrbach
„skaan Dem!“

„Dette være min Hævn over Dem, fordi
„De tvinger mig til Fraſigelse, at De maae høre
„det, at min Kjærlighed attraaer, begjærer; at jeg,
„i denne Kjærlighed, kan nære Tanken om Had,
„Forbrydelse, Død — men nu har De bødet, og
„jeg fraſiger mig al Ønsken, al Tragten; hvad der
„bliver tilbage, er Venskab. De er nu sikker,

„Sophie, De skal aldrig mere see mig lide; „men strængt fordrer jeg nu ogsaa Opfyldelsen af „Deres frivillige Løfte, fordrer Fortrolighed, Over„bærelse, Deeltagelse.

„Lev for Deres Pligter. Jeg forstaaer Dem „ganske, dette himmelske Hjerte, saaledes som Ingen forstaaer eller nogensinde vil forstaae det — „og er dog ikke saa god, som Schellberg: den „hele vide Himmel er imellem os, og dog forstaaer „jeg Dem ganske.

„Farvel, min Veninde Sophie! De er det „Ædleste, jeg kjender. De vil græde ved disse Linier, De vil berolige Dem, og Deres rene, over „Alt rene Gemyt vil hæve Dem op over den „Nødvendighed at tilintetgjøre dette Blad. Vil „Deres Datter ikke engang være værdig til, at jeg „gjør hende bekjendt med hendes Moder, at jeg „siger hende: Forlang det Brev af Din Moder, „at Du kan lære at kjende hende?"

Sophie kunde vel intet mindre end være tilfreds med dette overspændte Brev. Hun var yderst bevæget; hun grublede til sildig ud paa Natten over sin Skjæbne, og de Sider i hendes Hjerte, som bestemte denne Skjæbne. „Men hvorledes skulde han da have skrevet mig til?" spurgte hun endelig sig selv — hun indsaae, at i et saa voveligt Forhold, kunde intet Brev tilfredsstille hende; og da hun dog i dette fandt en saa fræk

Sandhed, at hun kunde stille al sin Stolthed, al sin Qvindelighed derimod, beroligede det hende nogenlunde og hun slumrede ind.

Det gjør mig ondt her at maatte afbryde Gangen i dette usalige Livs Udvikling, for at besvare nogle Spørgsmaal, som jeg fra alle Sider hører. Men om hendes Minde ogsaa i hendes Venners Hjerte er sikret mod al indskrænket Dadel, saa maae hun, som i Livet ikke ganske blev forstaaet selv af gode Mennesker, dog her i denne hende helligede Fremstilling, for gode Mennesker ikke længere beholde noget uklart.

Hvorfor tog Sophie ikke den sikkreste Vei, som hendes Pligt betegnede hende, og forviste Lehrbach fra sin Nærværelse? — Fordi hun var af et reent Hjerte, og rene Sandser. Hun kjendte kun een Fare: Selvbedrag, og denne hævede hendes Erklæring; videre frygtede og skyede hun intet. Jeg maae iøvrigt finde mig i, at maaskee kun faa Qvinder forstaae, faa Mænd troe dette, og jeg vil tilstaae, at som Grundvold duer dette Sindelag heller ikke.

Hvorfor opdagede Sophie ikke sin Stilling for sin Mand? Behøvedes dertil mere Frimodighed, end til hiint Skridt? — Ikke mere Frimodighed, men mere Tro paa sit Hjertes Lykke; og

deri laae hendes Uret. Hun havde kun for Øie den Ligegyldighed, med hvilken hendes Mand behandlede alt, hvad der kom fra hendes Hjerte, som Sværmeri; Lehrbachs Kjærlighed til hende var ved en Forverling, som udgjorde en af hendes Skjæbnes Forviklinger, sammensmeltet med hendes Kjærlighed til Schellberg: hun kunde ikke berøre hiin, uden at udsætte denne for et smerteligt Saar. Qvindelig Frygtsomhed, qvindelig Blødhed, som ikke let udebliver imod en Mand, som taler om Kjærlighed, maatte ogsaa kunne medvirke. Iøvrigt vilde Sophie intet skjule, hun vilde nytte det første Øieblik for at opdage alt, og da hun skrev hiint Brev, havde hun bestemt sig til at tale med Schellberg derom, saasnart han kom tilbage.

Hendes næste Sammenkomst med Lehrbach var munter; det traf sig flere Dage efter hinanden, at de ikke vare allene og han bar sig ganske ad, som hun ønskede det. Den første Gang, som han talede med hende uden Vidne, sagde han med let Hjerte: „De skal blive forneiet med mig; jeg forglemmer intet Løfte.“ Hun lod ham vederfares Ret; men hun tilstod ham sin Smerte over ikke at kunne meddele sin Mand hans Brev. „Det forstyrrer min Bevidsthed,“ føiede hun til. Lehrbach rødmede: „skal jeg skrive et andet, som De kan vise ham?“ spurgte han ondskabsfuldt. „Det

er ikke ædelt, sagde Sophie blidt—men stolt, at De optager den første Sorg, jeg betroer Dem, saaledes. Nei, jeg vil vente, og den Tid vil dog komme, hvor jeg sikkert kan give ham Brevet i Hænde." Lehrbach saae forbauset og spørgende paa hende. „Naar Deres Venskab har bevist os, at det var en Elskers første og sidste Raseri, eller —

„Nei, intet Eller!" afbrød han hende: „Tilgivelse for Begynderen i Venskab! Han er haardt straffet ved at have forspildt sig dette Øieblikks Lykke."

Sophie gik let over til en anden Samtale, og der forefaldt intet videre, som kunde have forstyrret hendes Følelse. Hun nød nu i nogen Tid den indre Ro, som Beskuelsen af det ny Forhold, hun havde skaffet sig, skjænkede hende og hun byggede dristigt en phantastisk Bygning, om hvis ringe Styrke længe intet mindede hende.

Schellbergs Fraværelse sparede hende for den smertelige Sammenligning mellem nu og før, imellem ham og Lehrbach. Hendes Kjærlighed udslettede lidt efter lidt de bittre Erindringer, og hans Opførsel stod kun endnu for hende som Egenhed, ikke mere som Uret. Hvad Lehrbach angik, saa havde Sophies Brev, dette rene, dristige Skridt, virkelig rørt ham. Tilfældigviis havde han kort forhen havt en udførlig Samtale med

Lægen, der sagde ham, at Grunden til Sophies, som han frygtede, allerede for vidt om sig gribende Onde kunde han, da hun forsikkrede ikke at have nogen Kummer, men tillige beskyldte sig selv for at føle alle Ting for hæftigt, ikke heller søge i noget andet. Naar man altsaa ikke ryddede alle ydre Anledninger af Veien, naar man ikke kunde lære hende at holde sig inden visse Grændser, saa maatte hun i bestandig Spænding snart ødelægge alle sine Kræfter. Tilmed saae Lehrbach vel, at en saadan Kone ikke var til at lede fra saadanne Grundsætninger; den, der saa kjækt seer sin Fjende i Øinene, kan vanskelig lade sig forblinde imod Faren, og der gives intet andet Middel til at overvinde en saadan, end at tilintetgjøre den Tanke, at der er en Fjende at bekjæmpe. Fra denne Side passede altsaa Sophies Forslag til Lehrbachs Ønsker. Han følte vel en vis Forbittrelse over sin tvungne Resignation, men som kun beholdt Overhaand i hans Svar paa Sophies Brev: hendes Omgang afvæbnede han.

Den stakkels Kone blev hver Dag mere tillidsfuld. Hun overlod sig til sin Aands Sving, til sit Hjertes Rigdom: Vid, Vemod, Heroismus, Barnagtighed afvexlede uafladelig med simpel, tro Opfyldelse af hendes huuslige Pligter. Ogsaa med Lehrbach talede hun om sin Mand, om sin Lykke ved hans Side, om den eneste Forstyrrelse, den

leed ved hendes sygelige Hæftighed, om Kampen imellem hendes Kjærlighed, hendes Billighed, og hendes uovervindelige Hang til Sværmeri. Alle disse Gjenstande behandlede hun med let Mod: thi den Ro, som hun smagte, gav hende Tillid til sig selv, indskjød hende det Haab, at hun kunde blive bedre, og lod hende forud føle Glæden af ikke mere at gjøre Uret. Lehrbach sagte, i saadanne Samtaler, at bortfjerne alt, som kunde gjøre hende opmærksom paa sig selv. Han lastede hende for hendes Fordringer til sin Mand endnu strængere, end hun selv gjorde det, og dog paa en Maade, som nærede hendes muntre Stemning; han forestillede hende, om det ikke var den høieste Kjærlighed at leve ved og for sin Kones Lykke, som Schellberg gjorde; om hun ikke turde høre paa hans Sprog, fordi det ikke ganske var hendes; om vel den fromme Kristen tænkte sig, at Fadervor skulde være Gud mindre velbehageligt, fordi det i mumlende Tone blev bedet af en Britter, end i en Toskanerindes fortryllende Sprog — og under Spøg og Alvor foresmigrede han stedse mere hendes Hjerte den Overbevisning, at Alting nu skulde gaae bedre.

Undertiden talede han om sig, og om sit svundne Liv, som havde knækket og afsløvet ham for sand Nydelse. „Jeg følte længe, sagde han engang, hvad der allene kunde redde mig, kunde gi-

ve mig ny Fordring paa borgerlig Virksomhed, Lykke, Ære: ene en heftig Lidenskab. Dog loe jeg over denne Tanke, saa ofte den faldt mig ind, indtil jeg for otte Aar siden saae Dem. Da blev det mig klart, at jeg havde følt rigtigt. Jeg ponsede paa Midler til at ombytte Nation og Fædreneland, og under Deres Øine begynde en ny Løbebane. Det kunde ikke undgaae mig, at Deres Øie hvilede anderledes paa mig, naar min utæmmelige Heftighed henrev mig til en Uforsigtighed, end paa Deres beskedne Landsbyfolk, der saa hengivne offrede Dem Virak. Deres Mand frygtede jeg ikke: hvad jeg tragtede efter kunde han aldrig besidde — og saa overvældede mig et Øieblik, da De forførte mig — ja, De Sophie, De, ved dette Blik, fuldt af Godhed, fuldt af Sjæl, ved denne Stemme — ja, De forfører, De lokker Kjærlighed ind i Hjertet, i Hjernen, i alle Sandser —

„Lehrbach!" raabte Sophie heftig og lagde sit Arbeide bort: „det er imod vor Aftale, det nedriver igjen min Fortrolighed —

„At tale om det Forbigangne? Skal den Strandede ikke erindre sig, hvorledes hans Skib engang ilede med stolte Seil til Havnen?"

„Men sit Skibbrud skal han ikke bebreide den godhjertede Landmand, der optog ham i sin

Hytte, der lod ham spise af sin Skaal, drikke af sit Bæger."

Lehrbach, der i den hæftigste Deklamation havde staaet for hende i nogle Sekunder, gik med Haanden for Panden op og ned i Værelset. „Sophie, Sophie! var dette Uskyld?"

„Nu?" — Med Storhed saae Sophie paa ham.

„Kan De sige dette, for at gjøre mig godt?" spurgte Lehrbach, og greb hendes Haand.

„For at gjøre Dem godt!" gjentog Sophie høitidelig og lagde den anden Haand paa sit Hjerte.

„Nu, saa skal De det ogsaa — saa skal De og uforstyrret gaae fort paa Deres skjønne, farlige Vei!"

„Jeg forstaaer Dem ikke rigtig, Lehrbach!" sagde Sophie urolig.

„De behøver det heller ikke. Lad De mig kun spille den Hemmelighedsfulde. — Sophie, naar det stod i min Magt at indaande Schellberg, hvad jeg med Kjæmpekræfter søger at neddæmpe i mig, jeg gjorde det og gik i Morgen til Amerika!"

„Barnagtige Menneske! Jeg vilde ikke, at Schellberg havde et Haar af Deres Hoved, en Tanke af Deres Hjerne!"

„Skjønt! virkelig skjønt! Saaledes bliver

Ædelmodigheden belønnet, og saa skriger Folk over Fordærvelse."

„Jeg beder, Hr von Lehrbach, ingen querelle d'allemand! Er det ikke Deres Ønske, at jeg som et Barn skal spøge, at jeg her i mit Værelse ganske skulde være mig, for da, hvor det ikke duer noget, desmindre at være det?"

Ved nogen Skarpsindighed, ved nogen Agtpaagivenhed maatte Schellberg i det Brev, som Sophie dengang skrev, have bemærket noget, som var bleven uberørt og dog laae hende paa Hjerte; thi hun talede nu om Disharmonierne i hendes Væsen med den muntreste Tillid til, at de ikke skulde komme tilsyne; hun talede kun mere om sin Uret, og slet ikke mere om sine Ønsker, Hun nævnede ofte Lehrbach, og med tilsyneladende Frimodighed. Saaledes skrev hun engang:

„Jeg har talt meget med Lehrbach om „hans Dagtyveri. Jeg sagde ham reent ud, at „jeg aldrig vilde komme ud af det med min Sam„vittighed, om jeg, en Dag, intet Spor lod tilba„ge af en eller anden hensigtsmæssig Handling. „Gud bevare Dig — thi vi Qvinder finde, til vor „Lykke, dog altid hensigtsmæssigt Arbeide — Gud „bevare Dig for store Rentepenge! Lehrbach „har virkelig foredemonstreret mig, at han ikke har

„noget at gjøre. Det forekom mig saa gyseligt,
„at jeg sagde ham, en Statsbankerot allene kunde
„endnu rædde hans Sjæl. Derefter udtænkte jeg,
„at han skulde sælge sine Livrenter, og anskaffe sig
„Landeiendomme derfor. Da loe han og sagde,
„de vilde kun indbringe ham fire Procent imedens
„hine kastede ti af sig. „Nu, raabte jeg, saa var
„De jo just sikkret, saa maatte De selv dyrke de-
„res Mark, og havde ikke mere Tid til at løbe i
„Kaffehusene, paa Komoedie, paa Redouterne!" —
„Han vilde endnu stedse spøge, og sagde: croyez
„moi, le diable n'y perdrait rien! *) — Men
„jeg beholdt dog Ret, thi jeg var begeistret af Kon-
„trasten, som jeg havde for mig: jeg tænkte paa
„Dit hensigts- og nydelsesfulde Liv, imod hans
„urolige, overmætte Existence. Jeg troer, vi kun-
„de endnu overtale ham til ordentlig at give sig
„af med noget. Vel sandt, for hvem? — Hvor
„det er bedrøveligt at see et Menneske kun saa
„historisk at kjende det Gode og kun at gjøre det
„af Lidenskab! Men Du er ikke ganske enig med
„mig deri, det veed jeg vel; Du gjorde mig ofte
„vred, naar Du kun for min Skyld vilde gjøre
„noget godt: saa forsmaaede jeg vanartig det kjære
„Offer, og vilde see det fuldbragt kun for Pligtens
„Skyld. Ak, jeg var ofte ikke det, jeg skulde —

*) Tro mig, Djævelen skulde ikke tabe noget derved.

„Du, som altid gjør det Bedste, gjør det for min „Skyld, gjør det af Pligt, gjør det, hvorfor Du „vil! — kun vær lykkelig, og lad mig gjøre Dig „lykkelig!"

Schellberg kom tilbage. Han medbragte en gammel Krigskammerad, som for kort siden uventet havde faaet en rig Arvedeel. Den første Brug, han gjorde sig færdig til at gjøre af sine Penge, var at gaae over ***g, hvor han fornemmelig vilde besøge sin Ven Schellberg, til Paris; og da Tid efter anden at tilfredsstille sin længenærede Tørst efter at reise. Ganske uventet traf han Schellberg i K* paa Paradepladsen; de reiste sammen til ***g, hvor han tænkte at tilbringe nogle Dage i sin Vens Huus. Major Kønig var et retskaffent, muntert Menneske, som stedse havde gjennemløbet sine Tankers og Handlingers meget indskrænkede Kreds, med den reneste Samvittighed. Han havde i Alt den bedste Villie af Verden, og naar han med denne bevirkede noget slemt, fortørnedes han aldrig over sin falske Synspunkt, men altid kun over Tilfældet, og føiede sig endelig som en from Krigsmand i en høiere Tilskikkelse. Om det qvindelig Kjøn havde han en intet mindre end vidtomfattende, men meget fordelagtig Mening. Han havde i sin hele Levetid ingen kjendt af dette Kjøn, uden hans Moder, som efter sin Mands Død i sit Ansigtes Sved opdragede

ham og syv Sødskende, nogle af hans Kammeraders ligesaa brave og strængt arbeidsomme Koner, og hist og her Subjekter af en anden Klasse, i hvilken allerede flere Jagttagere have fundet en, alle andre Dyder overlevende, Godhjertighed. Den Maade, Schellberg havde talt med ham paa om sin huuslige Lykke, om sin Sophies Fortjenester, spændte hans Nysgjærrighed indtil Uro. I Ankomstens Øieblik stod han forlegen, i Frastand, og syntes at lytte, som om han skulde begribe sin gamle Vens salige Lod med Høiereds kaberne.

Sophie styrtede sin Mand imøde med hele sin Følelses Livlighed. Han optog den med megen Hjerteslighed, spurgte strax efter de Smaa, gav sig af med disse, og nu trak Sophie ham igjen til sig — men han maatte see efter sit Tøi; saa klædte han sig om; Sophie legede endnu barnlig om ham, omendskjønt hun havde ønsket, at han havde været mindre ilfærdig med alle disse Forretninger; hun talede om sin Længsel, spurgte efter mange Smaating, om han havde medbragt hiint Kobber, forskaffet hende denne Bog; men Schellberg klagede over en lille Forstrækning i Foden gned sig med Brændeviin, havde for største Delen forglemt hendes Kommissioner, erkyndigede sig, om hans Afskriver var bleven færdig med visse Afskrivter o. s. v. Sophie blev stillere. Aftensmaden var baaret ind: Majoren sad gjerne

til Bords, man havde oven paa Reisen god Appetit, man spiste, drak, blev søvnig, og skiltes ad. Nu lagde Sophie omt sit Hoved paa Schellbergs Skulder: „Ak! hvor ofte har jeg længtes efter denne Plads.“ — „Og jeg efter min bedste Kone, mine Smaa — og min gode Seng; jeg er hjertelig træt!“ Her tøvede han ikke med at kalde paa Tjeneren efter sit Nattøi.

„Et Skelet er denne Virkelighed!“ saaledes tænkte hun utydeligt. „Og hvad nu? tænkte hun videre — det er det sande, menneskelige Liv; saaledes skulde jeg have været, og hvad jeg er, er Daarskab, ulykkalig Daarskab! Jeg er ikke lykkelig, gjør ikke lykkelig; jeg har Feberdrømme og Feberudmattelse; i hine piner jeg andre, i denne saare de mig! O, naar han i det mindste een Gang kom til at see, at begribe, hvorledes jeg levede, elskede, leed; een Gang, naar dette Dække er afkastet, som nedtrykker os i Støvet!“ Ved denne Forestilling blev hun staaende, og græd af smertelig Henrykkelse, ved den Tanke engang at vorde befriet af sin Mand, og blive fri for dette Dødens Legeme.

Hun var den anden Morgen mat. Schellberg spurgte bekymret til hendes Helbred, hun gav ham, deels af Haardhed imod sig, deels af Skaansel imod ham, et letsindigt Svar. Han opsøgte endnu den samme Dag Doktor Ernst, for at takke ham for sin venskabelige Bistand. Beg-

ge Mændene talte udførlig med hinanden, og behagede gjensidig hinanden. Doctorens Anskuelse af Sophies Organisation var ikke hendes Mand ny, og hans omhyggelige Raad bestyrkede Schellberg i det Forehavende at vogte hende strængt for — saaledes kaldte de det — al Sindsbevægelse. De gode Mennesker mente det saa ærligt, og deres mandlige Vemod, ved Forestillingen om Sophies Fare, vidnede om saa megen Kjærlighed. Og alligevel! hvad var et saadant Forsæt andet, end det Forsæt, bestandigen at undvige dette Hjerte, hvilket dog kun en eneste reen, fuld Accord med den Elskedes Hjerte, i Sandhed kun maaskee, men dog maaskee endnu kunde rædde?

Samme Dag kom Lehrbach, for at see den Gjenkomne. Han fandt ham ikke, og spurgte med utvungen Deeltagelse efter hans Helbred, efter mange Omstændigheder, der angik ham. Han syntes kun at tale om Schellberg, og hvad han spurgte, havde dog nærmest Hensyn paa Sophie. Hun svarede lidet. Lehrbachs Nærværelse erindrede hende om den Gang, som Tingene skulde taget efter hendes Phantasi, hans Spørgsmaal vare meest af det Slags, at hun kun vidste lidet at svare derpaa, da hun neppe havde sporet sin Mands Tilbagekomst, undtagen i nogle Huussorger. „De er ikke munter, min Veninde, sagde Lehrbach, De talede jo ofte derom, hvor rolig

De vilde være, naar alt først var i sin gamle Gang. Hvorfor er den kjære Pande nu saa mørk?"

„Den er det ikke" — sagde hun, og trak haardnakket sin Haand ud af Lehrbachs Hænder: „jeg beder Dem, lad mig Frihed til at være lystig eller gnaven, som jeg vil."

„Vilde jeg nogensinde indskrænke Deres Frihed? Har jeg villet noget andet, end betjene mig af min skjønne, hellige Ret, som De har tilstaaet mig, da De beviste mig enhver anden Fordrings Intethed? Kan jeg ville noget andet end at dele Deres Mismod, eller bære den, naar De vil det saaledes?"

Hans Stemme var saa indsmigrende, hans trodsige Væsen forvandlet til en saa øm Hengivenhed, at han rørte Sophie. Hun saae vemodig paa ham, og vilde svare, da hendes Mand traadte ind med Majoren. Det syntes at gaae meget godt imellem Schellberg og Lehrbach. Venskabelige Erkyndigelser afvexlede med venskabelige Efterretninger. Snart kom man til at tale om Sophies Helbred; Lehrbach behandlede hende med en Sygevogters Auctoritet, og forklagede hende med lystige Vendinger for smaa Efterladenheder, Heftighed og deslige, hos hendes Mand. Denne var endnu fuld af den Samtale, som han havde havt med Doctoren; han udlod sig ivrig, og da Sophie modsagde, endogsaa heftig over hen-

des alt for store Pirrelighed. Han sagde nogle hjertelig vel meente Ting, men hvis Virkning ikke var beregnet. Sophie vilde ikke blive stødt, og blev bedrøvet. Lehrbach stemmede med Vittighed og smigrende Fermildelse ind i hendes Mands Ideer, og ledede Samtalen anderledes, da han saae, at den blev ubehagelig.

Major Konig havde herved seet nysgjærrig, og endelig fortrædelig ud. Han kjendte slet ikke sin Ven fra hans finere, selskabelige Talents Side. Smag i Liv og Omgang havde altid været Schellberg naturlig, men aldrig uundværlig for hans lykkelige Temperament, og hvor en Cirkel var sammen af glade Mennesker, aabnede sig hans Hjerte, uden at tage det saa nøie med det Øvrige, let for Velvillie og Glæde. Saaledes havde Konig seet ham i smaa Garnisoner, i Feldttjenesten; nu, da han saae ham figurere i en vittig, lunefuld, let bevægelig Samtale, vidste han ikke, hvad han skulde gjøre deraf. Sophie havde ikke, ved at modtage sin Mand paa den stormende, smme og vemodig blode Maade, ved sin svage Helbred, ved sit Væsens og sin Paaklædnings simple Ynde, indgydt ham den Tiltro, som hendes godhedsfulde Høflighed havde fortjent. Paa Vagten, i den forstyrrede Lieutenantskommerts, var Schellberg forekommet ham langt lykkeligere og naturligere, end nu, som Sophies Mand, i sin elegante, omend-

skjønt indskrænkede Huuslighed. Og Lehrbach mishagede ham nu aldeles; han fattede den Modbydelighed imod ham, hvilken endog de braveste Tydskere af Middelklassen ikke let kunne værge sig for imod Mennesker af gallisk Blanding. Den ligefremme Mand yttrede sidenefter sin Forlegenhed eller sit Mishag, ved en Spøg, som Schellberg lystig slog ind i, hvorved han dog talte om Lehrbach, som om en agtværdig Mand, hvis Omgang var ham meget behagelig. Majoren forglemte saa meget Klogskaben, at han brusede ud med en udelicat Hentydning paa Lehrbachs Landsmænd, og sagde, at hvem, der havde en smuk Kone, maatte kun optage i sit Huus de kjedsommeligste og hæsligste af dem. Sophie rødmede mere af Uvillie, end fordi hun følte sig truffen. „Min Hr. Major, faldt hun ind, vi bære os nu engang anderledes ad; hvor vi ikke have at frygte for nogen Sammenligning, undgaae vi ikke at stille os ved Siden af andre, og saaledes har Schellberg endnu aldrig behøvet at lukke sit Huus for nogen; det er jo en Poltrons Krigslist!" Enden af Phrasen fornærmede Majoren, og Begyndelsen forstod han ikke rigtig; Schellberg gjorde det ondt at see sin gamle, velmenende Kammerad saa haardt angrebet. Sophie følte sin Overilelse, og ilede, da der just blev meldt, at Middagsmaden

var færdig, med at forsone sin Gjæst med et Glas eau de noyaux.

Men meget smerteligt følte hun, at hendes Indbildningskraft ikke havde foreſtillet ſig hendes Mands Sammenkomſt med Lehrbach, efter det, ſom imidlertid var forefaldet, ganſke tydelig og meget forſkjællig fra Virkeligheden. Schellbergs Ligegyldighed i Henſeende til en Mand, for hvilken hun havde ladet ſee ſaa megen Deeltagelſe, var hende ubegribelig. Nogenſlags afgjort Tilbøielighed eller Uvillie ſkulde han for hendes Skyld have følt imod Lehrbach. Paa den ſidſtes Opførſel havde hun intet at udſætte, og juſt derfor ſyntes det hende, at det kun laae hos hendes Mand, enten ved Hjertelighed at ſætte alt paa den rette Fod, eller ved Utilfredshed at give hende Anledning til at gjøre ham til Fortrolig i det Forhold, hvilket hun var kommen i med Lehrbach.

Schellberg havde ved ſin Tilbagekomſt forefundet mange Forretninger. Den Tid, ſom diſſe lod ham fri, tilbragte han i ſin gamle Vens Selſkab. Her blev enhver kjærlig Nærmelſe, fra Hjerte til Hjerte, fra Aand til Aand, imellem begge Ægtefolk umulig. Majoren kunde vel ikke i Længden modſtaae Sophies naturlige Trylleri, han maatte hylde hende ſom et Væſen af høiere Art. Men hvor Forſtanden er ſaa langt tilbage

for Hjertet, farer Mennesket snart vildt. Det var en Trang for Majoren, til Vederlag for en ham fremmed Fortræffelighed, at opdage en Feil deri, og nærmest laae denne ham i hendes Forhold til Lehrbach, hvem han nu saa meget mindre kunde fatte Godhed for, som denne troligen gjengjeldte ham det hjerteligste Antipathi, og bar det utaalmodig nok, at dette Menneskes Nærværelse bibragte Sophies Mand et Anstrøg, som smertede den elskede Kone, forstyrrede alle tidligere Beregninger, og gav, under alle Parters spændte Forhold imod hinanden, Anledning til farlige Forlegenheder.

Ethvert saadant Sammentræf var under disse Omstændigheder yderst piinligt for Sophie, ihvorvel Billighed og Stolthed bortfjærnede fra hende den Tanke, med Forsæt at undgaae det. Endelig troede hun at forskaffe sig en Lettelse, idet hun bad Lehrbach saa meget som muligt at gaae ind i Majorens Maade at være paa. Men, opbragt paa den bagvendte Gamle, tilskyndte Lehrbach hende til intet Slaveri at underkaste sig. Han ærede, sagde han, Schellbergs taknemmelige Erindring om svundne Aar, om bortfløine glade Timer, men han vilde ikke skjule for ham, at ingen Samvittighedsfuldhed, ingen Hensyn paa fordums Forhold forpligtede ham til, ved dette smaalige Menneske, at forstyrre sin Kone i hendes huus-

lige Stilhed. Han var saa heftig, erklærede saa afgjørende, ikke at ville gjøre Majoren det ringeste til Behag, at Sophie, i sin Modløshed, havde den sørgelige Svaghed at aabenbare Lehrbach den Bemærkning, som Majoren havde gjort om ham, efter deres første Sammenkomst. Hun havde neppe udtalt det, saa raabte hun igjen, rødmende og med Taarer: „Stille, stille! jeg veed, det er barnagtigt, det er beskjæmmende barnagtigt, at jeg vil skaane dette Menneske, men jeg frygter for Fremtiden; jeg er syg, jeg er ikke som jeg skulde, ikke hvad jeg skulde! Jeg var lykkeligere —

Lehrbach var ved hendes Fortælling faret op, brændende af Vrede; dog, det første Indtryk, som havde gjort Majorens Udelicatesse til en Æressag for ham, var for barnagtigt, til at være af Varighed, og Sophies Bevægelse maatte i al Fald fortrænge det i nærværende Øieblik. Han saae fra alle Sider Fare for den dyrebare Kones Helbred, for sin Kjærlighed; enhver Forvikling kunde føre Sophie i hendes Mands Arme, og, uden at forbedre noget, uden at ændre noget, ganske fravive ham hende. Som Ven, som lykkelig, eller som ubønhørt Elsker, det var ham ligemeget, naar han kun beholdt Rettigheder over hende. Han traadte frem for hende: „naar — naar var De lykkeligere?“

Hun saae mørk paa ham med taaresvangre

Øine: „Ja vel, naar? aldrig og altid! Nei altid — førend jeg kjendte Dem, førend jeg maatte lære at tie" — „at undgaae" føiede hun med stolt Haardhed til. „Det er nædelmodigt, haardt Sophie! Er jeg da saa lykkelig, at jeg fortjener en saadan Haardhed? Er den Mand saa lykkelig, der efter otte kolde, stive, bortfjærnede Dage, erkjender dette Øieblik, fuldt af bitter, ydmygende Smerte, for sin høieste Salighed? Thi undgaae, hvorfor det? Tal De, før mig for den lykkelige Schellberg; jeg vil aabenbare ham alle mine Følelser, al min Haabløshed, al Deres uendelige Godhed. Jeg ønsker dette, jeg beder derom, men ikke for det plumpe Indgrebs Skyld, som denne Mand gjør i vore helligste Følelser, kun for Schellbergs Æres, for deres Roligheds Skyld." Hans Udtryk blev mandig Alvorlighed, i det han talede. Han beroligede Sophie, som nu, venlig beskjæmmet ved Følelsen af det falske Skridt, som hun havde ladet sig henrive til, bad ham at forglemme alt, kun at have hendes Ro for Øie. „Jeg længes efter, sagde hun, at see dette Menneske afreise, Schellberg vil da blive mere sig selv, mere være min" — „vores" tilføiede hun smigrende, og rækkede Lehrbach Haanden. Han beskuede hende eftertænkende, med et næsten mørkt Blik; thi ethvert Ord, som udtrykkede Længsel efter hendes Mand, kaldte tilbage i hans Hjerte det Ønske at

frarive Schellberg hans Kone, og stillede Egenkjærlighedens mørke Skyer for Kjærlighedens lyse Trylleri.

Ulykkeligviis traf alt sammen for at bestyrke Schellberg i sin uagtsomme Ro; thi selv Lægens Forskrift, som forbød Sophie alle Sindsbevægelser, troede han derved paa det bedste at opfylde. Hun led ofte uendelige Pinsler, naar han saaledes undveg enhver Inderlighed; han saae det og blev kun altid mere blind.

Lehrbach traf hende engang i et af hendes mørkeste Øieblikke. I Begyndelsen søgte han at adsprede hende, men forgjæves, og nu berørte han dristigt det saarede Sted i hendes Hjerte. Hun lod sig overraske, lod ham tale for sig om fornuftig og from Overbærelse, som gjorde hende godt; men han blev afbrudt. Ved det næste Besøg fandt han sig kun et Øieblik allene med hende, og benyttede det, for at række hende et Brev. „Jeg sagde Dem nylig ikke alt, hvad der laae mig paa Hjertet: vil De skriftlig høre det fra Deres Ven?" Sophie var forlegen, men hun følte intet, som, uden Pruderi, kunde bevæge hende til at vise Brevet tilbage; hun tog det, og holdt det endnu i Haanden, da Schellberg traadte ind. „Har Du Breve?" spurgte han hastig. Han havde megen Korrespondents, i Særdeleshed videnskabelig, over hvilken han meget glædede sig; han spurgte

af Sædvane, ganske trohjertet og ligegyldig. Men Sophie havde i dette Stykke en Qvindes Finhed, og en tidligen tilvant Tilbageholdenhed i sine Forretninger. Hun læste sine Breve, brændte dem strax og vilde aldrig meddele dem, som hun modtog, saalidt som dem, hun skrev. Herover vare allerede oftere smaa Feider opstaaede imellem hende og hendes Mand. Ved hans nærværende Efterspørgsel var hun mere fortrædelig end bestyrtset. „Det er til mig"! svarede hun kort, og gik ud af Værelset.

Lehrbach skrev hende Følgende:

„Det er ikke nok, at jeg een Gang trøstede Dem, „min Veninde; jeg vilde være egennyttig, dersom „jeg lod det blive ved den Nydelse, at see disse „kostbare Taarer grædes for mig, og ikke hellere „søgte at udtørre deres Kilde. Sophie! jeg „maa lære enhver Dyd af Dem! Lær De af Jor„dens ustadigt omvankende Søn, som De har „kaldet mig, men som De ikke skulde kalde mig, „da De vel veed, hvorfor der ingen Havn mere „staaer aaben for mig — Lær De af mig, med „Fatning at bøie Dem for Nødvendigheden. De „kjender Deres Mands hele Værd, og græder, for„di eet Talent, eet Udtryk af Følelse ikke er „givet ham. Er det ikke Umættelighed? Naar „han nu havde denne Blødhed, denne Deeltagelse, „hvis Mangel bedrøver dem, uagtet denne Mangel,

„hos ham maaskee var den nødvendige Betingelse „for lykkelig, tilfredsstillet Kjærlighed; men naar „han nu havde den, og De derhos lidenskabeligen „elskede Musik, imedens han havde Modbydelig„hed for den, vilde det efter flere Aar endnu kunne „gjøre Dem ulykkelig, om han for Exempel for„lod Værelset, saa ofte de gik til Klaveret? De „vilde smile over ham, spille, naar De var ene, „naar Deres Venner omgav Dem, og i hans Nær„værelse ikke tænke paa Musik. De siger, at De „føler, at denne Mand ellers passer til ethvert af „Deres Hjertes Ønsker; vel da! Saa forspild ikke „en saadan Lykkes Nydelse, for en eneste lille „Tilfredsstillelses Skyld, som feiler Dem. Jeg „veed, jeg fordrer meget af et saa blødt Hjerte, „af et Hjerte, som ganske lever i Kjærlighed, „i Kjærligheds Udtryk. Men jeg opfordrer Dem „til at være streng imod det skjønneste, for mig „meest lyksaliggjørende i Deres Karakter. Berøv „De det stakkels Venskab, med hvilket jeg maa „lade mig nøie, hvilket er min overvættes Rigdom, „berøv De det hiint Udtryk af øm Godhed, og „for mig bliver intet mere tilbage, som kunde blæn„de min haabløse Kjærlighed — dog nei! dette „maa jeg ikke skrive Dem til. See de Sagen „fra den rette Synspunkt: De feiler; ikke Schell„berg. Den faste Mand skal ikke ændre sig, „Qvinden skal det. Og det vil lykkes. Græd

„De for mig, anklag Deres Svaghed for mig „indtil De har lært ikke at ville det Umulige, „indtil de har lært ikke at paatrænge en lykkelig „Dødelig en Skat, som han — ikke bortkaster, „men som Naturen nægtede ham Gave til at er„kjende.“

Dette Brev kunde en fyrig, reent elskende Yngling ikke have skrevet. Ligesaalidt havde en Forfører, ligesaalidet havde Lehrbach kunnet skrive det, naar han ikke havde elsket, men blot havde tragtet efter at forføre. Den Smerte, til hvis Lindring det var bestemt, og hvilken Sophie havde udgydt for Lehrbach, var ikke den bitreste for den ulykkelige Kone; denne havde allerede længe formørket hendes Liv, og dog ladet hende finde den rigeste Bestemmelse. Men for første Gang trykkedes hendes Samvittighed af en Uret, der ikke laae i hendes Karakter, men i hendes Handlen. Hun sukkede efter et Øieblik til at opdage og saaledes at forsone den. Ængstelig greb det hende ofte i Schellbergs Nærværelse; hun trykkede ham heftigt til sig. „O min Ven! raabte hun engang, lad mig gaae efter min Følelse! Hvor skal jeg udøse den, hvor henvende den, naar Du trænger den tilbage?“ Schellberg førte hende venlig til Børnene. „Lad os, sagde han, ikke fordærve de faa Øieblikke, som mine Forretninger levne mig, med heftig Lidenskabelighed! Sophie! Du er min gode, søde

Kone, vær ogsaa som en af disse!" Han viste smilende paa de spøgende Smaa. Sophie kastede, næsten fortvivlende, et isnende, mørkt Blik paa ham; hendes Skjæbne syntes at være paa Spil.

Schellbergs Stemning begyndte lidt efter lidt næsten at blive ugunstig imod hans Kone. Hans Forretninger fordrede Munterhed, hvilken Sophie nu mindre gav ham, end tilforn. Hans Følelser vare for sande, til at lade sig blænde ved hendes spændte Deeltagelse. Hans Trang til Opmuntring drev ham til at søge den uden for Huset. Havde han fundet den, saa fulgte vel paa Hjemveien en vemodig Følelse ved at have været uden sin Sophie, sit Livs dyrebare, eneste Ledsagerinde, og han trykkede hende da ømmere til sig ved Hjemkomsten, og nyt Haab besjælede hendes Hjerte; men dette blev snart ved en eller anden Omstændighed, uden for ham, eller i ham, igjen fortrængt.

Endelig reiste Majoren. Men forinden troede han efter det Slags gode Menneskers Maade, at skylde sin Ven endnu engang udtrykkelig at advare ham for Lehrbach. Han traf et ulykkeligt Øieblik. Schellberg havde for en Time siden bragt sin Kone Göthes Egmont, som han havde læst paa Reisen, og taget hjem med som en litterair Nyhed. Lehrbach var nærværende og Schellberg sagde venlig: „lad Dig forelæse, medens jeg ledsager Majoren; den vil glæde Dig.

Men for meget vove Dig maa den ikke: det lover Du mig." Hun tog Bogen, bladede i den, faldt just paa de ommeste Steder, og sagde rødmende: „nei, det forbeholder jeg mig, til Du kan læse det for mig; det er ikke for denne Profane." — „Hvad er det?" raabte Lehrbach, og greb levende efter Bogen. Det første Blik paa den opslaaede Side lod ham strax gjette Sophies Mening, og hans Ansigt udtrykkede nogen Overraskelse. Ved en besynderlig Ideeforbindelse erindrede Schellberg sig i dette Øieblik for første Gang hiin ganske forglemte Historie, som Sophie havde fortalt ham om hendes første Bekjendtskab med Lehrbach. Han stod forbauset, han saae paa dem begge: alle tre taug. Lehrbach fattede sig først: „det er virkelig smigrende, sagde han; i Gaar var de philosophisk nok, til at lade Dem forelæse af Crebillon, og i Dag er jeg for profan, til at læse et Følelsens Værk. Paa den Maade skulde jeg være ligesaa ubetydelig, som usentimental."

Denne Diversion gjorde for Øieblikket sin Virkning. Men nu satte den ulyksalige Major en Slange i Schellbergs Barm. Han overregnede sin Kones Opførsel siden hendes fornyede Bekjendtskab med Lehrbach, og fandt det ubegribeligt, at han ikke for havde tænkt tilbage paa hiin Omstændighed. Hvorfor havde Sophie taugt? Det spurgte han sig uophørlig; dog tro og redelig erindrede

han sig ogsaa, hvor ofte hendes Hjerte havde villet flyde over, uden han nogensinde havde villet lade det komme dertil. Mindre skinsyg var han vel ikke derfor; men havde han, i dette Øieblik, været i en fiin og rigtig følende Mands Hænder, saa kunde maaskee dette Ægteskabs Fred og Sophies Liv være bleven rædet. Majoren æggedes ved sin Vens Uro og Bestyrtelse, til endnu mere at udlade sig med sine Formodninger. Han besudlede den hele Forestilling i Schellbergs Hjerne, og deri blandede sig det smaalige, beskjæmmende Hensyn til at der var lagt Mærke til Sagen. Men om end med forstyrret Følelse viste han dog sin velmenende Ven tilrette; aldrig, sagde han, havde hans Kone indgydt ham Mistro, men det forekom ham ganske begribeligt, at en Skabning, som var vant til uforstyrret at gaae sin egen Vei, ikke efter et saa kort Bekjendtskab var bleven forstaaet af en god, men raa Krigsmand.

Han ilede med at skilles fra Majoren. Jo nærmere han kom sin Bolig, desto lettere blev hans ædle, gode Hjerte. Han var vis paa, at en aaben Samtale med Sophie vilde opklare alt, gjøre alt godt. Det gjorde ham da rigtignok ondt, at han ikke fandt hende hjemme: hun var i Skuespillet. Han gik for at opsøge hende der; Huset var meget fuldt, man opførte et nyt, et virkelig rørende Stykke. Han saae sig forgjæves

om efter hende. Endelig viste en Bekjendt ham fra Parterret en Loge, i hvilken man havde seet hende med Herr von Lehrbach. Ofte havde han overtalt sin Kone til at gaae i Theatret med Lehrbach, ofte havde han truffet hende der med ham; i Dag var det ham et Stik i Hjertet. Den forreste Bænk af Logen var besat med andre Ansigter. Han gik imidlertid op, og fandt Sophie i Baggrunden, fortabt i opmærksom Rørelse over Stykket. Lehrbach stod ved hendes Stol, kun beskjeftiget med hende, saa at han først, da Logedøren faldt i, dreiede sig om og saae Schellberg. Han hilste ham frimodig venlig, og bøiede sig over Sophies Stol, for at melde hende hendes Mands Ankomst. Ogsaa hun var aaben og glad, og Schellberg blev modtaget netop som om hun havde ventet ham, saa at han ganske opmuntret stillede sig ved hendes Side, for at oppebie Stykkets Ende.

Da det var forbi, maatte de bie længe, inden de kunde gaae ud. Schellberg var utaalmodig efter at komme hjem; han vilde to Gange ud af Logen, hvorimod Lehrbach forestillede ham, at Trækvinden i Corridoren vilde skade Sophie. Da de endelig vare nede, lod Lehrbachs Tjener, som havde skullet bestille en Vogn for Sophie, sig ingensteds see. Schellberg førte sin Kone, og meente, at med Skavlet over Ho-

vedet, kunde hun vel gaae til Fods. Lehrbach stred heftig derimod, søgte Vognen, kom tilbage uden at have fundet den, bad Sophie indstændig at have Taalmodighed — men, var der noget i hans Udtryk, som for tydelig forraadte hans Følelse, eller fortrød det Schellberg, at hans Kone nu tiltrak sig nogle omstaaende Straajunkeres Opmærksomhed, nok, han sagde tvetydigt: „virkelig behøves der Taalmodighed, og De vil behage at tillade mig at sørge for min Kone." Vendende sig til hende føiede han, i en bydende Tone, til, hun skulde kun gaae med ham. I den første Bevægelse kastede Lehrbach et trodsigt Øiekast paa ham. Sophie, som allerede skjælvede af Kulde i den aabne Gjennemgang, af Angest og Skræk, bemærkede hans Øiekast, lagde sin Haand paa hans Arm og sagde til ham med den vemodigste Blidhed: „Natteluften vil ikke skade mig." I Tonen var noget, som tydelig sagde: „O, søger dog ikke Aarsagen til min Død heri."

Saaledes lød det i Lehrbachs Øren, idet han følte den bævende, blidt hvilende Haand, og trykkede den til sig med sin Arm; stiltiende hilste han Sophie, og ilede, paa Schellbergs Side, med de sagte Ord: „De dræber hende!" ud af Døren.

Begge gik stiltiende hjem, Schellberg fuld af Raseri og Bitterhed, Sophie kjæmpende

med lutter smertelige Fornemmelser. Schellberg havde ikke været sin, og saaledes havde han Uret. Af Schellberg, hendes Ideal af Godhed og Kjærlighed, vilde hun været sikker paa at erholde Tilgivelse. Den hverdags Ægtemand havde hun intet at aabenbare, for ham intet at retfærdiggjøre sig over; kun ligefrem at overlade det til ham at bortfjærne et Bekjendtskab, som mishagede ham — og i dette Forhold, i dette for hendes Hjerte saa trykkende Forhold, havde den Mand, som var Gjenstanden for hendes inderligste Kjærlighed, stillet sig.

De fandt hjemme Bordet dækket og en Couvert mere, end nødvendig. „For hvem er det?" spurgte Schellberg ubetænksom. Tjeneren svarede, han havde hørt, at Herr von Lehrbach skulde spise med. Saaledes bidrog enhver lille Omstændighed til fuldkommen at forstyrre Schellbergs Ligevægt. Saasnart de vare ene, begyndte han med det uvenlige Spørgsmaal: „Hvorfor fortiede Du mig, at Lehrbach var den samme, om hvilken Du engang har fortalt mig?"

„Jeg fortiede det ikke; jeg fandt kun ingen Leilighed til at sige det." Hun følte sig kold som Graven; hendes Uret og hendes Lidelse forsvandt for Stoltheden i hendes virkelig rene Bevidsthed.

„Hvorfor maatte Fremmede gjøre mig opmærksom paa et Forhold, som sat ud fra hinanden af Dig, i det mindste havde befriet mig for at

blive gjort latterlig?" Hun vilde svare; men Forstørnelse og hendes Sjæls voldsomme Smerte trykkede hendes Hals krampeagtig sammen; et Glas iskoldt Vand stod for hende: hun drak det hastigt — ja, hun har angrende selv tilstaaet, at hun skyllede det hastigt ned, i det Haab at drikke Døden — og svarede: „Fordi Du lettere lader Fremmede yttre Dig sine Tanker, end Din egen Kone."

Dog nok af dette skrækkelige Optrin, hvor to fortræffelige Hjerter syntes at have forvandlet al Kjærlighed til Gift og Is, og sønderrevet hinanden med umenneskelig Besindighed. Sophie sagde ham, at Lehrbach elskede hende, at hun uden tvivl havde behandlet Sagen meget sværmeriskt, og havde havt megen Uret i, ikke den Dag, han var kommen tilbage, at bede ham at bortfjærne Lehrbach; men nu vilde han gjøre hende en Glæde, ifald han gjorde det i Morgen, eller tillod hende at gjøre det. Schellbergs Heftighed tiltog med hendes Kulde. Han sleed med Magt i hendes Hjerte, for at gjennembryde den Isskorpe, som omgav det; han talede om sin Lykke, om sin Fred.

„Du har Ret, den har jeg forstyrret, og det er min Forbrydelse; jeg kan i Dag ikke gjøre det godt igjen, altsaa hav Skaansel med mig, og lad mig nu min Frihed." Hun ringede efter Pigen; Schellberg saae hende afmægtig at gaae ud: en Deel af hans Raseri lagde sig ved dette Syn.

Han gik i den meest tvivlraadige Spænding omkring i Værelset; han følte nu, at han havde handlet med en Heftighed, der kun kan tilgives Kjærlighed, og af Kjærlighed, men at Sophie ingen Anledning havde givet ham til en saadan Heftighed. Endelig forføiede han sig til Sovekammeret. Han hørte hende aande hastigt og tungt; han traadte hen for hendes Seng; hun sad opret, hendes Kinne flammede, hendes Bryst hævede sig forgjæves for at søge Luft. Han tog hendes Haand; den var stiv og brændte af en tør Hede. „Sophie, Du er syg!" sagde han dybt rystet. „Det gaaer ogsaa over!" sagde hun ligegyldigt. Han spurgde om dette, om hiint Middel; Pigen bragte en Kop; stiltiende viste Sophie paa hvad hun behøvede, og bad ham da at lade hende hvile. Schellbergs lykkelige Temperament begravede hans Smerte i Slummer. Da han vaagnede, fandt han Sophie i smertelig Spænding over heftige Sting i Brystet; han bad hende om at turde skikke Bud efter Lægen, hun samtykkede deri uden Deeltagelse.

Doctor Ernst kom; Sophie var allene, han fandt hende meget slet, Brystantændelsen havde deciderat sig; Maskinens Forstyrrelse var fuldendt. Om det, som saa usaligt var truffet sammen, kunde Sophie kun berette Lægen den mindste Deel; men han betragtede hende, og rystede Hovedet over

hendes feberfulde Øies kolde Blik. Han foretog selv strax en Aareladning, hvilken han holdt for uopholdelig nødvendig. Da Aaren var truffen, spurgde han, bestandigen betragtende den Syge: „hvor er Herr von Schellberg?" Sophie spurgte med Øinene Pigen, som holdt Koppen. „Han har indelukket sig for en Time siden med Herr von Lehrbach!" svarede Pigen. Sophie foer denne Efterretning gjennem Hjertet, som et gloende Jern: Blodet standsede et Øieblik, men styrtede i det næste ganske voldsomt frem. Doctoren saae eftertænksom ud; efter Forbindelsen stillede han sig taus hen for Vinduet: Sophie talede lige saa lidt. Aareladningen havde afmattet hende for et Øieblik. Hendes Mands Samtale med Lehrbach gjennemtrængte hende med Skræk: hendes stolte Hjerte brast hjælpeløst, stumme Taarer flød over hendes opsvulmede Øienlaage. Igaar ved Skuespillets sørgelige Udvikling havde hun grædt hede Taarer; og nu græd hun engang endelig over Udviklingen af sit eget Livs Tragedie. Saaledes tænkte hun bittert, og beregnede hvor snart vel Forhænget kunde falde.

Doctoren ordinerede endnu noget, men førend han gik, traadte han til den Syge: „Alt hvad jeg kan sige, kjære Frue, er, at Rolighed allene formaaer at helbrede Dem; at det er Deres Pligt, maae De føle." Sophie smilede mat, rystede med

Hovedet, og lagde Haanden paa Brystet, som om hun vilde give at forstaae, at det Onde var mægtigere, end hendes Villie.

Da Doctoren var borte, hørte Sophie, at hendes Mand allerede tre Gange havde spurgt, om hun var allene, og i samme Øieblik traadte han ind i Værelset med Lehrbach. Han førte ham til Sengen. „Vi ere Venner, Sophie, sagde han; saa uværdig jeg igaar var Din Kjærlighed, saa fri tør jeg nu fremstille mig for Dig, thi jeg forstaaer Dig: jeg veed, at jeg havde al Skylden.“ Ethvert af den Syges Aandedrag var stikkende Smerte; men Sjælens Liv overvandt endnu Dødens rivende Fremskridt: hun lagde sin Arm om Schellbergs Hals, og talede sagte og inderlig til ham, skjulende sig i hans Barm. Saa rakte hun Lehrbach sin Haand imøde. Han var den Dødendes Haand værdig; han havde forklaret sig med Schellberg paa en aaben og mandig Maade; han havde voldsomt søgt at samle sig til det, hvad det næste Øieblik vilde bringe: nu saae han det Blod, som endnu plettede Gulvet, hørte Sophies stønnende Aandedræt, og greb hendes Haand og holdt den næsten knælende til sine Læber. „Lehrbach, sagde hun, jeg veed, De elsker mig oprigtig; jeg troer, De altid vilde vedblevet at omgaaes ædelt med mig; men som nu vore Forhold vare, førte De os paa Afvei. Deres

Hjerte, og min sværmende, ubegrændsede Følelse, der er farlig for alle, maatte dog skille os ad, om ogsaa" — her undertrykkede hun Ord og Taarer, tog Lehrbachs og sin Mands Haand, lagde begge Hænder sammen, vilde tale, men trykkede kun de vaade Øine paa de Hænder, som hun holdt. Mændene vare stumme. Schellberg græd stille, og understyttede med sin Haand den matte Syge. Efter lang, bange Taushed løftede Sophie Hovedet, og holdt kun Lehrbachs Haand: „Lev De vel, elsk De mig — see De ham ofte!" Nu styrtede Lehrbach, overvældet, ned for Sengen, og tilhyllede sit Ansigt. Schellberg raabte: „Nei Sophie! han skal komme igjen, ofte komme igjen — ikke denne Høitidelighed! Lad os for Dine Øine være gode, være Brødre, Venner" — „Lehrbach! faldt Sophie ind, De adløst mig forhen; De er mig Lydighed skyldig; vær De retskaffen, vær De lykkelig." Hun trykkede hans Haand til sin Mund; Lehrbach ilede ud af Døren og betraadte ikke Huset igjen, førend han havde faaet følgende Seddel, fra Schellberg:

„Hun er død. — De er ulykkelig, som jeg, skyldig, som jeg, De er hendes sidste Testamente til mig. Man behandler mig som en Rasende — var jeg det, saa var jeg lykkelig."

Lehrbach saae hende i Ligkisten, ledsagede hende til Graven, blev Schellbergs uadskille-

lige Ven, og hans Børns Selskab. Med disse, af disse lærte han Blidhed, men ingen Lykke: den var for evig vegen fra Huset. Længselfuld efter Døden, fulgte Schellberg Krigens Kald. Lehrbach blev tilbage som Børnenes Pleiefader. Doctor Ernst, som ofte havde været den tredie Glædelse i deres Kreds, sagde til Lehrbach: „Sophies Søster træder Børnene i Moders Sted, hun elskede aldrig noget andet end sin Søster, nu intet uden hendes Gravsted. Hun vil i Dem elske Sophies Minde."

Lehrbach blev Pigens Ægtefælle, førend Schellberg reiste til Armeen; han har Sophies Børn hos sig; det sidste Brev fra deres Fader tog Afsked fra dem Morgenen før et Slag.

Den florentinske Guldsmed
Benvenuto Cellinis
Liv og Levnet
forfattet af ham selv.

(Fortsat.)

Anden Bogs Ottende Kapitel.

I denne Tid udtænkte min Svend fra Perugia, den Forræder, en Ondskab, der ogsaa lykkedes ham meget godt, thi han opvakte Pave Paul Farneses Gjærrighed, eller snarere hans naturlige Søns, som man dengang kaldte Hertug af Kastro. Denne omtalte Svend lod en af Herr Peter Ludvigs Secretairer mærke, at han, da han i flere Aar havde arbeidet hos mig, godt vidste og vilde indestaae for, at jeg eiede en Formue af firesindstyvetusinde Dukater, hvoraf den største Deel bestod i Juveler, som egentlig tilhørte Kirken. Thi jeg havde hiin Gang, ved Roms Ødelæggelse, bragt dem til Side i Kastellet Sanct Angelo. De skulde blot engang hurtig og uden Støi lade mig gribe.

Nu havde jeg, engang en Morgen, meget tidlig arbeidet over tre Timer paa det omtalte Brudesmykke, og, imedens man lukkede op og gjorde

reent i mit Værksted, kastede jeg min Trøie over mig, for at gjøre mig lidt Bevægelse. Jeg gik igjennem Strada Julia og vendte om ved Hjørnet af Chiavica; der mødte Crispin, Bargellen, mig, med sit hele Politi og raabte: „Du er Pavens Fange!" Derpaa svarede jeg: „Crispin, Du tager feil af Personen!" — „Nei, svarede han, Du er den vakkre Benvenuto, jeg kjender Dig ret godt, jeg skal føre Dig til Kastellet Sanct Angelo, hvorhen fortræffelige Mænd og Herrer af Dine Lige pleie at gaae."

Da derpaa mange af hans Folk kastede sig over mig, og med Magt vilde rive mig en Dolk fra Siden og nogle Ringe af Fingeren, sagde han til dem: „ingen understaae sig at røre ham! nok, at I gjøre Eders Skyldighed og ikke lade ham undløbe." Derefter traadte han til mig og forlangte med høflige Ord mine Vaaben. Da jeg gav ham dem, faldt det mig ind, at jeg paa samme Sted havde myrdet Pompeo. De førte mig ind i Kastellet og indelukkede mig i et af Værelserne oppe i Taarnet. Det var den første Gang jeg forsøgte at sidde i Fængsel, og jeg var netop syv og tredive Aar gammel.

Herr Peter Ludvig, en Søn af Paven, tænkte paa den store Summe, for hvis Skyld jeg var anklaget, og bad strax om Naade for mig hos sin Fader, under den Betingelse, at jeg gjorde ham

en Foræring deraf. Paven tilstod ham sin Bøn og lovede tillige, at han vilde være ham behjælpelig i at faae Pengene. Saaledes holdt de mig i otte Dage i Fængsel, efter hvis Forløb de lode mig hente til Forhør for at give Sagen en Slags Form. Man bragte mig ind i en af Kastellets Sale; Stedet var meget anstændigt og som Examinatorer fandt jeg der Gouverneuren i Rom, Herr Benedetto Conversini, fra Pistoja, der siden blev Biskop til Jesi, derefter Fiskalen, hvis Navn jeg har glemt, og Kriminaldommeren, Herr Benedetto Galli. Disse tre begyndte at udspørge mig, først med venlige Ord, derpaa i heftige og frygtelige Udtryk, thi jeg havde sagt til dem: „mine Herrer, allerede i over en Time spørge I mig om Fabler og intetsigende Ting; I tale frem og tilbage, uden at jeg veed hvad det skal betyde. Jeg beder Eder, siger ligefrem hvad I forlange af mig, og lader mig af Eders Mund høre grundige Ord og ikke Snak og Hjernespind."

Herpaa kunde Gouverneuren, der var fra Pistoja, ikke længere skjule sin hidsige Natur og svarede: „Du taler meget sikkert, ja altfor dristigt, derfor skal Din Stolthed blive saa lille som en Hund, naar Du vil høre mine grundige Ord, der hverken ere Snak eller Hjernespind, som Du siger, men en Følge af Grunde, som Du vil have Umage nok med at gjendrive grundigen. Og vel vide vi gan-

ske vist, at Du, i Roms ulykkelige Ødelæggelses Tid, var nærværende i Kastellet Sanct Angelo og at man betjente sig af Dig som Artilleriist. Da Du nu egentlig er Guldsmed og Juveleer, og Pave Klemens havde kjendt Dig før, og der heller ikke var nogen anden af den Profession i Nærheden, lod han Dig hemmelig kalde, og havde saamegen Tillid til Dig, at han ved Dig lod Juvelerne af hans Krone, Biskopshue og Ring brække ud og sye ind i Folderne af hans Klæder. Ved denne Leilighed har Du hemmelig borttaget for firesindstyve tusinde Scudi. Det har en af Dine Svende sagt os, for hvem Du i Fortrolighed har rost Dig deraf. Nu erklære vi Dig frimodigen, skaf Juvelerne og deres Værdi tilveie, saa kan Du gaae frit bort igjen."

Da jeg hørte disse Ord, kunde jeg ikke bare mig for at lee høit, og først, efterat jeg en Tid havde udtømt mig herved, sagde jeg: „Gud være takket, at jeg den første Gang, det har behaget ham at lade mig tage til Fange, er saa lykkelig, ikke at blive fængslet for en ringe Sag, som det ofte pleier at hændes unge Mennesker. Om ogsaa Alt hvad I sige var sandt, saa er der derved ikke den ringeste Fare for mig, at jeg kunde komme til at straffes paa Legemet; thi i hiin Tid havde Loven tabt al sin Kraft, og jeg kunde derfor undskylde mig og sige, at jeg, som tro Tjener, havde gjemt

denne Skat for det hellige apostoliske Sæde, i den Hensigt igjen at tilstille en god Pave disse Kostbarheder, eller den, der igjen lod mig dem affordre, som det nu skeer ved Eder — ifald Sagen havde forholdt sig saaledes."

Herpaa lod den hidsige Pistojeser mig ikke komme frem med nogen videre Grund, men svarede rasende: „udpynt Du Sagen som Du vil, Benvenuto! For os er det nok igjen at have fundet vort; og gjør det nu hurtig af, naar vi ikke skulle handle paa anden Maade, end med Ord." Strax vilde de staae op og gaae bort, hvorpaa jeg sagde til dem: „Mine Herrer! mit Forhør er ikke tilende, derfor hører mig, og gaaer derpaa hvorhen I behage." Nu toge de i fuldkommen Vrede igjen Plads, som om de fast havde besluttet intet at høre af hvad jeg kunde forebringe, ja de skjulte ikke engang en vis Art Tilfredshed, thi de troede allerede at have fundet Alt hvad de ønskede at vide. Jeg begyndte derfor at tale paa følgende Maade:

„Vider, mine Herrer, at jeg i omtrent tyve Aar boer i Rom, og at jeg hverken her eller noget andet Sted nogensinde er bleven sat i Fængsel." Derpaa sagde den Bøddel af Gouverneur: „og Du har dog her dræbt Mennesker!" Dertil svarede jeg: „det siger I og ikke jeg. Thi naar En kom for at dræbe Eder, saa vilde I i Tide forsvare Eder,

og naar I slog ham ihjel, vilde de hellige Love tilgive Eder det. Men lad mig nu ogsaa komme frem med mine Grunde, naar I have ifinde behørig at forestille Sagen for Paven og afsige en retfærdig Dom over mig. Jeg siger Eder paany, det er nu omtrent i tyve Aar, at jeg beboer det beundringsværdige Rom, og her har fuldendt de største Arbeider i min Profession. Og fordi jeg veed, at Christus boer og regjerer her, saa havde jeg forladt mig derpaa med den største Sikkerhed, ja, naar en Fyrste af denne Verden havde forsøgt at tilføie mig nogen Skade, saa vilde jeg have taget min Tilflugt til den hellige Stol og til Christi Statholder, for at han skulde have beskyttet mig. Vee mig, hvor skal jeg nu tye hen? til hvilken Fyrste skal jeg vende mig, der redder mig fra disse skjendige Planer? Havde I ikke, førend I toge mig fangen, skullet undersøge, hvor jeg da ogsaa kunde gjemme disse firesindstyve tusinde Scudi? havde I ikke skullet gjennemsee Fortegnelsen paa Juvelerne, som man i femhundrede Aar flittig har fortsat ved vort apostoliske Kammer? havde man da fundet noget Hul, saa havde I skullet tage mig og mine Bøger og anstillet Sammenligning. Jeg maa kun endnu sige Eder, de Bøger hvori Pavens og Kronens Juveler staae optegnede, ere endnu alle forhaanden, og I vil finde, at alt, hvad Pave Klemens har eiet, er omhyggelig

opskrevet. Det Eneste kunde være, at da den stakkels Mand, Pave Klemens, vilde forlige sig med hine keiserlige Fribyttere, der havde plyndret i Rom og forhaanet Kirken, kom der en til denne Forligelseshandel, der, om jeg husker ret, heed Cæsar Iscatinaro. Man var bleven enig næsten i alle Punkter med den ulykkelige Pave, der dog ogsaa vilde vise den Udsendte noget behageligt, og lod falde en Diamant af Fingeren, der omtrent kunde være firetusind Scudi værd. Iscatinaro bukkede sig for at tage den op, hvorpaa Paven sagde, han maatte for hans Skyld bære Ringen. Ved dette var jeg nærværende, og naar denne Diamant skulde feile, saa siger jeg Eder, hvor den er henne, omendskjønt jeg er overbeviist om, at ogsaa dette er anmærket. Og nu kommer Touren til Eder at skamme Eder, over saaledes at have behandlet en Mand som mig, der har foretaget sig saameget ærefuldt for dette apostoliske Sæde. Thi, vider blot, havde jeg den Morgen, da de Keiserlige trængte ind i Borgen, ikke været saa virksom, saa havde de uden Hindring overrumplet Kastellet. Ingen havde leiet mig dertil, men jeg tog dygtig fat ved Artilleriet, som stod der ganske forladt af Bombardererne og Soldaterne. Jeg satte ogsaa derved Mod i en af mine Bekjendtere, der heed Raphael de Monte Lupo, og var en Billedhugger; ogsaa han havde forladt sin Post, og ganske forskrækket skjult

sig i en Krog; jeg vakte ham af hans Uvirksomhed, og vi to alene dræbte, deroppe fra, saa mange Fjender, at Tropperne toge en anden Vei. Det var ogsaa mig selv, som skjød efter Jscatinaro, fordi han i Conferenzen med Paven talte uden mindste Ærefrygt, og som Lutheraner og Kjætter, det han var, viste en grov Foragt imod hans Hellighed. Pave Klemens lod siden anstille en Undersøgelse og vilde lade Gjerningsmanden hænge. Det var ogsaa mig, der traf Prindsen af Oranien i Hovedet, da han vilde visitere Løbegravene. Endelig har jeg ogsaa forarbeidet til den hellige Kirke saa mange Smykker og Prydelser af Sølv og Guld og Juveler, og saa mange skjønne og fortræffelige Medailler og Mynter! — Og det skal nu være den frække Præste-Belønning, som man tiltænker en Mand, der har tjent og elsket Eder med saamegen Troskab og Anstrængelse? Gaaer kun hen og fortæller Paven Alt hvad jeg har sagt; siger ham, at han eier sine samtlige Juveler, og at jeg, i hiin Ødelæggelses Tid, ikke erholdt andet af Kirken end hundrede Saar og Buler. Jeg har altid haabet paa en lille Gjengjeldelse, som Pave Paul havde lovet mig, men nu gjennemskuer jeg ganske klart baade hans Hellighed og Eder, hans Tjenere."

Imedens jeg talte saaledes, hørte de paa mig med Forundring, saae paa hinanden, og forlode mig ganske forbausede. Alle tre gik tilsam-

men Hen at fortælle Paven, hvad jeg havde sagt. Paven skammede sig og befalede hurtigt, at man skulde gjennemsee de samtlige Opskrifter paa Juvelerne. Det fandtes, at der Intet feilede, men de lode mig dog sidde i Kastellet uden at forhøre mig videre. Hr. Peter Ludvig især, da han saae, at han havde handlet saa ilde, søgte at fremskynde min Død.

Denne Uro og Forvirring varede ikke længe, inden Kong Franz allerede med alle Omstændigheder havde faaet at vide, at Paven saaledes, imod al Ret, holdt mig fangen; og han gav sin Gesandt ved dette Hof, Hr. von Morlüs, i en Skrivelse, det Ærinde, at han skulde fordre mig som hans Majestæts Tjener tilbage af Paven. Paven, der ellers var en forstandig og overordentlig Mand, opførte sig dog i denne Sag meget uoverlagt og tosset; han svarede Gesandten, at Hans Majestæt maatte endelig ikke tage sig mere af mig, thi jeg var et vildt og farligt Menneske; han havde ladet mig sætte fast for forskjællige Manddrab og andre saadanne Djævels Streger. Kongen svarede paany, ogsaa i hans Rige udøvede man den bedste Retfærdighed; hans Majestæt forstod at belønne og begunstige vakkre Folk, ligesaavel som at straffe Forbryderne. Hans Hellighed havde ladet Benvenuto gaae, uden at bryde sig videre om hans Arbeider. Men da han, Kongen, havde seet denne Mand i

i sit Rige, havde han med Fornøielse taget ham i sin Tjeneste, og forlangte ham nu tilbage som sin Eiendom.

Dette Kongens Skridt voldte mig megen Fortred og Skade, saa ærefuld den Deltagelse end var, som han havde for mig; thi Paven var kommen i en rasende Forlegenhed: jeg kunde nu, naar jeg kom derhen, fortælle den skiændige Nederdrægtighed, som de havde vist imod mig, og derfor grundede han paa en Maade, at skaffe mig ud af Verden paa, uden at skade sin Ære.

Kastellanen i Kastellet Sanct Angelo var en af vore Florentinere, ved Navn Hr. Georg Ugolini. Denne vakkre Mand behandlede mig paa den høfligste Maade af Verden, og da han kjendte den store Uret, jeg skede, lod han mig paa mit Ord gaae frit omkring. Jeg havde for at erholde denne Tilladelse villet give ham Caution, men han svarede, han kunde ikke modtage den, thi Paven var altfor opbragt over min Sag, mit Ord derimod vilde han troe, thi han hørte af enhver hvad for en tilforladelig Mand jeg var. Da gav jeg ham mit Ord og han skaffede mig strax den Bequemmelighed, at jeg kunde gjøre smaa Arbeider. Nu betænkte jeg, at denne Pavens Ærgrelse, saavel formedelst min Uskyldighed, som for Kongens Gunsts Skyld, dog maatte gaae over; jeg fik mit Værksted aabnet, og Askanio, min Svend, kom og

bragte mig Arbeide. Af bitter Harme over den Uret, jeg led, kunde jeg rigtignok kun arbeide lidt, dog gjorde jeg en Dyd af Nødvendighed, og bar saa munter, som jeg kunde, min onde Skjæbne, i det jeg tillige gjorde mig alle Vagter og Soldater i Kastellet til Venner.

Mangengang spiste Paven i Kastellet, og i den Tid vare Portene ikke bevogtede, men stode aabne for enhver, som ved et sædvanligt Pallads. Man fandt derfor nødvendigt at lukke Fængslerne med mere Omsorg; men jeg blev altid holdt eens, og kunde ogsaa paa den Tid gaae frit om allevegne. Flere Gange raadte nogle Soldater mig, at jeg skulde tage Flugten, de vilde see igjennem Fingre med mig, fordi den store Uret, jeg skede, var dem bekjendt. Derpaa svarede jeg kun, at jeg havde givet Kastellanen, der var en saa brav Mand, og havde vist mig saamegen Artighed, mit Ord.

Iblandt andre var der en tapper og klog Soldat, der sagde til mig: „Vid, min Benvenuto! at en Fange ikke er forbunden til og heller ikke kan forbinde sig til at holde sit Ord, eller at opfylde nogensomhelst Betingelse. Gjør som jeg siger Dig, flygt for denne Skurk af P*** og for Bastarden, hans Søn, som paa alle Maader tragte Dig efter Livet. Men jeg, som hellere vilde dse, end bryde mit Ord til den værdige Kastellan, taalte denne uhyre Skjæbne, saa godt jeg kunde, i Sel-

skab med en Geistlig, af Huset Pallavicini, der var en stor Prædikant. Man havde fængslet ham som en Lutheraner; han var en meget god Selskabsbroder, men som Munk den ryggesløseste Karl af Verden, der var tilbøielig til alleslags Laster. Hans skjønne Gaver beundrede jeg, og hans hæslige Laster maatte jeg afskye paa det Høieste. Jeg undlod heller ikke ganske frimodig at dadle og skjende paa ham derfor, derimod gjentog han mig bestandig, jeg var som Fange ikke forbunden til at holde Kastellanen mit Ord, hvorpaa jeg svarede, som Munk talte han rigtignok Sandheden, men ikke som Menneske, thi den der var Menneske og ikke Munk, maatte under alle Omstændigheder, hvori han kunde geraade, holde sit Ord, og altsaa vilde jeg heller ikke bryde mit simple og dydige Ord. Da han heraf saae, at han ikke kunde bevæge mig ved sine fine og kunstige Argumenter, i hvor klogt han end frembragte dem, tænkte han at friste mig paa en anden Vei. Han taug i mange Dage ganske om denne Sag, læste imidlertid Broder Hieronymus Savanarolas *) Prædikener for mig, og gjorde en saa fortræffelig Forklaring dertil, der forekom mig meget skjønnere end Prædikenerne selv, og ganske henrykte mig. Jeg havde gjort Alt i Verden for Manden, kun ikke, som allerede sagt,

*) En Munk, som stiftede et Oprør i Florenz.

brudt mit Ord. Da han nu saae, at jeg havde en saadan Ærefrygt for hans Talenter, begyndte han ligesom i Forbigaaende at spørge mig, paa hvad Maade jeg da vilde have flygtet, naar jeg havde faaet Lyst dertil? Og hvorledes jeg, naar man havde indesluttet mig endnu fastere, vilde have aabnet Fængslet? Denne Leilighed vilde jeg ikke lade gaae forbi, for at vise denne kloge Mand, at jeg ogsaa besad Finhed og Dulighed; jeg sagde til ham, at jeg visselig kunde aabne enhver Laas, endogsaa den sværeste, og især dette Fængsels skulde ikke have kostet mig mere Umage, end at fortære et Stykke frisk Ost. Munken, der ønskede at erfare min Hemmelighed, spottede mig og sagde: „De Mennesker, der engang have faaet det Rygte paa sig at være aandrige og dulige, rose sig af ret mange Ting, men vilde man altid tage dem paa Ordet, saa vilde meget blive tilbage, og de vilde tabe en god Deel af deres Kredit; saaledes vilde det vel ogsaa gaae Eder; I siger saa usandsynlige Ting, at naar man forlangte Udførelsen, saa vilde I vel neppe bestaae med Ære."

Det fortrød det mig at høre af den Djævels Munk, og jeg svarede, at jeg altid lovede meget mindre, end jeg forstod at udføre; det som jeg havde paastaaet angaaende Nøglen, var en ringe Sag; med faa Ord skulde han fuldkommen indsee, at alting var sandt. Derpaa var jeg saa ube-

tænksom at vise ham, med megen Lethed, Alt hvad jeg havde paastaaet, og Munken, som en dulig Mand lærte mig hurtig alting af, skjønt det syntes som om han slet ikke bekymrede sig om Sagen.

Nu lod, som jeg allerede overfor har omtalt, den vakkre Kastellan mig gaae frit omkring om Dagen, og heller ikke blev jeg om Natten indelukket som de øvrige. Jeg kunde derved arbeide i Guld, Sølv og Vox, hvad jeg vilde, og saaledes havde jeg i nogle Uger beskjæftiget mig med et Bækken til Kardinal Ferrara, men tilsidst tabte jeg over min indskrænkede Tilstand al Lyst, og arbeidede kun, for at adsprede mig, paa nogle smaa Voxfigurer. Af dette Vox stjal Munken et Stykke fra mig, og udførte med det alt, hvad jeg havde været saa ubetænksom at lære ham, angaaende Nøglen. Han tog til sin Medhjælper en Skriver, ved Navn Ludvig, en Paduaner; men da man bestilte Nøglerne, saa angav Smeden det strax. Kastellanen, der nogle Gange havde besøgt mig i mit Værelse, og seet paa mit Arbeide, gjenkjendte mit Vox og sagde: „omendskjønt man har gjort denne stakkels Benvenuto den største Uret af Verden, saa skulde han dog ikke have tilladt sig saadanne Handlinger imod mig, da jeg har vist al mulig Foielighed imod ham. Jeg skal visselig holde ham fastere og al Eftergivenhed skal ophøre.“ Nu lod han mig ogsaa, endskjønt ugjerne, indelukke. Især

gjorde mig de Ord ondt, som hans fortroligste Tjenere sagde mig igjen, hvoraf nogle vilde mig meget vel, og Tid efter anden havde fortalt mig, hvormeget Herr Kastellanen havde gjort for mit Bedste. Men nu sagde de mig, at han skjældte mig ud for et utaknemmeligt, upaalideligt og troløst Menneske.

Da nu en af disse Folk, paa en noget haard og usømmelig Maade, sagde mig disse Skjældsord lige op i Øinene, følte jeg mig fornærmet i min Uskyldighed og svarede, jeg havde aldrig brudt mit Ord, og jeg vilde forsvare dette med mit hele Livs Kraft; og naar han eller en anden igjen brugte slige uretfærdige Ord imod mig, saa skulde jeg, hvad der end hendte, straffe ham for sin Løgn. Han blev vred herover, løb til Kastellanens Værelse, og bragte mig Voxet og min Tegning til Nøglen. Da jeg saae Voxet, sagde jeg ham, at vi begge havde Ret, men han skulde skaffe mig en Samtale med Herr Kastellanen, og jeg vilde aabenbare Sagens Sammenhæng, der var af større Betydning, end de troede. Kastellanen lod mig kalde, og jeg fortalte den hele Hendelse. Munken blev endnu tættere indespærret og bekjendte om Skriveren, der var meget nær ved Galgen. Dog undertrykte Kastellanen Sagen, der allerede var kommen Paven for Øre, reddede sin Skriver fra Strikken og tillod igjen mig ligesaa megen Frihed som tilforn. Da jeg saae,

at man brugte saa megen Strænghed i dette Tilfælde, begyndte jeg dog at tænke paa min egen Skjæbne og sagde ved mig selv: „naar der nu en anden Gang opstod en lignende Forvirring, og Manden ikke mere troede dig, saa vilde du heller ikke mere være ham forbunden, og maatte saa vel hjælpe dig en Smule med din Opfindelse, der vist skulde falde bedre ud end hiint Munke-Paafund.“ Derfor begyndte jeg at lade mig komme nye, stærke Lagner og de gamle sendte jeg ikke tilbage igjen. Naar mine Folk spurgte derefter, saa sagde jeg, at de skulde tie, thi jeg havde givet dem til nogle gamle Soldater, der kom i Fare for at komme paa Galleierne, naar saadant noget kom ud, og saa holdt de mig alle Sagen meget hemmelig. Imidlertid tømte jeg en Halmsæk og brændte Halmen i Kaminen, som var i mit Fængsel og begyndte at skjære Strimler af mine Lagner, en Trediedeel Alen brede, og da jeg havde gjort saa mange, som jeg troede, der behøvedes til at lade mig glide ned fra Taarnets store Høide, sagde jeg mine Tjenere, at jeg havde givet nok bort, de skulde nu, naar de bragte mig nye Lagner, kun tage de gamle bort igjen. Og saaledes glemte mine Folk meget snart Sagen.

Kardinalerne Santiquattro og Cornaro lode mit Værksted lukke og sagde reent ud, Paven vilde ikke vide noget af min Løsladelse at sige, da

Kongens store Gunst havde mere skadet end gavnet mig; thi de sidste Ord, som Herr von Morlüs havde bragt fra Kongen, havde været, at Paven skulde give mig i Hænderne paa den ordentlige Hofret og, ifald jeg da havde feilet, skulde man tugte mig, men havde jeg ikke feilet, saa forlangste Fornuften, at han skulde lade mig gaae igjen. Disse Ord havde saaledes ærgret Paven, at han foresatte sig, aldrig igjen at give mig fri.

Da mine Fjender saae, at mit Værksted i denne Tid var lukket, sagde de hver Dag et eller andet fornærmeligt Ord til mine Tjenere og Venner, der endnu besøgte mig i Fængslet; iblandt andet hendtes der med Askanio følgende Historie. Han besøgte mig to Gange hver Dag og forlangte engang, at jeg skulde lade ham gjøre en lille Vest af en blaa Fløiels Vest, som jeg ikke mere bar, og som jeg kun en eneste Gang havde brugt ved Processionen. Jeg sagde ham derimod, at det nu hverken var Tiden eller Stedet, at bære saadanne Klæder. Det tog det unge Menneske saa ilde op, at han sagde til mig, han vilde nu ogsaa gaae til Tagliacozzo, til sine Slægtninge, hvorpaa jeg svarede i Harme, at han gjorde mig en stor Fornøielse, naar han gik bort fra mine Øine, og han svor i den heftigste Lidenskab, at han aldrig mere skulde komme for mit Aasyn. Da vi sagde dette, spadserede vi just omkring paa Kastellets

Taarn, og det hendte sig, at Kastellanen mødte os, da Askanio sagde til mig: „nu gaaer jeg bort, lev vel for stedse!" Og jeg svarede: „saa lad det være for stedse! Og for at det kan blive sandt, vil jeg sige til Vagten, at den ikke mere skal lukke Dig ind." Derpaa vendte jeg mig til Kastellanen og bad ham af ganske Hjerte, at han vilde befale Vagten, at den ikke indlod Askanio igjen, og føiede til: „Denne Dreng forstørrer endnu mit Onde, derfor beder jeg Eder, Herr Kastellan, lad ham ikke komme ind igjen." Kastellanen gjorde det meget ondt, thi han vidste, at det var en Dreng, der besad mange Færdigheder; dertil havde han en saa smuk Skabning, at enhver, der blot engang havde seet ham, fik ham ganske overordentlig kjær.

Det unge Menneske gik grædende bort og havde en lille Sabel hos sig, som han mangengang bar hemmelig under sine Klæder. Da han kom ud af Kastellet med saa forgrædte Øine, mødte han to af mine værste Fjender, den omtalte Hjeronymus fra Perugia, og en vis Michael, to Guldsmedde. Michael, som var Ven af hiin Skjelm fra Perugia, men Askanios Fjende sagde: „hvad skal det betyde, at Askanio græder, maaskee er hans Fader død, jeg mener Faderen i Kastellet." Askanio svarede: „han lever, men Du skal dø!" og huggede ham to Gange over Hovedet. Den første Gang strakte han ham til Jorden, den an-

den Gang huggede han ham Fingrene af den høire Haand og traf ham desforuden i Hovedet. Manden blev liggende som død. Paven erfoer det strax, og sagde med betydningsfulde Ord: „Siden Kongen dog forlanger en Dom, saa giv ham nu tre Dage til at komme frem med sin Undskyldning herfor!" Og strax kom de og besørgede denne Forretning, som Paven havde givet dem. Men den brave Kastellan gik til Paven og viste, at jeg intet kunde vide om denne Sag, da jeg i samme Øieblik havde jaget Drengen bort. Manden forsvarede mig saaledes af alle Kræfter, at han reddede mit Liv i dette farlige Øieblik. Askanio flygtede til Tagliacozzo til Sine, skrev mig til derfra, og bad tusinde Gange om Tilgivelse; han bekjendte sin Uret, at han endnu til min store Ulykke ogsaa havde gjort mig Fortræd, men naar Gud viste mig den Naade igjen at lade mig komme ud af Fængslet, saa vilde han ikke mere forlade mig. Jeg lod ham vide, at han skulde blive ved at lære noget; naar Gud gav mig Frihed, vilde jeg vist igjen kalde ham til mig.

Kastellanen, der forresten behandlede mig meget godt, blev hvert Aar betagen af en vis Sygdom, der ganske og aldeles gjorde ham forrykt i Hovedet, og naar han blev angreben deraf, pleiede han at sladdre meget. Hans forstyrrede Forestillinger vare hvert Aar forskjællige, thi engang troe-

de han at være et Olieglas, en andengang en Frø, og da hoppede han ogsaa om som dette Dyr; holdt han sig for død, saa maatte man begrave ham, og saaledes havde han hvert Aar en ny Indbildning. Dennegang bildte han sig ind, at han var en Flaggermuus, og naar han nu spadserede, hvislede han mangengang sagte, ligesom disse Skabninger, og bevægede Hænderne og Legemet lidt, som om han vilde flyve. Lægerne, saavelsom hans gamle Tjener, der godt kjendte ham, søgte at skaffe ham al Slags Underholdning, og da de troede, at han fandt stor Fornøielse i at høre mig diskurere, saa hentede de mig hvert Øieblik og førte mig ind til ham. Jeg maatte mangengang blive fire til fem Timer hos denne stakkels Mand og turde ikke høre op at tale; han forlangte, at jeg skulde sidde ved hans Bord ligeover for ham og nu blev der talt uophørligen fra begge Sider. Ved denne Leilighed spiste jeg meget godt, men han, den stakkels Mand, spiste ikke og sov ikke, og trættede mig saaledes, at jeg heller ikke formaaede meer. Mangengang naar jeg saae paa ham, kunde jeg mærke, at hans Øine havde en ganske falsk Retning, det ene saae derhen, det andet hist hen. Iblandt andet begyndte han ogsaa at spørge mig, om Lysten til at flyve aldrig var paakommen mig; derpaa svarede jeg: „Netop de Ting, der forekomme Menneskет vanskeligst, har

jeg helst ønsket at fuldbringe og fuldbragt, og hvad Flyvningen angaaer, saa har Gud og Naturen givet mig et Legeme, der er meget skikket til Løben, og naar jeg kun derved forbandt nogle mekaniske Fordele, saa vilde Flyvningen sikkert lykkes mig."

Derpaa spurgte han mig, paa hvad Maade jeg vilde begynde det, og jeg svarede: „naar jeg betragter de Dyr, som flyve, for ved Kunst at efterligne det, som Naturen ikke har givet dem, saa finder jeg kun Flaggermusen, der kan tjene mig til Mønster." Men neppe havde han hørt Navnet Flaggermuus, førend det Galskab, han iaar havde, vaagnede op hos ham og han med høi Stemme raabte: „det er sandt! det er det rette Dyr." Og derpaa vendte han sig til mig og sagde: „Benvenuto! ikke sandt, naar man gav Dig Leilighed, vilde Du ogsaa have Mod til at flyve?" Jeg svarede, han skulde blot give mig Tilladelse, saa troede jeg nok at kunne flyve ud paa Engen, naar jeg gjorde mig et Par Vinger af fint Voxdug. Derpaa svarede han: „det kunde nok jeg tillade, men Paven har befalet mig, paa det nøiagtigste at passe paa Dig, og da jeg nu veed, at Du er en kunstig Djævel, som er istand til at flyve bort for mig, saa vil jeg lade Dig indelukke med hundrede Nøgler, for at Du kan smukt blive siddende."

Jeg begyndte da at bønfalde ham, og erindrede ham om, at jeg altsaa gjerne kunde have

flygtet bort for ham, men at jeg aldrig vilde have brudt mit givne Ord. Jeg bad ham for Guds Skyld og ved alle de Feiligheder, som han allerede havde vist mig, at han ikke endnu maatte forstørre det Onde, som jeg alligevel maatte lide. Men i det jeg talte saaledes, befalede han udtrykkelig, at de skulde binde mig og indeslutte mig godt i mit Fængsel. Da raabte jeg, siden jeg saae at der ikke var noget at haabe, i Alles Nærværelse til ham: „Saa indelut mig bare godt, thi jeg skal paa alle Maader søge at undkomme." Derpaa førte de mig bort og indespærrede mig med den største Omhyggelighed.

Saasnart jeg var indesluttet, undersøgte jeg Fængslet, og da jeg sikkert troede at have fundet Veien, hvorledes jeg skulde komme ud, saa betænkte jeg hvorledes jeg skulde komme ned af det høie Taarn, tog mine Lagner, hvilke jeg som sagt allerede havde skjaaret itu, syede dem godt sammen, og tænkte paa hvor stor en Aabning jeg vel behøvede, for at komme igjennem. Jeg tog en Tang frem, som jeg havde taget fra en Savoyard, der var iblandt Slotsvagten. Han sørgede for Vandkarrene og Brøndene og arbeidede dertil alle Slags i Træ. Iblandt forskjællige Tænger, som han brugte, var ogsaa en meget stor og stærk, og da jeg betænkte, at den kunde være mig saare nyttig, tog jeg den fra ham og skjulte den i min Halm-

dyne. Da Tiden nu kom, at jeg vilde betjene mig af den, saa begyndte jeg med den at undersøge Sømmene, hvormed Baandene paa Døren vare gjort faste; men da Dørrene vare dobbelte, saa blev selv den omslagne Deel af Sømmene ganske skjult, saa at jeg først med den største Umage af Verden endelig fik et ud. Da jeg derefter overlagde, hvorledes jeg skulde bære mig ad for at man ikke mærkede det, blandede jeg nogle rustne Jernspaander med Vox, som derved fik en Farve lig Hovedet paa et Søm, og hvergang jeg trak et ud, efterlignede jeg igjen fuldkommen Hovedet med denne Masse paa Baandene. Paa denne Maade havde jeg nu løsnet alle Baandene, og fastgjorde dem atter kun for oven og neden, i det jeg afstumpede nogle Søm og stak disse løseligt ind i de forrige Aabninger, for at de skulde holde mig Baandene faste ved Døren. Alt dette fuldbragte jeg med stor Vanskelighed, thi Kastellanen drømte hver Nat, at jeg var undflyet, og sendte derfor hver Time Bud til Fængslet.

Saasnart det blev Dag, gjorde jeg selv reent i mit Rum, og da jeg af Naturen glæder mig meget over Renlighed, saa drev jeg den paa den Tid til det Yderste. Saasnart jeg havde feiet, redte jeg min Seng paa det netteste og pyntede den med Blomster, som jeg næsten hver Morgen lod mig bringe af Savojarden, som jeg havde stjaalet

Tangen fra. Naar nu Slutterne kom, saa sagde jeg sædvanlig til dem, de skulde blive mig fra Sengen, jeg vilde hverken have den tilsmurt eller nedrevet, og naar de engang, for at drille mig, havde berørt den nok saa lidt, raabte jeg: „I Lumpenpak! skal jeg ikke strax tage fat paa en af Eders Kaarder, og saaledes tilrede Eder, at I skal undre Eder; eller troer I at være værdige til at røre ved en Seng, der tilhører en Mand, som mig? Sandelig jeg vil ikke agte mit eget Liv, naar jeg er vis paa at berøve Eder Eders; eller har jeg ikke Fortræd og Nød nok? Vil I qvæle mig endnu værre? Hører I ikke op, saa vil jeg vise Eder, hvad et fortvivlet Menneske kan gjøre."

Dette sagde de altsammen igjen til Kastellanen, der udtrykkeligen befalede dem, ikke at nærme sig min Seng og forresten sørge paa det bedste for mig. Da jeg nu havde sikkret min Seng, troede jeg allerede at have gjort Alt, fordi Hjælpemidlerne til mit Foretagende laae skjulte i den, og jeg glædede mig saameget mere, da jeg allerede havde opvakt alles Opmærksomhed.

Om Aftenen paa en Festdag, iblandt andet, var Kastellanen i en meget slet Tilstand, hans Sygdom havde forværret sig og han vilde slet ikke vide af andet, end at han var en Flaggermuus. Han befalede sine Folk, at naar de hørte, at Benvenuto var sløiet, skulde de kun lade ham raade,

han skulde nok indhente mig igjen, thi om Natten kunde han flyve stærkere end jeg. „Benvenuto, pleiede han at sige, er kun en eftergjort Flaggermuus, men jeg er en virkelig. Mig er han anbetroet, og jeg skal nok faae fat i ham igjen." Saaledes var det gaaet mange Nætter, og han havde trættet alle sine Tjenere; men jeg erfoer paa forskjællige Veie hvad der foregik, især af Savojarden, der vilde mig meget vel.

Den samme Aften havde jeg besluttet at flygte bort, det koste hvad det vilde. Jeg vendte mig derfor, frem for alle Ting, til Gud og bad hans guddommelige Majestæt at beskytte mig og staae mig bi i et saa farligt Foretagende. Derpaa lagde jeg Haand paa Værket og arbeidede den hele Nat paa de Sager, som jeg vilde bruge. To Timer før Dag tog jeg med stor Møie Baandene af, men Dørkarmen og Laasen hindrede mig fra at faae Døren op, hvorfor jeg maatte først splintre Træet i Stykker; dog fik jeg den endelig op, tog Bindselerne paa Ryggen, som jeg havde bundet op paa to Stykker Træ, ligesom paa en Hampeteen. Nu gik jeg ud og omkring paa den høire Side af Taarnet; jeg løftede indenfra to Tagstene af og svingede mig med Lethed ud. Jeg havde en hvid Nattrøie paa, hvide Beenklæder og Halvstøvler, og i Støvlerne havde jeg stukket min Dolk. Nu tog jeg en Ende af mit Bindsel og hang det paa

et Stykke Tagsteen, der var muret ind i Taarnet og stod omtrent fire Fingers Bred ud; Bindselet havde jeg indrettet som en Stigbøile. Derpaa vendte jeg mig til Gud og sagde: „Hjælp mig nu, fordi jeg har Ret, som Du veed, og fordi jeg selv har ifinde at hjælpe mig."

Jeg lod mig sagte glide ned, og i det jeg holdt mig med Armen, kom jeg endelig ned til Jorden. Det var ikke Maaneskin, men meget klart. Da jeg var nede, betragtede jeg den store Høide, jeg saa dristig var kommen ned af og gik fornøiet bort, thi jeg troede at være befriet. Men det var langt fra, thi Kastellanen havde paa denne Side ladet opføre to høie Mure, hvor han havde sine Stalde og sin Hønsegaard, og Dørene vare udenfra lukkede med stere Slaadder. Da jeg saae, at jeg ikke kunde komme ud, gik jeg frem og tilbage og overlagde, hvad der var at gjøre. Uformodentlig stødte jeg mod en Stang, der var bedækket med Halm, reiste den med stor Besværlighed op mod Muren, og hjalp mig ved mine Armes Kraft op i Veiret. Jeg maatte nu anvende et Stykke af mit Bindsel paa den anden Teen, thi det første var bleven hængende paa Slotstaarnet, og da jeg derfor havde bundet det paa Bjelken, lod jeg mig ogsaa glide ned af denne Muur; dog havde jeg megen Møie dermed, thi mine Hænder vare indvendig slaaede og blødte stærkt.

Da jeg troede igjen at være kommen til Kræfter, greb jeg til mit tilbageblevne Bindsel og vilde vikle det omkring en Tak paa den yderste Muurkrands, for at komme ned af den mindre Høide, som af den større; men en Skildvagt bemærkede mig. I denne Fare at see mit Maal tilintetgjort og mit Liv i Vove, foretog jeg mig at angribe ham, og da han mærkede mit bestemte Forsæt, og at jeg med væbnet Haand gik ham ind paa Livet, tog han større Skridt og undveg mig. Jeg vendte hurtig tilbage til mit Bindsel, og omendskjønt jeg igjen saae en anden Skildvagt, saa saae han dog ikke mig denne Gang. Nu havde jeg fastgjort mit Bindsel paa Muren, og gled ned; men om jeg for tidlig troede, at jeg allerede var nær nok ved Jorden, og lukkede Hænderne op for at springe ned, eller om de bleve trætte for mig og ikke længere kunde udholde Anstrængelsen, kan jeg ikke sige; nok, jeg faldt, forslog mit Hoved, og blev liggende bedøvet.

Der kunde omtrent være gaaet halvanden Time, da Duggen, der falder nogle Timer før Solens Opgang, igjen forfriskede mig og gjorde mig munter; dog var jeg endnu stedse som i Søvne, omendskjønt jeg gjorde Forsøg paa at reise mig. Endnu var jeg ikke ved mig selv, det forekom mig, som om man havde hugget Hovedet af mig og jeg var i Skjærsilden. Saaledes kom jeg lidt efter-

lidt til mine Kræfter, og Sandsernes Brug indfandt sig, i det jeg saae, at jeg var uden for Kastellet, og erindrede mig Alt hvad jeg havde gjort. Især følte jeg nu Saaret i mit Hoved, og da jeg holdt derpaa med Hænderne, bleve de ganske blodige. Forresten troede jeg ikke at have beskadiget mig synderligt, men da jeg vilde reise mig fra Jorden, mærkede jeg, at jeg havde brukket min høire Fod, tre Fingers Bred over Ankelen, hvorover jeg blev meget forskrækket. Foden havde nemlig under Faldet ikke kunnet bøie sig nok, da jeg havde Dolken i Støvlen. Derpaa kastede jeg Skeden til Dolken bort, og skjar med den et Stykke af det Bindsel, jeg havde beholdt tilbage, hvormed jeg bandt Foden sammen saa godt jeg kunde, og krøb derpaa, paa alle Fire, med Dolken i Munden hen til Porten, der endnu var lukket. Lige under samme bemærkede jeg en Steen, som jeg ikke holdt for meget stærk; og da jeg følte med Haanden, at den kunde bevæges, trak jeg den uden stærk Møie ud og smuttede ind. Der var mere end fem hundrede Skridt fra det Sted, hvor jeg faldt ned, ind til Porten.

Neppe var jeg igjen inde i Rom, førend nogle store Hunde kastede sig over mig og bed mig slemt. Da de nu kom forskjællige Gange igjen for at plage mig, stak jeg med min Dolk ind iblandt dem og traf en saa dygtig, at den skreg høit og løb bort. De andre Hunde løb, som deres Skikker, efter den, og jeg stræbte at naae den næste Kirke, altid paa alle Fire. Da jeg nu kom til Enden af den Gade, hvor man dreier om til Sanct Angelo, forandrede jeg mit Forsæt, og gik til Sanct Peter. Da mødte jeg en Vandsælger med sit belæssede Æsel og sine fyldte Krukker, kaldte ham hen til mig og bad ham, han skulde reise mig op og bære mig op paa det øverste af Sanct Peters Trappen og sagde tillige til ham: „jeg er en stak-

kels Yngling, der ved et Kjærlighedseventyr vilde springe ud af Vinduet, men er falden og har brukket den ene Fod, og da det Sted, hvorfra jeg kommer, er af megen Betydenhed, saa staaer jeg Fare for at blive hugget i Stykker; derfor beder jeg Dig, tag mig hurtig op, Du skal faae en Guldgylden."

Jeg greb til Pungen, hvori der var en god Mængde, og han tog ufortøvet fat paa mig, hævede mig paa Ryggen, og bar mig op paa Trappetrinene af Sanct Peter. Da sagde jeg til ham, han skulde kun lade mig ligge og løbe tilbage til sit Æsel, og krøb nu til Hertug Ottavios Gemalindes Huus, en naturlig Datter af Keiseren, der tilforn havde været Hertug Alexander af Florenz's Gemalinde. Jeg vidste med Vished, at der hos denne store Fyrstinde vare mange af mine Venner, der vare komne med hende fra Florenz. Ogsaa havde hun ved flere Leiligheder talt Godt om mig, thi da hun holdt sit Indtog i Rom, var jeg Aarsag i at en Skade af mere en tusind Scudi blev forhindret. Det regnede nemlig stærkt og Kastellanen var yderst fortrydelig, men jeg satte Mod i ham, og sagde ham, hvorledes jeg havde stillet flere Kanoner hen mod den Egn, hvor der var de tykkeste Skyer; og da jeg midt i en tæt Regn begyndte at affyre Stykkerne, hørte det op, og fire Gange viste Solen sig, og saaledes var jeg Aarsag i at denne Fest gik af paa det lykkeligste. Dette havde Kastellanen fortalt Paven for at forebringe noget til Fordeel for mig, og da Hertuginden hørte det, sagde hun: „Benvenuto er en af de duligste Folk, der vare hos min salig Herre, og jeg skal altid erindre ham det, naar der gives Leilighed." Hun havde ogsaa talt med sin nuværende Gemal om mig, og jeg gik derfor lige til Deres Excellenzers Bolig, der var i det gamle Borgo,

i et meget skjønt Pallads. Der havde jeg været ganske sikker og Paven havde ikke rørt mig, men fordi det, som jeg hidtil havde gjort, var altfor overordentligt for et dødeligt Menneske, saa vilde Gud ikke, at jeg skulde tiltage mig Æren derfor, men til mit eget Bedste udstaae endnu større Prøvelser, end hine vare, som jeg allerede havde lidt.

Derfor hendte det sig, da jeg saaledes paa Hænder og Fødder krøb ned af Trappen, at en af Kardinal Cornaros Tjenere kjendte mig igjen; denne løb strax til sin Herre, der boede i det vatikanske Pallads, vaagnede ham og sagde: „Høiærværdigste Herre! nu er Eders Benvenuto flygtet ud af Kastellet, og kryber ganske blodig paa alle Fire derned; saa vidt jeg kan skjønne, har han brukket et Been, men vi vide ikke hvor han vil hen." Derpaa sagde Kardinalen: „løb strax og bær mig ham herop i mit Værelse." Da jeg kom for ham, befalede han mig, jeg skulde være rolig, og skikkede strax Bud efter de første Læger i Rom, der toge mig i Kur. Iblandt dem var Mester Jacob af Perugia, den fortræffeligste Chirurg, som trak min Fod i Led, forbandt mig og aarelod mig selv; da nu Aarerne vare overordentlig ophovnede, og han ogsaa havde gjort Aabningen noget stor, saa foer en Mængde Blod saa heftig ud i Ansigtet paa ham og over hele Legemet, at han maatte gaae bort. Han ansaae det for et slemt Tegn, og kurerede mig med den største Ulyst; ja et Par Gange vilde han endogsaa forlade mig, thi han frygtede for, at denne Kur kunde bekomme ham meget ilde. Kardinalen lod mig lægge ind i et hemmeligt Værelse, og gik bort i den Hensigt at bede for mig hos Paven.

(Fortsættes.)